

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่: ศึกษาตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

โดย

นางสาววิชนันท์ เสริมพงค์สุรภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขากฎหมายธุรกิจ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่: ศึกษาตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

โดย

นางสาววิชนันท์ เสริมพงค์สุรภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขากฎหมายธุรกิจ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

LEGAL PROBLEMS CONCERNING DATING SERVICE BUSINESS: FOCUSING ON THE CONSUMER PROTECTION ACT B.E. 2522

BY

MISS VICHANUN SERMPONGSURAPA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER LAW

BUSINESS LAW

FACULTY OF LAW

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2015

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาววิชนันท์ เสริมพงศ์สุรภา

เรื่อง

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่: ศึกษาตาม
พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กัมพูสิริ)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ _____

(ศาสตราจารย์ สหธน รัตนไพจิตร)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____

(ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัศวโรจน์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ _____

(อาจารย์ ประทีป เฉลิมภัทรกุล)

คณบดี _____

(รองศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่: ศึกษาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522
ชื่อผู้เขียน	นางสาววิชนันท์ เสริมพงค์สุรภา
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ สหธน รัตนไพจิตร
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

ธุรกิจบริการจัดหาคู่เป็นกระบวนการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อแนะนำและสร้างโอกาสให้คนที่ต้องการคู่ได้ทำความรู้จักกันและสามารถพัฒนาความสัมพันธ์เป็นคู่ที่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาได้ไม่ว่าจะมีการสมรสกันตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ปัจจุบันธุรกิจบริการจัดหาคู่ได้รับความสนใจจากคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ต้องการมีคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาและธุรกิจนี้ยังมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ แต่เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในการเลือกคู่ครอง ทั้งยังอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา และความมั่นคงของครอบครัว อันมีเหตุมาจากการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบธุรกิจที่มุ่งแสวงหาผลกำไรทางเศษฐกิจโดยไม่คำนึงผลกระทบและความเสียหายที่เกิดขึ้นกับคนในสังคมที่เข้าใช้บริการหรือได้รับการนำเสนอให้เข้าใช้บริการ จากการศึกษาธุรกิจบริการจัดหาคู่ในต่างประเทศ อย่างกรณีของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส พบว่าประเทศดังกล่าวได้ให้ความสำคัญต่อผลกระทบและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากธุรกิจบริการจัดหาคู่ โดยมีการออกกฎหมายเฉพาะใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง

สำหรับประเทศไทยนั้น แม้ธุรกิจบริการจัดหาคู่จะได้เข้ามามีบทบาทต่อคนในสังคมไทยที่ต้องการหาคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา แต่ประเทศไทยก็มิได้ให้ความสำคัญต่อธุรกิจบริการจัดหาคู่มากนัก เพราะคนในสังคมไทยหลายคนยังมีทัศนคติเชิงลบต่อธุรกิจดังกล่าว โดยมองว่าเป็นธุรกิจที่หลอกลวงและไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย จึงยังมีข้อพึงต้องพิจารณาว่าธุรกิจดังกล่าวขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของธุรกิจบริการจัดหาคู่ พบว่าวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของธุรกิจดังกล่าวก็เพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีคู่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา มิได้ทำให้บุคคลต้องแตกแยกจากกันจึงเป็นธุรกิจที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ฉะนั้น หากบุคคลใดเข้าใช้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยมี

วัตถุประสงค์ในการหาคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาอย่างแท้จริงย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะที่จะนำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง ธุรกิจกิจนี้จึงตกอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายที่ใช้สำหรับการควบคุมธุรกิจทั่วไปที่ไม่มีกฎหมายควบคุมเฉพาะ ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 อันเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองประชาชนที่เข้าใช้บริการหรือได้รับการเสนอให้ใช้บริการ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้วางมาตรการทางกฎหมายเป็นหลักกว้าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคไว้ 5 ประการ แต่มิได้กำหนดบทบังคับตามสิทธิของผู้บริโภคที่ได้รับความคุ้มครองไว้โดยครบถ้วน การบังคับตามสิทธิย่อมเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ เมื่อนำมาใช้กับธุรกิจบริการจัดหาคู่การบังคับตามสิทธิของผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ย่อมต้องพิจารณาบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ต้องนำมาใช้บังคับควบคู่กันไป จากการศึกษาพบว่าบทบัญญัติดังกล่าวยังไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับธุรกิจนี้และไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ เนื่องด้วยยังคงมีปัญหากฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 อยู่หลายประการ ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้เขียนจึงได้นำเสนอปัญหากฎหมายต่างๆ และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัญหาสถานะทางกฎหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่ เนื่องจากไม่มีกฎหมายกำหนดลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้โดยเฉพาะ ยังคงพิจารณาสถานะของสัญญาบริการจัดหาคู่จากความตกลงระหว่างคู่สัญญาบริการจัดหาคู่ตามรูปแบบการบริการ ยังไม่ชัดเจนว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ที่มีอยู่ในปัจจุบันจะมีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาใด พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เพียงแต่กล่าวถึงหลักการพิจารณาสัญญาที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ โดยพิจารณาจากสถานะความเป็นผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจที่ได้มีการตกลงกันเพื่อซื้อและขายสินค้าหรือให้และรับบริการเท่านั้น การพิจารณาสถานะของสัญญาเพื่อบังคับให้เป็นไปตามสิทธิของคู่สัญญาย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้เขียนจึงได้วิเคราะห์สถานะของสัญญาบริการจัดหาคู่ทุกรูปแบบที่มีอยู่ในปัจจุบัน แล้วเห็นว่าสัญญาบริการจัดหาคู่เข้าลักษณะเป็นสัญญาไม่มีชื่อที่ต้องนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ส่วนที่ว่าหนี้ นิติกรรม สัญญามาใช้บังคับกับสิทธิ หน้าที่และความรับผิดระหว่างคู่สัญญา ซึ่งการนำบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาผูกพันตามสัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่เหมาะสมและกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาและความมั่นคงของครอบครัว ทั้งมีปัญหากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิการเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่ที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพในการเลือกคู่ครองและไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์แท้จริงแห่งสัญญา พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่อาจให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับปัญหานี้ได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เนื่องจากบุคคลที่เข้าใช้บริการจัดหาคู่มีทั้งบุคคลที่ต้องการคู่ต่างเพศกันที่กฎหมายให้การรับรองสถานะความเป็นชายและหญิง และบุคคลที่ต้องการคู่ที่เป็นเพศเดียวกันในลักษณะของรักร่วมเพศ เมื่อธุรกิจบริการจัดหาคู่มีจุดมุ่งหมายให้บุคคลที่เข้าใช้บริการได้พบเจอคู่ที่สามารถอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาจำเป็นจะต้องเป็นคู่ชายกับหญิงที่สามารถสมรสกันได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 หรือไม่ เนื่องด้วยไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดว่าการให้บริการนั้นจะต้องเป็นคู่อย่างไร และการบังคับตามสิทธิของผู้บริโภคย่อมเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ หรือตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 บัญญัติไว้ กรณีเช่นนี้หากบุคคลที่เข้าใช้บริการต้องการคู่ที่เป็นเพศเดียวกันจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ และจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายในฐานะบริโภคเพียงใด จึงควรมีกฎหมายกำหนดสิทธิในการเข้าใช้บริการสำหรับบุคคลที่ต้องการคู่เพศเดียวกันให้มีความชัดเจนก่อนตัดสินใจเข้าใช้บริการ เพื่อมิให้ผู้ประกอบธุรกิจหยิบยกเรื่องดังกล่าวขึ้นโต้แย้งเพื่อปฏิเสธความรับผิดกรณีมีข้อพิพาทระหว่างกัน

นอกจากที่ได้กล่าวไว้แล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่สมควรจะเข้าใช้บริการจัดหาคู่ เช่น ผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถวิกลจริตที่ศาลได้มีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือบุคคลที่มีคู่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาอยู่แล้วไม่ว่าจะจดทะเบียนสมรสหรือไม่ก็ตามเข้าใช้บริการ แต่ไม่มีกฎหมายกำหนดคุณสมบัติในเรื่องความสามารถและข้อจำกัดสิทธิอันเป็นสาระสำคัญของบุคคลที่จะเข้าใช้บริการจัดหาคู่ไว้โดยเฉพาะ อย่างกรณีของผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถที่เข้าใช้บริการ แม้จะนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาใช้บังคับประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ไม่สามารถให้ความคุ้มครองได้เท่าที่ควร เพราะหลักกฎหมายที่มีอยู่นั้นเพียงแต่จำกัดความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญาของบุคคลดังกล่าวในบางประเภทหากฝ่าฝืนจะมีผลให้สัญญานั้นเป็นโมฆียะหรือโมฆะเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถคุ้มครองและป้องกันก่อนความเสียหายจากการเข้าใช้บริการจะเกิดขึ้น ส่วนกรณีของบุคคลที่มีคู่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาไม่ว่าจะจดทะเบียนสมรสหรือไม่ก็ตามอยู่แล้ว เข้ามาใช้บริการย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกผู้ใช้บริการคนอื่น ๆ ที่สำคัญผิดเลือกบุคคลดังกล่าวเป็นคู่อันเป็นการกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกันที่จะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้าเมื่อความจริงปรากฏขึ้น และอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในเรื่องการสมรสซ้อน ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรให้มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะเกี่ยวกับคุณสมบัติและข้อจำกัดสิทธิอันเป็นสาระสำคัญของบุคคลที่จะเข้าใช้บริการและบทลงโทษบุคคลที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อป้องกันความเสียหายในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่คุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ พบว่าหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมีอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ ซึ่งเป็นเพียงการปฏิบัติตามหลักกฎหมายกว้าง ๆ ที่ใช้กับธุรกิจโดยทั่วไปเท่านั้น หน่วยงานที่คุ้มครองผู้บริโภคขาด

อำนาจในควบคุมการประกอบกิจการแต่ละประเภท ทั้งบุคคลากรในหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเนื่องจากมีธุรกิจต่างๆ หลายประเภทอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานเป็นจำนวนมากไม่ได้มีอำนาจโดยตรงในการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจใดเป็นการเฉพาะจึงไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ ผู้เขียนเห็นควรมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงกับธุรกิจบริการจัดหาคู่

4. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ พบว่าแม้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณาและด้านสัญญาที่จะนำมาใช้บังคับเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ แต่ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องด้วยข้อจำกัดทางกฎหมายบางประการที่ยังไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการกฎหมายกำหนดวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ไว้โดยเฉพาะ

5. ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายและบทลงโทษในธุรกิจบริการจัดหาคู่ พบว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ไม่มีการกำหนดบทบังคับสิทธิเรียกร้องค่าชดเชยความเสียหายพิเศษแตกต่างไปจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กรณีผิดสัญญาหรือกรณีละเมิด การฟ้องร้องคดีแพ่งยังคงต้องนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ หลักการเยียวยาความเสียหายดังกล่าวเมื่อนำมาใช้บังคับเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ยังคงไม่เพียงพอที่จะคุ้มครอง และในส่วนของบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีบทบัญญัติเฉพาะกรณีที่มีการฝ่าฝืนการคุ้มครองผู้บริโภคเท่านั้น และเป็นโทษทางมหาชนที่รัฐเป็นผู้เสียหายดำเนินคดีกับผู้ฝ่าฝืน แต่ไม่ได้มุ่งหมายเพื่อเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ได้เท่าที่ควร ทั้งบทกำหนดโทษที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากธุรกิจบริการจัดหาคู่ จึงควรมีระบบการเยียวยาความเสียหายและบทกำหนดโทษที่มุ่งหมายเพื่อประโยชน์ต่อการเยียวยาความเสียหายในธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ

จากปัญหาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมา ผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางในการกำหนดให้ธุรกิจบริการจัดหาคู่เป็นธุรกิจที่ต้องควบคุมสัญญาโดยวางกำหนดมาตรการทางกฎหมายอันเป็นหลักเกณฑ์เงื่อนไขและรายละเอียดที่จะใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะเพื่อช่วยคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

คำสำคัญ: บริการจัดหาคู่, สัญญาบริการจัดหาคู่, นายหน้าการสมรส, จัดหาคู่, ธุรกิจบริการจัดหาคู่

Thesis Title	LEGAL PROBLEMS CONCERNING DATING SERVICE BUSINESS: FOCUSING ON THE CONSUMER PROTECTION ACT B.E. 2522
Author	Miss Vichanun Sermpongsurapa
Degree	Master of Laws
Department/Faculty/University	Business Law Faculty of Law Thammasat University
Thesis Advisor	Professor Sahathon Rattanapaijit
Academic Years	2015

ABSTRACT

Dating service business is a distinctive business that businessperson provides a system whereby individuals can find and contact each other with the objective of developing a romantic or sexual relationship whether there is a legal marriage or not. Nowadays, the dating service business rather gets people's attention, especially those who look for someone to live together as husband or wife so this type of business is appropriately expanding both in domestic and in foreign countries. However, this kind of business may affect either the right and freedom to choose marriage partner, or the relationship between husband and wife and family stability because of how businessperson manages the business in order to seek for the interest without considering the effects and damages that could happen to any person using or being recommended to use the service. Upon the study concerning the dating service business in the Republic of Korea, the United States of America and France, those countries concern on the effects and damages occurring in the dating service business. Therefore, there is a specific law controlling the operation of the dating service business in those countries.

Although the dating service business in Thailand plays a significant role in finding partner for his customer, most people do not focus on the dating service business as expected because many people have a prejudice against such business. They think that this type of business is deceptive and inharmonious with Thai social culture. There should have a consideration whether the dating business service is contrary to public order or good morals or not. Upon the study concerning the

dating service business, it is found that the real purpose of this business is to encourage people having partner. Since this business is not deprived to separate any partners, it's condition is not contrary to public order or good morals. Therefore, any person who wishes to use dating service business of which the purpose is to find partner to live together as husband or wife without any illegal purposes should deserve a protection under the law.

However, in Thailand, there is no specific law on dating service business. At present, the applicable law on this business is the Customer Protection Act, B.E. 2522 (1979), which generally protects any person who obtains any services or any person who has been offered or invited by a businessman to obtain any services. The Consumer Protection Act, B.E. 2522 (1979) merely defines five general protection rights but the provisions under such act is not sufficient in order to protect consumer right. Hence, there should be a specific law which is applicable particularly to the specific contract. Without the specific law on the dating service business, such business is under the Thai Civil and Commercial Code and the Consumer Protection Act, B.E. 2522 (1979) simultaneously. The study found that current laws are not sufficient for protecting dating service customer despite there are several legal problems under the Consumer Protection Act, B.E. 2522 (1979). The researcher is proposing legal problems and suitable guidance as follows;

1. The first problem is about the legal status as there is no law defining the specific term of the dating service agreement. Such agreement is considered as a mere general service agreement between both parties. However, it is doubtful whether the dating service agreement should become a specific contract under the Thai Civil and Commercial Code. The Consumer Protection Act, B.E. 2522 (1979) merely defined general provisions on the status both consumer and businessman who agree to buy and sale the products or obtain the services. Rights and obligations of each party should be under the Thai Civil and Commercial Code. The researcher analyzes the character of each form of dating service agreement at the present and finds that such agreement is not considered to be a specific contract under Book III, Thai Civil and Commercial Code. Thus, the relating laws in order to comply with rights, duty and liability between the parties of dating service agreement are laws on obligation, jurist acts and contracts which are general principles. Applying those general principles with the dating service agreement causes serious problems. The first one is an inappropriate duration commitment of the dating service agreement. This problem affects the relationship between the spouses and the stability of the family. Another problem is the right to terminate the dating service agreement which

is against the freedom to choose marriage partner and the real purpose of the agreement. Therefore, the Consumer Protection Act, B.E. 2522 (1979) does not protect any consumers with the mentioned problems.

2. Another problem is how the consumer should be protected under the law as the customers are a person who wants a partner to live together as husband and wife and a person who wants a homosexual partner. As the purpose of the dating service business is to provide the customer a chance to find partner, should the partner be only a man and a woman who are able to marry under Book V, the Thai Civil and Commercial Code? Since there is no specific law in connection with the details of the partner in the dating service business, the applicable laws on consumer right have to be relating law or the Consumer Protection Act, B.E. 2522 (1979). If there is any homosexual who desires to use the dating service, it would be against public order or good morals or not and how the protection as a consumer would be. The researcher proposes that the specific law should distinctly define rights of the homosexual customer before deciding to obtain a service. This would protect dating service customer from denying responsibility by the businessperson when there are any disputes between both parties.

Furthermore, there are problems with person who should not be allowed to use dating service, for example; minors, incapacitated person with mental illness determined by court, incapacitated person determined by court, a person who cohabits with another person or a legally married person. However, there is no law regulates the person capacity and limitation of the person's right which are essences of the person who desires to use the dating service, specifically minors or incapacitated person. Even if applying Consumer Protection Act B.E. 2522 (1979) with Civil and Commercial Code could not provide sufficient protection because the law only limits the person's capacity in making juristic acts and agreements. If the person violates the law, the agreement will become a void or voidable agreement which cannot protect and prevent any damage from using the service. In case of a person who cohabits with another person or a legally married person uses the dating service, it could cause damages to other service members for choosing a partner mistakably which will lead to relationship issues in the future, and could cause multiple marriage licenses. The researcher thinks that there should be laws regulating the person capacity and limitations which are essential elements for limiting a person who desires to use the service and punishing someone who violates that law in order to prevent any damage in the future.

3. There is a problem about the about bureau which protects consumers in dating service business. The founded bureau is empowered by Consumer Protection Act B.E. 2522 (1979) to comply with the general principle of law used in business area only. The bureau which protects consumers is lack of power in controlling business management. Moreover, consumer protection bureau's personnel are lack of knowledge and does not specialize in many business areas because there are various kinds of business in the bureau's responsibility, but the bureau does not control and supervise any business specifically. Therefore, the bureau does not have enough efficiency to supervise the dating service. The researcher finds it appropriate to establish a bureau which is accountable for the dating service business.

4. Problem relating to consumer protection procedure in dating service business is that the protection for consumers in dating service business is inadequate, even though Consumer Protection Act B.E. 2522 (1979) regulates protections for consumers from advertisement and agreement. Limitation of the current law leads to inappropriate and incongruent regulations for dating service business. The researcher suggests that it is needful to have a law which regulates consumer protection procedure in dating service.

5. Another problem relating to legal remedy and sanction in dating service is Consumer Protection Act B.E. 2522 (1979) has no regulation on demanding extra compensatory damages, but has to comply with Civil and Commercial Code in case of a breach of contract or a tort. And complying Civil and Commercial Code with Civil Procedure Code in civil prosecution. The mentioned remedy procedure is inadequate for protecting consumers using dating service business. Moreover, the stated Act's sanction has limited term in case of violating consumer protection and is a public offense that the state, which is a victim, must prosecute the violator, but does not help seeking sufficient remedy for the consumer using dating service. Furthermore, the sanction does not handle the damage occurring in the dating service. Thus, it is appropriate to have a remedy procedure and sanction for the benefit of remedies in the dating service business.

From the problems mentioned above, the researcher has recommended the method to make the dating service business become a business which its agreement must be controlled by managing legal standards that are directions, criteria and descriptions used for controlling the dating service and protecting the consumers.

Keywords: Dating service, dating service agreement, marriage agent, dating site, dating service business

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์สหธน รัตนไพจิตรเป็นอย่างสูงที่ให้ความกรุณาสละเวลารับเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เขียน ซึ่งท่านได้แนะนำแนวทางการจัดทำวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่และปรารถนาดีต่อผู้เขียนตลอดมาอย่างหาที่เปรียบมิได้จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กัมพูสิริ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านศาสตราจารย์เสาวนีย์ อัศวโรจน์และท่านอาจารย์ประทีป เฉลิมภัทรกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาในการอ่านและให้ข้อคิดเห็นพร้อมคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่จะทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และสำเร็จได้ในที่สุด

ผู้เขียนขอขอบพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้วิชาความรู้ต่างๆ ตลอดชีวิตของผู้เขียนทำให้ผู้เขียนสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และผู้เขียนขอขอบคุณบุคคลสำคัญในครอบครัวของผู้เขียน คุณพ่อ คุณแม่และน้อง ๆ ที่เป็นแรงผลักดันและเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนมีความพากเพียรพยายาม อดทนมุ่งมั่นในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับ นายวศิน พิพัฒนฉัตร หรือที่ผู้เขียนมักเรียกในชื่อเล่นว่า “ฮิเดะ”ซึ่งเป็นต้นเรื่องให้ผู้เขียนมีความสนใจในการจัดวิทยานิพนธ์หัวข้อนี้ และให้การช่วยเหลือตรวจทานการจัดรูปแบบ แลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการและเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนวินาทีสุดท้ายของการสอบปิดเล่มวิทยานิพนธ์ อันเป็นความมีน้ำใจอย่างสุดซึ้งที่ทำให้ผู้เขียนประทับใจเป็นอย่างยิ่งและมิอาจลืมได้ และขอขอบคุณ ว่าที่ร้อยตรีธีรภัทร์ สมวงศ์ ที่ช่วยสอนวิธีการและเทคนิคการค้นคว้าหากฎหมายของต่างประเทศอันเป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์เป็นอย่างมาก

ผู้เขียนขอขอบคุณทนายความทุกคนในสำนักกฎหมายเอกนิติ โดยเฉพาะนายสุรชัย ตรีโสภากุล หัวหน้าสำนักงานและนายสุทธิชัย ปิ่นรอด ที่มักจะมอบหมายให้ผู้เขียนรับผิดชอบเป็นทนายความในคดีพิพาทระหว่างสามีภริยา ทำให้ผู้เขียนได้ประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบคุณ พี่ตุล น้องเฟม น้องแพรว น้องวิน ที่ให้การช่วยเหลือเป็นธุระจัดการและช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ในงานคดีของผู้เขียนทำให้ผู้เขียนมีเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียนสาขากฎหมายธุรกิจรหัส 55 ทุกคน สำหรับมิตรภาพกำลังใจและความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่มีให้กันตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความสนใจอยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบคุณงามความดีให้แก่ คุณพ่อ คุณแม่ ครูบาอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียวและขออภัยไว้ ณ ที่นี้

นางสาววิชนันท์ เสริมพงศ์สุรภา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย (1)

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (5)

กิตติกรรมประกาศ (9)

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 6
1.3 ขอบเขตของการศึกษา 6
1.4 วิธีการศึกษา 6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 7

บทที่ 2 วิวัฒนาการของการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 8

2.1 ความเป็นมาของการคุ้มครองผู้บริโภค 8
2.1.1 ความเป็นมาของการคุ้มครองผู้บริโภคในต่างประเทศ 12
2.1.2 ความเป็นมาของการคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทย 14
2.2 ความเป็นมาของธุรกิจบริการจัดหาคู่ 15
2.2.1 ความเป็นมาของธุรกิจบริการจัดหาคู่ในต่างประเทศ 18
2.2.2 ความเป็นมาของธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศไทย 19
2.3 ลักษณะทั่วไปของธุรกิจบริการจัดหาคู่ 20
2.3.1 ความหมายของธุรกิจบริการจัดหาคู่ 20
2.3.2 รูปแบบบริการของผู้ให้บริการจัดหาคู่ 21
2.3.3 บุคคลที่เกี่ยวข้องในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 24
2.3.4 การดำเนินการของธุรกิจบริการจัดหาคู่ 25
2.3.4.1 การดำเนินการด้านการโฆษณา 25
2.3.4.2 การดำเนินการด้านสัญญา 26

บทที่ 3 มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายต่างประเทศ 31

3.1 มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี 31
3.1.1 ความหมายและลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ 32
3.1.2 บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง 33
3.1.3 หน่วยงานที่มีอำนาจคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 34
3.1.4 วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 35
3.1.5 การเยียวยาความเสียหาย 51
3.1.6 บทลงโทษ 53
3.2 มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา 63
3.2.1 ความหมายและลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ 64
3.2.2 บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง 64
3.2.3 หน่วยงานที่มีอำนาจคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 65
3.2.4 วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 66
3.2.5 การเยียวยาความเสียหาย 69
3.2.6 บทลงโทษ 70
3.3 มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส 70
3.3.1. ความหมายและลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ 71
3.3.2. บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง 72
3.3.3 หน่วยงานที่มีอำนาจคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 72
3.3.4 วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 73
3.3.5 การเยียวยาความเสียหาย 77
3.3.6 บทลงโทษ 77

บทที่ 4 มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายของประเทศไทย 79

4.1 ความหมายและลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ 79
4.2 บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง 84
4.3 หน่วยงานที่มีอำนาจคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 86
4.4 วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 89
4.5 การเยียวยาความเสียหาย 97
4.6 บทลงโทษ 101

บทที่ 5 ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 106

5.1. ปัญหาสถานะทางกฎหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่ 106
5.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาผูกพันตามสัญญาบริการจัดหาคู่ 111
5.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับการเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่ 112
5.2 ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย 117
5.2.1 ผู้ใช้บริการที่ต้องการคู่เพศเดียวกัน 117
5.2.2 ความสามารถและข้อจำกัดสิทธิของผู้ใช้บริการ 118
5.3 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่คุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 120
5.3.1 กรณีขาดอำนาจควบคุมการประกอบกิจการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 121
5.3.2 กรณีขาดความรู้เชี่ยวชาญในการกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ 124
5.4 ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 125
5.4.1 ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้านการโฆษณา 125
5.4.2 ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้านสัญญา 131
5.5 ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายและบทลงโทษในธุรกิจบริการจัดหาคู่ 144

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ 151

6.1 บทสรุป 151
6.2 ข้อเสนอแนะ 168

บรรณานุกรม 175

ภาคผนวก 181

ก. ตัวอย่างคำพิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ 182
ข. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 184
ค. กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี 204
ง. กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา 237
จ. กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส 241

ประวัติผู้เขียน 245

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การมีคู่ครองเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างครอบครัวมนุษย์ วิธีการเลือกคู่ครองของชายและหญิงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมโลกมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีมีการติดต่อสื่อสารที่กว้างมากขึ้น สามารถติดต่อกันได้ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ มีการแข่งขันสูงขึ้น ทั้งทางด้านธุรกิจและด้านการศึกษา ฯลฯ ประชากรชายและหญิงจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาและการทำงานเป็นอย่างมาก จนไม่มีเวลาส่วนตัวในการหาคู่ครองหรือบางคนขาดโอกาสที่จะพบเจอคู่เพราะต้องอยู่ในสังคมกลุ่มเดิม หรือในขณะที่บางคนอาจประสบความล้มเหลวในชีวิตรักหรือชีวิตครอบครัวทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการที่จะพิจารณาเลือกคู่ด้วยตนเองเพียงลำพัง หรืออาจเป็นเพราะบุคลิกภาพทัศนคติส่วนตัวที่ทำให้ไม่สามารถหาคู่ด้วยตนเองได้ ทำให้มีผู้มองเห็นโอกาสทางธุรกิจนำปัญหาการมีคู่ครองของประชากรชายและหญิงมาสร้างเป็นธุรกิจที่เรียกว่า “ธุรกิจบริการจัดหาคู่” โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองของผู้ที่เป็นพ่อสื่อแม่สื่อในสมัยก่อนมาประยุกต์ให้เข้าสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เกิดเป็นการบริการจัดหาคู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์ บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซต์ บริการการจัดงานสังสรรค์พบปะคู่ บริการจัดหาคู่ผ่านนักจับคู่ เป็นต้น ซึ่งธุรกิจบริการจัดหาคู่ได้เข้ามามีบทบาทในการหาคู่ครองของประชากรชายและหญิงจนกระทั่งกลายเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมของผู้ที่ต้องการหาคู่ครองโดยเฉพาะในต่างประเทศ เช่น ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นต้น แต่เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในการมีคู่ครอง ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาและความมั่นคงของครอบครัว รัฐบาลของประเทศเหล่านั้นจึงได้ให้ความสำคัญกับธุรกิจนี้ อย่างกรณีของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี จากการศึกษาพบว่ามีกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับโดยตรงกับธุรกิจบริการจัดหาคู่มีการกำหนดลักษณะของธุรกิจบริการจัดหาคู่และมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่ตั้งแต่เริ่มต้นธุรกิจจนกระทั่งสิ้นสุดลงโดยมีการควบคุมการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบธุรกิจทั้งรูปแบบและหลักเกณฑ์การจัดทำสัญญา หลักเกณฑ์การเยียวยาความเสียหายและบทลงโทษผู้ประกอบธุรกิจ ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกาและในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส พบว่ามีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ มีการกำหนดลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ และควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่ในลักษณะของสัญญามาตรฐานที่มีกฎหมายกำหนดแบบแห่งสัญญาไว้

สำหรับประเทศไทยนั้น ธุรกิจบริการจัดหาคู่เพิ่งจะได้รับความนิยมในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เนื่องด้วยทัศนคติของสังคมไทยนั้นยังมองธุรกิจบริการจัดหาคู่ในเชิงลบ บริบทของสังคมไทยนั้นไม่นิยมให้ชายและหญิงแสดงออกทางด้านความรักมากเกินไป แต่อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ทันสมัยมากขึ้น แนวความคิดของประชากรชายและหญิงไทยในยุคปัจจุบันจึงเปลี่ยนแปลงไป ธุรกิจบริการจัดหาคู่กลายเป็นทางเลือกหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทในการหาคู่ของชายและหญิงและสร้างผลกำไรทางเศรษฐกิจให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ในรูปแบบบริการต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งการบริการจัดหาคู่ระหว่างคนไทยด้วยกัน และบริการจัดหาคู่ระหว่างคนไทยกับชาวต่างชาติ แต่จากการศึกษาพบว่าการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบธุรกิจยังคงกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในการมีคู่ครอง ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาและความมั่นคงของครอบครัวของประชาชน มีการดำเนินการในลักษณะเป็นการเอาเปรียบและไม่เป็นธรรมต่อประชาชนผู้ใช้บริการหรือได้รับการเสนอให้เข้าใช้บริการ เพราะคำนึงถึงประโยชน์และผลกำไรทางเศรษฐกิจของตนเองเกินสมควร ไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่เข้าใช้บริการหรือที่ถูกนำเสนอให้เข้าใช้บริการ ทั้งมีการดำเนินการบางอย่างของผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่อันพึงต้องพิจารณาว่าขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยก็ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่จะนำมาใช้บังคับโดยตรงกับธุรกิจบริการจัดหาคู่เพื่อคุ้มครองประชาชน จึงต้องนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคพ.ศ. 2522 มาใช้บังคับเพื่อให้ความคุ้มครองประชาชน ผู้เขียนเห็นว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองประชาชนที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ได้ เพราะพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้วางมาตรการทางกฎหมายเป็นหลักกว้าง ๆ โดยกำหนดสิทธิของผู้บริโภคที่ได้รับความคุ้มครองไว้ 5 ประการ คือ สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าและบริการ สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกสินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา แต่มิได้กำหนดบทบังคับตามสิทธิดังกล่าวไว้โดยครบถ้วน การบังคับตามสิทธิดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ หรือในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคไว้ 4 ด้าน คือ ด้านโฆษณา ด้านฉลาก ด้านสัญญาและด้านอื่น ๆ เกี่ยวกับสินค้าอันตรายเท่านั้น การนำพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่มีปัญหาหลายประการทั้งในเชิงเนื้อหาและในเชิงควบคุม ผู้เขียนจึงได้กำหนดประเด็นการศึกษา ดังนี้

1. ปัญหาสถานะทางกฎหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่

เนื่องจากไม่มีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้ และไม่มีกฎหมายกำหนดให้สัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นเอกเทศสัญญาใดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งไม่พบว่ามีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาใดวินิจฉัยเรื่องสถานะของสัญญาบริการจัดหาคู่

เป็นบรรทัดฐานไว้ จึงยังไม่ชัดเจนว่าสัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาใด เพราะเมื่อพิจารณาลักษณะธุรกิจบริการจัดหาคู่ปัจจุบันพบว่ามีการบริการหลายรูปแบบแตกต่างกัน เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์ บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซน์หาคู่ บริการจัดหาคู่แบบจัดงานพบปะคู่ บริการจัดหาคู่แบบผ่านนักจับคู่ ซึ่งมีรายละเอียดข้อตกลงและเงื่อนไขแห่งสัญญาแตกต่างกันมีโดยมีทั้งไม่รับประกันการได้คู่และที่รับประกันการได้คู่ จากการพิจารณาเบื้องต้นสัญญาบริการจัดหาคู่มีลักษณะเป็น “บริการ” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งคำว่า “บริการ”ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวอาจมีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาจ้างทำของหรือเป็นสัญญาไม่มีชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะต้องพิจารณาลักษณะของสัญญาเป็นกรณีไป ดังนั้น จึงมีปัญหาว่าสัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะเป็นสัญญาจ้างทำของหรือไม่ หรือแท้ที่จริงแล้วสัญญาบริการจัดหาคู่จะมีสถานะเป็นสัญญาไม่มีชื่อ และหากสัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาใด การนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ มาใช้บังคับเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสัญญาบริการจัดหาคู่หรือไม่ มีปัญหาอย่างไร

2. ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

เนื่องจากธุรกิจบริการจัดหาคู่มีจุดมุ่งหมายให้บุคคลที่เข้าใช้บริการได้พบเจอคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาอันอาจนำไปสู่การสมรสกันตามกฎหมายและการมีครอบครัว บุคคลที่เข้าใช้บริการจัดหาคู่จึงควรเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยที่เหมาะสมและมีความสามารถที่จะมีคู่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาได้ แต่ไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติในเรื่องความสามารถและข้อจำกัดสิทธิอันเป็นสาระสำคัญของบุคคลที่จะเข้าใช้บริการจัดหาคู่ไว้ จึงมีปัญหาให้ต้องพิจารณาบุคคลบางประเภทที่กฎหมายไม่ได้รับรองสถานะไว้ เช่น บุคคลที่ผ่าตัดแปลงเพศที่มีความต้องการคู่เพศเดียวกัน จะได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายเมื่อเข้าใช้บริการหรือไม่ ทั้งบุคคลที่หย่อนความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญาหรือบุคคลที่กฎหมายห้ามมิให้ทำการสมรสจะมีสิทธิเข้าร่วมการเข้าใช้บริการจัดหาคู่หรือไม่ การนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองบุคคลที่เข้าร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่เพียงใด มีข้อจำกัดทางกฎหมายอย่างไร

3. ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

ประเทศไทยไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ ธุรกิจบริการจัดหาคู่จึงอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองประชาชนที่อยู่ในฐานะผู้บริโภคเป็นการทั่วไป โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่อำนาจหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคก็คือคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและคณะกรรมการคุ้มครองเฉพาะเรื่องมีอำนาจหน้าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ทั้งพระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้จัดตั้งสำนักงาน

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ แม้หน่วยงานที่คุ้มครองผู้บริโภคที่กล่าวมานั้นจะมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการและการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อคุ้มครองประชาชน แต่อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวเป็นเพียงการปฏิบัติตามหลักกฎหมายกว้าง ๆ ที่ใช้กับธุรกิจโดยทั่วไปเท่านั้น จึงมีปัญหาให้พิจารณาว่าอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่คุ้มครองผู้บริโภคมีประสิทธิภาพในควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่หรือไม่ มีปัญหาในเรื่องใดบ้าง

4. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

เนื่องจากไม่มีกฎหมายเฉพาะควบคุมการดำเนินการของธุรกิจบริการจัดหาคู่ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ความคุ้มครองประชาชนที่อาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ จึงต้องพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคมาใช้บังคับ ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคโดยทั่วไปว่า ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการใดได้บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแล้วให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้นำวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ซ้ำหรือขัดกับบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องนั้น นอกจากวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคโดยทั่วไปยังได้กำหนดวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคเฉพาะด้านการโฆษณาและด้านสัญญาไว้ด้วย แต่จากการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่จะนำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ พบว่ายังไม่เหมาะสมและครอบคลุมปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการของผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่และไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ทั้งในด้านการโฆษณาและในด้านสัญญาที่ผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ต่อไป

5. ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายและบทลงโทษในธุรกิจบริการจัดหาคู่

ประเทศไทยไม่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายและบทลงโทษที่จะนำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ แม้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 4 จะกำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย แต่การชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคย่อมเป็นไปตามหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผิดสัญญาหรือกรณีละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 โดยศาลจะเป็นผู้กำหนดความรับผิดให้ใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งถือว่าความรับผิดดังกล่าวนี้เป็นบทลงโทษทางแพ่งที่จะนำมาใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจ อย่างไรก็ตามหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผิดสัญญากับกรณีละเมิด และหลักเกณฑ์ในกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ยังมีข้อจำกัดทางกฎหมายบางประการในการที่จะนำมาเป็นหลักในการพิจารณา

กำหนดค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย จึงมีปัญหาให้ต้องพิจารณาว่าการเยียวยาความเสียตามหลักกฎหมายดังกล่าวเพียงพอที่จะคุ้มครองบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากเข้าใช้บริการอย่างแท้จริงหรือไม่ เพียงใดและจะถือเป็นบทลงโทษทางแพ่งที่เหมาะสมกับผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่หรือไม่ นอกจากนี้มีปัญหาให้ต้องพิจารณาเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้โภค พ.ศ. 2522 เมื่อนำมาใช้บังคับในธุรกิจบริการจัดหาคู่มีความเหมาะสมกับความเสียหายและรุนแรงเพียงพอจะป้องปรามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจกล้าที่จะก่อให้ความเสียหายหรือไม่ ควรมีมาตรการลงโทษทางกฎหมายเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้เขียนมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ข้างต้น โดยจะทำการศึกษาลักษณะทั่วไปของธุรกิจบริการจัดหาคู่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พร้อมทั้งศึกษากฎหมายของประเทศที่มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง ในส่วนของกฎหมายไทยนั้นจะทำการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และศึกษากฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่จะต้องนำมาใช้ควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยเฉพาะบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งยังกล่าวถึงพระราชกฤษฎีกาที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เกี่ยวกับค่าเสียหายเชิงลงโทษเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 อันนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากธุรกิจบริการจัดหาคู่ในด้านต่าง ๆ และสร้างแนวคิดในการกำหนดมาตรทางกฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับในธุรกิจบริการจัดหาคู่ โดยมีข้อเสนอแนะในการสร้างมาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะเพื่อคุ้มครองประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ในการออกกฎหมาย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของการคุ้มครองผู้บริโภคและธุรกิจบริการจัดหาคู่
2. เพื่อศึกษามาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษามาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายไทย
4. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522
5. เพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ มุ่งที่จะศึกษาปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศไทยโดยจะเริ่มศึกษาเกี่ยวกับวิวัฒนาการในการคุ้มครองผู้บริโภคและวิวัฒนาการของธุรกิจบริการจัดหาคู่ทั้งในต่างประเทศและประเทศไทย และศึกษากฎหมายเฉพาะที่ใช้กับธุรกิจบริการจัดหาคู่ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ประเทศสหรัฐอเมริกา (มลรัฐแคลิฟอร์เนีย) และประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส สำหรับกฎหมายไทยผู้เขียนได้ทำการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เป็นหลักในการศึกษาควบคู่ไปกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พร้อมทั้งพระราชกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยจะเสนอแนะแนวทางกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่จะใช้บังคับเฉพาะในธุรกิจบริการจัดหาคู่

1.4 วิธีการศึกษา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีวิธีการศึกษาโดยค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทางเว็บไซต์ วารสารและบทความ ตำรา และศึกษาจากลักษณะของธุรกิจบริการจัดหาคู่ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่พร้อมทั้งศึกษาลักษณะของข้อตกลงหรือสัญญาบริการจัดหาคู่ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย พร้อมทั้งศึกษาความเสียเปรียบและความไม่เป็นธรรมที่เกิดจากธุรกิจบริการจัดหาคู่ทั้งที่มีข้อพิพาทเป็นคดีขึ้นสู่ศาลและที่ไม่ได้มีการนำข้อพิพาทขึ้นสู่ศาล

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ทำให้ทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจนำไปสู่การแก้ไขและป้องกันปัญหาที่ส่งผลกระทบประชาชนที่เข้าใช้บริการ และเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายสำหรับธุรกิจบริการจัดหาคู่ โดยกำหนดหลักเกณฑ์หรือบทบัญญัติกฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับเฉพาะกับธุรกิจดังกล่าว เพื่อคุ้มครองประโยชน์และป้องกันความเสียหายแก่ประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่

บทที่ 2
วิวัฒนาการของการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

2.1 ความเป็นมาของการคุ้มครองผู้บริโภค

ความเปลี่ยนแปลงของการดำเนินชีวิตในสังคมและวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีทำให้จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในทางกฎหมายและพัฒนาบทบัญญัติของกฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของสังคมในการบริโภคสินค้าและบริการ เมื่อในอดีตการค้าและเศรษฐกิจของโลกยังจำกัดอยู่ในวงแคบ ๆ สภาพของสินค้าและบริการมีกระบวนการผลิตแบบง่ายๆ และตลาดยังเป็นแบบแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันไม่มีความสลับซับซ้อนมากนัก ทั้งนโยบายและกฎหมายต่าง ๆ ที่มีมาตั้งแต่ในอดีตก็ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความคุ้มครองประชาชนอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่รัฐต้องจัดหามาตรการกฎหมายพิเศษขึ้นมาเพื่อแทรกแซงการซื้อขายสินค้าและบริการที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมมีพื้นฐานที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดทางปรัชญาการปกครองแบบปัจเจกชนนิยม (Individualism) และแนวคิดเสรีนิยม (Liberalism) ที่เชื่อว่ารัฐไม่ควรจะสร้างข้อกำหนดกฎหมายขึ้นเพื่อจำกัดการประกอบอาชีพของประชาชน แต่ควรปล่อยให้ประชาชนมีเสรีภาพในการใช้สติปัญญาความสามารถอย่างเต็มที่ในการสร้างความมั่นคงให้ตนเอง[1] มนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยที่รัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงการตกลงซื้อขายสินค้าและบริการของภาคเอกชน ซึ่งการยึดหลักแบบปัจเจกนิยมและเสรีนิยมก่อให้เกิดหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าที่เกิดขึ้นหลักหนึ่งคือหลักการว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง” กล่าวคือ หากมีความเสียหายเกิดขึ้นจากทรัพย์ที่ซื้อขายกัน ความเสียหายนั้นตกเป็นของผู้ซื้อเอง หลักนี้ในภาษาโรมันเรียกว่า Caveat Emptor หรือ Let the buyer beware[2] เป็นหลักที่มาจากข้อสันนิษฐานว่าบุคคลมีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกันจึงมีอิสระที่จะตกลงใดๆก็ได้เมื่อผู้ซื้อสมัครใจซื้อสินค้าจึงต้องแบกรับภาระในความเสียหายนั้นเอง

ต่อมาเมื่อโลกเจริญมากขึ้นทำให้ระบบเศรษฐกิจการค้าขายสินค้าและบริการต่าง ๆ มีเปลี่ยนแปลงในกระบวนการผลิตที่มีความสลับซับซ้อนและทันสมัยมากขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจต่างหาช่องทางเพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดรายจ่ายเพื่อเพิ่มผลกำไรให้แก่ตนเองทำให้สินค้าและบริการด้อยคุณภาพลงส่งผลเสียหายต่อประชาชนที่อยู่ในฐานะผู้ซื้อหรือผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจกระทำการที่

---

[1] คนึงนิจ บุญบานเย็น, “ปัญหาการดำเนินคดีแพ่งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 39 กับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม” (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2549), น.10-11

[2] สุษม ศุภนิตย์, คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2556) น.1

เป็นการเอาเปรียบประชาชนที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่า หลักการที่ว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง” ไม่อาจให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนได้ เนื่องจากประชาชนซึ่งเป็นผู้ซื้อไม่สามารถรู้เท่าทันผู้ประกอบธุรกิจที่มีความรู้มากกว่า ความระมัดระวังธรรมดาไม่อาจช่วยให้ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคได้รับผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า เป็นเหตุให้รัฐในประเทศต่าง ๆ ต้องหันมาให้ความสำคัญถึงปัญหาดังกล่าวพิจารณาถึงสิทธิของผู้ผู้บริโภคที่ควรจะได้รับความคุ้มครองนอกเหนือจากสิทธิที่จะได้รับค่าเสียหายตามสัญญาหรือสิทธิในการเรียกค่าเสียหายในคดีละเมิดตามกฎหมายเดิม จึงมีแนวคิดของการคุ้มครองผู้บริโภคที่แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์เดิม ๆ โดยมีการพัฒนาในลักษณะตรงกันข้ามกับแนวคิดปัจเจกนิยมและเสรีนิยมที่เป็นพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม (Laissez-Fair) การคุ้มครองผู้บริโภคจึงมีที่มาจากแนวคิดต่างๆ ดังนี้

(1) แนวคิดว่าด้วยหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (Autonomy of Will)

หลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาคืออำนาจบังคับทั้งหมดของสัญญาอยู่ที่การแสดงเจตนาของคู่สัญญาที่ต้องปฏิบัติตามรัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซง แนวคิดนี้มีพื้นฐานมาจากหลักปัจเจกชนนิยมที่ยืนยันหลักว่า รัฐต้องรับรู้สิทธิส่วนบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ รัฐต้องรับรองเสรีภาพส่วนบุคคล ทุกคนมีเสรีภาพ เสรีภาพส่วนบุคคลจะถูกจำกัดลงได้ด้วยความสมัครใจของบุคคลนั้นเป็นสิทธิที่มีตั้งแต่ก่อนแสดงเจตนาเข้าทำสัญญา ทั้งแนวคิดนี้ยังมีพื้นฐานมาจากหลักเสรีภาพในการทำสัญญา กล่าวคือ คู่สัญญามีความเท่าเทียมกันในการตกลงสมัครใจเข้าทำสัญญารัฐจึงไม่สามารถเข้าไปเปลี่ยนแปลงการแสดงเจตนาของคู่สัญญาเป็นประการอื่นได้ หากรัฐทำเช่นนั้นจะทำให้หลักเสรีภาพในการทำสัญญาที่เป็นกฎเกณฑ์ที่ก่อให้ความยุติธรรมระหว่างเอกชนด้วยกันเองถูกทำลายลงอย่างสิ้นเชิง[3] ดังนั้น แนวคิดว่าด้วยหลักความศักดิ์สิทธิในการแสดงเจตนาจึงมีความสำคัญยิ่งในการให้ความเป็นธรรมระหว่างคู่สัญญาที่เป็นเอกชนด้วยกัน

แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้อธิบายเฉพาะความรับผิดเฉพาะคู่สัญญา (Privities of Contract) ที่มีผลสืบเนื่องจากการมีเสรีภาพในการทำสัญญาที่คู่สัญญามีความสามารถต่อรองเท่าเทียมกันและมีระบบการค้าที่แข่งขันค่อนข้างสมบูรณ์ แต่แนวคิดนี้ไม่ความเหมาะสมกับสภาพสังคมที่คู่สัญญามีอำนาจต่อรองไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากสภาพความเป็นจริงในการบริโภคสินค้าหรือบริการของมนุษย์ไม่จำต้องอาศัยความสัมพันธ์ในทางสัญญาเสมอไป เพราะการบริโภคไม่ได้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคม ความสามารถของบุคคล หรือข้อตกลงในทางนิติกรรมสัญญา[4] ฉะนั้นความรับผิดต่อความเสียหายที่ต้องอาศัยความสัมพันธ์ในทางสัญญาที่กฎหมายรับรองจึงเป็นอุปสรรคต่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่มิใช่

---

[3] ดาราพร ถิระวัฒน์, กฎหมายสัญญา สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), น.16

[4] ฉัตรสุมน พฤฒิภิญโญ, กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ: นโยบาย หลักกฎหมายและการบังคับใช้,พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์, 2542), น.3

คู่กรณีในสัญญา หากยังคงยึดหลักการบริโภคสินค้าหรือบริการโดยอาศัยความสัมพันธ์ทางสัญญาจะทำให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายแต่ไม่ใช่คู่สัญญาไม่ได้รับการคุ้มครองและไม่สามารถเรียกค่าเสียหายจากผู้ประกอบธุรกิจได้ จึงก่อให้เกิดการปฏิเสธหลักเสรีภาพในการทำสัญญาพัฒนาเป็นแนวคิดการคุ้มครองผู้บริโภคที่ไม่ให้ความสำคัญกับหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา ดังนั้นกฎหมายที่ก่อตั้งสิทธิในการได้รับการเยียวยาชดใช้เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นจึงไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ทางสัญญา[5] และการกำหนดว่าผู้บริโภคคือใครก็ไม่อาศัยหลักความสัมพันธ์ทางสัญญาเช่นกัน ทั้งยังมีการขยายความรับผิดของผู้ประกอบธุรกิจไปสู่บุคคลอื่นๆที่ไม่ใช่คู่สัญญาแต่ได้รับความเสียหายจากการใช้สินค้าหรือบริการ[6]

(2) แนวคิดความรับผิดทางละเมิด

ความรับผิดในทางละเมิดเกิดจากแนวคิดทางศีลธรรมที่ว่าบุคคลต้องรับผิดเมื่อตนกระทำความผิดในทางศีลธรรม หรือกระทำชั่ว หากตนไม่ได้ทำก็ไม่ต้องรับผิด หลักความรับผิดทางละเมิดมีทฤษฎีที่ยอมรับกันอยู่ทั่วไปอยู่ 2 หลัก คือ หลักมีความรับผิดเมื่อมีความผิด กล่าวคือ ผู้กระทำจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหาย และหลักความรับผิดโดยกฎหมายสันนิษฐานว่ามีความผิดแม้ว่าจะไม่ได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อ บางกรณีเป็นการสันนิษฐานเด็ดขาดไม่มีข้อยกเว้นให้มีการนำสืบหักล้าง (Absolute Liability) หรือ No Fault Liability บางกรณีก็มีข้อยกเว้นให้มีการนำสืบหักล้างบทสันนิษฐานของกฎหมายที่บัญญัติไว้ได้ ซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า ความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) [7] การนำเอาหลักดังกล่าวมาปรับใช้กับคดีที่ฟ้องให้ชดใช้ความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคสินค้าหรือบริการได้รับการยอมรับมากขึ้นเนื่องจากปัญหาในเรื่องการพิสูจน์เหตุแห่งความเสียหายว่าเป็นความผิดพลาดของผู้ใด จึงเป็นเรื่องยากที่ฝ่ายผู้บริโภคจะพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดขึ้นจากฝ่ายผู้ประกอบธุรกิจ การพิสูจน์ว่ามีความบกพร่องในกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการไม่อยู่ในวิสัยที่ผู้บริโภคจะพิสูจน์ได้ง่าย เพราะความสลับซับซ้อนในวิธีการผลิตทั้งพยานหลักฐานที่จะใช้พิสูจน์อยู่ในความครอบครองของผู้ประกอบธุรกิจ หลักดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคภายใต้เงื่อนไขว่า ผู้ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรับผิดอาจพิสูจน์ให้พ้นจากความรับผิดได้[8] เพื่อให้ความเป็นธรรมต่อผู้ประกอบธุรกิจบ้าง

---

[5] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1*, น.15

[6] พิทยา วิทยาไพโรจน์ , “ปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญาไม่เป็นธรรม: ศึกษากรณีสัญญาประกันวินาศภัย” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์,2549), น.12

[7] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2*, น.12

[8] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่* 2, น.13

(3) แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิผู้บริโภค

แนวคิดนี้มีการพัฒนามาจากแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Rights) คำว่า “สิทธิมนุษยชน” เป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่หลังสงครามโลกครั้งที่สองและมีวิวัฒนาการมาจากอุดมคติเก่าแก่ของชาวตะวันตกซึ่งมีความหมายว่า สิทธิในความเป็นมนุษย์หรือสิทธิในความเป็นคนไม่ว่าจะมีเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ อายุ สีผิว ความคิดเห็นที่แตกต่างหรือยากดีมีจนซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ที่มีมาตั้งแต่เกิด แนวคิดของสิทธิมนุษยชนมีมาตั้งแต่สมัยกรีซ จากความคิดของกฎหมายธรรมชาติมาสู่การจัดทำ “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ” (Universal Declaration of Human Rights of the United Nations) ในปี ค.ศ.1948 ที่ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการปกป้องสิทธิของผู้บริโภคใน ข้อ 23(3) มีสิทธิที่จะทำงาน และเลือกงานอย่างเสรีและมีสภาวะการทำงานที่ยุติธรรมและพอใจและ ข้อ 25(1) มีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับตนเอง ครอบครัวรวมทั้งอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาลและบริการสังคมที่จำเป็นและสิทธิในความมั่นคงในกรณีว่างงาน เจ็บป่วย ทุพพลภาพ ชราภาพ ซึ่งปฏิญญาสากลทั้งสองข้อดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภค[9] กระแสความคิดในการคุ้มครองผู้บริโภคจึงเกิดขึ้นในระดับนานาชาติ ซึ่งสิทธิของผู้บริโภคในระดับสากลสหพันธ์องค์การผู้บริโภคระหว่างประเทศ (International organization of consumer Union) ได้กำหนดสิทธิของผู้บริโภคไว้ 8 ประการ คือ

1) สิทธิที่ได้รับความปลอดภัย
2) สิทธิที่จะได้รับข้อมูลข่าวสาร
3) สิทธิที่จะได้รับเครื่องอุปโภคบริโภคในราคายุติธรรม
4) สิทธิที่จะเรียกร้องความเป็นธรรม
5) สิทธิที่จะได้รับค่าชดใช้ค่าเสียหาย
6) สิทธิที่จะได้รับการบริโภคการศึกษา
7) สิทธิได้รับความจำเป็นขั้นพื้นฐาน
8) สิทธิที่จะได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด

สิทธิของผู้บริโภคทั้ง 8 ประการถือเป็นบรรทัดฐานให้แก่ประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลมิให้ผู้บริโภคในประเทศถูกเอาเปรียบจากการดำเนินชีวิตภายใต้ระบบเศษรฐกิจการค้าแบบเสรีนิยมที่ปล่อยให้การซื้อขายสินค้าหรือบริการในตลาดเป็นไปอย่างอิสระ แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิของผู้บริโภคจึงเป็นที่มาทำให้เกิดแนวคิดของการคุ้มครองผู้บริโภค

ความเป็นมาของการคุ้มครองผู้บริโภคได้ถูกพัฒนามาจากแนวคิดตามที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้นำไปสู่การพัฒนากฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของแต่ละประเทศที่มีวิวัฒนาการในการคุ้มครองผู้บริโภค

---

[9] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 4* , น.6

เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศษรฐกิจ สังคมและระบบกฎหมายที่ใช้บังคับในประเทศของตน ผู้เขียนจึงขอกล่าวถึงวิวัฒนาการในการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกิดขึ้นในต่างประเทศและในประเทศไทย ดังนี้

2.1.1 ความเป็นมาของการคุ้มครองผู้บริโภคในต่างประเทศ

การคุ้มครองผู้บริโภคในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศที่มีระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) อย่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษมีจุดเริ่มต้นจากคดีที่เรียกร้องในทางละเมิดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดจากการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ซึ่งมีความชำรุดบกพร่องและผู้ผลิตมีหน้าที่ป้องกันความเสียหายเพราะอยู่ในฐานะผู้ควบคุมตรวจสอบสินค้า เพื่อมิให้สินค้านั้นก่ออันตรายแก่ผู้ใช้[10] และแนวทางการวินิจฉัยของศาลในระบบจารีตประเพณีที่โจทก์ฟ้องโดยอ้างว่าจำเลยประมาทเลินเล่อขอให้ศาลพิจารณาว่า จำเลยต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์ในทางละเมิดและศาลได้ตัดสินวางหลักว่า จำเลยที่บกพร่องในหน้าที่ถือว่าเป็นประมาทเลินเล่อ ดังนั้น การฟ้องร้องให้รับผิดกรณีมีความชำรุดบกพร่องเกิดขึ้นกับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สามารถเรียกร้องให้รับผิดทางละเมิดและรับผิดตามสัญญาได้

อย่างเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ.1916 ศาลได้วินิจฉัยในคดีระหว่าง Macpherson กับ Buick Motor โจทก์ฟ้องว่า จำเลยเป็นผู้ผลิตรถยนต์จำหน่ายแก่พ่อค้าปลีกและโจทก์ซื้อรถดังกล่าวจากพ่อค้าปลีกล้อรถชำรุดเป็นเหตุให้พลิกคว่ำและโจทก์ได้รับบาดเจ็บ จำเลยต่อสู้ว่าล้อรถนี้จำเลยซื้อมาจากผู้ผลิตอื่นและโจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องจำเลยเพราะระหว่างโจทก์และจำเลยไม่มีข้อผูกพันให้รับผิดต่อกัน ทั้งโดยสภาพแล้วรถยนต์มิใช่ทรัพย์อันตราย อันจะทำให้จำเลยอยู่ในฐานะที่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดขึ้นจากทรัพย์นั้น ต่อมาศาลอุทธรณ์แห่งนิวยอร์กวินิจฉัยว่า จำเลยต้องรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากความชำรุดบกพร่องเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับอันตรายแม้โจทก์มิได้มีความสัมพันธ์ตามสัญญากับจำเลย

ส่วนประเทศอังกฤษ ใน ค.ศ. 1932 ศาลสูงของประเทศอังกฤษได้วินิจฉัยในคดีระหว่าง Donoghue กับ Stevenson โจทก์ฟ้องเรียกให้จำเลยซึ่งเป็นบริษัทผลิตน้ำขิงรับผิดในกรณีที่มีซากหอยเน่าเปื่อยอยู่ในขวดน้ำขิงที่เพื่อนของโจทก์ที่ไปด้วยกันเป็นผู้ซื้อ แต่โจทก์เป็นผู้บริโภคเป็นเหตุให้เกิดอาการอาเจียนและมีอาการอักเสบที่กระเพาะอาหาร ศาลสูงของประเทศอังกฤษตัดสินว่า จำเลยต้องรับผิดแม้ไม่มีนิติสัมพันธ์ใด ๆ กับโจทก์ก็ตาม เพราะเป็นหน้าที่ทั่วไปของจำเลยที่ต้องดูแลรับผิดชอบต่อผู้บริโภคสินค้าซึ่งได้รับความเสียหายจากการบริโภคสินค้าที่จำเลยผลิต[11] โดย Lord Atkin ผู้พิพากษาในคดีกล่าวว่า ผู้ผลิตสินค้าประเภทซึ่งจำหน่ายในลักษณะที่ผู้บริโภคไม่อาจจะตรวจ

---

[10] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2*, น. 13

[11] Donoghue v. Stevenson, (Supreme Court of the United Kingdom ,1932) A.C.562

ตราดูความบกพร่องได้ และโดยรู้อยู่แล้วว่าการไม่ดูแลการเตรียมหรือบรรจุสินค้าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของผู้บริโภค ย่อมมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการระมัดระวังกระบวนการผลิตสิ้นค้าชนิดนั้น หากบกพร่องเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ผู้ผลิตต้องรับผิด[12] ภายหลังจากมีคำพิพากษาในคดีดังกล่าวที่ผู้เขียนได้กล่าวนั้น ทำให้การคุ้มครองผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปในแง่ความรับผิดนอกเหนือจากหน้าที่ตามสัญญา กล่าวคือ รับผิดแม้ไม่มีความผูกพันในทางสัญญาซึ่งแตกต่างจากหลัก “ผู้ซื้อต้องระวัง”(Caveat Emptor หรือ Let the buyer beware) จึงเป็นจุดเริ่มต้นให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายตระหนักในความรับผิดของตน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้บริโภคที่ไม่ใช่คู่สัญญากับผู้ผลิตหรือผู้ขายสามารถฟ้องร้องให้รับผิดในความเสียหายได้ก็ตาม แต่ผู้เสียหายต้องพิสูจน์ว่าจำเลยมีความประมาทเลินเล่อ หลักกฎหมายในเรื่องความรับผิดทางละเมิดกับสัญญานั้นจึงแตกต่างกันดังที่ศาลในประเทศอังกฤษได้ถือว่า ความรับผิดตามสัญญาและทางละเมิดเป็นละส่วนกัน อย่างเช่นในคดี Daniel & Daniel v. R. White & Son Ltd. And Tarbard[13] กรณีที่ นาย Daniel ได้ซื้อน้ำมะนาวจากนาง Tarbard บรรจุขวดและผลิตโดย R. White & Son Ltd. ปรากฏว่าในขวดดังกล่าวมีกรดคาร์บอลิกเจือปนอยู่ นาย Daniel และภริยาดื่มน้ำมะนาวดังกล่าวและเจ็บป่วย นาย Daniel และภริยาจึงฟ้องนาง Tarbard และ R. White & Son Ltd .ให้รับผิดทางละเมิด แม้ตามกฎหมายผู้ผลิตมีหน้าที่ใช้ความระมัดระวัง (Duty of care) แต่โจทก์ก็ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าจำเลยประมาทเลินเล่อ เมื่อไม่สามารถพิสูจน์ได้แต่จำเลยได้พิสูจน์ว่าระบบการผลิตมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันความบกพร่องของสินค้า ศาลจึงยกฟ้องโจทก์ ส่วนในคดีที่ฟ้องให้รับผิดตามสัญญาซึ่งสามารถพิสูจน์ความรับผิดได้ง่ายกว่า แต่ความรับผิดจำกัดเฉพาะคู่กรณีในสัญญา กรณีนี้ศาลตัดสินให้นาง Tarbard รับผิดต่อนาย Daniel เพราะถือว่าผู้ขายผิดเงื่อนไขของสัญญาตาม Sale of Good Act ในเรื่องสินค้าชำรุดบกพร่องและขาดความเหมาะสมที่จะออกสู่ตลาด ส่วนภริยาของนาย Daneil ไม่สามารถเรียกค่าเสียหายได้เพราะไม่ใช่คู่สัญญา จากแนวคำวินิจฉัยของศาลในประเทศอังกฤษทำให้เกิดอุปสรรคต่อการคุ้มครองผู้บริโภค ในประเทศอังกฤษจึงได้มีการร่างกฎหมายเพื่อให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายรับผิดแม้ไม่มีความประมาทเลิ่นเล่อ แต่ก็ไม่สำเร็จจนกระทั่งได้มีการออกกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค คือ The consumer Protection Act 1987 ที่นำหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) มาใช้[14] ซึ่งหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดได้ถูกนำไปใช้เป็นแนวทางกำหนดความรับผิดในกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศต่างๆ ทั้งในกฎหมายเฉพาะและ

---

[12] Prosser, Law of Torts, 4th ed, pp. 642-643

[13] Daniel & Daniel v. R. White & Son Ltd. And Tarbard, (1938) 4 All E.R 258

[14] อนันต์ จันทรโอภากร, กฎหมายว่าด้วยความรับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ขาดความปลอดภัย, (โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2545), น. 88

กฎหมายละเมิดที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามแต่ระบบกฎหมายและสภาพการณ์ของประเทศนั้น ประเทศที่มีระบบกฎหมายจารีตประเพณีอย่างประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคจะได้รับการพัฒนาเสมอและประเทศสหรัฐอเมริกาจะพัฒนาไปได้ไกลที่สุด กล่าวคือ มีทั้งการบัญญัติกฎหมายของสหพันธ์เพื่อใช้บังคับทั่วประเทศ คือ The consumer Product safety Act 1972 หรือ The Uniform Commercial Code ในส่วนที่เกี่ยวกับการซื้อขาย หรือThe Restatement of Tort 2d. 1965 เป็นกฎหมายลักษณะละเมิด และการบัญญัติเพิ่มเติมแก้ไขกฎหมายของมลรัฐ เช่น The Kansas Consumer Protection Act 1975 ส่วนในประเทศระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil law) ก็มีวิวัฒนาการด้านนี้เช่นเดียวกัน เช่น กฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (Product liability) ในประเทศเยอรมันและประเทศฝรั่งเศส

จากความเป็นมาของการคุ้มครองผู้บริโภคอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ที่มาของการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วยการขยายความรับผิดทางสัญญาให้กว้างออกไป ไม่ถือหลักคู่กรณีในสัญญาเท่านั้นที่จะมีสิทธิเรียกร้องต่อกัน กับการนำเอาหลักข้อสันนิษฐานความผิดในกฎหมายละเมิดเรื่องความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) ที่ผู้ประกอบธุรกิจอาจต้องรับผิดโดยไม่จำเป็นต้องมีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อ เว้นแต่จะพิสูน์หักล้างได้ตามที่กฎหมายกำหนด ข้อยกเว้นมาใช้เพื่อคุ้มครองผู้ที่เสียหายจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ[15]

2.1.2 ความเป็นมาของการคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทย

ประเทศไทยได้รับอิทธิพลทางแนวคิดและหลักกฎหมายมาจากประเทศฝั่งตะวันตกที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมในสมัยรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่แนวคิดและหลักกฎหมายที่มีพื้นฐานมาจากระบบเศษรฐกิจแบบเสรีนิยมไม่สามารถให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคอย่างแท้จริง ผู้บริโภคยังคงต้องใช้ความระมัดระวังในการซื้อสินค้าหรือบริการด้วยตนเองมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบและหลักกฎหมายต่าง ๆ ในสมัยนั้นมิได้มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคมากนัก การตรากฎหมายในช่วงนั้นจะเน้นไปในด้านการบังคับใช้กฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นส่วนใหญ่ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับเพื่อความกินดีอยู่ดีของประชาชน โดยการออกพระราชบัญญัติหางน้ำนม พ.ศ. 2470[16] มีเหตุมาจากรัฐเห็นความสำคัญในการใช้หางน้ำนมจำกัดเฉพาะผู้บริโภคที่เป็นผู้ใหญ่ หากนำไปใช้เลี้ยงทารกจะไม่ก่อให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง จากนั้นก็ได้มีการออกกฎหมายป้องกันความเสียหายอันเนื่องจากการบริโภคของประชาชนเพิ่มขึ้นหลายฉบับ โดยกำหนดให้รัฐมีอำนาจควบคุมกำกับผู้ประกอบธุรกิจในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการอุปโภคบริโภคให้ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด

---

[15] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2*, น. 18

[16] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2*, น. 24

ไว้และมีโทษอาญาเป็นบทบังคับ เช่น พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2484 พระราชบัญญัติควบคุมการขายยา พ.ศ. 2479 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และการจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องสำอาง พ.ศ. 2517 เป็นต้น แม้ว่าการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวจะมีวัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยจากการอุปโภคบริโภคสินค้าหรือบริการ แต่มาตรการทางในการคุ้มครองผู้บริโภคมุ่งเน้นไปในทางกำหนดบทลงโทษทางอาญาแต่ไม่มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภคอันเนื่องจากการอุปโภคบริโภคสินค้าหรือบริการ

ในระยะต่อมาการพยายามให้มีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคมีความเด่นชัดขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2512 ได้มีเจ้าหน้าที่ของสหพันธ์องค์การผู้บริโภคระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ จัดตั้งโดยสมาคมผู้บริโภคของประเทศต่าง ๆ ที่รวมตัวกัน ได้เข้ามาชักชวนองค์กรเอกชนในประเทศไทยให้มีการจัดตั้งสมาคมผู้บริโภคขึ้นเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ แต่ไม่สำเร็จเนื่องจากองค์กรเอกชนของประเทศไทยยังไม่พร้อมที่จะดำเนินงาน แต่สหพันธ์องค์การผู้บริโภคระหว่างประเทศได้ส่งเจ้าหน้าที่มาชักชวนอีกหลายครั้ง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2514 องค์กรเอกชนของประเทศไทยได้รับการชักชวนได้จัดตั้งคณะกรรมการมีชื่อว่า “กรรมการศึกษาและส่งเสริมผู้บริโภค” และได้มีวิวัฒนาการเรื่อยมาในภาคเอกชนรวมทั้งได้ประสานงานกับภาครัฐบาล จนกระทั่งปี พ.ศ. 2519 รัฐบาลสมัย ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีได้จัดตั้งคณะกรรมการผู้บริโภคขึ้นขณะหนึ่ง แต่คณะกรรมการชุดดังกล่าวได้สลายตัวไปตามวิถีทางการเมืองในยุคนั้น

ต่อมาในสมัยรัฐบาลของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ เป็นนายกรัฐมนตรีได้เล็งเห็นความสำคัญในการคุ้มครองผู้บริโภค จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นอีกครั้งและศึกษามาตรการถาวรในการคุ้มครองผู้บริโภคทั้งในหลักสารบัญญัติและการจัดตั้งองค์กรของรัฐเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค โดยได้พิจารณายกร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคและตราเป็นพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ขึ้นใช้บังคับ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา[17]

2.2 ความเป็นมาของธุรกิจบริการจัดหาคู่

การมีคู่ครองเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์และเป็นความมั่นคงที่มนุษย์จะต้องพึ่งพาอาศัยกันนำไปสู่การมีครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานอันดับแรกที่มีความสำคัญของทุกสังคม

[17] สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, สคบ.กับการคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 13 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2552), น. 1

ครอบครัวจะดีมีความสุขขึ้นอยู่กับการมีชีวิตสมรสที่ประสบความสำเร็จได้คู่ครองที่ดีและเหมาะสมกัน การเลือกคู่ครองจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในวงจรชีวิตของแต่ละบุคคล ก่อนจะเข้าสู่การแต่งงานหรือการมีครอบครัว ซึ่งการเลือกคู่ครองนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย สามารถสรุปวิวัฒนาการการเลือกคู่ครองโดยแบ่งออกเป็น 3 ยุค ดังนี้คือ

ยุคแรก คือ ยุคที่บิดามารดาจัดการให้มีการแต่งงาน หรืออาจเรียกได้ว่า ยุคการคลุมถุงชนเป็นการเลือกคู่ครองที่บิดามารดามีอำนาจเหนือบุตรและมีอำนาจเต็มในการจัดการหรือบังคับให้บุตรหรือธิดาของตนได้แต่งงานกับคนที่บิดามารดาเลือกให้โดยที่คู่แต่งงานชายและหญิงอาจไม่เคยพบหน้าหรือรู้จักชอบพอกันมาก่อนต้องมาใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน ซึ่งชายหญิงที่ต้องเป็นคู่แต่งงานจะต้องยอมรับการจัดแจงนั้นโดยสงบ[18] ถือเสมือนว่าการแต่งงานเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งโดยไม่คำนึงว่าชายและหญิงจะมีความเต็มใจที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันหรือไม่ การเลือกคู่ครองลักษณะนี้ให้ความสำคัญในเรื่องความมั่นคงของฐานะคู่แต่งงาน[19] โดยไม่คำนึงถึงเรื่องความรักระหว่างชายและหญิง เช่น ในบรรดาประเทศที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิคและโปรเตสเต้นท์ บิดามารดาจะเป็นผู้เจ้ากี้เจ้าการจัดหาสตรีที่บิดามารดาเห็นว่าเหมาะสมมาให้บุตรชาย[20] โดยถือเอาฐานะทางชนชั้นของคู่สมรสเป็นเกณฑ์ กล่าวคือ คู่สมรสจะต้องมาจากชนชั้นที่สมน้ำสมเนื้อกัน[21]

ยุคที่สอง คือ ยุคที่ชายหญิงเลือกคู่โดยความยินยอมของบิดามารดา เนื่องจากเริ่มมีการบัญญัติกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของคู่สมรสว่าการสมรสนั้นจะต้องเกิดขึ้นโดยสมัครใจ กล่าวคือไม่ให้มีการสมรสโดยการบังคับข่มขืนใจ[22] ทำให้อำนาจบิดามารดาในการเข้ามาบงการชีวิตสมรสของบุตรธิดามีการผ่อนปรนลง แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีกฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของชายหญิงว่าต้องทำโดยสมัครใจ แต่ชายหญิงก็ยังไม่อาจใช้เสรีภาพของตนในการเลือกคู่ครองได้เต็มที่หรือตามความสมัครใจของตน อำนาจของบิดามารดาก็ยังคงแอบแฝงอยู่เบื้องหลังการสมรสระหว่างชายหญิง ในบางประเทศแม้จะกำหนดไม่ให้มีการสมรสโดยการบังคับข่มขืนใจ แต่ยังคงมีกฎหมายบัญญัติว่าบุตรต้องได้รับความเห็นชอบจากบิดามารดาเสียก่อนจึงจะทำการสมรสได้ เช่น ในกรณีของประเทศเยอรมันนีและประเทศที่ใช้กฎหมายฝรั่งเศส และในบางประเทศแม้กฎหมายไม่ได้บัญญัติว่าการสมรสจะต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา แต่ก็มีบทบัญญัติกฎหมายให้อำนาจบิดามารดาในการตัด

---

[18] กุหลาบ สายประดิษฐ์,<u>กำเนิดครอบครัวมนุษยชาติ ระเบียบสังคมของมนุษย์</u>, (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ก่อไผ่, 2524), น. 139.

[19] กุหลาบ สายประดิษฐ์, <u>กำเนิดครอบครัวมนุษยชาติ</u>, (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ พีพี ,2521),น. 123.

[20] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 18*, น. 126.

[21] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 18*, น. 127.

[22] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 18*, น. 129.

สิทธิการรับมรดกของบุตรได้[23] อย่างในกรณีของประเทศไทยและประเทศที่ใช้กฎหมายอังกฤษ ดังนั้น การเลือกคู่ครองระหว่างชายหญิงจึงมิได้เป็นไปโดยอิสระอย่างแท้จริง นอกจากนี้แล้วการพบปะหรือทำความรู้จักกันจะต้องอยู่ในการรับรู้ของบิดามารดาไม่สามารถติดต่อกันได้เองโดยตรง ต้องอาศัยบุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง คือ ผู้ที่ถูกเรียกว่าเป็น พ่อสื่อ แม่สื่อ ที่ทำหน้าที่บอกถึงคุณสมบัติและความเหมาะสมให้แต่ละฝ่ายให้ทราบและบิดามารดาจะเป็นผู้ที่พิจารณาความเหมาะสมของคนที่พ่อสื่อแม่สื่อแนะนำมาว่ามีคุณสมบัติตามที่บิดามารดาพอใจหรือไม่ หากบิดามารดาเห็นชอบก็จะอนุญาตให้แต่งงานกันได้ จึงเกิดประเพณีการนัดดูตัวก่อนที่จะตัดสินใจแต่งงาน หากชายหญิงไม่พึงพอใจซึ่งกันและกันก็สามารถปฏิเสธคนที่พ่อสื่อแม่สื่อแนะนำมาได้ กรณีเช่นนี้บิดามารดาจะเห็นชอบแต่ยังไม่ถึงกับบังคับให้ชายและหญิงต้องแต่งงานกัน

ยุคที่สาม คือ ยุคการเลือกคู่ครองด้วยตนเองเป็นการเลือกคู่ครองที่มีอยู่ในสมัยปัจจุบัน บทบาทของบิดามารดามีน้อยลง เนื่องจากกฎหมายในปัจจุบันได้กำหนดสิทธิ หน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรในเรื่องที่เกี่ยวกับการสมรสโดยมีเกณฑ์อายุเป็นตัวกำหนด หากชายหญิงบรรลุนิติภาวะแล้วสามารถทำการสมรสได้ด้วยตนเองไม่ต้องขอความเห็นชอบจากบิดามารดา คงมีแต่เฉพาะในบางครอบครัวเท่านั้นที่บิดามารดายังคงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกคู่ครอง ดังนั้น การเลือกคู่ครองในยุคนี้จึงเป็นแบบสมัครใจ โดยคู่ที่ชายหญิงเลือกมานั้นอาจมาจากกลุ่มเพื่อน หรือในสังคมการทำงาน หรือจากการพบปะสังสรรค์ตามงานเลี้ยงต่าง ๆ จึงมีโอกาสพบเจอและเลือกคู่ครองด้วยตนเองและมีโอกาสคบหาดูใจจนเกิดความรักใคร่กันจนตัดสินใจแต่งงาน ทั้งสังคมในยุคปัจจุบันได้ยอมรับในการคบหากันอย่างเปิดเผยของชายหญิง การเลือกคู่ครองจึงสามารถทำได้อย่างอิสระกว่าในอดีตประกอบกับชายหญิงสามารถติดต่อกันได้โดยตรงในรูปแบบการสื่อสารด้านต่าง ๆ ที่ทันสมัยมากขึ้น วิธีการเลือกคู่ครองในแบบที่ต้องอาศัยบุคคลเป็นสื่อกลางหรือเรียกว่า พ่อสื่อแม่สื่อ แบบในอดีตจึงได้ลดเลือนไป นอกจากนี้ในยุคสมัยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการแข่งขันกันมากขึ้น ชายหญิงมีการศึกษาสูง และมีภาระหน้าที่การงานที่มากขึ้นทำให้ทุ่มเทเวลาให้กับการเรียนและการทำงานไม่มีเวลาที่จะหาคู่ครองด้วยตนเอง หรือในบางรายอาจไม่พบเจอคู่ที่ถูกใจในสังคมที่ตนเองอยู่แต่ไม่มีโอกาสออกไปพบเจอสังคมใหม่ที่จะเพิ่มโอกาสให้ทำความรู้จักกับคนใหม่ ๆ จึงเกิดวิธีการเลือกคู่ในลักษณะที่เป็นการบริการจัดหาคู่เข้ามาแทนที่วิธีการเลือกคู่แบบในอดีต เรียกว่า ธุรกิจบริการจัดหาคู่ เป็นธุรกิจที่ผู้ให้บริการสัญญาว่าจะช่วยจัดหาคู่ให้กับผู้ใช้บริการโดยวิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการหาคู่ครอง ซึ่งมีการบริการหลายรูปแบบ ปัจจุบันการบริการจัดหาคู่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นกลายเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมจากชายหญิงที่มีความประสงค์จะหาคู่ โดยเฉพาะในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เกาหลี เป็นต้น ธุรกิจบริการจัดหาคู่มีความเป็นมาและลักษณะทั่วไปดังที่ผู้เขียนจะกล่าวต่อไปคือ

---

[23] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 18*, น. 139.

2.2.1 ความเป็นมาของธุรกิจบริการจัดหาคู่ในต่างประเทศ

การบริการจัดหาคู่นั้นมีความเป็นมาจาก ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ชาวญี่ปุ่น เกาหลีที่เดินทางเข้าไปอยู่ที่สหรัฐอเมริกา แต่กฎหมายเข้าเมืองของสหรัฐอเมริกาเข้มงวดกับคนเอเชียเป็นพิเศษ คนงานญี่ปุ่นเกาหลีไม่สามารถเดินทางกลับไปกลับมาระหว่างบ้านและสหรัฐ ฯเพื่อจัดพิธีแต่งงาน จึงทำโดยการส่งรูปผู้หญิงไปให้ผู้ชายเลือกแล้วกฎหมายในเอเชียก็รับรอง ผู้หญิงที่จะเป็นเจ้าสาวจึงเดินทางเข้าสหรัฐฯได้[24] การสมรสที่เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนรูปถ่ายกันดู เรียกว่า “เจ้าสาวจากภาพถ่าย” ต่อมาเมื่อประชากรชาวเอเชียในสหรัฐ เพิ่มมากขึ้นและสหรัฐได้ยกเลิกกฎหมายกีดกันนั้น วิธีการส่งรูปผู้หญิงเพื่อเลือกเป็นเจ้าสาวก็ค่อยๆเลิกไปในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 และวิธีการทำนองนี้เริ่มกลับมาอีกในยุค ค.ศ.1970 ในลักษณะของอุตสาหกรรม การสั่งเมียทางไปรษณีย์ที่เข้ามาแทนที่ขนบธรรมเนียมการจัดหาคู่แบบคลุมถุงชน[25] ส่วนหนึ่งมีเหตุมาจากความต้องการของทหารผ่านศึกในสงครามเวียดนามที่มีประสบการณ์กับโสเภณีชาวเอเชีย เพราะได้เข้าไปตั้งฐานทัพทหารตะวันตกในประเทศเหล่านั้น อดีตบุคคลในกองทัพอเมริกันจึงเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งบริษัทหาเจ้าสาวในยุคสมัยนี้และลูกค้าส่วนใหญ่ก็มาจากคนกลุ่มนี้[26] อันเป็นจุดเริ่มต้นที่มีการจัดหาคู่โดยระบบ “เจ้าสาวสั่งทางไปรษณีย์” (Mail order Bride) ที่มีความแตกต่างกับเจ้าสาวจากภาพถ่ายตรงที่ชายหญิงจะเป็นคนละเชื้อชาติและต่างสัญชาติกัน ซึ่งในรุ่นแรกผู้หญิงที่เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดที่เป็นเจ้าสาวสั่งทางไปรษณีย์ คือ ผู้หญิงฟิลิปปินส์และละตินอเมริกา เพราะพูดภาษาอังกฤษได้ คุ้นเคยกับวัฒนธรรมอเมริกัน และต่อมาก็เป็นกลุ่มประเทศโซเวียตเดิมและยุโรปตะวันออก เมื่อระบบสังคมนิยมล่มสลายและผู้หญิงต้องเผชิญกับความยากแค้นมากขึ้น ทำให้ผู้หญิงต้องยอมตนเป็นเจ้าสาวสั่งทางไปรษณีย์ เนื่องจากปัญหาด้านฐานะทางเศรษฐกิจที่อยู่เบื้องหลังการที่ต้องมาเป็นเจ้าสาวสั่งทางไปรษณีย์ โดยลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายจากประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ยุโรปตะวันตก อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น เป็นต้น

ต่อมาในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาที่ผู้คนในโลกมีปฏิสัมพันธ์กันมากและรวดเร็วขึ้น ไม่ว่าโดยการปฏิสัมพันธ์กันทางตรงผ่านการเดินทางข้ามทวีปข้ามประเทศเพื่อพบปะทำกิจกรรมหรือธุรกรรมต่าง ๆ หรือการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีการคมนาคมขนส่งพัฒนาก้าวหน้า หรือการพบปะและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนหลากหลายทางโลกไซเบอร์ การปฏิสัมพันธ์ของผู้คนในโลกมีมากขึ้น โดยใช้ระยะเวลาที่สั้นลง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อพื้นฐาน รวมทั้งในเรื่องการแต่งงานของผู้คนบนโลกได้ปรับเปลี่ยนตามยุคสมัย มีการแต่งงาน

---

[24] ร่มเย็น โกไศยกานนท์,โลกาภิวัตน์และปรากฏการณ์ธุรกิจเมียสั่งทางอินเตอร์เน็ต, (คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่:ศูนย์สตรีศึกษา 2550), น.ก.

[25] *เพิ่งอ้าง* ,น.ก.

[26] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 24*, น.ก.

ข้ามวัฒนธรรมมากขึ้น ไม่ต้องยึดติดกับวัฒนธรรมเดิม ๆ ในบางสังคมที่จำกัดให้ต้องแต่งงานกับผู้ที่มีชาติพันธ์เดียวกัน[27] ความเปลี่ยนแปลงนี้ ทำให้ธุรกิจเจ้าสาวสั่งทางไปรษณีย์ในประเทศฝั่งตะวันตกแปรเปลี่ยนรูปไปจากเดิม โดยอาศัยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่เรียกว่าอินเตอร์เน็ต ที่เข้ามาเป็นตัวช่วยในฐานะสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนและช่วยให้การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมเป็นไปได้อย่างรวมเร็วและสะดวกสบายมากขึ้น จนกลายเป็นธุรกิจสังคมของคนที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรม เรียกว่า “ธุรกิจเมียสั่งทางอินเตอร์เน็ต” ต่อมาความต้องการของชายและหญิงในแต่ละสังคมต้องการที่จะมีคู่ครองที่เป็นชาวต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรมมากขึ้น จึงเกิดมีเว็บไซต์เปิดให้บริการเพื่อเชื่อมโยงชายและหญิงที่มาจากคนละประเทศคนละวัฒนธรรมให้แต่งงานกัน โดยเว็บไซต์จะประกาศตัวว่า ให้บริการจัดหาคู่ ชายและหญิงจึงเริ่มให้ความนิยมในการหาคู่ต่างชาติผ่านเว็บไซต์ที่เป็นสื่อกลางช่วยหาคู่มากขึ้น จนถึงปัจจุบันมีผู้ที่พัฒนาแนวคิดการบริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซต์มาสร้างเป็นธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่มีวิธีการจัดหาคู่ในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น

2.2.2 ความเป็นมาของธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศไทย

ธุรกิจบริการจัดหาคู่เริ่มมีขึ้นในประเทศไทยในช่วงแรกจะเป็นการบริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในลักษณะของการให้บริการฟรีที่ชายหญิงจะต้องติดต่อกันโดยการเขียนจดหมายโต้ตอบกันผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ต่อมามีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารทั้งทางโทรศัพท์และทางอินเตอร์เน็ตมากขึ้น ประกอบกับชายหญิงในประเทศไทยมีโอกาสไปศึกษาต่อในต่างประเทศและมีการส่งแรงงานไปทำงานในต่างประเทศ ทั้งชาวต่างชาติได้เข้ามาลงทุนทำธุรกิจและเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้นตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและการลงทุน โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชาวต่างชาติเพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศไทย ทำให้ชายหญิงในประเทศไทยมีโอกาสได้คู่ครองเป็นชาวต่างชาติ ค่านิยมของการมีคู่ครองในสังคมไทยจึงเปลี่ยนแปลงไป ทั้งชายและหญิงมีความปัจเจกและมีเหตุผลที่ต้องการจะแต่งงานกับคู่ที่ไม่ใช่ชาติเดียวกับตนโดยเฉพาะผู้หญิงในสังคมชนบทภาคอีสานและภาคเหนือที่นิยมแต่งงานกับชายต่างชาติ เพราะเชื่อว่าคนต่างชาติ ร่ำรวย มีเงินทองสามารถให้ความมั่นคงแก่ตนเองและครอบครัวได้[28] ในขณะที่ผู้ชายประเทศฝั่งตะวันตกมีความต้องการที่จะแต่งงานกับผู้หญิงไทย เนื่องจากผู้หญิงไทยมีคุณสมบัติทั้งรูปร่างหน้าตาอ่อนหวานช่างเอา

---

[27] พัชรินทร์ ลาภานันท์,รศ.ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์,ผศ.ดร.เยาวลักษณ์ อภิชาตวัลลภ,การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม:การศึกษาสถานภาพองค์ความรู้, (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณ์สังคมลุ่มน้ำโขง,:2550), น. 1.

[28] บทนำของสมาพันธ์ , “สมาพันธ์สมาคมเครือข่ายคนไทยคู่สมรสต่างชาติแห่งประเทศไทย,” สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2557,จาก http://www.thaiforeignspouse.com

ใจ[29] จึงเกิดการเชื่อมโยงในรูปของเครือข่ายภรรยาฝรั่งกับเครือญาติ หรือเพื่อนบ้านเป็นช่องทางสำคัญในการเข้าสู่ความสัมพันธ์ข้ามชาติโดยการแนะนำ หรือการช่วยเหลือของผู้หญิงที่มีสามีเป็นชาวต่างชาติ หรือผ่านเครือญาติ หรือเพื่อนของผู้หญิงที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ นอกจากการติดต่อผ่านเครือญาติ เพื่อนดังกล่าวแล้ว ยังมีการติดต่อผ่านนายหน้าหรือตัวแทน[30] ในการติดต่อหาคู่ชาวต่างชาติให้กับหญิงไทย ซึ่งในช่วงแรกได้รับความนิยมเฉพาะกลุ่มผู้หญิงภาคอีสานและภาคเหนือที่ต้องการมีคู่เป็นชาวต่างชาติ เนื่องจากการติดต่อหาคู่ต่างชาติผ่านนายหน้าหรือตัวแทนนี้ยังถูกมองในแง่ลบว่าเป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการค้ามนุษย์หรือค้าประเวณี ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยดังกล่าวจำนวนคนโสดเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีผู้เห็นช่องทางในการจัดทำธุรกิจโดยเปิดบริการจัดหาคู่ในรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยมีแนวคิดมาจากการทำหน้าที่เป็นพ่อสื่อแม่สื่อในอดีตผสมผสานกับแนวคิดการบริการจัดหาคู่จากต่างประเทศ จนเกิดเป็นธุรกิจบริการจัดหาคู่ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งบริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เป็นการบริการจัดหาคู่ที่เกิดขึ้นในยุคแรก ๆ ของประเทศไทย และต่อมามีการบริการหาคู่ผ่านเว็บไซต์ ผ่านรายการโทรทัศน์ จนกระทั่งมีการบริการหาคู่ผ่านนักจับคู่ หรือการจัดงานพบปะคู่ ที่เพิ่งได้รับความนิยมในสังคมไทยช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา

2.3.ลักษณะทั่วไปของธุรกิจบริการจัดหาคู่

2.3.1 ความหมายของธุรกิจบริการจัดหาคู่

คำว่า “ธุรกิจ” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Business” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) “ธุรกิจ”หมายถึง การงานประจำเกี่ยวกับอาชีพค้าขาย หรือกิจกรรมอย่างอื่นที่สำคัญ

Cambridge Dictionary ได้ให้ความหมายของคำว่า “การบริการจัดหาคู่” (Dating service) หมายถึง องค์กรที่แนะนำคนที่มีความสนใจคล้ายๆกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ต้องการเริ่มต้นความสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องรักใคร่หรือทางเพศกับใครสักคน[31]

Macmillan Dictionary ได้ใช้ถ้อยคำเกี่ยวกับบริการจัดหาคู่ว่า “Dating service” หมายถึง ธุรกิจที่ค้นหาคู่สำหรับคนที่ต้องการที่จะเริ่มต้นความสัมพันธ์ทางเพศหรือเหมาะสำหรับคู่รัก[32]

---

[29] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 11*,น. 71.

[30] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 11*,น. 84.

[31] Cambridge Dictionary.

[32] Macmillan Dictionary.

Oxford Dictionary ได้ใช้ถ้อยคำเกี่ยวกับการบริการจัดหาคู่ว่า “Dating Agency” หมายถึง บริการที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการจัดหาคู่ได้ทำความรู้จักกับผู้ใช้บริการจัดหาคู่รายอื่นโดยมีความประสงค์ที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ของทั้งฝ่ายให้เป็นคู่รักต่อไป บริษัทจัดหาคู่ก็จะพยายามแนะนำให้ผู้ใช้บริการได้ทำความรู้จักกับผู้ใช้บริการอีกรายหนึ่งซึ่งมีความเหมาะสมกัน[33]

สุเมธ พลภักดี ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า ธุรกิจบริการจัดหาคู่ หมายความว่า กิจกรรมการแลกเปลี่ยน การบริการจัดหาเพื่อนหรือคู่รัก ให้เป็นผลกำไรในทางเศรษฐกิจ[34]

สำหรับความหมายของธุรกิจบริการจัดหาคู่ของผู้เขียนนั้น ธุรกิจบริการจัดหาคู่ หมายถึง กระบวนการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อแนะนำหรือสร้างโอกาสให้คนที่ต้องการคู่ มีโอกาสได้ทำความรู้จักกันและสามารถพัฒนาความสัมพันธ์เป็นคู่ที่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาไม่ว่าจะมีการสมรสกันตามกฎหมายหรือไม่

2.3.2 รูปแบบของการบริการจัดหาคู่

ธุรกิจบริการจัดหาคู่มีการบริการหลายรูปแบบทั้งในแบบที่ผู้ให้บริการไม่เรียกเก็บค่าตอบแทนจากผู้ใช้บริการโดยตรง ส่วนใหญ่จะเป็นการให้บริการฟรีที่ผู้ประกอบธุรกิจได้รับค่าตอบแทนทางอ้อมจากผู้ที่ต้องการอาศัยธุรกิจบริการจัดหาคู่เพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าของตนเอง และแบบที่ผู้ให้บริการเรียกเก็บค่าตอบแทนจากผู้ใช้บริการโดยตรงในลักษณะของการเรียกเก็บเงินค่าบริการ ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ลักษณะการทำงานของผู้ให้บริการในการดำเนินการให้ผู้ใช้บริการได้พบเจอบุคคลที่จะเป็นคู่ในอนาคตเพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา จึงเป็นไปตามรูปแบบการบริการจัดหาคู่ในรูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) บริการหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

การหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในภาพรวมนั้น ผู้ให้บริการจะจัดทำคอลัมน์เกี่ยวกับเรื่องความรักของชายหญิง โดยเชื้อเชิญให้ชายหรือหญิงที่ยังเป็นโสดและต้องการหาคู่เขียนจดหมายเล่าเรื่องราวเปิดเผยชีวิตตัวเองทั้งด้านการงานหรือด้านความรักของตนเอง หรือ ส่งรูปถ่าย ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ประวัติส่วนตัว รายละเอียดต่าง ๆ ของผู้ใช้บริการ และหลักฐานการแสดงความยินยอมให้นำภาพและข้อมูลที่ผู้ใช้บริการส่งไปยังผู้ให้บริการลงเปิดเผยในสื่อสิ่งพิมพ์ เมื่อผู้ให้บริการได้รับข้อมูลของผู้ใช้บริการได้ส่งเข้ามาก็จะทำการคัดเลือกและนำข้อมูลของผู้ใช้บริการประกาศในสื่อสิ่งพิมพ์ โดยไม่มีการเรียกเก็บค่าบริการ โดยผู้ใช้บริการจะติดต่อหาคู่กันผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น คอมลัมน์ “มาลัย

---

[33] Oxford Dictionary.

[34] สุเมธ พลภักดี,“ทัศนคติและแนวคิดต่อธุรกิจบริการจัดหาคู่”, (การศึกษาค้นคว้าอิสระ, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,2552), น .6

เสี่ยงรัก” ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ[35] คอลัมน์ “ลุงเฉื่อยสื่อกามเทพ” ในนิตยสารชีวิตจริง[36] คอมลัมน์ “หนุ่มจีบสาวสาวจีบหนุ่ม” ในนิตยสารคู่สร้างคู่สม

(2) บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์

การให้บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์ ผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าใช้บริการจะต้องมีคุณสมบัติตามที่ผู้ให้บริการกำหนดไว้ครบถ้วนจึงจะมีสิทธิสมัครเข้าไปร่วมรายการ โดยส่งข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวพร้อมรูปถ่ายไปยังรายการโทรทัศน์ และผู้ให้บริการจะทำการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครเพื่อนำไปออกรายการ หากผ่านการพิจารณาคุณสมบัติจากผู้ให้บริการแล้วจึงจะมีสิทธิเข้าร่วมรายการ หรือร่วมเล่นเกมส์ที่ทางรายการกำหนดไว้ โดยผู้ให้บริการนำเสนอ คุณสมบัติ ลักษณะนิสัย งานอดิเรก ฯลฯ ให้ผู้ใช้บริการที่เข้าร่วมรายการท่านอื่นทราบและทำความรู้จักกันในรายการ โดยรูปแบบรายการจะเน้นให้ผู้ใช้บริการมีโอกาสได้ใกล้ชิดกัน เมื่อผู้ใช้บริการพบเจอคู่ที่ถูกใจและได้เลือกมาแล้วผู้ให้บริการจะให้การสมนาคุณในลักษณะของรางวัลอันเป็นการสนับสนุนให้ชายหญิงที่ได้คู่ไปออกเดทกัน เช่น รายการ “Take me out Thailand “ ทางช่อง 3 , รายการ “รักด่วน Fast love”ทางช่อง 9 รายการ “มาลัยเสี่ยงรัก” ทางช่องไทยรัฐ TV ทั้งนี้ไม่มีการเรียกเก็บค่าบริการจากผู้สมัครเข้าร่วมรายการ

(3) บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซต์ (Web master)

การบริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซต์ ผู้ที่ประสงค์เข้าใช้บริการจะต้องให้ข้อมูลส่วนตัวหรือรายละเอียดตามที่เจ้าของเว็บไซต์ (Web master) หรือผู้ให้บริการกำหนดไว้ให้ระบุ โดยต้องทำการลงทะเบียนกับทางเว็บไซต์ ซึ่งข้อมูลส่วนตัวและรายละเอียดที่ผู้ใช้บริการให้ไว้จะเป็นข้อมูลหลักสำหรับสมาชิกที่ต้องการสืบค้นข้อมูลของเพื่อนสมาชิกทำให้ทราบถึงข้อมูลส่วนตัวเบื้องต้นก่อนประสานความสัมพันธ์ เช่น อายุ ภูมิลำเนา เชื้อชาติ ศาสนา รูปร่าง ส่วนสูง การศึกษา อาชีพการงาน การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา สถานะภาพการแต่งงาน ความต้องการบุตร กีฬาและความสนใจ และแบบความสัมพันธ์ที่ต้องการการลงทะเบียนเป็นข้อตกลงระหว่างผู้ให้บริการเว็บไซต์กับผู้ใช้บริการ เมื่อผู้ใช้บริการกรอกข้อมูลโดยการพิมพ์ข้อความลงไป และตกลงยินยอมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบระบบจะทำการส่งข้อมูลของผู้ใช้บริการไปยังผู้ให้บริการเว็บไซต์ เมื่อเสร็จสิ้นการลงทะเบียนผู้ใช้บริการจะได้รับการยืนยันการเป็นสมาชิกผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ให้บริการที่ระบุให้ไว้ตอนลงทะเบียนเมื่อผู้ใช้บริการได้รับการยืนยันการเป็นสมาชิกแล้ว จะสามารถค้นหาข้อมูลของเพื่อนสมาชิกโดยใส่ข้อมูลที่ตรงกับความสนใจของผู้ใช้บริการในเบื้องต้นเพื่อใช้ในการค้นหาเพื่อนสมาชิก จากนั้นระหว่างผู้ใช้บริการที่เป็นสมาชิกจะสามารถติดต่อ พูดคุยกันผ่านห้องสนทนาโดยการ

---

[35] เทพชู ทับทอง, “มาลัยเสี่ยงรัก” ไทยรัฐ, 20 มกราคม 2534: 13

[36] “ลุงเฉื่อยสื่อกามเทพ,”*นิตยาสารชีวิตจริง*, ฉบับที่1161 (2558): 29

ส่งข้อความไปหา หรือส่งจดหมายอิเล็คทรอนิกส์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ต้องการต่อไป การให้บริการในรูปแบบนี้ผู้ให้บริการไม่มีส่วนในการผลักดันสัมพันธภาพของสมาชิกผู้ใช้บริการ

(4) บริการจัดหาคู่ผ่านการจัดงานสังสรรค์พบปะคู่เดท (speed Date)

รูปแบบการให้บริการจัดหาคู่ในลักษณะนี้ ผู้ให้บริการจะจัดงานในลักษณะงานเลี้ยงสังสรรค์ในสถานที่ร้านอาหารหรือโรงแรมโดยจะกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมงานระหว่างชายและหญิงจะมีจำนวนเท่า ๆ กัน ผู้ที่ประสงค์จะเข้าร่วมงานจะต้องทำการลงทะเบียนกรอกข้อมูลส่วนตัว และชำระเงินล่วงหน้าหลังจากที่ผู้ใช้บริการชำระเงินแล้ว ผู้ให้บริการจะได้แจ้งข้อมูล สถานที่ วัน เวลา ให้ผู้ใช้บริการทราบโดยในงานเลี้ยงจะทำการแบ่งชายและหญิงนั่งตามโต๊ะเป็นคู่ ๆ เพื่อให้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับเพศตรงข้ามคนละไม่กี่นาที แล้วก็จะทำการสลับคู่สนทนา จนกระทั่งทั้งผู้ชายและผู้หญิงได้คุยกันจนครบทุกคนและสามารถพูดคุยกับใครคนใดก็ได้ตามความรู้สึกที่สนใจ ในช่วงระหว่างหยุดพักหรือหลังเลิกงาน ส่วนวิธีการจับคู่ จะมีการแจกบัตรเพื่อสำหรับใช้บันทึกว่าสมาชิกผู้ร่วมงานคนใดที่ผู้ใช้บริการต้องการพบอีกครั้งผู้หญิงจะระบุรายชื่อของผู้ชาย ผู้ชายจะระบุรายชื่อของผู้หญิง เมื่อเลิกงานผู้ให้บริการจะเก็บเอาบัตรนั้นคืนเพื่อนำมาประมวลผลการจับคู่ ถ้าคนหนึ่งระบุคนที่ต้องการพบอีกครั้งตรงกับอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งรู้สึกแบบเดียวกัน คู่นี้ก็จะกลายเป็นคู่เดท คู่นั้นจะได้รับเบอร์โทรและอีเมล์ของคู่ เพื่อสานสัมพันธ์กันต่อไป

(5) บริการจัดหาคู่ผ่านนักจับคู่ (Matchmaker)

รูปแบบการให้บริการในลักษณะนี้ เป็นการบริการที่ผู้ให้บริการจะให้คำปรึกษาและแนะนำคู่ตามความต้องการของผู้ใช้บริการแต่ละคน โดยขั้นตอนในการให้บริการประกอบด้วย

1. ผู้ประสงค์จะใช้บริการต้องโทรศัพท์ไปที่เบอร์โทรศัพท์ของผู้ให้บริการหรือส่งจดหมายอิเล็คทรอนิกส์แสดงความสนใจในการจะใช้บริการ

2 .ผู้ให้บริการจะติดต่อกลับเพื่อนัดเจอกับผู้สนใจใช้บริการ เพื่อที่จะสอบถามข้อมูลส่วนตัวเชิงลึก เช่น ที่อยู่ ประวัติการทำงาน การมีคดีอาญา สถานภาพการแต่งงานและประวัติทางการเงิน และข้อมูลของคู่ที่ต้องการหาว่าสนใจคนที่มีคุณสมบัติอย่างไร นิสัยอย่างไร

3. ผู้ให้บริการจะทำการเลือกบุคคลที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ มีคุณสมบัติที่มีแนวโน้มเข้ากับผู้ใช้บริการให้ได้มากที่สุดจากฐานข้อมูลสมาชิก และผู้ให้บริการจะโทรไปสอบถามสมาชิกผู้ใช้บริการท่านนั้นว่าต้องการที่จะพบเพื่อนสมาชิกหรือไม่ โดยจะบอกถึงรายละเอียดและสาเหตุที่เลือกสมาชิกท่านนั้น ก่อนที่จะนัดหมายพบเจอกัน

4. เมื่อสมาชิกผู้ใช้บริการที่ได้จับคู่นั้น ตกลงที่จะนัดหมายพบเจอ ผู้ให้บริการจะช่วยจัดการอำนวยความสะดวกในการนัดพบกันที่ร้านอาหารหรือสถานที่ที่ผู้ใช้บริการทั้งคู่สะดวก ผู้ให้บริการจะทำการจองสถานที่และส่งข้อมูลเรื่องวัน เวลา สถานที่นัดหมายรวมทั้งข้อมูลคู่เดทให้ล่วงหน้า ถึงวันนัด สมาชิกผู้ใช้บริการก็ไปพบคู่เดทตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดไว้

5. หลังจากมีการนัดพบกันครั้งแรก ผู้ให้บริการจะติดต่อกลับไปเพื่อสอบถามข้อมูลการตอบรับของผู้ใช้บริการที่มีต่อคู่ที่พบเจอ ว่าการนัดพบเป็นอย่างไรบ้าง ต้องการพบกับคู่นัดคนนั้นต่อไป หรืออยากกลับไปเริ่มหาคนใหม่ หรืออาจไม่แน่ใจและอยากไปพบคู่นัดคนเดิมอีกครั้งผู้ให้บริการก็จะดำเนินการให้ทันที

การชำระค่าบริการกรณีนี้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของผู้ให้บริการ บริษัทจัดหาคู่ในบางแห่งอาจมีการเรียกเก็บค่าบริการในลักษณะค่าธรรมเนียมสมัครสมาชิกครั้งแรก และเก็บค่าบริการในการจัดเตรียมการเพื่อการออกเดทของสมาชิกในแต่ละครั้ง หรือในลักษณะของการขายเป็นแพ็คเกจการออกเดทแบบราคาเหมา หรือบริษัทจัดหาคู่บางแห่งอาจยกเว้นค่าธรรมเนียมการสมัครสมาชิกโดยมีเงื่อนไขในกรณีที่มีการซื้อแพ็คเกจการออกเดทแล้วไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม

2.3.3 บุคคลที่เกี่ยวข้องในธุรกิจบริการจัดหาคู่

ในธุรกิจบริการจัดหาคู่ไม่ว่าจะมีวิธีการให้บริการรูปแบบอย่างใดจะมีบุคคลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ดังนี้

(1) ผู้ให้บริการ คือ บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ประกาศตนว่าจะให้บริการจัดหาคู่ด้วยการทำการเสนอชักชวนบุคคลธรรมดาทั่วไปเพื่อให้เข้าใช้บริการ โดยตนเองสนองรับที่จะดำเนินการจัดหาคู่ตามวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ได้ตกลงกับผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ ผู้ให้บริการอาจเป็นเจ้าของธุรกิจ ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างของผู้ที่ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ โดยมีทั้งผู้ให้บริการที่ดำเนินธุรกิจโดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายทางธุรกิจเป็นบุคคลที่มีสัญชาติเดียวเรียกว่า “ผู้ให้บริการจัดหาคู่ภายในประเทศ” และผู้ให้บริการที่ดำเนินธุรกิจโดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายทางธุรกิจเป็นบุคคลที่มีสัญชาติต่างกันเรียกว่า ผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ”

(2) ผู้ใช้บริการ คือ บุคคลที่แสดงเจตนาเข้าใช้บริการจัดหาคู่ตามวิธีการที่ผู้ให้บริการกำหนดไว้โดยมีความประสงค์ที่จะรับการบริการจากผู้ให้บริการในการได้รับการแนะนำให้รู้จักกับบุคคลที่ตนพึงพอใจและสามารถพัฒนาความสัมพันธ์เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา ทั้งนี้ ผู้ใช้บริการจะเสียค่าตอบแทนหรือไม่ เป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกับผู้ให้บริการ

(3) คู่ในอนาคต คือ บุคคลที่ผู้ใช้บริการคาดหวังว่าจะได้พบเจอและสามารถพัฒนาความสัมพันธ์เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาได้ โดยบุคคลดังกล่าวจะถูกแนะนำให้รู้จักกับสมาชิกผู้ใช้บริการตามวิธีการของผู้ให้บริการ ทั้งนี้ คู่ในอนาคตจะต้องเป็นบุคคลที่แสดงเจตนาเข้าใช้บริการโดยมีความประสงค์ที่จะได้รับการบริการจากผู้ให้บริการในการได้รับการแนะนำให้รู้จักกับบุคคลที่ตนพึงพอใจและสามารถพัฒนาความสัมพันธ์เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาเช่นกัน หรืออาจกล่าวได้ว่า “คู่ในอนาคต” ก็คือผู้ใช้บริการอื่นที่แสดงเจตนาเข้าใช้บริการจัดหาคู่กับผู้ให้บริการเช่นเดียวกับผู้ใช้บริการ

2.3.4 การดำเนินการของธุรกิจบริการจัดหาคู่

การประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่สิ่งที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องการ คือ ผลกำไรทางเศรษฐกิจไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ผู้ประกอบธุรกิจจึงมีวิธีการดำเนินการที่จะช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตและความมั่นคงของธุรกิจ การดำเนินการของธุรกิจบริการจัดหาคู่ในปัจจุบันที่มีความสำคัญทำให้ธุรกิจบริการจัดหาคู่สามารถดำเนินต่อไปได้ก็คือ การดำเนินการด้านการโฆษณาและการดำเนินการด้านสัญญา ซึ่งมีการดำเนินการ ดังนี้

2.3.4.1 การดำเนินการด้านการโฆษณา

การโฆษณาเป็นกิจกรรมในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือการบริการเพื่อให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไปและเพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคหันมาสนใจซื้อสินค้าและใช้บริการ การดำเนินการด้านการโฆษณาจึงมีความสำคัญกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ ลักษณะการดำเนินการด้านการโฆษณาในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ผู้เขียนได้พิจารณาเนื้อหาหรือจุดมุ่งหมายของการโฆษณาแล้วสามารถแบ่งการดำเนินการด้านการโฆษณาในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ออกเป็น 2 กรณี คือ

(1) การโฆษณาเพื่อประโยชน์ของผู้ให้บริการ

การโฆษณาเพื่อประโยชน์ผู้ให้บริการนั้นเป็นการโฆษณาเพื่อหวังผลกำไรทางเศรษฐกิจ มีลักษณะในการสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินธุรกิจบริการจัดหาคู่และจูงใจให้ผู้บริโภคทั่วไปเข้าใช้บริการอันมีผลช่วยเพิ่มจำนวนผู้ใช้บริการ มีการดำเนินการโดยใช้วิธีการโฆษณาผ่านสื่อสารมวลชนให้แพร่หลายแก่บุคคลทั่วไป ด้วยการใช้ข้อความในลักษณะยืนยันข้อเท็จจริงแสดงถึงคุณภาพการบริการ เช่น ข้อความว่า “เว็บไซต์หาคู่ที่ดีสุด”[37] หรือ “บริการหาคู่ไว้ใจได้ 100%” หรือ “บริษัทจัดหาคู่ระดับพรีเมี่ยมเพื่อการแต่งงานอันดับ 1 ในประเทศไทยสำหรับกลุ่มนักธุรกิจและผู้มีชื่อเสียง ฐานข้อมูลสมาชิกมากที่สุดในประเทศไทย”[38] เป็นต้น และยังมีการใช้ข้อความยืนยันข้อเท็จจริงแสดงการรับรองคุณสมบัติของคู่ในอนาคตที่เป็นสมาชิกของผู้ให้บริการ เช่น ข้อความว่า “หาคู่ต่างชาติ จริงใจ นิสัยดี การเงินมั่นคง” เป็นต้น

(2) การโฆษณาเพื่อประโยชน์ผู้ใช้บริการ

โดยปกติธุรกิจทั่วไปที่มีการดำเนินการด้านการโฆษณา ผู้ประกอบธุรกิจจะดำเนินการเพื่อผลกำไรทางเศรษฐกิจของตน แต่ในธุรกิจบริการจัดหาคู่นั้นมีการดำเนินการโฆษณาเพื่อประโยชน์ผู้ใช้บริการ เนื่องจากการให้บริการจัดหาคู่ต้องนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการออกเปิดเผยตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตจากผู้ใช้บริการ การโฆษณานั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดหาคู่ให้แก่

---

[37] สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557 จาก http://www.thai.livingthai.org

[38] สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557 จากhttp://www.bangkokmatching.com

ผู้ใช้บริการซึ่งมีวิธีการตามที่ได้ตกลงกัน เช่น ใช้วิธีการให้ข้อมูลส่วนบุคคลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์โดยวิธีการประกาศนำเสนอคุณสมบัติที่ดีของผู้ใช้บริการเพื่อให้มีบุคคลสนใจ หรือการให้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ผ่านสื่อสารมวลชนแต่กระทำโดยเจ้าของธุรกิจบริการจัดหาคู่ พนักงานหรือลูกจ้างที่เป็นผู้ให้บริการนำเสนอคุณสมบัติด้านดีของผู้ใช้บริการแก่สมาชิกผู้ใช้บริการท่านอื่นที่จะมาเป็นคู่ในอนาคตให้เกิดความสนใจในตัวผู้ใช้บริการเพื่อที่จะเป็นคู่กับผู้ใช้บริการ

2.3.4.2 การดำเนินการด้านสัญญา

การดำเนินการด้านสัญญาในธุรกิจบริการจัดหาคู่ คือ การกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสัญญาที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้บริการทราบว่ามีขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างไรเมื่อตัดสินใจเข้าใช้บริการและเพื่อให้ทราบถึงสิทธิ หน้าที่และความรับผิดระหว่างผู้ใช้บริการกับผู้ให้บริการว่ามีต่อกันอย่างไร แม้ธุรกิจบริการจัดหาคู่จะเป็นที่นิยมสำหรับชายหญิงที่ต้องการมีคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาโดยเฉพาะในต่างประเทศ แต่บางประเทศเท่านั้นที่มีกฎหมายบัญญัติขึ้นใช้บังคับเฉพาะกับธุรกิจดังกล่าวโดยมีการควบคุมรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนดข้อตกลงการบริการจัดหาคู่ระหว่างผู้ให้บริการจัดหาคู่กับผู้ใช้บริการในลักษณะสัญญามาตรฐาน หรือมีกฎหมายบัญญัติขึ้นเพื่อแทรกแซงในเนื้อหาแห่งข้อตกลงการบริการจัดหาคู่ที่ทำขึ้นระหว่างผู้ให้บริการจัดหาคู่กับผู้ใช้บริการ และสำหรับในบางประเทศไม่มีกฎหมายบัญญัติขึ้นมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง ไม่มีการควบคุมรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขข้อตกลงการบริการจัดหาคู่ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการ ข้อตกลงการบริการจัดหาคู่จึงเกิดขึ้นจากความตกลงระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการ ผู้เขียนจึงขอกล่าวถึงรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนดข้อตกลงระหว่างผู้ให้บริการจัดหาคู่กับผู้ใช้บริการที่นิยมกันอยู่ทั่วไป โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

(1) สัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่

สัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่ เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซต์ บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์ เป็นต้น สัญญาแบบนี้จะไม่เรียกเก็บค่าบริการจากผู้ใช้บริการโดยตรง และผู้ให้บริการไม่มีส่วนผลักดันความสัมพันธ์ระหว่างคู่ ซึ่งมักจะมีข้อตกลงการบริการจัดหาคู่เฉพาะที่เกี่ยวกับเรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าใช้บริการจัดหาคู่ ผู้ให้บริการจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ใช้บริการ ก่อนที่จะตกลงรับบริการจัดหาคู่ให้ หากมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์แล้วผู้ใช้บริการจึงจะมีสิทธิเข้าใช้บริการ ซึ่งเรื่องที่กำหนดเป็นหลักเกณฑ์การเข้าใช้บริการที่เป็นสาระสำคัญโดยส่วนใหญ่ ได้แก่ สถานภาพของผู้ใช้บริการจะต้องมีสถานะโสด และจะต้องเป็นบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วตามกฎหมาย ส่วนคุณสมบัติทางด้านการศึกษาและอาชีพ สัญชาติ หรือคุณสมบัติด้านอื่น ๆ นั้นเป็นรายละเอียดที่ผู้ให้บริการอาจหยิบยกขึ้นมากำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ใช้บริการ นอกจากนี้จะมีข้อตกลง

เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลของผู้ใช้บริการโดยจะมีการกำหนดข้อตกลงให้ผู้ใช้บริการแสดงความยินยอมในการใช้ข้อมูลของผู้ใช้บริการออกเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการจัดหาคู่ตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งการบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่นี้จะไม่มีการตกลงเรื่องค่าบริการและไม่มีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับระยะเวลาและไม่มีการรับประกันความสำเร็จว่าผู้ใช้บริการจะได้คู่ภายหลังจากเข้าใช้บริการและไม่รับรองความถูกต้องเกี่ยวกับข้อมูลและคุณสมบัติสมาชิกผู้ใช้บริการที่จะเป็นคู่ในอนาคตโดยกำหนดให้เป็นความเสี่ยงของผู้ใช้บริการเองทั้งไม่มีการกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบของผู้ให้บริการจัดหาคู่

(2) สัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่

สัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่ เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านการจัดงานสังสรรค์พบปะคู่ บริการจัดหาคู่ผ่านนักจับคู่ เป็นต้น โดยสัญญาลักษณะนี้จะมีการเรียกเก็บค่าบริการหรือเรียกค่าตอบแทนความสำเร็จของการได้คู่ในลักษณะของทรัพย์สินเมื่อมีการตกลงอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา และผู้ให้บริการมีส่วนผลักดันความสัมพันธ์ระหว่างคู่เพื่อให้เป็นคู่ที่สามารถอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาได้ ซึ่งจะมีรายละเอียดแห่งข้อตกลงหรือสัญญาที่กำหนดขึ้นมากกว่าการบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันความสำเร็จการได้คู่ โดยข้อตกลงที่ปรากฏในสัญญาบริการจัดหาคู่ประเภทนี้มักจะนิยมกำหนดเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1) เงื่อนไขการเข้าใช้บริการจัดหาคู่

ผู้ให้บริการจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ใช้บริการก่อนที่จะตกลงรับบริการจัดหาคู่ให้ โดยผู้ใช้บริการจะต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพการสมรส อายุ การศึกษา อาชีพ สัญชาติ และข้อมูลอื่น ๆ ที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่กำหนด เพื่อให้ผู้ให้บริการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ใช้บริการ หากมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์แล้วผู้ใช้บริการจึงจะมีสิทธิเข้าใช้บริการ และกำหนดให้ผู้ใช้บริการปฏิบัติตามระเบียบการใช้บริการในขณะที่เข้าใช้บริการโดยจะต้องแสดงความยินยอมที่จะปฏิบัติตามไว้โดยชัดแจ้งเมื่อตกลงเข้าใช้บริการ นอกจากนี้ผู้ใช้บริการจะต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติ ลักษณะรูปร่าง ลักษณะนิสัย ทัศนคติ ฯลฯ ของคู่ที่ตนเองต้องการ เพื่อประโยชน์ในการจัดหาคู่ให้ตรงตามต้องการหรือคู่ที่มีแนวโน้มเข้ากับผู้ใช้บริการได้มากที่สุด

2) ค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกและค่าบริการอื่นๆ

ค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกและค่าบริการอื่น ๆ จะถูกกำหนดขึ้นโดยผู้ให้บริการขึ้นอยู่จะมีการแจ้งอัตราค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกและค่าบริการอื่น ๆ ไว้ในข้อตกลงการบริการจัดหาคู่ส่วนอัตราที่เรียกเก็บนั้นขึ้นอยู่ที่ผู้ให้บริการจะกำหนดว่าต้องชำระในอัตราเท่าใด ตามแต่รูปแบบการบริการ ซึ่งค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิก และค่าบริการอื่น ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามที่ผู้ให้บริการเห็นสมควร ผู้ใช้บริการที่ประสงค์เข้าใช้บริการจะต้องชำระค่าธรรมเนียม หรือค่าสมาชิก หรือค่าบริการอื่น ๆ ตามอัตราและวิธีการที่ผู้ใช้บริการได้กำหนดไว้

3) ขอบเขตและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ให้บริการจัดหาคู่

เพื่อให้หน้าที่ของผู้ให้บริการมีความชัดเจนในการดำเนินการตามสัญญา โดยส่วนใหญ่แล้วข้อตกลงการบริการจัดหาคู่จะมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการไว้ในข้อตกลง ซึ่งการกำหนดขอบเขตและการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ให้บริการนั้น สำหรับประเทศที่มีกฎหมายใช้บังคับเฉพาะกับธุรกิจบริการจัดหาคู่จะมีการกำหนดขอบเขตและการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ให้บริการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่สำหรับประเทศที่ไม่มีกฎหมายใช้บังคับเฉพาะผู้ให้บริการจะกำหนดขอบเขตและการรับผิดขอบต่อหน้าที่ไว้ในข้อตกลง ซึ่งขอบเขตและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ปรากฏโดยทั่วไปในข้อตกลงการบริการจัดหาคู่ได้แก่เรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หน้าที่รักษาความลับและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ ซึ่งในการทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ ย่อมล่วงรู้ความลับและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการเพราะจะต้องนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไปใช้ในการจัดหาคู่โดยมีวิธีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ได้ตกลงกันไว้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนี้จะต้องทำเพื่อวัตถุประสงค์ในการบริการจัดหาคู่ และเพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความมั่นใจและไว้วางใจที่จะตกลงเข้าใช้บริการจึงมักจะมีการตกลงกำหนดหน้าที่ในการรักษาความลับและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไม่ให้ความลับและข้อมูลส่วนบุคคลนั้นรั่วไหลไปยังบุคคลที่สาม หรือดัดแปลงข้อมูล หรือใช้ในทางที่ผิดอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการอาจจะระบุไว้โดยชัดแจ้งในข้อตกลง หรือกำหนดเป็นนโยบายรักษาความลับและข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้ปรากฏรายละเอียดในข้อตกลงโดยชัดแจ้ง ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวผู้ให้บริการยังคงมีตลอดระยะเวลาตามสัญญาที่ได้ตกลงไว้

2. หน้าที่ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการ ผู้ให้บริการมักจะกำหนดหน้าที่ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการตามที่ได้ตกลงกับผู้ใช้บริการ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับคู่ที่ผู้ใช้บริการตามหาเพื่อมาเป็นคู่ในอนาคตจะมีขอบเขตและความรับผิดชอบตามที่ผู้ใช้บริการได้แสดงความประสงค์ไว้ในสัญญา หรือข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขแห่งข้อตกลงในสัญญา จะมีการกำหนดขอบเขตหน้าที่ในการแจ้งข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการไว้ในสัญญา ซึ่งอาจมีทั้งกำหนดโดยแจ้งเป็นหนังสือ หรือด้วยวาจา หรือผู้ให้บริการบางรายอาจกำหนดยกเว้นหน้าที่ในการแจ้งข้อมูลการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงการบริการอย่างเช่น อัตราค่าบริการ เป็นต้น

3. หน้าที่ดำเนินการจัดหาคู่ตามความประสงค์ของผู้ใช้บริการในการตกลงเข้าใช้บริการจัดหาคู่นั้น ผู้ใช้บริการจะตกลงกำหนดรูปแบบการบริการหรือวิธีการจัดหาคู่ พร้อมทั้งมีการระบุคุณสมบัติของบุคคลที่ผู้ใช้บริการตามหาเพื่อจะมาเป็นคู่ในอนาคต จึงมีการกำหนดรายละเอียดของบุคคลที่ผู้ใช้บริการต้องการ เพื่อให้ผู้ให้บริการดำเนินการจัดหาคู่ให้ตรงตามความประสงค์ของผู้ใช้บริการอันเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าผู้ให้บริการปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องตามสัญญา

4. ความรับผิดต่อความเสียหายจากการเข้าใช้บริการ ข้อตกลงหรือสัญญาบริการจัดหาคู่จะมีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากการเข้าใช้บริการ โดยกำหนดเหตุแห่งความเสียที่ตกอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ให้บริการและกำหนดจำนวนเงินที่ต้องรับผิดไว้ ในบางรายมีการกำหนดยกเว้นความรับผิดชอบต่อความเสียหาย โดยกำหนดยกเว้นหน้าที่และความรับผิด หรือกำหนดเหตุที่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของตนเองไว้ปรากฏอยู่ในข้อตกลงการบริการจัดหาคู่

5. การรับประกันผลสำเร็จการได้คู่ เนื่องจากการบริการจัดหาคู่นั้นมีค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิก และค่าบริการที่มีความแตกต่างกัน จึงมีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับความสำเร็จของการบริการ โดยระบุระดับความสัมพันธ์กับคู่ในอนาคตที่ต้องการ ซึ่งจะกำหนดให้ผู้ใช้บริการระบุระดับความสัมพันธ์กับคู่ในอนาคตว่าจะต้องเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะใดจึงถือว่าบรรลุผลสำเร็จ เช่น ต้องการคู่ที่จะมีความสัมพันธ์แบบคู่รัก หรือต้องการคู่ที่มีความสัมพันธ์แบบอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา หรือความสัมพันธ์แบบคู่สมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมกับกำหนดระยะเวลาที่ผู้ให้บริการจะต้องดำเนินการให้สำเร็จ

4) ระยะเวลาผูกพันตามสัญญา

ข้อตกลงการบริการจัดหาคู่นั้น โดยทั่วไปผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการจะมีการกำหนดระยะเวลาที่ต้องผูกพันตามสัญญาภายในระยะเวลาที่ตกลงกัน เพื่อทราบถึงสิทธิ หน้าที่และความรับผิดที่ต้องผูกพันตามสัญญาว่าต้องปฏิบัติต่อกันภายในกำหนดเวลาเท่าใดและจะสิ้นสุดลงเมื่อใด สำหรับระยะเวลาผูกพันตามสัญญานั้น ในบางประเทศที่มีกฎหมายใช้บังคับเฉพาะกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ในกำหนดระยะเวลาผูกพันตามสัญญาไว้ก็ต้องกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับระยะเวลาผูกพันตามสัญญาไม่เกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับในประเทศที่ไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาผูกพันตามสัญญาย่อมเป็นไปตามความตกลงระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการ

5) การสิ้นสุดสัญญาและการคืนค่าบริการหรือค่าใช้จ่าย

การตกลงเข้าใช้บริการจัดหาคู่ทำให้ผู้ให้บริการจัดหาคู่กับผู้ใช้บริการต้องผูกพันตามข้อตกลงที่ทำขึ้นระหว่างกัน ผู้ให้บริการจัดหาคู่มักจะกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับการสิ้นสุดสัญญาเอาไว้ โดยกำหนดสิทธิในการยกเลิกหรือยุติสัญญาพร้อมกับกำหนดเงื่อนไขในการใช้สิทธิเลิกสัญญาระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการเอาไว้ เช่น ผู้ให้บริการมีสิทธิเลิกสัญญาในกรณีที่ผู้ใช้บริการปฏิบัติผิดเงื่อนไขการใช้บริการหรือกระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกคนอื่น ๆ และกำหนดให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิเลิกสัญญาภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้ให้บริการเป็นผู้กำหนดขึ้น ในกรณีที่การบริการจัดหาคู่นั้นมีการเรียกเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายก็จะมีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับการคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ใช้บริการด้วยภายใต้เงื่อนไขที่ตกลงกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะถูกกำหนดโดยฝ่ายผู้ให้บริการ

จากที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ข้างต้นเกี่ยวกับการดำเนินการด้านสัญญาในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ผู้เขียนได้ทำการศึกษาข้อมูลจากรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งข้อตกลงที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไปเนื่องจากรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งข้อตกลงในธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่เป็นแบบสัญญามาตรฐานคงมีในบางประเทศเท่านั้นมิได้เป็นสากลทั่วไป ผู้เขียนจึงได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันผลสำเร็จของการได้คู่ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการบริการจัดหาคู่ที่ให้บริการฟรี เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ บริการจัดหาคู่ผ่านรายโทรทัศน์ บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซต์ และสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันผลสำเร็จของการได้คู่ที่ส่วนใหญ่จะเป็นการบริการจัดหาคู่ที่เรียกเก็บค่าบริการ เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านการจัดงานสังสรรค์พบปะคู่เดท บริการจัดหาคู่ผ่านนักจับคู่ โดยมีลักษณะตามที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้

บทที่ 3
มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษามาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ในต่างประเทศ พบว่ามีหลายประเทศที่ออกกฎหมายเฉพาะเพื่อนำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง ในบทนี้ผู้เขียนได้ทำการศึกษากฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ซึ่งมีกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง ผู้เขียนได้ทำการศึกษาพบว่าประเทศเหล่านั้นมีคำเรียกธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่แตกต่างกันออกไป อย่างกรณีประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเรียกธุรกิจนี้ว่า “ธุรกิจนายหน้าการสมรส” ประเทศสหรัฐอมเริกา เรียกว่า “บริการจัดหาคู่” (Dating service) ส่วนประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสเรียกว่า “นายหน้าการสมรส” เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในบทนี้นี้ผู้เขียนขอใช้คำเรียกธุรกิจนี้ว่า “ธุรกิจบริการจัดหาคู่” และเรียกผู้ประกอบธุรกิจว่า “ผู้ให้บริการ” และเรียกสัญญาว่า “สัญญาบริการจัดหาคู่”โดยขอกล่าวถึงมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ของแต่ละประเทศ ดังนี้

3.1 มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

เนื่องจากประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นหนึ่งในประเทศอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลกการค้าและเป็นสังคมที่มุ่งเน้นการตลาด การคุ้มครองผู้บริโภคได้เริ่มมีขึ้นในกลางปี ค.ศ.1970 ต่อมาในปี ค.ศ.1980 รัฐบาลจึงได้พิจารณาออกกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่ The Consumer Protection Act of South Korea เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการคุ้มครองผู้บริโภค โดยภาพรวมแล้วกฎเกณฑ์ของการคุ้มครองผู้บริโภคแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ กฎหมาย การบริหารจัดการ และการพิจารณาคดี[1] ซึ่งประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคหลายฉบับ การบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคย่อมเป็นไปตามมาตรา 3 แห่งรัฐบัญญัติกรอบการใช้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค (South Korean Framwork Act on Consumer) ที่วางหลักว่าหากมีรัฐบัญญัติอื่นกำหนดไว้เป็นการเฉพาะในเรื่องนั้นแล้วก็ให้บังคับตามกฎหมายนั้น และนำรัฐบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับที่เกี่ยวกับสิทธิและประโยชน์ของผู้บริโภคได้[2]

---

[1] Soo-hyun Joo, Virjinia Tech“Consumer Protection in South Korea”, Volume 4,Consumer InterestsAnnual, P.1, (1997), Accessed October 1, 2015, http://www.consumerinterests.org/assets/docs/CIA/CIA1997/joo.pdf

[2] South Korean Framwork Act on Consumer, Article 3 (Relations with Other Acts)

ซึ่งธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี มีกฎหมายเฉพาะที่จะนำใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่เพื่อป้องกันขั้นตอนการจับคู่ที่ไร้มนุษยธรรม[3] โดยเฉพาะขั้นตอนการดำเนินการของผู้ประกอบธุรกิจที่อาจกระทบต่อเสรีภาพการมีคู่ครอง ความมั่นคงของการสมรส ความสัมพันธ์ของครอบครัว และวัฒนธรรมการสมรสที่ดีงาม รัฐบาลจึงได้เข้ามาแทรกแซงการดำเนินธุรกิจประเภทนี้ โดยมีการออกกฎหมายเพื่อควบคุมการดำเนินการของผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ตั้งแต่ปี ค.ศ.2007 ได้แก่ รัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส และได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับดังกล่าวหลายครั้งจนกระทั่งฉบับที่ใช้ในปัจจุบันที่ปรับปรุงแก้ไขล่าสุด คือ รัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส 2013 (The Marriage Brokers Business Management Act ,Enacted on August 13, 2013, Act No. 12078) ที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างวัฒนธรรมการสมรสที่มีประสิทธิภาพด้วยการแนะแนวทางและส่งเสริมธุรกิจนายหน้าการสมรสอย่างกว้างขวางบนพื้นฐานที่มีประโยชน์ต่อการปกป้องผู้ใช้บริการ[4] ซึ่งมีมาตราการทางกฎหมายต่าง ๆ

3.1.1 ความหมายและลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่

ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีไม่ได้กำหนดนิยามความหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้โดยตรง แต่สามารถพิจารณาเทียบเคียงจากถ้อยคำตามรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสได้นิยามความหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ ดังนี้[5]

"Except as specifically provided for in other Acts, this Act shall apply with respect to the rights and interests of consumers"

[3] Hyunah Yangf, "Multicultural Families in South Korea : A SocioLegal Approach", P.64 (2011) Accessed October 1, 2015, http://www.consumerinterests.org/assets/docs/CIA/CIA1997/joo.pdf

[4] Marriage Brokers Business Management Act, Article 1 (Purpose)

"The purpose of this Act is to contribute to creating a healthy marriage culture by guiding and fostering the marriage brokerage business on a wholesome basis as well as by protecting its users"

[5] Marriage Brokers Business Management Act, Article 2 (Definitions)

"1 .The term "marriage brokerage" means any act of counseling, arrangement, etc. for marriage

2. The term "marriage brokerage business" means any business of arranging marriages for fees, membership dues, or other money or goods

3. The term "domestic marriage brokerage business" means any business of arranging marriages between persons of Korean nationality;

“การเป็นผู้ให้บริการ” (การเป็นนายหน้าการสมรส) หมายถึง การกระทำที่รวมถึงการให้คำปรึกษาและการจัดการสำหรับการสมรส

“ธุรกิจบริการจัดหาคู่” (ธุรกิจนายหน้าการสมรส) หมายถึง ธุรกิจใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการสมรสเพื่อได้รับค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายการเป็นสมาชิก หรือ ค่าใช้จ่ายหรือทรัพย์อื่น ๆ

“ธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศ” (ธุรกิจนายหน้าการสมรสภายในประเทศ) หมายถึง ธุรกิจใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการสมรสระหว่างบุคคลที่มีสัญชาติของเกาหลี

“ธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ” (ธุรกิจนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) หมายถึง ธุรกิจใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการสมรสระหว่างบุคคลสัญชาติเกาหลีกับชาวต่างชาติ

จากความหมายตามคำนิยามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้เขียนได้นำมาเทียบเคียงความหมายและลักษณะจึงพอสรุปได้ว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี หมายถึง สัญญาที่ผู้ให้บริการกระทำการให้คำปรึกษาและการจัดการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสมรส โดยได้รับค่าค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายการเป็นสมาชิก ค่าใช้จ่ายหรือทรัพย์อื่น ๆ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีที่อยู่ภายใต้บังคับของรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสไม่รวมถึงการจัดการสมรสใด ๆ ที่ไม่ได้รับค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายการเป็นสมาชิก ค่าใช้จ่ายหรือทรัพย์อื่น ๆ

3.1.2 บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส (The Marriage Brokers Business Management Act) มาตรา 1 ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ตามรัฐบัญญัติฉบับนี้ไว้เพื่อการมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมการสมรสที่มีประสิทธิภาพด้วยการแนะแนวทางและส่งเสริมธุรกิจนายหน้าการสมรสอย่างกว้างขวางบนพื้นฐานที่มีประโยชน์ต่อการปกป้องผู้ใช้บริการ โดยไม่ได้ให้คำจำกัดความของผู้ใช้บริการที่จะได้รับความคุ้มครองมีความหมายอย่างไร แต่จากการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายที่ปรากฏในรัฐบัญญัติดังกล่าวพบว่า มีการวางมาตราการควบคุมการประกอบกิจการของบุคคลที่จะดำเนินธุรกิจบริการจัดหาคู่ตั้งแต่เริ่มต้นธุรกิจจนกระทั่งมีการสิ้นสุดลงแห่งธุรกิจ โดยได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ทั้งในกรณีธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศและธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ และมีมาตรการควบคุมการดำเนินการของผู้ให้บริการในด้านการโฆษณาและด้านสัญญา ทั้งมีหลักเกณฑ์การชดเชยความเสียหายและกำหนดบทลงโทษ ด้วยเจตนารมณ์ของกฎหมายจึงมิได้เพียงแต่ปกป้องคุ้มครองผู้ใช้บริการที่ได้ตกลงเข้าใช้บริการในฐานะคู่สัญญาเท่านั้น แต่หมายความรวมประชาชนทั่วไปที่อาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับ

---

4. The term "international marriage brokerage business" means any business of arranging marriages between persons of Korean nationality and foreign nationals”

ธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามคำเสนอชักชวนของผู้ให้บริการ เพื่อให้ได้รับความปลอดภัยในการเข้าใช้บริการตามที่รัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสได้กำหนดไว้ ดังนั้น บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐบัญญัติฉบับนี้ ได้แก่ บุคคลที่ตกลงเข้าใช้บริการและบุคคลที่ได้รับการเสนิให้เข้าใช้บริการ

3.1.3 หน่วยงานที่มีอำนาจให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

หน่วยงานที่มีอำนาจให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีนั้นมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการควบคุมและกำกับดูแลโดยตรง สามารถแบ่งออกเป็น 2 หน่วยงาน ได้แก่

(1) เจ้าหน้าที่ประจำเขตการปกครองที่สำนักงานของผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ตั้งอยู่มีอำนาจรับรายงานและออกใบรับรองรายงานของธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศและรับลงทะเบียนและออกใบลงทะเบียนธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ[6] และมีอำนาจรับเรื่องรายงานการระงับ การหยุดชะงักของธุรกิจหรือการเริ่มต้นใหม่ของธุรกิจ[7] ทั้งมีอำนาจตรวจสอบการรายงานของธุรกิจบริการจัดการจัดหาคู่และมีอำนาจเข้าตรวจสอบสถานที่ประกอบกิจการของผู้ให้บริการโดยมีอำนาจตรวจสอบการทำงาน ตรวจสอบบัญชีและเอกสารอื่น ๆ ของผู้ให้บริการ[8] นอกจากนี้ยังอำนาจ ระงับการดำเนินธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยสั่งยกเลิกหรือเพิกถอนการลงทะเบียนธุรกิจ [9] กรณีที่กระทำฝ่าฝืนหรือมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสในลักษณะของมาตรการทางปกครอง โดยเจ้าหน้าที่ประจำเขตการปกครองมีอำนาจพิจารณาคดีและออกคำสั่งดังกล่าวได้[10]

(2) กระทรวงความเสมอภาคทางเพศและครอบครัว มีหน้าที่ควบคุมมาตรฐานธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยออกข้อกำหนดขั้นตอนการดำเนินการเพื่อขอออกใบรับรองรายงานธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศและขั้นตอนการดำเนินการเพื่อขอออกใบลงทะเบียนธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศและข้อมูลที่จำเป็นอื่น ๆ ที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจบริการจัดหาคู่อันอยู่บนพื้นฐานที่มีประโยชน์ในการปกป้องผู้ใช้บริการ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการการจัดการศึกษาอมรมเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญด้านจริยธรรมและการจัดหาคู่สมรสระหว่างประเทศตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนที่จะเริ่มธุรกิจ และให้การศึกษาสำหรับการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดกับผู้ใช้บริการจากธุรกิจ

---

[6] Article 3,4 of Marriage Brokers Business Management Act

[7] Article 5 of Marriage Brokers Business Management Act

[8] Article 15 of Marriage Brokers Business Management Act

[9] Article 18 of Marriage Brokers Business Management Act

[10] Article 20 of Marriage Brokers Business Management Act

บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ (ธุรกิจนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) โดยมีอำนาจกำหนดเรื่องจำเป็นที่ต้องได้รับการศึกษา เช่น เนื้อหาและวิธีการ เป็นต้น[11] นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ต้องดำเนินการสำรวจค้นหาความจริงและความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับการสมรสระหว่างประเทศทุก ๆ 3 ปี ข้อตกลงระหว่างการสมรสระหว่างประเทศและเงื่อนไขทางธุรกิจบริการจัดหาคู่ รวมไปถึงการประกาศผลความเสียหายและที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้บริการจากผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ[12]

3.1.4 วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคโดยทั่วไปเป็นไปตามรัฐบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (The Korea Consumer Protection Act) แต่สำหรับธุรกิจบริการจัดหาคู่นั้นในปัจจุบันมีกฎหมายเฉพาะที่นำมาใช้บังคับก็คือรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส (The Marriage Brokers Business Management Act) ที่ได้กำหนดวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ไว้ตามที่รัฐบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

(1) การคุ้มครองผู้บริโภคโดยการควบคุมประกอบกิจการ

ธุรกิจบริการจัดหาคู่ หรือที่ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเรียกว่า ธุรกิจนายหน้าการสมรสนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศและธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศมีหลักเกณฑ์การควบคุมการประกอบกิจการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก.ด้านคุณสมบัติ

กฎหมายได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้าร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ทั้งสองประเภทไว้ว่าจะต้องไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามตามมาตรา 6 แห่งรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส ได้แก่[13]

---

[11] Article 24, 24-2 of the Marriage Brokers Business Management Act

[12] The Marriage Brokers Business Management Act , Article 2-2 (Fact-finding Surveys)

"(1) The Minister of Gender Equality and Family shall conduct fact-finding surveys every three years regarding international marriage, such as the actual conditions of the international marriage brokerage business and damage to users caused by international marriage brokerage and publish the results thereof.

(2) Matters necessary for methods, details, etc. of a fact-finding survey under paragraph (1) shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family."

[13] Marriage Brokers Business Management Act, Article 6 (Disqualifications)

บุคคลที่เป็นเยาวชน หรือ ผู้ใหญ่ที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองของผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือ บุคคลใดซึ่งมีความบกพร่องและอยู่ภายใต้การคุ้มครองของผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลที่ล้มละลายและการตัดสินส่วนบุคคลยังไม่ได้ถูกคืนสิทธิให้

บุคคลที่ถูกตัดสินให้จำคุกหรือถูกตัดสินให้รับโทษอย่างรุนแรง หรือบุคคลที่ยังไม่ถูกส่งตัวไปรับโทษอย่างสมบูรณ์นับจากวันที่ถูกตัดสินเป็นระยะเวลาสองปี (รวมถึงกรณีที่บุคคลรอลงอาญาอย่างสมบูรณ์) หรือนับจากวันที่ได้รับการผ่อนผัน

“Any of the following persons may neither conduct nor engage in the marriage brokerage business

1. A minor, an adult placed under the protection of a legal guardian, an incapacitated person placed under the protection of a legal guardian, or a person adjudicated bankrupt and not yet reinstated

2. A person in whose case two years have not elapsed since his/her imprisonment without labor or heavier punishment declared by a court was completely executed (or deemed completely executed) or exempted

3. A person who is under the suspension of the execution of imprisonment without labor or heavier punishment as declared by a court

4. A person sentenced to a fine or heavier punishment (including any disposition on notice of penalty), in violation of this Act, Articles 228 and 287 through 294 of the Criminal Act, Article 5-2 of the Act on the Aggravated Punishment, etc. of Specific Crimes, the Act on the Punishment of Acts of Arranging Sexual Traffic, the Act on the Regulation of Amusement Businesses Affecting Public Morals, the Act on the Protection of Children and Juveniles from Sexual Abuse, or Articles 7-2 and 18 (4) of the Immigration Control Act, in whose case three years have not elapsed since such punishment was completely executed or exempted, notwithstanding the provisions of subparagraphs 2 and 3 of this Article

5. A person in whose case three years have not passed since the execution of a punishment or administrative measures was completed after such punishment was decided for his/her violation of the Criminal Act and subordinate statutes (where he/she had violated the Criminal Act and subordinate statutes, including cases where the non-execution of the punishment was decided) of a foreign country in relation to international marriage brokerage;

6. A person in whose case three years have not elapsed since his/her registration was revoked under Article 18

7. A corporation whose executive falls under any of subparagraphs 1 through 6.”

บุคคลที่ต้องระวางโทษจำคุกแต่อยู่ระหว่างการรอลงอาญา หรือถูกดำเนินการลงโทษตามที่ศาลกำหนด

บุคคลที่ต้องโทษปรับหรือถูกลงโทษหนัก (ซึ่งรวมทั้งการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งถึงการปรับ การรับโทษ) ในการละเมิดตามรัฐบัญญัตินี้ที่เกี่ยวข้องกับมาตรา 228 และ 287 - 294 แห่งรัฐบัญญัติความผิดทางอาญา และมาตรา 5-2 แห่งรัฐบัญญัติการลงโทษ เป็นต้น โดยเฉพาะการกระทำความผิดอาญาตามรัฐบัญญัติการลงโทษการกระทำอันเป็นการจัดเตรียมการค้าทางเพศ การกระทำทางเพศในข้อบังคับของธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน รัฐบัญญัติการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ หรือ มาตรา 7-2 และ 18 (4) ของรัฐบัญญัติควบคุมคนเข้าเมือง ในกรณีที่คดียังไม่พ้นกำหนดสามปีนับตั้งแต่การถูกตัดสินลงโทษดังกล่าว และได้รับการลงโทษหรือได้รับการยกเว้น โดยไม่คำนึงถึงบทบัญญัติของอนุมาตรา 2 และ 3 แห่งมาตรานี้

บุคคลที่มีคดียังไม่พ้นกำหนดสามปีนับตั้งแต่การถูกตัดสินลงโทษดังกล่าวหรือการดำเนินคดีเสร็จสิ้นแล้วหรือได้รับการยกเว้นจากการถูกต้องโทษ สำหรับการละเมิดรัฐบัญญัติความผิดอาญาและภายใต้การบังคับของกฎเกณฑ์จากต่างประเทศ เนื่องจากความสัมพันธ์ในการเป็นนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ (บุคคลที่ได้มีการละเมิดกฎหมายอาญาและกฎเกณฑ์รวมถึงกรณีที่ไม่มีการดำเนินการให้เป็นไปตามการลงโทษและยังไม่ได้ถูกตัดสิน)

บุคคลที่มีคดียังไม่พ้นกำหนดสามปีนับตั้งแต่การถูกตัดสินโทษใด ๆ ให้บุคคลนั้นถูกเพิกถอนการจดทะเบียนตามมาตรา 18

ทั้งในมาตรา 7 แห่งรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสยังกำหนดห้ามมิให้บุคคลที่มีส่วนร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่จะต้องไม่เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจ้างคนทำงานกับหน่วยงานธุรกิจภายใต้มาตรา 18 และ 19 ของรัฐบัญญัติการจ้างงาน และการจ้างงาน การรักษาความปลอดภัยของผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการหน่วยงานที่ทำงานแบบชั่วคราว หรือมีการอพยพคนออกจากประเทศ

สำหรับบุคคลที่เริ่มธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศจะต้องได้รับการศึกษาอมรมด้านจริยธรรมและการจัดหาคู่ระหว่างประเทศตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 24 แห่งรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส

ข.ด้านใบอนุญาต

ก่อนที่บุคคลใดจะเริ่มต้นประกอบกิจการในธุรบริการจัดหาคู่จะต้องไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามตามกฎหมายตามมาตรา 6 แห่งรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้ว จะต้องดำเนินการขออนุญาตเพื่อประกอบกิจการตามประเภทธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

บุคคลที่จะเริ่มธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศ (ธุรกิจนายหน้าการสมรสภายในประเทศ) จะต้องดำเนินการขอใบรับรองรายงานการประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศโดยจะต้องทำรายงานเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่[14] (ธุรกิจนายหน้าการสมรสในประเทศ) ต้องกรอกแบบฟอร์มในแบบรายงานรวมถึงรูปแบบรายงานในเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีรายละเอียดเรื่องชื่อการค้าของสำนักงานผู้ให้บริการจัดหาคู่ (นายหน้าการสมรส) จำนวนของสำนักงาน สถานที่ตั้งของสำนักงานตัวแทน และพนักงานของสำนักงานผู้ให้บริการจัดหาคู่ (นายหน้าการสมรส) ผู้แทนและผู้บริหารของ บริษัท (เฉพาะบริษัท) และเรื่องเกี่ยวกับการประกันการรับประกันหรือเงินฝาก

เมื่อกรอกแบบฟอร์มรายงานเสร็จแล้วให้ยื่นแบบฟอร์มรายงานพร้อมกับเอกสารต่อเจ้าหน้าที่ประจำเขตการปกครองที่สำนักงานของผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ตั้งอยู่ ในกรณีมีหลายสำนักงานจะต้องยื่นสำหรับแต่ละสำนักงานโดยมีการแนบเอกสารต่อไปนี้[15]

---

[14] Article 3 of Marriage Brokers Business Management Act

[15] Enforcement Rule of Marriage Brokers Business Management Act (Enacted on June 11, 2008, Ministry of Gender Equality & Family,No.21) , Article2 (Report of a domestic marriage brokerage business)

" (1) A person intending to make a report on a domestic marriage brokerage business under Article 3, Paragraph 1 of the Act on Regulation of Marriage Brokerage Agency (hereinafter the "Act") shall fill out the attached form 1, a report form (including a report form in an electronic document), and submit with the documents under each of the following subparagraphs to the competent mayor (including administrative mayors under the Special Act on the Establishment of the Jeju Special Self-Governing Province and the Promotion of the Jeju Free International City, the same applies hereinafter), county governor, or gu district head (referring to the heads of autonomous gu districts, the same applies hereinafter) of the area where the principal brokerage office is located. In this case, if there are two or more brokerage offices, such report shall be made for each office:

1. Articles of incorporation (Required only for corporations);

2. If the reporting person (executive of a corporation) is a foreigner, a document that proves any subparagraph of Article 6 of the Act does not apply and is issued by the government of his/her country or other agencies with authority OR a statement to the same effect which is written by the reporting person, notarized by a notary, and confirmed by a consulate of the Republic of Korea legation in the corresponding country according to the Act on Notarial Acts Done at Overseas Diplomatic and Consular Missions;

1. ข้อตกลงร่วมกันที่จำเป็นสำหรับหน่วยงาน

2. ถ้าผู้มีหน้าที่รายงาน (ผู้บริหารของนิติบุคคล) เป็นชาวต่างชาติ เอกสารที่พิสูจน์สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมในธุรกิจการบริการจัดหาคู่ที่ต้องไม่มีลักษณะไม่สมควรจะดำเนินธุรกิจหรือมีส่วนร่วมในธุรกิจตามที่มาตรา 6 แห่งรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสกำหนดไว้นั้นจะไม่นำมาใช้บังคับกับผู้มีหน้าที่รายงานที่เป็นชาวต่างชาติที่ได้รับการรับรองโดยศาลหรือได้รับการยืนยันจากกงสุลสาธารณรัฐเกาหลี หรือสถานทูตในประเทศตามที่รัฐบัญญัติว่าด้วยการกระทำการรับรองเอกสารที่ทำต่างประเทศ

3. รายชื่อของพนักงาน

4. เอกสารที่พิสูจน์การสมัครสมาชิกเพื่อรับประกัน การประกันหรือเงินฝากของสถาบันการเงินยกเว้นกรณีที่ผู้ประกันตนหรือสถาบันการเงินที่ค้ำประกันได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้าโดยตรงของการรับประกันต่อเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจประจำเขตการปกครองโดยกำหนดวงเงินวางประกันจำนวน 20,000,000 วอน หรือมากกว่าหากมีสำนักงานสาขาจะถูกเพิ่มอีก 10,000,000 วอนของแต่ละสาขา

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรับแบบรายงานจะได้รับสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนธุรกิจหรือสำเนานิติบุคคลและลงทะเบียนแทน (เฉพาะนิติบุคคล) จะตรวจสอบเนื้อหาผ่านการใช้งานร่วมกันของข้อมูลการบริหารงานของรัฐบัญญัติรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าผู้มีหน้าที่รายงานไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้เขาจะต้องมีบุคคลผู้ซึ่งยื่นเอกสารโดยตรง เมื่อได้รับรายงานตามที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่รายงานจะมีการออกใบรับรองรายงานโดยไม่ชักช้าและจัดการแบบฟอร์มการรายงาน (รวมทั้งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์) ในกรณีที่ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงรายงานที่ได้ยื่นไว้แล้วจะต้องยื่นแบบฟอร์มการเปลี่ยนแปลงพร้อมกับใบรับรองรายงานและเอกสารพิสูจน์การเปลี่ยนแปลงรายงานตามที่ได้ยื่นไว้

ส่วนบุคคลที่จะเริ่มธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ จะต้องดำเนินการขอใบรับรองการลงทะเบียนธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ[16] (ธุรกิจนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) และต้องกรอกแบบฟอร์มในแบบตามที่เจ้าหน้าที่ประจำเขตการปกครองกำหนดไว้รวมถึงรูปแบบรายงานในเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มีรายละเอียดเรื่องชื่อการค้าของสำนักงานของผู้ให้บริการ

---

3. List of the employees; and

4. Documentation that proves subscription to guarantee insurance or deposit of money at a financial institution under Article 25 of the Act. This submission may be omitted when the guarantee insurer or financial institution (hereinafter the "guaranteeing institution") has directly given notice of such a guarantee to the head of si (city)/gun (county)/gu.

[16] Marriage Brokers Business Management Act, Article 4 (Registration of International Marriage Brokerage Business)

จัดหาคู่ (นายหน้าการแต่งงาน), จำนวนของสำนักงานสถานที่ตั้งของสำนักงาน, ตัวแทนและพนักงานของสำนักงาน,ผู้แทนและผู้บริหารของ บริษัท (เฉพาะบริษัท), เรื่องเกี่ยวกับการประกันการรับประกันหรือเงินฝาก

เมื่อกรอกแบบฟอร์มการลงทะเบียนเสร็จแล้วให้ยื่นแบบฟอร์มลงทะเบียนพร้อมกับเอกสารต่อหน่วยงานของรัฐประจำเขตการปกครองที่สำนักงานของผู้ให้บริการจัดหาคู่ตั้งอยู่ ในกรณีมีหลายสำนักงานจะต้องยื่นสำหรับแต่ละสำนักงานโดยมีการแนบเอกสารต่อไปนี้[17]

---

[17] Enforcement Rule of Marriage Brokers Business Management Act (Enacted on June 13, 2008, Ministry of Gender Equality & Family,No.21), Article 4 (Registration of an international marriage brokerage business)

"(1) A person intending to make a registration on an international marriage brokerage business under Article 4, Paragraph 1 of the Act shall fill out the attached form 5, a registration application (including a registration application in an electronic document) and submit with the documents under each of the following subparagraphs to the competent special metropolitan city mayor, metropolitan city mayor, province governor or Jeju Special Self-Governing Province governor of the area where the principal brokerage office is located (hereinafter the "mayor and governor"). In this case, if there are two or more brokerage offices, such application shall be made for each office:

1. Articles of incorporation (required only for corporations);

2. If the requesting person (executive of a corporation) is a foreigner, a document that proves any subparagraph of Article 6 of the Act does not apply and is issued by the government of his/her country or other agencies with authority OR a statement to the same effect which is written by the requesting person, notarized by a notary, and confirmed by the a consulate of the Republic of Korea legation in the corresponding country according to the Act on Notarial Acts Done at Overseas Diplomatic and Consular Missions;

3. List of the employees;

4. Document that testifies that a brokerage office is secured in the building indicated in the building register;

5. Copy of a certificate for receiving education under Article 24 of the Act; and

6. Document that proves subscription to guarantee insurance or deposit of money at a financial institution under Article 25 of the Act. This submission may be omitted when the guaranteeing institution has directly given notice of such a guarantee to the mayor and governor."

1. ข้อตกลงร่วมกันที่จำเป็นสำหรับหน่วยงาน

2. ถ้าผู้มีหน้าที่รายงาน (ผู้บริหารของนิติบุคคล) เป็นชาวต่างชาติ เอกสารที่พิสูจน์สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่ต้องไม่มีลักษณะที่ไม่สมควรจะดำเนินธุรกิจหรือมีส่วนร่วมในธุรกิจ ตามที่มาตรา 6 แห่งรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสกำหนดไว้ จะไม่นำมาใช้บังคับกับผู้มีหน้าที่รายงานที่เป็นชาวต่างชาติที่ได้รับการรับรองโดยศาลหรือได้รับการยืนยันจากกงสุลสาธารณรัฐเกาหลี หรือสถานทูตในประเทศตามที่รัฐบัญญัติว่าด้วยการกระทำการรับรองเอกสารที่ทำต่างประเทศ

3. รายชื่อของพนักงาน

4. เอกสารที่เป็นพยานว่าสำนักงานผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่มีหลักประกันในการสร้างที่ระบุไว้ในอาคารลงทะเบียน

5. สำเนาหนังสือรับรองการได้รับการศึกษาและอบรมตามมาตรา 24 แห่งรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสด้านจริยธรรมและการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ

6. เอกสารที่พิสูจน์การสมัครสมาชิกเพื่อรับประกัน การประกันหรือเงินฝากของสถาบันการเงิน ยกเว้นในกรณีที่ผู้ประกันตนหรือสถาบันการเงินที่ค้ำประกัน ได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้าโดยตรงของการรับประกันต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจประจำเขตการปกครองที่กฎหมายกำหนดโดยกำหนดวงเงินวางประกันจำนวน 50,000,000 วอน หรือมากกว่าหากมีสำนักงานสาขาจะถูกเพิ่มอีก 20,000,000 วอน ของแต่ละสาขา

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรับแบบรายงาน จะได้รับสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนธุรกิจหรือสำเนานิติบุคคลและลงทะเบียนแทน (เฉพาะนิติบุคคล) จะตรวจสอบเนื้อหาผ่านการใช้งานร่วมกันของข้อมูลการบริหารงานของรัฐบัญญัติรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าผู้มีหน้าที่รายงานไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้เขาจะต้องมีบุคคลผู้ซึ่งยื่นเอกสารโดยตรง

เมื่อดำเนินการขั้นตอนการลงทะเบียนธุรกิจบริการจัดหาคู่ (ธุรกิจการนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) ยื่นเอกสารครบถ้วน หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจจะออกใบอนุญาตประเภทใบรับรองการลงทะเบียนธุรกิจบริการจัดหาคู่ (ธุรกิจนายหน้าการเสมรสระหว่างประเทศ) โดยไม่ชักช้าให้แก่บุคคลนั้น ในกรณีที่มีบุคคลที่ดำเนินธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศประสงค์จะเปลี่ยนแปลงรายงานที่ได้ยื่นไว้แล้วจะต้องยื่นแบบฟอร์มการเปลี่ยนแปลงพร้อมกับใบรับรองการลงทะเบียนและเอกสารพิสูจน์การเปลี่ยนแปลงรายงานตามที่ได้ยื่นไว้

ค. ด้านการดำเนินกิจการ

ผู้ให้บริการจัดหาคู่ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการด้านสถานประกอบการของสำนักงานผู้ให้บริการจัดหาคู่ หากเป็นสถานที่ตั้งของสำนักงานภายในประเทศจะต้องตั้งอยู่ในสถานที่ตามที่ได้แจ้งในใบรายงานธุรกิจ ส่วนในกรณีของผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ จะต้องมีการทำการลงทะเบียนอาคารและการเปิดสำนักงานผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศจะต้องตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ลงทะเบียนอาคารและสำนักงานจะต้องตั้งอยู่ในอาคารที่ได้แจ้งลงทะเบียนไว้และจะต้องแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของ หรือสัญญาเช่า หรือวิธีอื่น ๆ[18]

2. ผู้ให้บริการจัดหาคู่มีความประสงค์ที่จะระงับหรือยุติการทำธุรกิจบริการจัดหาคู่ หรือในกรณีที่กลับมาดำเนินธุรกิจต่อหลังจากถูกการระงับการดำเนินการธุรกิจ ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องรายงานต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องภายใต้กฎของกระทรวงความเสมอภาคทางเพศและครอบครัว ในกรณีที่มีการหยุดชะงักของการดำเนินธุรกิจที่มีการรายงานภายใต้มาตรา3 (1) หรือการลงทะเบียนตามมาตรา 4 (1) การไม่มีประสิทธิภาพ ในกรณีที่ว่าด้วยรายงานดังกล่าวหรือการลงทะเบียนที่ยังมีผลในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ตกอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของการระงับการทำธุรกิจ ภายใต้มาตรา 18[19]

---

[18] Enforcement Decree of Marriage Brokers Business Management (Enacted on June 11, 2008, Presidential Decree No. 20815), Article 2 (Registration standards of an international marriage brokerage business)

“The "requirements determined by a Presidential Decree" in the former part of Article 4, Paragraph 1 of Marriage Brokers Business Management Act (hereinafter referred to as the "Act") shall refer to the matters cited in the following subparagraphs: 1. A brokerage office shall be established in a building indicated in a building register. In this case, the right of use should be secured through ownership, key-money lease, lease, free lease or other methods; 2. Education under Article 24 of the Act shall be received; and 3. A guarantee insurance policy shall be bought or a deposit be made at a financial institution under Article 25 of the Act”

[19] The Marriage Broker Business Management Act, Article 5 (Report of Suspension or Cessation of Business or Resumption thereof), Article 5 (Report of Suspension or Cessation of Business or Resumption thereof)

“If any marriage broker intends to suspend or cease business or to resume business after such suspension, he/she shall report to the head of the relevant Si/Gun/Gu in accordance with Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. Where the cessation of business is reported, the report under Article 3 (1) or the registration under Article 4 (1) shall become ineffective: Provided, That such report or registration remains effective if the marriage broker falls under the provision of suspension of business, etc. under Article 18.”

3. ผู้ให้บริการจัดหาคู่ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศจะต้องแสดงตารางค่าใช้จ่ายของค่าบริการรวมไปถึงค่าสมาชิกและค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงใบรับรองรายงานหรือใบรับรองการจดทะเบียนและเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนดโดยคำสั่งของกระทรวงความเสมอภาคทางเพศและครอบครัว เอกสารจำเป็นที่จะต้องติดจุดที่เห็นได้ชัดเจนภายในสานักงานของผู้ให้บริการจัดหาคู่

ส่วนในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ที่ได้ดำเนินกิจการทางเว็บไซต์ด้วยนั้น ผู้ให้บริการจัดหาคู่ควรลงรายละเอียดบนเว็บไซต์ในลักษณะที่ช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถมองเห็นตารางค่าบริการ (ค่านายหน้า) ค่าสมาชิกและจำนวนรายงาน หรือหมายเลขการลงทะเบียนรวมไปถึงเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนดโดยคำสั่งของกระทรวงความเสมอภาคทางเพศและครอบครัว[20]

4. ผู้ให้บริการจัดหาคู่ ต้องไม่อนุญาตให้บุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคูใช้นามแฝงหรือชื่อทางการค้าหรือ ให้ยืมใบรายงานหรือใบรับรองการลงทะเบียน[21]

(2) การคุ้มครองผู้บริโภคโดยการควบคุมการดำเนินการ

นอกจากรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสจะกำหนดมีวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคโดยการควบการประกอบกิจการแล้วจากการศึกษายังพบว่ามีมาตรการทางกฎหมายที่นำมาใช้บังคับเพื่อควบคุมการดำเนินการของธุรกิจบริการจัดหาคู่ดังจะกล่าวต่อไป คือ

ก.ด้านการปฏิบัติหน้าที่

---

[20] The Marriage Brokers Business Management Act, Article 8 (Notice of Report Completion Certificate, etc.)

"(1) Each marriage broker shall post a list including fees, membership dues, etc. for marriage brokerage, a report completion certificate or a registration certificate, and other matters prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family in an easily accessible place at his/her brokerage office. (Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010)

(2) If a marriage broker has the Internet homepage, he/she shall post a list including fees, membership dues, etc. for marriage brokerage, the report or registration number, and other matters prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family on his/her Internet homepage so that they can be easily identified by users." (Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010)

[21] The Marriage Brokers Business Management Act ,Article 9 (Prohibition of lending of the name)

"No marriage broker shall permit other persons to be engaged in the marriage brokerage business in his/her name or trade name or to lend a report completion certificate or a registration certificate."

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ให้บริการอยู่ภายใต้รัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสที่ได้กำหนดหน้าที่ในเรื่องต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1.กรณีเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศแต่ละคนควรจะต้องตีความรายละเอียดและให้บริการด้านการแปลเพื่อช่วยให้ผู้ใช้และอีกฝ่ายสื่อสารกันได้อย่างราบรื่น และดำเนินการตามระเบียบที่กระทรวงความเสมอภาคทางเพศและครอบครัวกำหนดในเรื่องที่จำเป็นสำหรับการจัดหาระบบล่ามและระบบการแปลภาษาการบริการ[22]

2. ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องทำการเก็บรักษาข้อมูล ในเรื่องสัญญาบริการจัดหาคู่ที่เตรียมไว้ตามมาตรา 10 (1) การออกใบรับรอง (รวมถึงระบบการแปลภาษาให้ผู้อื่นได้เข้าใจ) ข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับการสมรสระหว่างประเทศที่ได้รับการจัดเตรียมเกี่ยวกับเรื่อง ประวัติการสมรส เงื่อนไขด้านสุขภาพ (รวมถึงว่าจะได้รับภูมิคุ้มกันซึ่งเป็นอาการที่เกิดจากการเป็นโรคติดต่อทางเพศหรือ อาการผิดปกติทางด้านจิตใจ) การประกอบอาชีพ บันทึกที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมซึ่งรวมถึงความรุนแรงทางเพศ ความรุนแรงในครอบครัว เด็กที่โดนทำร้าย การซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสม และ การงัดแงะการบีบบังคับในการค้ามนุษย์ และการก่ออาชญากรรมทางเพศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความผิดต้องโทษจำคุกโดยไม่มีการบันทึกข้อมูลแรงงานหรือการลงโทษสำหรับการกระทำที่ไม่สมควรในช่วงระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา และเรื่องอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในการทำหน้าที่ของพลเมือง และดำเนินตามกฎเกณฑ์ของประเทศนั้น ๆ ทั้ง เอกสารเกี่ยวกับประวัติทางด้านสุขภาพมีใบรับรองที่ออกโดยสถาบันการแพทย์ที่ใช้ในโรงพยาบาลหรือสูงกว่าที่กำหนดให้เป็นการตรวจในสถาบันการแพทย์ตามข้อ 14 ของกรอบการทำหน้าที่ในการตรวจสุขภาพ (ในกรณีของสถาบันทางการแพทย์โดยไม่มีกรมสุขภาพจิต การตรวจสอบโรคจิตใด ๆ จะต้องมีการดำเนินการภายใต้ความร่วมมือกับทางจิตแพทย์) ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลใด ๆ ที่อ้างถึงจะต้องจัดเตรียมให้ในการใช้งานให้กับผู้ใช้หรืออีกฝ่ายหนึ่งในภาษาใดภาษาหนึ่งที่ผู้ใช้สามารถทำความเข้าใจได้ตามมาตรา 10-2[23] และเอกสารหลักฐานที่

---

[22] Marriage Brokers Business Management Act, Article 10-3 (Provision of Interpretation and Translation Services)

"(1) Each international marriage broker shall provide interpretation and translation services to help a user and the other party communicate smoothly.

(2) Matters necessary for the provision, etc. of interpretation and translation services under paragraph (1) shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family."

[23] Marriage Brokers Business Management Act,Article 10-2 (Provision of Personal Information)

"(1) Each international marriage broker shall obtain the following personal information from a user who has entered into a contract under Article 10 (1) and

เกี่ยวข้อง ทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสมรสอื่น ๆ และเมื่อผู้ใช้หรือบุคคลอื่นจะร้องขอรายละเอียด เช่น ที่อยู่อย่างถูกต้อง และข้อมูลต่าง ๆ ผู้ให้บริการจะต้องปฏิบัติตามคำร้องขอดังกล่าว ตามมาตรา 10-4[24]

---

from the other party to marriage brokerage (hereinafter referred to as "the other party"), and provide the other party and the user with the said information (including evidential documents) in writing after obtaining authentication from a notary public of each concerned country: Provided, That the user or the other party who has obtained authentication from a notary public in a foreign country shall obtain certification from the consular mission in the foreign country in accordance with Article 30 (1) of the Act on Notarial Acts Done at Overseas Diplomatic and Consular Missions or obtain certification in accordance with the Convention Abolishing the Requirement of Legalization for Foreign Public Document:

1. Marital history;

2. Health conditions (including whether to have acquired immune deficiency syndrome, a sexually transmitted disease, or a mental disorder);

3. Occupation;

4. Relevant criminal records, including sexual violence, domestic violence, child abuse, and brokerage and forcible compulsion of sex trafficking, and criminal records corresponding to imprisonment without labor or heavier punishment for the latest ten years;

5. Other matters prescribed by Acts and subordinate statutes of the country of the other party's citizenship.

(2) Documents concerning health conditions referred to in paragraph (1) 2 means health certificates issued by a medical institution of a hospital level or higher designated as an examination institution in accordance with Article 14 of the Framework Act on Health Examination (in cases of a medical institution without the department of mental health, the examination of any mental disorder shall be conducted in cooperation with a mental health doctor).

(3) Any personal information referred to in paragraph (1) shall be provided to a user or the other party in a language that can be understood by them.

(4) Matters necessary for the timing and procedures for providing personal information under paragraph (1), methods of proving such information, etc. shall be prescribed by Presidential Decree."

[24] Marriage Brokers Business Management Act, Article 10-4 (Record-Keeping)

3. ผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศจะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำการรับสมาชิกใหม่หรือคู่สำหรับการสมรสระหว่างประเทศโดยการฉ้อโกงหรือการกระทำละเมิดต่าง ๆ และจะไม่มีส่วนในการเก็บเงินและทรัพย์สินมีค่าอื่น ๆ อันเป็นค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกที่ผิดกฎหมาย[25]

4. ผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของภายใต้กฎหมายและการรักษากฎเกณฑ์ต่างประเทศ[26]

"(1) Each marriage broker shall prepare and retain records on the following matters, as prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family:

1. Marriage brokerage contracts prepared in accordance with Article 10 (1);

2. The certification (including a translated version thereof in the other party's language) of personal information for international marriage prepared in accordance with Article 10-2 and related evidential documents;

3. Other marriage-related documents.

(2) When a user or the other party requests the confirmation of details, such as the perusal and issuance of records, etc. referred to in paragraph (1), each marriage broker shall comply with such request."

[25] The Marriage Brokers Business Management Act, Article 10-5 (Prohibition of Recruitment, Brokerage, etc. in Wrongful Manner)

"No international marriage broker shall engage in any of the following acts:

1. Recruiting or brokering candidates for international marriage by fraud or wrongful means;

2. Collecting illegitimate fees, membership dues, money and other valuables."

[26] The Marriage Brokers Business Management Act, Article 11 (Compliance with Applicable Foreign Acts and Subordinate Statutes)

"(1) Where an international marriage broker conducts international marriage brokerage in a foreign country, he/she shall comply with this Act, and the Criminal Act and subordinate statutes and the Administrative Act and subordinate statutes of the foreign country.

(2) Where an international marriage broker violates this Act, the foreign Criminal Act and subordinate statutes or the foreign Administrative Act and subordinate statutes in the foreign country, the Minister of Foreign Affairs shall notify the Minister of Gender Equality and Family, who shall in turn notify the relevant Mayor/Do Governor, of details related to such violation. In such cases, matters

5. ผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศไม่ควรจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนจัดการงานสมรสโดยดำเนินการให้คำแนะนำแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือแนะนำคู่สองคนหรือมากกว่านั้นต่อผู้ใช้บริการในช่วงเวลาเดียวกัน หรือแนะนำผู้ใช้บริการให้เจอคู่สองคนหรือมากกว่าพร้อมกันในที่เดียว วันเวลาเดียวกัน[27]

6. บุคคลที่มี หรือเคยมีส่วนร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ไม่ควรจะให้ข้อมูลหรือเปิดเผยรายละเอียดส่วนบุคคลกับบุคคลที่สาม ข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้มาในระหว่างการดำเนินการเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ ข้อมูลและรายละเอียดเหล่านี้ไม่ควรขัดกับเจตนาของผู้ใช้บริการและไม่สามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากบริการจัดหาคู่แต่งงานเท่านั้น[28]

7. ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องจัดทำหนังสือสัญญา หนังสือการลงทะเบียน และเอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็นตามกฎของกระทรวงความเสมอภาคทางเพศและครอบครัว ในกรณีดังกล่าวหนังสือสัญญา หนังสือการลงทะเบียน และเอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็น ตามกฎของกระทรวงความเสมอ

---

necessary for procedures for such notification shall be prescribed by Presidential Decree."

[27] The Marriage Brokers Business Management Act, Article 12-2 (Prohibition, etc. of Introduction)

"No international marriage broker in arranging marriage shall perform any of the following acts:

1. Introducing a person under 18 years of age;

2. Introducing two other parties or more to a user at the same time;

3. Introducing two other parties or more to two or more users simultaneously or sequentially in the same place on the same date;

4. Having two or more foreigners lodge in the same place for the purpose of marriage brokerage."

[28] The Marriage Brokers Business Management Act, Article 13 (Protection of Personal Information)

"A person who is or was engaged in the marriage brokerage business shall neither provide or disclose to other persons the personal information which comes to his/her knowledge in the usual course of his/her business, nor use that information for any purpose other than marriage brokerage, against the will of the user."

ภาคทางเพศและครอบครัว สามารถเก็บไว้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้มาตรา 2 (1) ของรัฐบัญญัติการดำเนินธุรกรรมและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์[29]

ข. ด้านการโฆษณา[30]

การดำเนินการโฆษณาของผู้ให้บริการจัดหาคู่ต้องอยู่ภายใต้รัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสที่ได้วางมาตรการควบคุมการโฆษณากำหนดให้ผู้ให้บริการจัดหาคู่ดำเนินการดังนี้คือ

1. ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องไม่ผลิตข้อความและลงโฆษณาในลักษณะที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง หรือในลักษณะที่เป็นการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติหรือ เกิดการเสื่อมเสียในประเทศที่

---

[29] Marriage Broker Business Management Act, Article 14 (Keeping of Books, etc.)

"Each marriage broker shall furnish books, registers and other necessary materials in accordance with Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. In such cases, books, registers and other necessary materials prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family may be prepared and retained in electronic format under subparagraph 1 of Article 2 of the Act on Electronic Documents and Transactions."

[30] Marriage Brokers Business Management Act, Article 12 (Prohibition, etc. of False or Exaggerated Statement and Advertisement)

"(1) No marriage broker shall make a statement nor place an advertisement in a false or exaggerated manner, or in a manner likely to instigate discrimination or prejudice on the grounds of national origin, race, sex, age, occupation, etc. or to cause human trafficking or infringe on human rights.

(2) No marriage broker shall provide false information to users in arranging marriages.

(3) If a marriage broker makes a statement or places an advertisement, a domestic marriage broker and an international marriage broker shall include the report number of the domestic marriage brokerage business and of the registration number of the international marriage brokerage business, respectively.

(4) No person other than a marriage broker shall place an advertisement on marriage brokerage.

(5) Matters necessary for the false or exaggerated statements and the scope of advertisements, etc. under paragraph (1) shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family."

กำเนิด เชื้อชาติ เพศ อายุ อาชีพ หรือทำให้เกิดการค้ามนุษย์ที่ผิดกฎหมายหรือมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้

2. ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องไม่ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จกับผู้ใช้บริการในการเตรียมการสมรส

3. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ได้ทำการแถลงการณ์รายละเอียดการเป็นตัวแทนหรือให้การโฆษณาในประเทศและระหว่างประเทศนั้น ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องทำการรวบรวมข้อมูลรายงานของการเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่และในการดำเนินธุรกิจในประเทศ รวมทั้งหมายเลขการลงทะเบียนการเป็นนายหน้าธุรกิจการสมรสระหว่างประเทศตามลำดับ

4. ห้ามมิให้บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ให้บริการจัดหาคู่สามารถโฆษณาในนามของผู้ให้บริการจัดหาคู่ได้

5. เรื่องการให้ข้อมูลเท็จหรือโฆษณาเกินจริงและขอบเขตของการโฆษณา ตามวรรคหนึ่ง (1) ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงความเสมอภาคทางเพศและคนในครอบครัว

ค. ด้านสัญญา[31]

---

[31] Marriage Brokers Business Management Act, Article 10 (Preparation, etc. of Marriage Brokerage Contract)

(1) If a marriage broker intends to receive any fee, membership due or other money or goods from a user for the purpose of marriage brokerage, such marriage broker shall enter into a contract in the following form. In such cases, such marriage broker shall give a full explanation so that the user may understand the details of the contract:

1. Any domestic marriage broker: in writing or in the form of an electronic document under subparagraph 1 of Article 2 of the Act on Electronic Documents and Transactions;

2. Any international marriage broker: in writing.

(2) If a contract is entered into under paragraph (1), the contract in which the following matters are stated (including a document in which the terms and conditions are stated, where the terms and conditions are established and used and the details thereof are not stated in the contract) shall be provided to the user:

1. Matters relating to the fee, membership due, etc.;

2. Matters relating to the return of the fee, membership due, etc., where such contract is rescinded or terminated;

3. Matters relating to the marriage broker's liability for damages;

ผู้ให้บริการจัดหาคู่ที่รับค่าธรรมเนียม หรือค่าสมาชิก เงินหรือทรัพย์อื่น ๆ จากผู้ใช้สำหรับวัตถุประสงค์ของการเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ ผู้ให้บริการจัดหาคู่ดังกล่าวจะต้องมีส่วนร่วมในการทำสัญญาตามแบบฟอร์ม ในกรณีดังกล่าวจะต้องให้ผู้ให้บริการเขียนคำอธิบายอย่างสมบูรณ์เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ทำความเข้าใจในรายละเอียดของสัญญาข้อตกลง ดังนี้

1. ผู้ให้บริการจัดหาคู่ในประเทศจะต้องทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือการเขียนในรูปแบบของเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้มาตรา 2(1) ของรัฐบัญญัติเอกสารอิเล็กทรอนิกส์และการทำธุรกรรม

2. ผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศจะต้องทำการเขียนเอกสารเช่นกัน

ซึ่งสัญญาบริการจัดหาคู่ที่เข้าลักษณะดังกล่าวควรจะต้องได้รับการระบุรายละเอียดดังต่อไปนี้ให้กับผู้ใช้บริการ

1. เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคิดค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิก

2. เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการส่งคืนค่าธรรมเนียมให้กับสมาชิกเนื่องจากสัญญาดังกล่าวจะถูกยกเลิกหรือสิ้นสุด

3. เรื่องที่เกี่ยวข้องกับนายหน้าการสมรส ความน่าเชื่อถือและการรับผิดชอบต่อความเสียหาย

4. เรื่องที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดการให้บริการที่จัดหาโดยรายละเอียดของผู้ให้บริการจัดหาคู่ วิธีการ ระยะเวลาและ ช่วงเวลาของบทบัญญัติ

5. เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ต้องพร้อมปฏิบัติตามได้

ทั้งนี้ ผู้ให้บริการจัดหาคู่ควรจะจัดเตรียมเก็บรักษาสัญญาสำหรับช่วงเวลาที่ กำหนดโดยระเบียบของกระทรวงความเสมอภาคทางเพศและคนในครอบครัวและเมื่อผู้ให้บริการจัดหาคู่เตรียมพร้อมในการทำสัญญาผู้ให้บริการจัดหาคู่นั้นจะต้องไม่ระบุเรื่องใด ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้ระบุในลักษณะที่เป็นเท็จ หรือเตรียมการทำสัญญาสองชุดหรือมากกว่ามีความแตกต่างกัน

ดังนั้น สัญญาบริการจัดหาคู่ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีการควบคุมรูปแบบของสัญญาและรายละเอียดที่จำเป็นต้องระบุลงไปในสัญญาเพื่อประโยชน์ในการให้ความคุ้มครองผู้ที่จะ

---

4. Matters relating to the details of services provided by the marriage broker, the method, period and time of such provision, etc.;

5. Other matters with which the marriage broker must comply.

(3) Each marriage broker shall retain a contract prepared under paragraph (1), for the period prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family.

(4) When a marriage broker prepares a contract under paragraph (1), he/she shall neither state any matter referred to in paragraph (2) in a false manner nor prepare two or more different contracts.

เข้าใช้บริการ แต่กฎหมายไม่ได้เข้าแทรกในเนื้อหาแห่งข้อตกลงและเงื่อนไขระหว่างผู้ให้บริการจัดหาคู่กับผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการเลิกสัญญาว่ามีหลักเกณฑ์การเลิกสัญญาตามกฎหมายอย่างไร และกฎหมายไม่ได้วางข้อจำกัดเกี่ยวกับอายุของสัญญาบริการจัดหาคู่ว่าสามารถตกลงผูกพันตามสัญญาภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใด ข้อตกลงและเงื่อนไขแห่งสัญญาย่อมเป็นไปตามที่คู่สัญญาได้ตกลงกัน เพียงแต่จะต้องมีระบุรายละเอียดในเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ต้องระบุในสัญญาเท่านั้น

3.1.5 การเยียวยาความเสียหาย

กฎหมายได้เข้ามาควบคุมการชดเชยความเสียหายเพื่อคุ้มครองบุคคลที่เข้าใช้บริการจัดหาคู่ โดยกำหนดให้ผู้ให้บริการจัดหาคู่มีหน้าที่รับผิดชอบและชดเชยความเสียหายกรณีทีเกิดขึ้นโดยผู้ให้บริการจัดหาคู่ที่ดำเนินการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือการละเลยที่จะให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องรับผิดต่อเหตุที่เกิดขึ้น ในการบริการผู้ให้บริการจำต้องมีการประกันและรับผิดชอบ ชดเชยต่อความเสียหาย จะต้องทำประกันให้กับลูกค้าตามที่กำหนด สำหรับขั้นตอนสำหรับการอ้างสิทธิประโยชน์ด้านการประกันภัยและอื่น ๆ จะต้องได้เป็นไปตามที่โดยกฤษฎีกา กล่าวคือ ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องสมัครเป็นสมาชิกเพื่อทำการประกันหรือทำการฝากเงินที่สถาบันการเงินตามจำนวนที่กฤษฎีกากำหนด กรณีที่เป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ภายในประเทศจะต้องทำการประกันหรือทำการฝากเงิน วงเงินจำนวน 20,000,000 วอน หรือมากกว่าหากมีสำนักงานสาขาจะถูกเพิ่มอีก 10,000,000 วอน ของแต่ละสาขา หรือกรณีที่เป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ (นายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) จะต้องทำการประกันหรือทำการฝากเงิน วงเงินจำนวน 50,000,000 วอน หรือมากกว่าหากมีสำนักงานสาขาจะถูกเพิ่มอีก 20,000,000 วอน ของแต่ละสาขา เพื่อการรับประกันและความรับผิดชอบชดเชยความเสียหายสำหรับผู้ใช้บริการ[32]

---

[32] Enforcement Decree of Marriage Brokers Business Management Act (Enacted on June 11, 2008, Presidential Decree No. 20815), Article 6 (Subscription to guarantee insurance, etc.)

"(1) A marriage broker intending to make a report or registration under Article 3 or 4 of the Act shall subscribe to guarantee insurance or make a deposit at a financial institution to guarantee an amount under the following subparagraphs according to Article 25, Paragraph 2 of the Act: 1. Domestic marriage broker: 20 million won or more. If there is a branch office(s), 10 million won shall be added for each branch office. 2. International marriage broker: 50 million won or more. If there is a branch office(s), 20 million won shall be added for each branch office.

(2) When the guarantee period of the guarantee insurance or the deposit period of the deposit money under Paragraph 1 expires, the marriage broker shall

ส่วนหลักเกณฑ์การเรียกร้องของการประกันการรับประกันหรือเงินฝากกรณีเกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการมีขั้นตอนการเรียกร้องและการจ่ายเงิน ดังนี้[33]

1. ผู้ใช้บริการที่ได้รับความเสียหายที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการจัดหาคู่ อาจเรียกร้องการชำระเงินของการประกัน หรือการรับประกันเงินฝากไว้ เว้นแต่ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะจ่ายเงินสำหรับความเสียหายนั้นแล้ว

2. การเรียกร้องให้จ่ายเงินค่าเสียหายผู้ใช้บริการจะต้องส่งเอกสารในการตกลงชดเชยความเสียหายระหว่างผู้ใช้บริการและนายหน้าแต่งงานที่ได้รับรองแล้ว หรือเอกสารการไกล่เกลี่ยหรือสำเนาต้นฉบับคำพิพากษาของศาลไปยังเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจประจำเขตการปกครองของเมืองนั้น

---

subscribe to guarantee insurance or make a deposit at a financial institution again that guarantees the amount under Paragraph 1 until the expiration date, and submit its documentary evidence to the mayor and governor or head of si/gun/gu.

(3) When the marriage broker subscribes to guarantee insurance as prescribed by Paragraphs 1 and 2, the insured shall be the mayor and governor or head of si/gun/gu, and if a deposit is made at a financial institution, the mayor and governor or head of si/gun/gu shall be named as a joint holder."

[33] Enforcement Decree of Act on Marriage Broker Business Management (Enacted on June 11, 2008, Presidential Decree No. 20815), Article 7 (Payment of a guarantee insurance claim).

"(1) Any user who suffers a loss in relation to marriage brokerage under Article 25, Paragraph 3 of the Act may claim payment of a guarantee insurance claim or deposit unless the marriage broker pays for damages.

(2) To claim the payment under Paragraph 1, the user shall submit, to the mayor and governor or head of si/gun/gu, the compensation for damages agreement between the user and marriage broker (it should be notarized), the reconciliation document or the original copy of a court's final decision, and other documents that have effects corresponding to those of the preceding documents.

(3) When compensating for the loss incurred by marriage brokerage with its guarantee insurance claim or deposit, the marriage broker shall subscribe to guarantee insurance again or replenish the deposit to make up for any shortage within 15 days to guarantee the amount under Article 6, Paragraph 1, and submit its documentary evidence to the mayor and governor or head of si/gun/gu."

3. เมื่อชดเชยสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยผู้ให้บริการจัดหาคู่กับการรับประกันหรือเงินฝากแล้วผู้ให้บริการจัดหาคู่ จะต้องสมัครเป็นสมาชิกในการรับประกันประกันอีกครั้งหรือเพิ่มเติมจำนวนเงินฝากที่จะขาดไปภายใน 15 วัน ที่จะรับประกันจำนวนเงินตามวงเงินที่กฎหมายกำหนดที่ได้กล่าวมาแล้ว

3.1.6 บทลงโทษ

ในกรณีที่ผู้ให้บริการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญาหรือกระทำละเมิดต่อหน้าที่และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการมีสิทธินำเรื่องฟ้องร้องต่อศาลที่มีอำนาจให้ผู้ให้บริการจัดหาคู่รับผิดต่อการปฏิบัติผิดสัญญาหรือความผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องรับผิดต่อความเสียดังกล่าวอันบทลงโทษทางแพ่ง และยังมีบทลงโทษผู้ให้บริการจัดหาคู่ตามรัฐบัญญัติควบคุมธุรกิจนายหน้าการสมรส ดังต่อไปนี้

(1) การลงโทษทางอาญา

ผู้ให้บริการจัดหาคู่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดในการประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามที่รัฐบัญญัติควบคุมธุรกิจควบคุมนายหน้าการสมรสกำหนดไว้ ในกรณีกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องรับโทษทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ดังต่อไปนี้[34]

ก. บุคคลใด ๆ ที่มีความผิดต้องจะต้องโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 50 ล้านวอน ได้แก่

1. บุคคลใดที่ได้รับการลงทะเบียนธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ ตามมาตรา 4 (1)[35] โดยการฉ้อโกงหรือการกระทำผิดอื่น ๆ

---

[34] Marriage Brokers Business Management Act, Article 26 (Penal Provisions)

"(1) Any of the following persons shall be punished by imprisonment for not more than 5 years or by a fine not exceeding 50 million won:

1. Any person who is registered under Article 4 (1) by fraud or other wrongful means;

2. Any person who is engaged in the international marriage brokerage business without being registered under Article 4 (1)

3. Any person who continues operations despite closure measures taken under Article 19 (1)."

[35] Marriage Brokers Business Management Act, Article 4 (Registration of International Marriage Brokerage Business)

2. บุคคลใด ๆ ที่มีส่วนร่วมในการทำธุรกิจเป็นนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศได้โดยไม่มีการลงทะเบียนตามมาตรา 4 (1)[36]

3. บุคคลใดที่ยังคงทำธุรกิจบริการจัดหาคู่อยู่ แม้จะมีมาตรการที่ใช้ในการปิดกิจการการทำงานภายใต้มาตรา 19 (1)[37]

ข.บุคคลใด ๆ ดังต่อไปนี้ที่ความผิดต้องจะต้องโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีหรือปรับไม่เกิน 20 ล้านวอน[38]

"(1) A person who intends to engage in the international marriage brokerage business shall, after receiving education under Article 24 and meeting the requirements prescribed by Presidential Decree, such as capital set forth in Article 24-3, a surety insurance benefit and a brokerage office, be registered with the head of a Si/Gun/Gu having jurisdiction over the place in which the person intends to set up the brokerage office. The same shall apply where the person intends to change important matters prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family among the registered matters."

[36] *Ibid*

[37] The Marriage Brokers Business Management Act, Article 19 (Closure Measures, etc.)

(1) If any person is engaged in the marriage brokerage business without making a report under Article 3 (1), or without being registered under Article 4 (1), or continues operations despite the revocation of registration or an order to suspend operations under Article 18 (1), the head of the relevant Si/Gun/Gu may have any competent public official take the following measures to shut down the place of business in question

[38] The Marriage Brokers Business Management Act, Article 26 (Penal Provisions)

"(2) Any of the following persons shall be punished by imprisonment for not more than 3 years or by a fine not exceeding 20 million won

1. Any person who makes a report under Article 3 (1) by fault or wrongful means

2. Any person who is engaged in the domestic marriage brokerage business without making a report under Article 3 (1)

3. Any person who allows any third party to be engaged in the marriage brokerage business in his/her name or trade name or to lend his/her report completion certificate or registration certificate, in violation of Article 9

1. บุคคลใดที่ทำให้การรายงานกรณีธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศ ตามมาตรา 3(1)[39] โดยความผิดพลาดหรือการกระทำผิดอื่น ๆ

2. บุคคลใดที่มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศ โดยไม่มีการทำรายงานตามมาตรา 3 (1)[40]

3.บุคคลใดที่อนุญาตให้บุคคลที่สามมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจการบริการจัดหาคู่ของเขา ในชื่อหรือใช้ชื่อนามแฝงทางการค้าหรือให้ยืมรายงานของเขาหรือใบรับรองการลงทะเบียนถือว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 9[41]

4. บุคคลใดที่ล้มเหลวในการให้ข้อมูลสำคัญส่วนบุคคล หรือ งดเว้นการให้ข้อมูลส่วนตัวที่ผิดในการใช้งานตามวัตถุประสงค์อื่น เป็นการฝ่าฝืนข้อที่ 10-2 (1)[42]

---

4. Any person who fails to provide personal information, omits significant matters, or provides false personal information on purpose, in violation of Article 10-2 (1)

5. Any person who engages in the international marriage brokerage business, in violation of prohibited acts set forth in Article 10-5

6. Any person who makes a statement or places an advertisement, in a false or exaggerated manner, or in a manner likely to instigate discrimination or prejudice on the grounds of national origin, race, sex, age, occupation, etc. or to cause human trafficking or infringe on human rights, in violation of Article 12 (1);

7. Any person who provides false information to a user, in violation of Article 12 (2);

8. Any person who places an advertisement on marriage brokerage without reporting or registering the marriage brokerage business, in violation of Article 12 (4);

9. Any person who conducts marriage brokerage, in violation of Article 12-2;

10. Any person who provides or discloses personal information to other persons or uses that information for any purpose other than marriage brokerage, in violation of Article 13."

[39] *Supra note* 14

[40] *Ibid*

[41] *Supra note* 21

[42] Marriage Brokers Business Management Act, Article 10-2 (Provision of Personal Information)

"(1) Each international marriage broker shall obtain the following personal information from a user who has entered into a contract under Article 10 (1) and from the other party to marriage brokerage (hereinafter referred to as "the other

5. บุคคลใด ๆ ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศในการฝ่าฝืนการกระทำที่ห้ามมิให้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำการเป็นนายหน้าที่มีการรับสมัครในระดับนานาชาติสำหรับผู้สมัครสมรสโดยการฉ้อโกงหรือการกระทำละเมิดต่าง ๆ และเก็บเงินและทรัพย์สินมีค่าอื่น ๆ เป็นค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกที่ผิดกฎหมายตามมาตรา 10-5[43]

6. บุคคลใดทำข้อความหรือโฆษณาไว้เป็นเท็จหรือลักษณะที่เกินจริงหรือในลักษณะที่เป็นการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติหรือการเสื่อมเสียต่อประเทศชาติกำเนิด เชื้อชาติ เพศ อายุ อาชีพ

---

party"), and provide the other party and the user with the said information (including evidential documents) in writing after obtaining authentication from a notary public of each concerned country: Provided, That the user or the other party who has obtained authentication from a notary public in a foreign country shall obtain certification from the consular mission in the foreign country in accordance with Article 30 (1) of the Act on Notarial Acts Done at Overseas Diplomatic and Consular Missions or obtain certification in accordance with the Convention Abolishing the Requirement of Legalization for Foreign Public Document:

1. Marital history;

2. Health conditions (including whether to have acquired immune deficiency syndrome, a sexually transmitted disease, or a mental disorder);

3. Occupation;

4. Relevant criminal records, including sexual violence, domestic violence, child abuse, and brokerage and forcible compulsion of sex trafficking, and criminal records corresponding to imprisonment without labor or heavier punishment for the latest ten years;

5. Other matters prescribed by Acts and subordinate statutes of the country of the other party's citizenship.”

[43] The Marriage Brokers Business Management Act,Article 10-5 (Prohibition of Recruitment, Brokerage, etc. in Wrongful Manner)

“No international marriage broker shall engage in any of the following acts:

1. Recruiting or brokering candidates for international marriage by fraud or wrongful means;

2. Collecting illegitimate fees, membership dues, money and other valuables.”

หรือทำให้เกิดการค้ามนุษย์ที่ผิดกฎหมาย หรือมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 12 (1)[44]

7. บุคคลที่ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จต่อผู้ใช้โดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 12 (2)[45]

8. บุคคลใดที่โฆษณาในการเป็นนายหน้าการสมรสที่ไม่มีการรายงานหรือการลงทะเบียนการเป็นนายหน้าการสมรสในการดำเนินธุรกิจโดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 12 (4)[46]

9. บุคคลใดที่ทำการเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ (นายหน้าการสมรส) โดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 12-2[47] ที่ห้ามมิให้คำแนะนำแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือให้คำแนะนำผู้ใช้ทั้งสองฝ่ายหรือมากกว่าในช่วงเวลาเดียวกัน หรือให้คำแนะนำผู้ใช้ทั้งสองฝ่ายหรือมากกว่าเจอพร้อมกันหรือตามลำดับได้ในที่เดียวในวันเวลาเดียวกัน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเป็นนายหน้าการสมรส การจัดให้ชาวต่างประเทศสองคนหรือมากกว่าเจอกันในที่เดียวกัน

10. บุคคลใดที่เป็นผู้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นหรือการใช้ข้อมูลนั้นสำหรับวัตถุประสงค์อื่น นอกเหนือจากการเป็นนายหน้าการสมรสโดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 13[48]

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นในกรณีผู้มีส่วนร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ เป็นตัวแทนของบริษัทหรือพนักงานของบริษัทหรือบุคคลหรือพนักงานผู้เกี่ยวข้องทำการละเมิดตามกรณีที่ได้กล่าวไว้นั้นเป็นการละเมิดบทบัญญัติมาตรา 26 แห่งรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสเกี่ยวกับ

---

[44] The Marriage Brokers Business Management Act,Article 12 (Prohibition, etc. of False or Exaggerated Statement and Advertisement)

"(1) No marriage broker shall make a statement nor place an advertisement in a false or exaggerated manner, or in a manner likely to instigate discrimination or prejudice on the grounds of national origin, race, sex, age, occupation, etc. or to cause human trafficking or infringe on human rights."

[45] The Marriage Brokers Business Management Act, Article 12 (Prohibition, etc. of False or Exaggerated Statement and Advertisement)

"(2) No marriage broker shall provide false information to users in arranging marriages."

[46] The Marriage Brokers Business Management Act, Article 12 (Prohibition, etc. of False or Exaggerated Statement and Advertisement)

"(4) No person other than a marriage broker shall place an advertisement on marriage brokerage."

[47] *Supra note* 26

[48] *Supra note* 27

งานของบริษัทหรือบุคคลทั้งสองร่วมกระทำความผิด บริษัทหรือบุคคลนั้น ๆ จะได้รับโทษปรับอย่างเดียวตามที่ระบุไว้ภายใต้บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของแต่ละส่วน[49]

(2) การลงโทษทางแพ่ง

การลงโทษทางแพ่งตามรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส มีการกำหนดมาตรการทางแพ่งโดยกำหนดโทษปรับเพราะความประมาท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. บุคคลที่จะต้องโทษปรับไม่เกิน 3,000,000 วอนเพราะความประมาท คือ[50]

1. บุคคลใดที่ล้มเหลวในการรายงานการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในการฝ่าฝืนมาตรา 3 (1)[51]

2. บุคคลใดที่ล้มเหลวในการลงทะเบียนและการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่จะเป็นละเมิดมาตรา 4 (1)[52]

ข.บุคคลใดที่จะต้องโทษปรับไม่เกิน 1 ล้านวอนเพราะความประมาทและต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนด คือ[53]

---

[49] Marriage Brokers Business Management Act, Article 27 (Joint penal provisions)

"If any representative of a corporation, or any agent, employee or servant of a corporation or individual commits any violations under Article 26 in relation to the affairs of such corporation or individual, not only such actor shall be punished, but also such corporation or individual shall be punished by a fine under the relevant Article: Provided, That the same shall not apply where the corporation or individual has not neglected in giving due care or supervision to the relevant affairs in order to prevent such violations."

[50] Marriage Brokers Business Management Act, Article 28 (Fines for Negligence)

"(1) A fine for negligence not exceeding three million won shall be imposed on any of the following persons

1. Any person who fails to report any changes, in violation of Article 3 (1)

2. Any person who fails to register any changes, in violation of Article 4 (1)"

[51] *Supra note* 14

[52] *Supra note* 34

[53] Marriage Brokers Business Management Act, Article 28 (Fines for Negligence)

"(2) A fine for negligence not exceeding one million won shall be imposed on any of the following persons:

1. Any person who suspends or ceases business or resumes business after such suspension without making a report, in violation of Article 5;

1. บุคคลใด ๆ ที่จะพักธุรกิจ หรือ กลับมาทำธุรกิจหลังจากการระงับการทำงานโดยไม่มีการรายงานให้ทราบ เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 5[54]

2. บุคคลใดที่ล้มเหลวในการส่งรายงานการลงทะเบียนใบรับรองการจบหลักสูตรและรายละเอียดอื่น ๆ หรือ ใบรับรองรายงานหรือหมายเลขการลงทะเบียน โดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 8 [55]

3. บุคคลใดที่ล้มเหลวในการจัดทำเอกสารหนังสือ โดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 14 [56]

ทั้งนี้ การจ่ายค่าปรับสำหรับความประมาทเลินเล่อที่อ้างถึงข้อ 1 และข้อ 2 ต้องได้รับการกำหนดและเก็บรวบรวมโดย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (ต่อไปนี้จะหมายถึง "ผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมาย") ตามที่กำหนดไว้โดยอธิบดี

---

2. Any person who fails to post a report completion certificate, a registration certificate, etc. or the report or registration number, etc., in violation of Article 8;

3. Any person who fails to furnish materials, such as books, in violation of Article 14."

[54] Marriage Brokers Business Management Act, Article 5 (Report of Suspension or Cessation of Business or Resumption thereof)

"If any marriage broker intends to suspend or cease business or to resume business after such suspension, he/she shall report to the head of the relevant Si/Gun/Gu in accordance with Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. Where the cessation of business is reported, the report under Article 3 (1) or the registration under Article 4 (1) shall become ineffective: Provided, That such report or registration remains effective if the marriage broker falls under the provision of suspension of business, etc. under Article 18."

[55] Marriage Brokers Business Management Act, Article 8 (Notice of Report Completion Certificate, etc.)

(1) Each marriage broker shall post a list including fees, membership dues, etc. for marriage brokerage, a report completion certificate or a registration certificate, and other matters prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family in an easily accessible place at his/her brokerage office.

(2) If a marriage broker has the Internet homepage, he/she shall post a list including fees, membership dues, etc. for marriage brokerage, the report or registration number, and other matters prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family on his/her Internet homepage so that they can be easily identified by users."

[56] *Supra note* 28

(3) การลงโทษทางปกครอง

การลงโทษทางปกครองนั้น มีการลงโทษอยู่หลายระดับขึ้นกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดของผู้ให้บริการจัดหาคู่ (นายหน้าการสมรส) ดังนี้

ก. ผู้ให้บริการจัดหาคู่อาจถูกยกเลิก หรือเพิกถอนการลงทะเบียนของธุรกิจหรือมีคำสั่งระงับการบริการของธุรกิจโดยการกำหนดเป็นระยะเวลาหนึ่งปีในกรณีที่[57]

1. ผู้ให้บริการจัดหาคู่ทำการรายงานหรือจะทำการลงทะเบียนธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยการฉ้อโกงหรือกระทำความผิดอื่น ๆ

2. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่กลายเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 6[58] ที่ได้ให้ไว้ว่าการดำเนินธุรกิจจะต้องไม่นำไปใช้กับบริษัทใดๆที่เข้ามาแทนที่และผู้บริหารขาดคุณสมบัตินั้น ภายใต้ระยะเวลาหนึ่งเดือน

3. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ทำธุรกิจการการว่าจ้างของคนงานพาคนเข้าเมืองหรือผู้ให้บริการจัดหาคู่ (นายหน้าการสมรส) พร้อมกับการเป็นเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่โดยถือว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 7[59] ที่ห้ามมิให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจอื่น ๆ เช่น การจ้างงานภายใต้การรักษาความปลอดภัยและอื่นๆของหน่วยงานแรงงานชั่วคราว ตัวแทนทำหน้าที่อพยพคนออกจากประเทศเป็นต้น

4. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ช่วยให้บุคคลที่สามมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจบริการจัดหาคู่ของใช้นามแฝงหรือการใช้ชื่อทางการค้าหรือให้ยืมรายงานของเขา หรือใบรับรองการลงทะเบียน โดยถือว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 9[60]

---

[57] Article 18 of Marriage Brokers Business Management Act

[58] *Supra note* 13

[59] Marriage Brokers Business Management Act, Article 7 (Prohibition against Engaging in other Business)

"A person providing job placement services under Articles 18 and 19 of the Employment Security Act, an operator of a temporary-work agency under Article 7 of the Act on the Protection, etc. of Temporary Agency Workers, or an emigration agent under Article 10 of the Emigration Act shall not engage in the marriage brokerage business"

[60] Marriage Brokers Business Management Act, Article 9 (Prohibition against Lending of Name)

"No marriage broker shall permit other persons to be engaged in the marriage brokerage business in his/her name or trade name or to lend a report completion certificate or a registration certificate."

5. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ล้มเหลวในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำสัญญาที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือการทำเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยถือว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 10 (1)[61]

6. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ละเว้นรายละเอียดใดๆที่ระบุไว้ในสัญญาหรือไม่มีการทำสัญญาโดยถือว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรา10 (2)[62]

7. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ล้มเหลวในการรักษาสัญญา โดยถือว่าเป็นการละเมิดมาตรา 10 (3)[63]

8. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่เขียนข้อมูลที่เป็นเท็จในสัญญาหรือการเตรียมความพร้อมการทำสัญญาสองชุดหรือมากกว่าแตกต่างกันโดยถือว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 10 (4)[64]

9. ในกรณีที่ผู้ให้บริการไม่สามารถระบุข้อมูลส่วนบุคคล (รวมถึงเอกสารหลักฐาน) การใช้งานของผู้ใช้บริการและการให้ข้อมูลกับอีกฝ่ายหนึ่งโดยถือว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 10-2 (1)[65]

10. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่บริการให้ข้อมูลส่วนตัวที่ผิดจากข้อเท็จจริงโดยเป็นการฝ่าฝืนมาตราข้อระบุข้อมูลส่วนบุคคล (รวมถึงเอกสารหลักฐาน) การใช้งานให้กับผู้ใช้และอีกฝ่ายหนึ่งโดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 10-2 (1)[66]

11. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่มากเกินไปหรืองดให้เรื่องที่สำคัญใดๆ โดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา10-2 (1)[67]

12. ในกรณีที่มีผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศไม่สามารถให้บริการด้านการแปลความ โดยถือว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 10-3 (1)[68]

13. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ล้มเหลวในการเก็บรักษาข้อมูล โดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 10-4 (1)[69]

14. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ ในการกระทำการรับสมาชิกใหม่หรือคู่สำหรับการสมรสระหว่างประเทศโดยการฉ้อโกงหรือการกระทำ

---

[61] Article 10 (1) of Marriage Brokers Business Management Act

[62] Article 10 (2) of Marriage Brokers Business Management Act

[63] Article 10 (3) of Marriage Brokers Business Management Act

[64] Article 10 (4) of Marriage Brokers Business Management Act

[65] Article 10-2 (1) of Marriage Brokers Business Management Act

[66] *Ibid*

[67] *Ibid*

[68] Article 10 -3(1) of Marriage Brokers Business Management Act

[69] Article 10 -4 (1) of Marriage Brokers Business Management Act

ละเมิดต่าง ๆ และจะไม่มีส่วนในการเก็บเงินและทรัพย์สินมีค่าอื่น ๆ อันเป็นค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกที่ผิดกฎหมาย โดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 10-5[70]

15. ในกรณีที่กระทรวงความเสมอภาคทางเพศและครอบครัวได้รับการแจ้งเตือนการละเมิดของผู้ให้บริการจัดหาคู่เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่มีการใช้ในธุรกิจและความรับผิดทางอาญาหรือกฎเกณฑ์ภายใต้มาตรา 11 (2)[71]

16. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ให้ข้อความหรือโฆษณาที่เป็นเท็จหรือลักษณะที่เกินความจริงหรือในลักษณะที่เป็นการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติหรือการเสื่อมเสียต่อประเทศที่กำเนิด เชื้อชาติ เพศ อายุ อาชีพ หรือทำให้เกิดการค้ามนุษย์ที่ผิดกฎหมายหรือมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 12 (1)[72]

17. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จให้กับลูกค้า ถือเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 12 (2)[73]

18. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ที่ผิด โดยเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 12-2[74]

19. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคคลที่สามหรือใช้ข้อมูลนั้นสำหรับวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการเป็นนายหน้าการสมรส ถือเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 13[75]

20. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ล้มเหลวในการส่งเอกสารหรือทำการรายงานตามมาตรา 15 (1) หรือมีการทำรายงานเท็จ

21. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบหรือมีการรบกวนต่อการสอบสวนหรือการตรวจสอบการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจใด ๆ ถือเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 15 (1)[76]

22. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในการดำเนินการแก้ไขที่คำสั่งการให้บริการ ตามมาตรา 17[77]

---

[70] Article 10 -5 of Marriage Brokers Business Management Act

[71] Article 11(2) of Marriage Brokers Business Management Act

[72] Article 12 (1) of Marriage Brokers Business Management Act

[73] Article 12 (2) of Marriage Brokers Business Management Act

[74] Article 12-2 of Marriage Brokers Business Management Act

[75] Article 13 of Marriage Brokers Business Management Act

[76] Article 15 (1) of Marriage Brokers Business Management Act

[77] Article 17 of Marriage Brokers Business Management Act

23. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ไม่ทำตามข้อกำหนดที่กำหนดไว้ในมาตรา 24-3 กล่าวคือ บุคคลที่มีความประสงค์ที่จะมีการลงทะเบียนการเป็นธุรกิจนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศภายใต้มาตรา 4 จะต้องมีทรัพย์สินอย่างน้อย 100 ล้านวอนในเงินทุน

24. ในกรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ล้มเหลวในการประกันให้กับผู้ใช้บริการ ถือเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 25[78]

ข. ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องถูกระงับการทำธุรกิจ ในกรณีที่เข้าร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ (ธุรกิจนายหน้าการสมรส) โดยไม่ได้ทำรายงานแจ้งหรือทำการการลงทะเบียนธุรกิจ หรือยังคงดำเนินการเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ แม้จะมีการยกเลิกการลงทะเบียนหรือการระงับการทำธุรกิจจัดหาคู่ ในกรณีดังกล่าวหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจจะส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อปิดสำนักงานโดยการใช้มาตรการดังต่อไปนี้

1. การลบหรือการทำลายป้าย ป้ายทางธุรกิจอื่น ๆ ของสถานที่ประกอบธุรกิจ
2 เอกสารแจ้งแนบข้อความประกาศ ซึ่งสถานที่ที่ประกอบธุรกิจนั้นผิดกฎหมาย
3 อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการทางธุรกิจอื่น ๆ ไม่สามารถใช้งานได้

3.2 มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการปกครองแบบสหพันธรัฐ มีรัฐบาลแห่งมลรัฐเป็นผู้ทำหน้าที่ปกครองในระดับรัฐและมีรัฐบาลกลางทำหน้าที่ปกครองประเทศ ดังนั้น จึงมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคทั้งในระดับสหพันธรัฐและมลรัฐ กฎหมายในระดับสหพันธรัฐจะเป็นกฎหมายที่รัฐกำหนดเป็นกรอบหรือหลักเกณฑ์สำคัญที่จะใช้คุ้มครองผู้บริโภคทุกคนในประเทศ ซึ่งแต่ละมลรัฐจะบัญญัติกฎหมายไปในแนวทางเดียวกับกฎหมายสหพันธรัฐ แต่จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียด ผู้เขียนไม่สามารถทำการศึกษารายละเอียดของกฎหมายแต่ละมลรัฐได้ทั้งหมด จึงขอศึกษาเฉพาะของรัฐแคลิฟอร์เนียร์เกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ จากการศึกษากฎหมายของรัฐแคลิฟอร์เนียพบว่ามีกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับสัญญาบริการจัดหาคู่ ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งว่าด้วยสัญญาบริการจัดหาคู่ของรัฐแคลิฟอร์เนียร์ (California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts) นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีกฎหมายควบคุมเฉพาะใช้บังคับครอบคลุมทุกรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา รวมถึง โคลัมเบีย, เปอร์โตริโก, หมู่เกาะเวอร์จินกวมอเมริกันซามัว และหมู่เกาะมาเรียนาเหนือ[79] ได้แก่ รัฐบัญญัติควบคุมนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ

[78] Article 25 of Marriage Brokers Business Management Act

[79] International Marriage Broker Regulation Act of 2005, (8) State

(International Marriage Broker Regulation Act of 2005) ซึ่งการบัญญัติกฎหมายฉบับนี้ขึ้นใช้บังคับเพื่อควบคุมผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ หรือที่เรียกว่า นายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ แต่มีข้อยกเว้นไม่นำไปใช้บังคับกับการบริการจัดหาคู่หรือการออกเดทที่ไม่ใช่เป็นการให้บริการระหว่างชาวอเมริกันกับชาวต่างชาติ [80]

ดังนั้น ผู้เขียนจึงศึกษาเฉพาะกฎหมายธุรกิจบริการจัดหาคู่ของมลรัฐแคลิฟอร์เนียที่มีกฎหมายที่ใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ และศึกษารัฐบัญญัติควบคุมนายหน้าการสมรสที่ครอบคลุมรัฐทุกรัฐในประเทศสหรัฐอมเริกาดังจะกล่าวต่อไป คือ

3.2.1 ความหมายและลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่

ผู้เขียนได้ทำการศึกษาเฉพาะกฎหมายธของมลรัฐแคลิฟอร์เนียปรากฎอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งว่าด้วยสัญญาบริการจัดหาคู่ของรัฐแคลิฟอร์เนียร์ (California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts) กฎหมายกำหนดลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ที่ทำขึ้นระหว่างผู้ให้บริการจัดหาคู่กับผู้ใช้บริการไว้โดยเฉพาะ ซึ่งในภาษาอังกฤษใช้คำว่าว่า “dating service contract” มีลักษณะเป็นสัญญาที่ทำกับหน่วยงานใดที่เสนอบริการออกเดทหรือที่เกี่ยวกับการแต่งงาน หรือบริการที่มีลักษณะเป็นการบริการการแลกเปลี่ยนชื่อหมายเลขโทรศัพท์ที่อยู่และข้อมูลทั้งมีขั้นตอนการคัดเลือกภาพถ่ายหรือวิดีโอและมีการแนะบุคคลโดยหน่วยงานที่ให้บริการ หรือการที่ให้บริการจัดงานสังสรรค์ งานสังคมที่จัดไว้สำหรับคนโสดเพื่อจุดประสงค์ในการหาคู่

3.2.2 บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายแพ่งว่าด้วยสัญญาบริการจัดหาคู่ของรัฐแคลิฟอร์เนียร์ (California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในระดับมลรัฐ ที่มุ่งคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ในฐานะผู้ใช้บริการ โดยมีการกำหนดแบบของสัญญาในลักษณะของมาตรฐาน จากพิจารณาบุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครองก็คือ บุคคลที่เป็นคู่สัญญาบริการจัดหาคู่ที่ได้ตกลงทำสัญญากับผู้ให้บริการจัดหาคู่เพื่อรับบริการออกเดทหรือที่เกี่ยวกับการแต่งงาน หรือบริการที่มีลักษณะเป็นการบริการการแลกเปลี่ยนชื่อหมายเลขโทรศัพท์ที่อยู่และข้อมูล ทั้งมีขั้นตอนการคัดเลือกภาพถ่ายหรือวิดีโอและมี

The term “State” includes the District of Columbia, Puerto Rico, the Virgin Islands, Guam, American Samoa, and the Northern Mariana Islands.

[80] Noga Firstenbergt, “Marriage and Morality: Examining the International Marriage Broker Regulation Act”,P.25 สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2558 จาก http://www.Heinonline.org

การแนะบุคคลโดยหน่วยงานที่ให้บริการ หรือการที่ให้บริการจัดงานสังสรรค์ งานสังคมที่จัดไว้สำหรับคนโสดเพื่อจุดประสงค์ในการหาคู่ ส่วนรัฐบัญญัติควบคุมนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ (International Marriage Broker Regulation Act of 2005) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับครอบคลุมทุกรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา รวมถึง โคลัมเบีย, เปอร์โตริโก, หมู่เกาะเวอร์จินกวมอเมริกันซามัว และหมู่เกาะมาเรียนาเหนือ เป็นกฎหมายที่ควบคุมเฉพาะกรณีเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศหรือที่เรียกว่านายหน้าการสมรสระหว่างประเทศที่มุ่งคุ้มครองผู้ใช้บริการชาวต่างชาติที่จะมาเป็นคู่ในอนาคตกับผู้ใช้บริการที่เป็นคนในชาติสหรัฐอเมริกา

3.2.3 หน่วยงานที่มีอำนาจคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

หน่วยงานที่มีอำนาจคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ไม่ปรากฏว่ามีการตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ในกรณีที่เป็นธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศ แต่สำหรับธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศที่อยู่ภายใต้บังคับของรัฐบัญญัติควบคุมนายหน้าการสมรส (International Marriage Broker Regulation Act of 2005) ที่ใช้ครอบคลุมทุกรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา จากการศึกษากฎหมายดังกล่าวมีการกำหนดหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมเฉพาะสำหรับผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ดังนี้[81]

(1) กระทรวงการต่างประเทศ จะทำหน้าที่กำกับดูแลให้มีความเสมอภาคและความถูกต้องของข้อมูลที่จำเป็นต้องถูกเผยแพร่ให้กับลูกค้าชาวต่างชาติหรือบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งที่อยู่อาศัยและเงื่อนไขต่าง ๆ ในการปรับเปลี่ยนสถานะความต้องการที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ (นายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) ในการให้ข้อมูลกับลูกค้าต่างชาติ การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากลูกค้าสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับประวัติการสมรสของพวกเขา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวหรือ ประวัติอาชญากรรมความรุนแรงอื่น ๆ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจจะไม่สมบูรณ์หรือถูกต้องตามความเป็นจริง ทั้งข้อมูลการกระทำที่ผิดกฎหมายของความรุนแรงในครอบครัว การข่มขืนและการล่วงละเมิดเด็กในประเทศสหรัฐอเมริกา ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของความรุนแรงในครอบครัวและการบริการ การข่มขืนในประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้งสายด่วนแห่งชาติในการให้ความช่วยเหลือเรื่องความรุนแรงในครอบครัวและสายด่วนแห่งชาติในการให้ความช่วยเหลือเรื่องการถูกข่มขืนการช่วยเหลือและการบรรเทาทุกข์ในการตรวจคนเข้าเมืองที่มีผู้ประสบภัยที่อพยพเข้ามาจากความรุนแรงในครอบครัว การถูกข่มขืน การค้ามนุษย์และอาชญากรรมอื่น ๆ ภายใต้กฎหมายความรุนแรงต่อผู้หญิง สำหรับผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการล่วงละเมิดและอาชญากรรมอื่น ๆ จากผู้อพยพในการตรวจคนเข้าเมืองกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กฎหมายครอบครัวและเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองในการให้การสนับสนุนเด็กและการให้ตั้งข้อสังเกตว่าผู้อพยพมีเจตนาเข้ามาในประเทศเพื่อ

---

[81] *Supra note 79*

การแต่งงานและมีวัตถุประสงค์ที่จะหลบเลี่ยงกฎหมายตรวจคนเข้าเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ให้ถือว่าเป็นอาชญากรรมของการทุจริตการแต่งงานและจะทำการดำเนินการลงโทษอย่างรุนแรง

2. กระทรวงความมั่นคงแห่งประเทศ จะทำหน้าที่ดำเนินการหาข้อมูลผ่านทางผู้อำนวยการสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและการบริการของพลเมืองสหรัฐกับจำนวนของผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ ระหว่างการทำธุรกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา และจำนวนจริงของการสมรสที่เกิดขึ้นจากการให้บริการ รวมถึงขอบเขตของการปฏิบัติตามข้อกำหนดของรัฐบัญญัติควบคุมนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ และประเมินข้อมูลที่รวบรวมจากลูกค้า และผู้ร้องเรียนจากผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ (นายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) และจากสำนักงานบริการตรวจคนเข้าเมืองสัญชาติสหรัฐฯ ทั้งทำการตรวจสอบขั้นพื้นฐานของข้อมูลที่รวบรวมดังกล่าวที่จะทำให้ทราบถึงขอบเขตของบุคคลที่มีเคยมีประวัติความความรุนแรงในการใช้บริการของผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ (นายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) และขอบเขตที่บุคคลดังกล่าว มีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องไปยังผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ (นายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) และประเมินความถูกต้อง กรณีที่การตรวจสอบประวัติอาชญากรรมมีการที่ระบุรายละเอียดที่ผ่านมาของความรุนแรงในครอบครัว ประเมินขอบเขตของภาษาการแปล ดำเนินการต่อไปอย่างถูกต้อง ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงตลาดที่สูงที่สุดสำหรับการรับสมัครโดยผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ (นายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) และรายละเอียดอื่น ๆ ของการยื่นขอวีซ่าชั่วคราว

3.2.4. วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ของประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่มีกฎหมายกำหนดควบคุมการประกอบกิจการให้จะต้องดำเนินการเพื่อขอออกใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ไม่ว่าจะเป็นประเภทผู้ให้บริการจัดหาคู่ภายในประเทศหรือผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ ทั้งไม่ปรากฏว่ากฎหมายกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขหรือกำหนดลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้ วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่นั้นเป็นการควบคุมสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้ให้บริการจัดหาคู่กับผู้ใช้บริการไว้โดยเฉพาะโดยกำหนดแบบสัญญาบริการจัดหาคู่เป็นสัญญามาตรฐานไว้ ซึ่งสัญญาบริการจัดหาคู่เรียกในภาษาอังกฤษว่า “dating service contract” หมายถึง สัญญาที่ทำกับหน่วยงานใดที่เสนอบริการออกเดทหรือที่เกี่ยวกับการแต่งงาน หรือบริการที่มีลักษณะเป็นการบริการการแลกเปลี่ยนชื่อหมายเลขโทรศัพท์ที่อยู่และข้อมูลทั้งมีขั้นตอนการคัดเลือกภาพถ่ายหรือวิดีโอและมีการแนะบุคคลโดยหน่วยงานที่ให้บริการ หรือการที่ให้บริการจัดงานสังสรรค์ งานสังคมที่จัดไว้สำหรับคนโสดเพื่อจุดประสงค์ในการหาคู่ หากสัญญามีลักษณะดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายแพ่งว่าด้วยสัญญาบริการจัดหาคู่ที่ได้วางหลักหลักเกณฑ์ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) รูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสัญญา[82]

1. สัญญาบริการจัดหาคู่ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องให้สำเนาของสัญญาดังกล่าวแก่ผู้ใช้บริการในเวลาที่ได้ลงนามในสัญญา

2. สัญญาบริการจัดหาคู่ทุกสัญญาบนใบหน้าของสัญญาและในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ที่สงวนไว้สำหรับลายเซ็นของผู้ใช้บริการ (ผู้ซื้อ) ต้องมีการระบุคำสั่งที่เห็นได้ชัดเจนในขนาดที่อย่างน้อยเท่ากับ 10 เป็นตัวพิมพ์ชนิดหนาด้วยข้อความว่าผู้ใช้บริการ (ผู้ซื้อ) อาจยกเลิกข้อตกลงนี้โดยไม่มีการลงโทษใด ๆ หรือภาระผูกพันในเวลาใด ๆ ก่อนที่จะเที่ยงคืนของวันทำการที่สามต่อผู้ขาย (ผู้ให้บริการ) นับถัดจากวันที่สัญญานี้ยกเว้นวันอาทิตย์และวันหยุด ในการยกเลิกข้อตกลงนี้ทำโดยจดหมายหรือส่งหนังสือแจ้งการลงนามและลงวันที่ หรือส่งโทรเลขที่ระบุว่าผู้ใช้บริการ (ผู้ซื้อ) จะยกเลิกข้อตกลงนี้หรือคำพูดที่มีผลคล้ายกัน แจ้งให้ทราบล่วงหน้านี้ส่งไปตามที่อยู่ของผู้ให้บริการ (ผู้ขาย) ตามที่ระบุไว้ในสัญญา

3. หน้าแรกของสัญญาบริการจัดหาคู่จะต้องไม่มี ขนาด ชนิดขนาดเล็กกว่าที่ใช้โดยทั่วไปในร่างเอกสาร ชื่อและที่อยู่ของผู้ประกอบการที่ให้บริการจัดหาคู่ บริการออกเดท ที่อยู่ที่จะมีการแจ้งการยกเลิกที่จะส่ง และวันที่ที่ผู้ใช้บริการลงนามในสัญญา

4. ห้ามทำสัญญาบริการหาคู่ที่จะต้องมีการชำระเงินหรือการจัดหาเงินทุนโดยผู้ใช้บริการเป็นระยะเวลาเกินกว่าสองปีนับแต่วันที่ทำสัญญาหรือให้ระยะเวลาของสัญญาดังกล่าวตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ แต่การบริการที่จะให้แก่ผู้ใช้บริการตามสัญญาอาจขยายระยะเวลาเริ่มต้นภายในหกเดือนและสิ้นสุดภายในสามปีนับจากวันที่เข้าทำสัญญา

5. สัญญาบริการจัดหาคู่ทุกสัญญาจะต้องประกอบด้วยข้อความดังต่อไปนี้[83]

1) ถ้าด้วยเหตุผลของการเสียชีวิตหรือพิการทำให้ผู้ใช้บริการไม่สามารถที่จะได้รับบริการทั้งหมดที่มีในสัญญา ผู้ใช้บริการจะเลือกให้ทรัพย์สินผู้ใช้บริการเป็นภาระผูกพันที่จะต้องชำระเงินสำหรับบริการอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้รับก่อนที่จะตายหรือเริ่มมีอาการของความพิการ

1.1) ถ้าผู้ใช้บริการได้ชำระเงินล่วงหน้าสำหรับการให้บริการใด ๆ จำนวนเงินมากที่จัดสรรเพื่อการบริการที่ผู้ใช้บริการไม่ได้รับ จะได้รับเงินคืนทันทีไปยังผู้ใช้บริการหรือตัวแทนของผู้ใช้บริการ

1.2) "คนพิการ" หมายความว่า ผู้ใช้บริการที่มีความเจ็บป่วยจากร่างกายที่ขัดขวางการใช้บริการที่ระบุไว้ในสัญญาระหว่างระยะของความพิการและสภาพที่มีการยืนยันเป็นลาย

---

[82] section 1694.2 of California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts,

[83] section 1694.3 of California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts

ลักษณ์อักษรจากแพทย์และการกำหนดค่าชดเชยแก่ผู้ใช้บริการและการตรวจสอบของแพทย์จะต้องนำเสนอให้กับผู้ให้บริการจัดหาคู่

1.3) ในกรณีที่แพทย์กำหนดว่าระยะเวลาของการความพิการจะน้อยกว่าหกเดือนผู้ให้บริการจัดหาคู่ อาจขยายระยะเวลาของสัญญาเป็นระยะเวลาหกเดือนที่เพิ่มเติมค่าใช้จ่ายให้กับผู้ใช้บริการแทนการยกเลิก

2) ในกรณีที่ผู้ใช้บริการย้ายที่อยู่อาศัยหลักของเขาต่อไปกว่า 50 ไมล์จากสำนักงานบริการหาคู่และไม่สามารถที่เปลี่ยนสัญญาไปยังสถานที่เทียบเคียงได้ ผู้ใช้บริการอาจเลือกที่จะนำมาชำระค่าบริการอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้รับก่อนที่จะมีการย้ายที่และถ้าผู้ใช้บริการมีการเติมเงินจำนวนใด ๆ มาก สำหรับการบริการเดท จำนวนเงินที่ชำระให้การบริการที่ผู้ใช้บริการยังไม่ได้รับนั้นจะคืนเงินให้กับผู้ใช้ทันที ผู้ใช้บริการที่เพิ่มเติมข้อผูกพันต่อไปตามที่แบ่งออกเป็นส่วน ๆ อาจถูกเรียกเก็บค่าที่กำหนดไว้ไม่เกินหนึ่งร้อยดอลลาร์หรือหากมากกว่าครึ่งหนึ่งของอายุของสัญญาหมดอายุที่กำหนดไว้ค่าไม่เกินห้าสิบเหรียญ

(2). การยกเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่และการคืนเงิน

กฎหมายกำหนดให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิที่จะยกเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่หรือข้อเสนอจนถึงเที่ยงคืนของวันทำการที่สามหลังจากวันที่ผู้ใช้บริการลงนามในข้อตกลงหรือข้อเสนอที่จะซื้อบริการเหล่านั้นและในกรณีที่สัญญาบริการหาคู่ไม่เป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนด ผู้ใช้บริการ (ผู้ซื้อ) อาจยกเลิกสัญญาได้ตลอดเวลา ซึ่งการยกเลิกสัญญานั้นทำโดยวิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้[84]

1. การยกเลิกเกิดขึ้นเมื่อผู้ใช้บริการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรของการยกเลิกทางไปรษณีย์โทรเลขหรือส่งมอบให้กับผู้ให้บริการจัดหาคู่ (ผู้ขาย) ที่อยู่ที่ระบุไว้ในสัญญาหรือข้อเสนอการแจ้งการยกเลิกหากได้รับทางไปรษณีย์จะมีประสิทธิภาพเมื่อฝากไว้ในจดหมายที่ถูกต้องอยู่กับไปรษณีย์

2. การแจ้งการยกเลิกที่ทำโดยผู้ใช้บริการไม่จำเป็นต้องใช้เวลา หรือรูปแบบเฉพาะตามที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อเสนอในการซื้อ ถ้ามันแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้ใช้บริการที่จะไม่ผูกพันตามสัญญาบริการจัดหาคู่

3. ผู้ใช้บริการอาจแจ้งยกเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่ของเขาภายในระยะเวลาสามวันที่ระบุไว้ในนี้ และระงับบัตรเครดิต หรือตรวจสอบทางโทรศัพท์ แต่อย่างไรก็ตามผู้ใช้บริการยังมีหน้าที่ที่จะยกเลิกสัญญาโดยทางไปรษณีย์ โทรเลขหรือจัดส่งตามที่กฎหมายกำหนด

---

[84] section 1694.1 of California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts

(3) ความเป็นโมฆะแห่งสัญญา

การทำสัญญาใด ๆ สำหรับบริการหาคู่ ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดจะถือเป็นโมฆะและไม่มีผลบังคับใช้ ในกรณีที่สัญญาบริการจัดหาคู่ใด ๆ ที่ได้เข้าทำมีการจงใจและให้ข้อมูลหลอกลวงหรือมีการโฆษณาที่ทำให้เข้าใจผิดโดยผู้ให้บริการจะถือเป็นโมฆะและไม่มีผลบังคับใช้ และแม้จะมีสัญญาใด ๆ ที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้แล้วการสละสิทธิ์ใด ๆ โดยผู้ใช้บริการจะถือเป็นโมฆะและไม่มีผลบังคับใช้ [85] ทั้งในกรณีที่ข้อยกเว้นหรือข้อจำกัดความรับผิดในเรื่องดังกล่าวตามเว็บไซน์บริการจัดหาคู่ก็เป็นโมฆะและไม่มีผลบังคับใช้เช่นกัน อันเป็นการให้สิทธิแก่ผู้บริโภคเพิ่มเติมด้วย[86]

3.2.5 การเยียวยาความเสียหาย

การเยียวยาความเสียหายที่ได้รับจากการเข้าใช้บริการไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์แห่งการชดเชยความเสียหายไว้เป็นการเฉพาะ แต่ถ้าผู้ใช้บริการใด ๆ ที่ได้รับความเสียหายจากการละเมิดกฎหมายที่ทำให้สัญญานั้นเป็นโมฆะหรือไม่มีผลบังคับใช้ อาจนำมาดำเนินการสำหรับการเรียกคืนความเสียหาย สำหรับจำนวนเงินของความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง และเมื่อใดก็ตามที่ราคาตามสัญญาชำระในงวดและที่ผู้ใช้บริการชำระเงินเพิ่มเติมหรือมีสิทธิได้รับคืนเงิน ผู้ใช้บริการมีสิทธิที่จะได้รับคืนเงินหรือคืนเงินสินเชื่อของส่วนของราคาเงินสดที่เป็นอยู่ และการบริการที่ไม่ได้รับจริง จะได้รับการคืนเงินหรือค่าใช้จ่ายทางการเงินใด ๆ ที่จะได้รับการคำนวณ

ซึ่งความเสียหายที่ผู้ใช้บริการได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ให้บริการจะต้องดำเนินการนำเสนอเป็นคำฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ศาลพิจารณากำหนดความเสียหายที่ได้เกิดขึ้นจริงจากการกระทำละเมิดหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการผิดสัญญาหรือละเมิดกฎหมาย โดยมีการกำหนดให้กรณีที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่นั้นไม่ทำสัญญาตามแบบที่กฎหมายกำหนดมีผลให้สัญญาเป็นโมฆะ ในกรณีเช่นนี้การเรียกคืนความเสียหายนั้น นอกจากจะเรียกจำนวนเงินตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงคืนแล้ว ยังสามารถเรียกค่าทนายความที่ผู้ใช้บริการได้สูญเสียไปในจำนวนที่เหมาะสม[87] อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏว่ามีการกฎหมายกำหนดให้มีการรับประกันหรือมีการตั้งกองทุน

---

[85] section 1694.4 of California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts

[86] Trenton E. Gray, “Internet dating websites: a refuge for internet fraud”,P.419, Accessed October 13, 2015, https://www.fcsl.edu/sites/fcsl.edu/files/Gray.Website.pdf

[87] section 1694.1 of California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts

เพื่อชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ใช้บริการหรือบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากธุรกิจบริการจัดหาคู่ ทั้งกรณีผู้ให้บริการจัดหาคู่ภายในประเทศและผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ

3.2.6 บทลงโทษ

(1) การลงโทษทางแพ่ง

การลงโทษทางแพ่งทั้งผู้ให้บริการจัดหาคู่ภายในประเทศที่ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่ที่เป็นคนชาติเดียวกัน และผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศที่ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างผู้ใช้บริการชาวอเมริกันกับคู่ที่เป็นชาวต่างชาติ หรือตามกฎหมายเรียกว่า “นายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ” ต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายแพ่งที่ต้องรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการผิดสัญญาหรือการกระทำละเมิด โดยชำระค่าเสียหายแก่ผู้ใช้บริการตามที่ถูกเรียกร้อง หรือตามที่ศาลกำหนดค่าเสียหายตามที่เกิดขึ้นจริง แต่อย่างไรก็ตามสำหรับผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ ที่ให้บริการแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นชาวอเมริกันกับคู่ที่เป็นชาวต่างชาติจะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับบทลงโทษทางแพ่งของรัฐบาลกลางที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติควบคุมนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ ในกรณีที่กระทำละเมิดต่อหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในรัฐบัญญัติควบคุมนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศเกี่ยวกับการละเมิดคำสั่งห้ามเกี่ยวกับการสมรสระหว่างประเทศในเด็ก ละเมิดเกี่ยวกับข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อมูลของลูกค้าเป็นเรื่องที่มีโทษทางแพ่งและต้องถูกปรับไม่น้อยกว่าสองหมื่นดอลล่าร์สำหรับทุกครั้งที่มีการละเมิดดังกล่าว

(2) การลงโทษทางอาญา

ในกรณีที่การให้บริการของผู้ให้บริการจัดหาคู่ภายในประเทศที่บริการจัดหาคู่หรือผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ (นายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) กระทำการที่เข้าลักษณะเป็นความผิดอาญาในเรื่องใด ๆ ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องรับผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น แต่สำหรับ ผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ (นายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) ที่ละเมิดคำสั่งห้ามเกี่ยวกับการสมรสระหว่างประเทศในเด็ก ละเมิดเกี่ยวกับข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อมูลของลูกค้า ต้องระวังโทษปรับหรือจำคุกเป็นเวลาไม่น้อย กว่า 1 ปีและไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งปรับและทั้งจำคุก

3.3 มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศฝรั่งเศสมีวิวัฒนาการที่มาจากการเป็น “Matchmaker” ระหว่างชายหญิง กล่าวคือในลักษณะของการเป็นแม่สื่อ ต่อมามีการพัฒนาเป็นลักษณะของนายหน้าการสมรสที่อยู่ในรูปแบบของหน่วยงานเอกชนที่ทำหน้าที่บริการจัดหาคู่เรียกว่า “Les agencies

matrimoniales” ในช่วงแรกผลทางกฎหมายฝรั่งเศสยังไม่ได้รับรองสถานะของนายหน้าการแต่งงาน เนื่องจากยังมองว่าข้อตกลงที่ประเทศฝรั่งเศสเรียกว่า “สัญญานายหน้าการสมรส” มีลักษณะเก็งกำไร และมีความเสี่ยงต่อเสรีภาพในการแต่งงานและมีผลในการกดดันให้การสมรสสิ้นสุด[88] ต่อมาตั้งแต่ปี ค .ศ.1944 ประเทศฝรั่งเศสได้ยอมรับความถูกต้องของสัญญาดังกล่าว โดยได้รับการพิจารณาว่าไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยมาเป็นเวลานาน โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขหลักความถูกต้องของกฎหมายเรื่องสัญญาที่ต้องมีวัตถุประสงค์ถูกต้องตามกฎหมายและสัญญาการสมรสระหว่างคู่สัญญาที่นายหน้านำเสนอนั้นจะต้องชอบด้วยกฎหมายไม่ขัดต่อบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส ต่อมาในปี ค .ศ.1989 สภานิติบัญญัติต้องการที่จะเข้าไปแทรกแซง เพราะเห็นว่าสัญญาที่ถูกเรียกว่า “สัญญานายหน้าการสมรส” ยังคงเป็นอันตรายต่อสิทธิในการสมรส เนื่องจากการกระทำของบุคคลที่ประเทศฝรั่งเศสเรียกว่า “นายหน้าการสมรส” ที่มุ่งมั่นในจำนวนเงินที่ลูกค้าจ่าย จึงมีโอกาสที่จะกดดันความรู้สึกของลูกค้าเกี่ยวกับอิสระในการสมรส และได้มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลและการคุ้มครองผู้บริโภคและดำเนินธุรกิจต่าง ๆ พระราชบัญญัติฉบับที่ 89-421 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 1989 ที่ใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ปรากฏอยู่ในมาตรา 6 เพื่อรักษาเสรีภาพการสมรสและป้องกันความกดดันใด ๆ ที่เกิดขึ้น[89] โดยมีสาระสำคัญดังนี้

3.3.1 ความหมายและลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่

เมื่อพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลและการคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติฉบับที่ 89-421 ของวันที่ 23 มิถุนายน 1989 ไม่ได้นิยามความหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้โดยตรง แต่พอจะพิจารณาความหมายธุรกิจจากบทบัญญัติมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติฉบับที่ 89-421 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 1989 ว่า สัญญาบริการจัดหาคู่ คือ สัญญาที่มีลักษณะการนำเสนอหรือประชุมร่วมกันโดยผู้ที่เป็นมืออาชีพเพื่อให้บรรลุการสมรสที่เกิดขึ้นกับลูกค้าโดยกระทำเพียงติดต่อคนที่เหมาะสมและลูกค้ามีอิสระที่จะสมรสกับบุคคลที่นำเสนอหรือไม่ก็ได้ ซึ่งจะเห็นไว้ว่าบทบัญญัติมาตรา 6 ไม่ได้กล่าวถึงค่าบริการหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ เป็นสาระในการอธิบายลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ด้วย

---

[88] Droit civil L1 semestre2 Liberte Matrimonia, Guide de l'étudiant (Université de Montpellie,2014-2015) ,P.1, Accessed October 1, 2015, http://www.lepetitjuriste.fr/wp-content/uploads/gedmag/LGED_Pages_Web_HD_2.pdf

[89] “Droit de la famille”p.18 Accessed October 1, 2015, www.pug.fr/extract/show/815.

3.3.2 บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลและการคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติฉบับที่ 89-421 ของวันที่ 23 มิถุนายน 1989 เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองบุคคลที่เข้ารับการนำเสนอหรือประชุมร่วมกันกับผู้ใช้บริการเพื่อให้บรรลุการสมรสที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้บริการ โดยกระทำการติดต่อคนที่เหมาะสมและบุคคลที่ได้รับการนำเสนอนั้นมีอิสระที่จะสมรสหรือไม่ก็ได้ จากการพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่เข้าทำสัญญาในฐานะเป็นผู้ใช้บริการ โดยได้กำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสัญญาที่ต้องระบุสิทธิของผู้ใช้บริการไว้ในสัญญาตามที่กฎหมายกำหนดในเรื่องสิทธิการเลิกสัญญา การคืนเงินและระยะเวลาไว้ในสัญญา

3.3.3 หน่วยงานที่มีอำนาจให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

ในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลและการคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติฉบับที่ 89-421 ของวันที่ 23 มิถุนายน 1989 มาใช้บังคับกับธุรกิจที่มีลักษณะเป็นการให้บริการจัดหาคู่สมรสตามที่กฎหมายกำหนดและได้มีการออกพระราชกฤษฎีกา 90-422 ของวันที่ 16 พฤษภาคม 1990 มาใช้บังคับเพื่อควบคุมการดำเนินการของผู้ให้บริการสำหรับธุรกิจดังกล่าว ดังนั้น หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่ ได้แก่ การกระทรวงการต่างประเทศการกระทรวงเศรษฐกิจและการเงิน งบประมาณสำหรับผู้บริโภค[90] ที่มีความรับผิดชอบในการควบคุมการดำเนินธุรกิจบริการจัดหาคู่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเกี่ยวกับการดำเนินการของผู้ให้บริการจัดหาคู่และควบคุมและกำกับดูแลด้านสัญญาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

---

[90] Décret n°90-422 du 16 mai 1990 portant application, en ce qui concerne les offres de rencontres en vue de la réalisation d'un mariageoud'une union stable, de la loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales

Article 5 Leministred'Etat, ministre de l'économie, des finances et du budget, le garde des sceaux, ministre de la justice, et le secrétaired' Etatauprès du ministred' Etat, ministre de l'économie, des finances et du budget, chargé de la consommation, sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du present décret, qui sera publié au Journal officiel de la République française.

3.3.4 วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

การประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ไม่ต้องดำเนินการเพื่อขอออกใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ไม่ว่าจะเป็นประเภทผู้ให้บริการจัดหาคู่ภายในประเทศหรือผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ ทั้งไม่ปรากฏว่ากฎหมายกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขหรือกำหนดลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้ การเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่สามารถทำได้ในรูปแบบของบริษัท หุ้นส่วนทางธุรกิจของแต่ละบุคคลหรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น ๆ เพียงแต่ในกรณีที่ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ในรูปแบบของธุรกิจอย่างไรก็ต้องดำเนินการจัดตั้งตามกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ไม่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการสำหรับการเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่เป็นการเฉพาะ

กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลและการคุ้มครองผู้บริโภคพระราชบัญญัติฉบับที่ 89-421 ของวันที่ 23 มิถุนายน 1989 และพระราชกฤษฎีกา90-422 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 1990 ซึ่งมีการควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

(1) ด้านการโฆษณา

การนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่จะนำเสนอสำหรับเรื่องของการสมรสจะต้องมีชื่อที่อยู่และเบอร์ของโทรศัพท์ตามที่ได้จดทะเบียน เมื่อได้ดำเนินการประกาศ ที่อยู่อาจจะปรากฏเพียงครั้งเดียวให้เป็นที่ประจักษ์อย่างสมบูรณ์แบบ[91] เอกสารแนบท้ายสัญญาและประกาศบุคคลตามที่ได้กล่าวข้างต้น หมายถึง กลุ่มอายุ ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ และสถานะในครอบครัวและอื่น ๆ และคุณสมบัติที่ถือว่าจำเป็นโดยประมาณของบุคคลอื่น ๆ[92]

---

[91] Loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales, Article 6 En savoir plus sur cet article.

“III.-Toute annonce personnalisée diffusée par l'intermédiaire d'un professionnel pour proposer des rencontres en vue de la réalisation d'un mariage ou d'une union stable doit comporter son nom, son adresse, ou celle de son siège social, ainsi que son numéro de téléphone. Lorsque plusieurs annonces sont diffusées par le même professionnel, son adresse peut ne figurer qu'une seule fois, à condition d'être parfaitement apparente.”

[92] Décret n°90-422 du 16 mai 1990 portant application, en ce qui concerne les offres de rencontres en vue de la réalisation d'un mariage ou d'une union stable, de la loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales, Article 1 En savoir plus sur cet article...

แต่ละประกาศจะต้องระบุเพศ อายุสถานภาพครอบครัว ภาคการจ้างงานและ พื้นที่อยู่อาศัยของบุคคลที่เกี่ยวข้องและคุณสมบัติของคนที่ต้องการหา ซึ่งผู้ให้บริการจะต้องสามารถที่จะพิสูจน์การดำรงอยู่ของข้อตกลงของบุคคลที่นำเสนอในเนื้อหาอันที่ได้ประกาศออกไป[93]

(2) ด้านสัญญา

ธุรกิจที่มีลักษณะการดำเนินการในการนำเสนอหรือประชุมร่วมกันโดยผู้ที่เป็นมืออาชีพเพื่อให้บรรลุการแต่งงาน โดยกระทำการติดต่อคนที่เหมาะสมและลูกค้ามีอิสระที่จะแต่งงานกับบุคคลนำเสนอหรือไม่ก็ได้ ถือว่าเป็นข้อตกลงในลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลและการคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติฉบับที่ 89-421 ของวันที่ 23 มิถุนายน 1989 และพระราชกฤษฎีกา 90-422 ของวันที่ 16 พฤษภาคม 1990 มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ออกมาเพื่อควบคุมสัญญาของธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสัญญา ดังนี้

1. สัญญาบริการจัดหาคู่นั้นจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรที่เขียนในตัวอักษรชัดเจนและต้องให้สำเนาแก่คู่สัญญาตามข้อสรุปที่ได้ตกลงกัน และสัญญาจะต้องระบุข้อกำหนดของการเป็นโฆษะชื่อของผู้ประกอบการ ที่อยู่ของสำนักงานใหญ่ ลักษณะของการให้บริการ จำนวนเงิน และเงื่อนไขการชำระเงิน และระบุคุณสมบัติของบุคคลที่ต้องการให้ผู้ให้บริการจัดหาแนบมากับสัญญาทั้งต้องระบุสิทธิการยกเลิกสัญญา[94] เมื่อได้ตกลงทำสัญญาไปแล้วภายในเวลา 7 วันภายหลังจากที่ได้ตกลงทำสัญญาแล้วปรากฏให้เห็นในสัญญา[95]

"L'annexe au contrat et l'annonce personnalisée mentionnées aux I et III de l'article 6 de la loi du 23 juin 1989 susvisée doivent mentionner la catégorie d'âge, la région de résidence, la situation familiale et professionnelle ainsi que les autres qualités, estimées essentielles par le cocontractant du professionnel, de la personne que recherche le cocontractant."

[93] Loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales, Article 6 En savoir plus sur cet article.

"III. **Chaque annonce précise le sexe, l'âge, la situation familiale, le secteur d'activité professionnelle et la région de résidence de la personne concernée, ainsi que les qualités de la personne recherchée par elle."

***Le professionnel doit pouvoir justifier de l'existence d'un accord de la personne présentée par l'annonce sur le contenu et la diffusion de celle-ci."

[94] Loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales , Article 6 En savoir plus sur article

2. สัญญาที่ทำขึ้นต้องกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีคู่สัญญาสามารถได้รับการต่ออายุสัญญาโดยปริยาย และคู่สัญญาสามารถกำหนดการเลิกสัญญาที่เหมาะสมสำหรับเหตุผลที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย[96]

3. สัญญาต้องระบุเงื่อนไขการเลิกสัญญาของผู้ใช้บริการตามที่กฎหมายกำหนดให้สิทธิผู้ใช้บริการในการเลิกสัญญาได้ภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

1) ภายในระยะเวลา 7 วันผู้ใช้บริการมีสิทธิเลิกสัญญาโดยแสดงเจตนาเลิกสัญญาไปยังผู้ให้บริการอย่างชัดเจน โดยการส่งจดหมายลงทะเบียนตอบรับหรือโดยการส่งมอบให้กับผู้ให้บริการจัดหาคู่เป็นคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรในเรื่องของการสละสิทธิ์ตามสัญญา โดยผู้ใช้บริการไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยใด ๆ ให้แก่ผู้ให้บริการ[97]

“I. - L'offre de rencontres en vue de la réalisation d'un mariage ou d'une union stable, proposée par un professionnel, doit faire l'objet d'un contrat écrit, rédigé en caractères lisibles, dont un exemplaire est remis au cocontractant du professionnel au moment de sa conclusion.

Le contrat doit mentionner sous peine de nullité, le nom du professionnel, son adresse ou celle de son siège social, la nature des prestations fournies, ainsi que le montant et les modalités de paiement du prix. Est annexée au contrat l'indication des qualités de la personne recherchée par le cocontractnt du professionnel...”.

[95] Loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales , Article 6 En savoir plus sur article

“II. - Dans un délai de sept jours à compter de la signature du contrat, le cocontractant du professionnel visé au paragraphe I peut revenir sur son engagement, sans être tenu au paiement d'une indemnité.

Avant l'expiration de ce délai, il ne peut être reçu de paiement ou de dépôt sous quelque forme que ce soit.”

[96] Loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales , Article 6 En savoir plus sur article

“I.***Ces contrats sont établis pour une durée déterminée, qui ne peut être supérieure à un an ; ils ne peuvent être renouvelés par tacite reconduction. Ils prévoient une faculté de résiliation pour motif légitime au profit des deux parties.”

[97] Décret n°90-422 du 16 mai 1990 portant application, en ce qui concerne les offres de rencontres en vue de la réalisation d'un mariageoud'une union stable, de la loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la

2) การเลิกสัญญาเมื่อพ้นระยะเวลา 7 วัน ผู้ใช้บริการทำโดยร้องขอเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับมาพร้อมกับหลักฐานของเหตุผลที่ถูกต้อง และจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปจะได้รับการคืนตามราคาที่ตกลงกันในขั้นต้นจะลดลงในสัดส่วนตามลำดับของระยะเวลาของสัญญา และเรียกใช้ยังไม่ครบกำหนด .ส่วนจำนวนเงินที่จ่ายในส่วนที่เกินกว่าราคาที่กำหนดข้างต้นจะต้องได้รับคืนจากผู้ให้บริการภายในสองเดือนที่ได้รับจดหมายลงทะเบียน

สำหรับการรับชำระค่าบริการและการคืนเงิน ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องไม่รับเงินค่าบริการก่อนที่จะครบกำหนดระยะเวลายกเลิกสัญญาภายใน 7 วันตามที่กฎหมายกำหนดให้สิทธิผู้ใช้บริการในการยกเลิกสัญญาภายในเวลาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการชำระเงินหรือเงินฝากในรูปแบบใด ๆ กรณีผู้ใช้บริการยกเลิกสัญญาภายใน 7 วัน โดยแสดงเจตนาตัดสินใจเลิกสัญญาด้วยการส่งจดหมายลงทะเบียนตอบรับ หรือโดยการส่งมอบให้กับผู้ให้บริการจัดหาคู่ที่ได้รับต่อคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรเรื่องของการสละสิทธิ์ ผู้ให้บริการไม่มีสิทธิเรียกค่าชดเชย หรือค่าเสียหายใด ๆ จากผู้ใช้บริการ ส่วนกรณีการเลิกสัญญาเมื่อพ้นระยะเวลา 7 วัน โดยผู้ใช้บริการร้องขอเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับมาพร้อมกับหลักฐานของเหตุผลที่ถูกต้อง จำนวนเงินที่ได้จ่ายไปจะได้รับการคืนตามราคาที่ตกลงกันในขั้นต้นจะลดลงในสัดส่วนตามลำดับของระยะเวลาของสัญญา และเรียกใช้ยังไม่ครบกำหนด ส่วนจำนวนเงินที่จ่ายในส่วนที่เกินกว่าราคาที่กำหนดข้างต้นผู้ให้บริการต้องคืนภายในสองเดือนที่ได้รับจดหมายลงทะเบียน[98]

---

protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales , Article 3 En savoir plus surcet article...

"La renonciation au contrat prévue par les dispositions du II de l'article 6 de la loi susvisée est effective dès lors que le cocontractant du professionnel a, dans le délai de sept jours mentionné par ces mêmes dispositions, manifesté de manière non équivoque sa volonté de se rétracter, notamment par l'envoi d'une lettre recommandée avec demande d'avis de réception ou par la remise au professionnel, contre récépissé, d'un écrit contenant renonciation."

[98] Décret n°90-422 du 16 mai 1990 portant application, en ce qui concerne les offres de rencontres en vue de la réalisation d'un marriage ou d'une union stable, de la loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales , Article 2 En savoir plus surcet article...

"En cas de résiliation du contrat pour motif légitime prévue au I de l'article 6 de la loi du 23 juin 1989 susvisée, le prix initialement convenu est réduit à proportion, respectivement, de la durée du contrat courue et de celle qui reste à courir.

3.3.5 การเยียวยาความเสียหาย

ผู้ใช้บริการที่ได้รับความเสียหายจากการเข้าใช้บริการอันเนื่องมาจากการผิดสัญญาหรือการกระทำละเมิดของผู้ให้บริการจะได้รับการชดเชยความเสียหายตามหลักเกณฑ์ในเรื่องการชดเชยความเสียหายกรณีผิดสัญญาและกรณีละเมิดที่ต้องนำเสนอเพื่อให้ศาลพิจารณาและกำหนดค่าเสียหายที่เกิดขึ้น ไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดหลักเกณฑ์ใดที่จะเป็นการประกันเพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ใช้บริการที่เกิดจากการเข้าใช้บริการเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการ หากในสัญญามีการระบุการชดเชยความเสียหายไว้ก็ดำเนินการให้เป็นตามสัญญา หากไม่ได้มีการกำหนดไว้ต้องพิจารณาตามกฎหมายกรณีผิดสัญญาหรือกรณีละเมิดที่จะกำหนดค่าเสียหายในทางแพ่ง

3.3.6 บทลงโทษ

(1) การลงโทษทางแพ่ง

หากผู้ให้บริการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญาหรือกระทำละเมิดต่อหน้าที่และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการมีสิทธินำเรื่องฟ้องร้องต่อศาลที่มีอำนาจให้ผู้ให้บริการรับผิดต่อการปฏิบัติผิดสัญญาหรือความผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการรับผิดต่อความเสียดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีมาตรการลงโทษในทางแพ่งโดยการลงโทษปรับผู้ให้บริการที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการทำสัญญา ไม่ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรที่เขียนในตัวอักษรชัดเจนและสำเนาแก่คู่สัญญาตามข้อสรุปที่ได้ตกลงกัน และไม่ระบุข้อกำหนดของการเป็นโมฆะชื่อของผู้ประกอบการ ที่อยู่ของสำนักงานใหญ่ ลักษณะของการให้บริการ จำนวนเงิน และเงื่อนไขการชำระเงิน และระบุคุณสมบัติของบุคคลที่ต้องการให้ผู้ให้บริการจัดหาแนบมากับสัญญาทั้งไม่ระบุสิทธิเลิกสัญญา เมื่อได้ตกลงทำสัญญาไปแล้วภายในเวลา 7 วันภายหลังจากที่ได้ตกลงทำสัญญาแล้วปรากฏให้เห็นในสัญญาหรือ รับเงินก่อนที่จะครบกำหนดระยะเวลาการเลิกสัญญาไม่ว่าจะเป็นการชำระเงินหรือเงินฝากในรูปแบบใด ๆ หรือประกาศส่วนบุคคลกระจายที่ไม่เหมาะสมกับความต้องการตามที่กฎหมายกำหนด

La résiliation doit être demandée par lettre recommandée avec demande d'avis de réception accompagnée de la justification du motif légitime invoqué.

Les sommes versées en sus du prix déterminé commeci-dessus doivent être remboursées par le professionnel dans le délai de deux mois à compter de la réception de la lettre recommandée prévue à l'alinéa ci-dessus.”

(2) การลงโทษทางอาญา

การกระทำใด ๆ ของผู้ให้บริการที่เป็นความผิดทางอาญานั้น จะต้องรับโทษตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญาที่ได้กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น โดยเฉพาะในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนว่าผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องไม่นำเสนอข้อมูลอันเป็นเท็จไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม หลอกลวงหรือโดยการใช้ชื่อปลอมหรือเท็จ หรือโดยการละเมิดหรือโดยการใช้หลอกลวงทำให้เข้าใจผิดของแต่ละบุคคลหรือยินยอมให้มีการกระทำเช่นนั้น กรณีที่ฝ่าฝืนจะต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญาสำหรับความผิดนั้น[99]

จากที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ในต่างประเทศ ทั้งสามประเทศตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้นมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่มีทั้งความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันในบางเรื่องตามแต่ปัญหาที่ประชาชนแห่งประเทศเหล่านั้นต้องได้รับผลกระทบ ซึ่งมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ในต่างประเทศที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษามานั้น จะได้นำเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายของธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่ผู้เขียนจะได้นำเสนอต่อไป

---

[99] code penal, articles 313-1

L'escroquerieest le fait, soit par l'usage d'un faux nom ou d'unefausse qualité, soit par l'abus d'une qualité vraie, soit par l'emploi de manoeuvres frauduleuses, de tromper une personne physique ou morale et de la determiner ainsi, à son prejudice ou au préjudice d'un tiers, à remettre des fonds, des valeursou un bien quelconque, à fournir un service ou à consentir un acteopérant obligation ou décharge.

L'escroquerie est punie de cinq ans d'emprisonnement et de 375 000 euros d'amende

บทที่ 4
มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามกฎหมายของประเทศไทย

ธุรกิจบริการจัดหาคู่ได้เข้ามามีบทบาทกับชายหญิงในประเทศไทยที่ต้องการมีคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา และเริ่มได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบันทำให้ผู้ประกอบธุรกิจพยายามทุกวิถีทางเพื่อแสวงหากำไรในธุรกิจดังกล่าวโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบและความเสียหายในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนที่เข้าใช้บริการหรือได้รับการเสนอให้เข้าใช้บริการ แต่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติขึ้นเพื่อนำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง กฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องและสามารถนำมาใช้บังคับเพื่อคุ้มครองผู้ที่เข้าใช้บริการ ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษที่ใช้บังคับกับการประกอบธุรกิจทั่วไปที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะใช้บังคับ ในบทนี้ผู้เขียนจึงขออธิบายถึงมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยการอธิบายหลักกฎหมายในบทนี้นั้นมีความจำเป็นที่ผู้เขียนต้องกล่าวถึงหลักกฎหมายอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในธุรกิจบริการจัดหาคู่ เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดบทบังคับตามสิทธิไว้โดยครบถ้วน การบังคับตามสิทธิของผู้บริโภคยังคงเป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ หรือตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้ ผู้เขียนจึงต้องกล่าวถึงหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ และพระราชกฤษฎีกาต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 เพื่อเป็นแนวทางในวิเคราะห์ปัญหากฎหมายในบทต่อไป

4.1 ความหมายและลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่

ในประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดที่นิยามความหมายและกำหนดลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้โดยตรง และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ก็ไม่ได้กล่าวไว้เช่นกัน แต่มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้มีการนิยามความหมายของคำว่า “สัญญา” หมายความว่า ความตกลงระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจเพื่อซื้อหรือขายสินค้าหรือให้บริการ ซึ่งคำว่า “ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับการบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม และคำว่า “ผู้ประกอบธุรกิจ” มีความหมายว่า ผู้ขาย ผู้ผลิตผู้ขาย ผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย หรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้าหรือผู้ให้บริการ และหมายความรวมถึง

ผู้ประกอบการโฆษณาด้วย นอกจากนี้ยังมีนิยามความหมายของคำว่า “บริการ” หมายความว่า การรับจัดทำการงาน การให้สิทธิใด ๆ หรือการให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงานตามกฎหมายแรงงาน

เมื่อนำนิยามความหมายดังกล่าวพิจารณาเทียบเคียงกับลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ จะเห็นได้ว่าสัญญาบริการจัดหาคู่เกิดขึ้นจากความตกลงระหว่างผู้ใช้บริการซึ่งถือเป็นผู้บริโภคตามความหมายของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เพราะเป็นผู้ได้รับการบริการจากผู้ให้บริการ กับอีกฝ่ายหนึ่งก็คือผู้ให้บริการในการจัดหาคู่ซึ่งถือเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัตินี้ ส่วนคำว่า “จัดหาคู่” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ไม่ได้ให้ความหมายไว้โดยตรง แต่ความหมายของคำว่า “จัดหา” หมายความว่า ไปเลือกเฟ้นหามา ส่วนคำว่า “คู่” ในที่นี้จะมีความหมายอย่างไรนั้น เมื่อพิจารณาเจตนาของผู้ใช้บริการโดยทั่วไปที่เข้าใช้บริการเพื่อต้องการหาบุคคลที่จะสามารถอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาได้ คำว่า “คู่” ในที่นี้จึงหมายถึง “คู่ครอง”ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2528 ที่ให้ความหมายของคำว่า “คู่ครอง” หมายถึง หญิงและชายที่ร่วมกันฉันผัวเมีย ผัวหรือเมีย ฉะนั้นจึงมีหมายความรวมถึง“คู่สมรส” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 ที่พอจะสรุปได้ว่าหมายถึง ชายหญิงที่ยินยอมเป็นสามีภริยาและได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ทั้งยังรวมถึงคำว่า“คู่ชีวิต” ตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต ที่ได้นิยามคำว่า“คู่ชีวิต” หมายถึง บุคคลสองคนซึ่งเป็นเพศเดียวกันและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น คำว่า “คู่” ในที่นี้จึงหมายถึง บุคคลสองคนที่จะอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นเพศเดียวกันหรือต่างเพศกัน ผู้เขียนจึงสรุปได้ว่า คำว่า “จัดหาคู่” ก็คือการเลือกเฟ้นหาบุคคลที่จะมาเป็นคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยากับผู้ใช้บริการ จึงถือว่าการจัดหาคู่มีลักษณะเป็นการรับจัดทำการงานถือเป็น “บริการ”ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 จากที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ข้างต้นจึงพอสรุปความหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่ในความหมายของผู้เขียนได้ว่า “สัญญาบริการจัดหาคู่” หมายถึง ความตกลงระหว่างบุคคลสองฝ่าย ฝ่ายในการดำเนินการจัดหาคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา ไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนเป็นเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นก็ตาม

อย่างไรก็ตาม แม้สัญญาบริการจัดหาคู่จะเป็นสัญญาบริการที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แต่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 จะไม่ลบล้างบทบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ ที่อาจจะบัญญัติถึงสิทธิของผู้บริโภคไว้อย่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือประมวลกฎหมายอาญา สัญญาบริการจึงอาจมีสถานะทางกฎหมายเป็นได้ทั้งสัญญาจ้างทำของหรือสัญญาไม่มีชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้โดยต้องพิจารณาความตกลงแห่งสัญญาเป็นกรณีไป ผู้เขียนจึงขอกล่าวถึงลักษณะของสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ผู้เขียนเห็น

ว่ามีความคล้ายคลึงและใกล้เคียงกับลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่เป็นอย่างยิ่ง ได้แก่ สัญญาจ้างทำของและสัญญาไม่มีชื่อ ขออธิบายหลักเกณฑ์สำคัญของลักษณะสัญญาเรียงตามลำดับดังนี้

(1) สัญญาจ้างทำของ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 3 เอกเทศสัญญาส่วนที่ว่าด้วยจ้างทำของได้ให้ความหมายของสัญญาจ้างทำของไว้ใน มาตรา 587 ว่า “อันว่าจ้างทำของนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจ้าง ตกลงรับจะทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำนั้น”

จากความหมายของสัญญาจ้างทำของตามที่ได้กล่าวข้างต้นนั้นจึงสามารถสรุปลักษณะสำคัญของสัญญาจ้างทำของได้ดังนี้

1. สัญญาจ้างทำของเป็นที่มีคู่สัญญา 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ว่าจ้างฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นผู้ตกลงให้ผู้รับจ้างทำการงานสิ่งใดจนสำเร็จให้แก่ตน แล้วจะจ่ายสินจ้างให้แก่ผู้รับจ้าง ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งก็คือผู้รับจ้างที่ตกลงรับจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่ผู้ว่าจ้าง โดยรับสินจ้างเป็นการตอบแทน บุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สัญญาก็ไม่มีสิทธิเรียกร้องให้คู่สัญญาฝ่ายใดต้องปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญาได้[1]

ซึ่งการตกลงรับจะทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จในความหมายของบทบัญญัติมาตรา 587 ไม่ได้หมายถึงเฉพาะงานที่สัมผัสและจับต้องได้เท่านั้น เช่น การรับจ้างก่อสร้าง การรับจ้างทำเฟอร์นิเจอร์ แต่หมายความรวมถึงการงานที่ต้องใช้สติปัญญาโดยไม่ก่อให้เกิดวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งด้วย เช่น รับว่าความ รับตรวจสอบบัญชี รับจ้างร้องเพลง เป็นต้น ในปัจจุบันมีคำอีกคำหนึ่งที่นิยมใช้และบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับ คือ คำว่า “บริการ” มีความหมายกว้างกว่าจ้างทำ “การงาน” อย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวคือ บริการ หมายความรวมถึง การให้ใช้สิทธิหรือใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนด้วย โดยนัยดังกล่าวศาสตราจารย์สุษม ศุภนิตย์ เห็นว่า “บริการ” มีความหมายรวมทั้งการจ้างทำงาน[2]

ส่วนสินจ้างที่ผู้ว่าจ้างจะให้แก่ผู้รับจ้างโดยส่วนมากจะเป็นเงินตราแต่ตกลงจ่ายเป็นทรัพย์สินอย่างอื่นก็ได้[3] และกรณีมีการตกลงในเรื่องสินจ้างโดยมีเงื่อนไขว่า จะจ่ายสินจ้างเมื่อการงานที่ทำ

---

[1] ไผทชิต เอกจริยกร, คำอธิบายจ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน,2554) น.132

[2] สุษม ศุภนิตย์, คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2556) น.29

[3] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1*, น. 134

บรรลุผล มิฉะนั้นไม่ต้องจ่ายก็เป็นจ้างทำของได้ เช่น สัญญาจ้างว่าความ ตกลงกันว่าหากว่าความชนะลูกความจะจ่ายค่าจ้างให้ส่วนหนึ่ง หากแพ้ลูกความไม่ต้องจ่ายค่าจ้างเลยก็เป็นการจ้างทำของ[4]

2. สัญญาจ้างทำของเป็นสัญญาต่างตอบแทนที่ต่างฝ่ายต่างมีหนี้หรือหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อกัน กล่าวคือ ผู้รับจ้างมีหน้าที่ต้องทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จเพื่อแลกกับสินจ้าง ส่วนผู้ว่าจ้างมีหน้าที่ต้องให้สินจ้างเพื่อตอบแทนการทำงานจนสำเร็จของผู้รับจ้างนั้นเอง[5]

นอกจากนี้สัญญาจ้างทำของเป็นสัญญาที่ผู้รับจ้างมิได้ทำงานให้แก่ผู้ว่าจ้างโดยเปล่าประโยชน์หรือโดยปราศจากค่าตอบแทน เมื่อผู้รับจ้างทำการงานให้แก่ผู้ว่าจ้างแล้ว ก็ได้รับสินจ้างเป็นการตอบแทน ดังนั้นจึงไม่มีสัญญาจ้างทำของแบบทำให้เปล่า[6]

3. วัตถุประสงค์ของสัญญาจ้างทำของ คือ ผลสำเร็จของงาน สัญญาจ้างทำของเป็นสัญญาที่มุ่งถึงผลสำเร็จของการงานที่ทำ การที่ผู้รับจ้างตกลงจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้แก่ผู้ว่าจ้างจนเป็นผลสำเร็จ ผู้ว่าจ้างมิได้ต้องการเฉพาะแรงงานของผู้รับจ้างเพียงอย่างเดียว ดังเช่น นายจ้างต้องการจากลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน หากวัตถุประสงค์ของสัญญาไม่ใช่การตกลงให้ผู้รับจ้างทำของทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จก็ไม่เป็นสัญญาจ้างทำของ ยกตัวอย่างเช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 4680/2545 สัญญาจ้างเป็นที่ปรึกษาทางธุรกิจ โดยเป็นผู้ให้คำปรึกษาวางแผนงาน จัดระบบบริหารงานทั้งหมดในกิจการของลูกหนี้ให้ได้ผลก้าวหน้าตามที่ได้รับมอบหมายจากลูกหนี้ ในการบริหารเงิน การบริหารการตลาด การบริหารการผลิต มีข้อตกลงจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายเดือน ส่วนใหญ่เป็นการให้คำปรึกษาทางวาจา ซึ่งการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งไม่ได้ทำให้งานสำเร็จตามที่ลูกหนี้กำหนดไว้ จึงไม่ใช่สัญญาจ้างทำของ แม้สัญญานี้จะกำหนดระยะเวลาจ้างไว้ 5 ปี แต่การให้คำปรึกษาก็มิได้ผูกพันให้ลูกหนี้ต้องปฏิบัติตามอันจะมีผลให้เกิดผลงานตามที่เจ้าหนี้ให้คำปรึกษาเสมอไป จึงไม่ใช่สัญญาจ้างทำของ แต่เป็นสัญญาจ้างบริการอย่างอื่น มิได้กำหนดแยกประเภทไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลูกหนี้มีหน้าที่จ่ายค่าตอบแทนเป็นรายเดือนตามสัญญา[7]

(2) สัญญาไม่มีชื่อ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้บัญญัติคำจำกัดความ หรือนิยามความหมายของคำว่าสัญญาไว้โดยตรง แต่มีการนิยามความหมายของคำว่า “สัญญา” ไว้แตกต่างกันดังนี้

---

[4] อรพรรณ พนัสพัฒนา,<u>คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะฝากทรัพย์ วิธีการเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม ฝากเงิน เก็บของในคลังสินค้า จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน</u>, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร:นิติธรรม,2549) น.92

[5] *เพิ่งอ้าง*, น. 91

[6] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่1*, น. 134

ศาสตราจารย์จิ๊ด เศรษฐบุตร กล่าวว่า “สัญญา คือ นิติกรรมหลายฝ่ายเกิดขึ้นโดยการแสดงเจตนาของบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ดังนั้น สัญญาจึงเป็นนิติกรรมประเภทหนึ่ง แต่เป็นประเภทที่สำคัญเพราะก่อหนี้มากกว่านิติกรรมประเภทที่เรียกว่า นิติกรรมฝ่ายเดียว

ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช กล่าวว่า “สัญญา คือ การที่บุคคลสองฝ่ายแสดงเจตนาทำนิติกรรมคำเสนอคำสนองรับ มีความประสงค์ตกลงตรงกัน และร่วมใจกันในอันที่จะก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์กันอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น

ดังนั้น ลักษณะของสัญญาที่ไม่มีชื่อเรียกตามกฎหมายจึงมีสาระสำคัญดังนี้

1. สัญญาต้องมีคู่สัญญาตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป ได้แก่ ผู้เสนอและผู้สนอง โดยไม่จำกัดว่าคู่สัญญามีฝ่ายละกี่คนและคู่สัญญาจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล และต้องมีการแสดงเจตนาเป็นคำเสนอและคำสนองตรงกันอันเกิดจากการแสดงเจตนายินยอมคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจึงเกิดขึ้นเป็นสัญญา[8] ในการแสดงเจตนานั้น อาจทำโดยกริยาอาการ หรือเป็นลายลักษณ์อักษร หรือโดยสันนิษฐานว่าเป็นการแสดงเจตนาแล้ว เว้นแต่กรณีที่กฎหมายกำหนดแบบแห่งสัญญาไว้ก็ต้องทำตามแบบมิฉะนั้นเป็นโมฆะ

2. วัตถุประสงค์ของสัญญา ซึ่งหมายถึง ความมุ่งหมายหรือความประสงค์อันเป็นประโยชน์ของคู่สัญญาในการทำสัญญาที่จะก่อให้เกิดความผูกพันกันในทางกฎหมาย[9] ซึ่งอาจเป็นวัตถุประสงค์โดยชัดแจ้ง หรืออาจเป็นวัตถุประสงค์โดยปริยายที่อาจแปรเปลี่ยนไปตามสัญญา และวัตถุประสงค์แห่งสัญญาต้องไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย ไม่เป็นการพ้นวิสัย และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา 150 สำหรับประโยชน์ตอบแทนในวัตถุประสงค์นั้นไม่จำเป็นต้องมีค่าตอบแทนเป็นเงินทองเสมอไป อย่างไรก็ตามหากการแสดงเจตนาของคู่สัญญาไม่มีวัตถุประสงค์ก็ไม่ถือว่าเป็นสัญญา[10]

3. เมื่อสัญญาเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว ส่งผลให้เกิดความผูกพันกันตามกฎหมายมีนิติสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญาที่ก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างคู่สัญญาตามที่ได้ตกลงกัน คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ลูกหนี้” มีหน้าที่ต้องปฏิบัติการชำระหนี้ตามวัตถุแห่งหนี้ที่ตกลงกัน อาจเป็นหนี้กระทำการ งดเว้นกระทำการ หรือส่งมอบทรัพย์สินตามสัญญา และการชำระหนี้ตามสัญญานั้นจะสำเร็จผลเมื่อลูกหนี้จะต้องชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้โดยตรงตามมาตรา 208 และต้องทำหน้าที่ชำระหนี้ตามประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ตามมาตรา 215 หนี้จึงจะระงับสิ้นไปส่วนคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “เจ้าหนี้”

---

[8] อรรยา สิงห์สงบ, กฎหมายว่าด้วยสัญญา, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2550) น.17

[9] *เพิ่งอ้าง*, น. 18

[10] *เพิ่งอ้าง*, น. 18

มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามสัญญาเมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหนี้แล้ว หากยังไม่ถึงกำหนดเจ้าหนี้ยังไม่เกิดสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้

ลักษณะของสัญญาที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ข้างต้น เมื่อนำมาเทียบเคียงกับลักษณะสัญญาบริการจัดหาคู่อาจจะเห็นได้ว่าสัญญาบริการจัดหาคู่เป็นสัญญาที่มีคู่สัญญา 2 ฝ่าย โดยฝ่ายผู้ให้บริการจัดหาคู่ตกลงว่าจะจัดหาคู่ให้ตามวิธีการที่ได้ตกลงกันเปรียบเสมือนเป็นการตกลงรับทำงานให้ ส่วนฝ่ายผู้ใช้บริการในกรณีที่มีการตกลงจะให้ค่าบริการเปรียบเสมือนเป็นการให้สินจ้างเพื่อความสำเร็จของงาน ส่วนกรณีที่ไม่มีการตกลงจะให้ค่าบริการแต่ผู้ให้บริการได้รับการตอบแทนเป็นประโยชน์อย่างอื่นจะถือว่าเข้าลักษณะเป็นการให้สินจ้างตามลักษณะของสัญญาจ้างทำของที่บัญญัติไว้ในมาตรา 587 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ อย่างไรก็ตามแม้จะมีการตกลงให้บริการจัดหาคู่อันจะถือว่าเป็นการรับทำงานให้ แต่ยังมีข้อสงสัยในเรื่องของสินจ้างแห่งค่าทำการงานที่ต้องพิจารณาว่าเป็นสาระสำคัญของสัญญาบริการจัดหาคู่หรือไม่ อีกทั้งความสำเร็จของสัญญาบริการจัดหาคู่เป็นอย่างไร แม้จะมีนักกฎหมายให้ความเห็นว่า “บริการ”มีความหมายรวมทั้งจ้างทำของ แต่ “บริการ” ไม่เป็นจ้างทำของตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 3 เอกเทศสัญญาส่วนที่ว่าด้วยจ้างทำของเสมอไป อาจเป็นสัญญาบริการอย่างหนึ่งที่เข้าลักษณะเป็นสัญญาไม่มีชื่อตามกฎหมายโดยผู้เขียนจะทำการวิเคราะห์ในบทที่ 5 ต่อไป

4.2 บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครองในธุรกิจบริการจัดหาคู่

บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ก็คือ ผู้บริโภค จากกำหนดนิยาม มาตรา 3 ได้ให้ความหมายของถ้อยคำไว้กว้างกฎหมายมิได้เพียงแต่คุ้มครองเฉพาะผู้ซื้อเท่านั้น แต่รวมตลอดถึงผู้รับบริการโดยเสียค่าตอบแทนในเรื่องอื่น ๆ ด้วย โดยกฎหมายให้คำจำกัดความว่า “ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการและหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับการบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม ดังนั้นผู้เขียนสามารถแยกบุคคลที่อยู่ในฐานะเป็นผู้บริโภคออกเป็น 3 จำพวก คือ

(1) ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ

คำว่า “ซื้อ” หมายถึง เช่า เช่าซื้อ หรือได้มาไม่ว่าด้วยประการใด ๆ โดยมีค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น และคำว่า “บริการ” หมายความว่า การรับจัดทำการงาน การให้สิทธิใด ๆ หรือการให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือ

ผลประโยชน์อื่นแต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงานตามกฎหมายแรงงาน เพราะฉะนั้นการเป็นผู้บริโภคกลุ่มนี้จะต้องเป็นกรณีที่เสียค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ประกอบธุรกิจ

(2) ผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ

บุคคลที่เป็นผู้บริโภคกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่ยังไม่ได้ซื้อสินค้าและรับบริการแต่อย่างใด แต่เป็นบุคคลที่ได้รับการเสนอหรือชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการอันเป็นการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

(3) ผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับการบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทน

บุคคลที่เป็นผู้บริโภคกลุ่มนี้จะต้องได้ใช้หรือรับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ เช่น บุคคลในครอบครัวหรือพนักงาน ลูกจ้างในหน่วยงานต่างๆที่หัวหน้าครอบครัวหรือนายจ้างเป็นผู้ซื้อสินค้าหรือจัดหาสินค้าหรือบริการมาให้ใช้ แม้มิได้เสียค่าตอบแทนด้วยตนเองก็ถือว่าเป็นผู้บริโภค แต่ถ้าการนำสินค้าหรือได้รับบริการโดยไม่ชอบ เช่น ลักขโมยไปใช้ ย่อมไม่ถือว่าเป็นผู้บริโภค

บทนิยามดังกล่าวได้กำหนดความหมายครอบคุลมถึงผู้บริโภคตามความเป็นจริงที่ไม่มีนิติสัมพันธ์กับผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งบุคคลใดเป็นบุคคลที่อยู่ในความหมายของผู้บริโภคในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 สิทธิของบุคคลนั้นย่อมได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคนี้อันเป็นบทบัญญัติยืนยันและรับรองสิทธิของผู้บริโภคเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสิทธิของผู้บริโภคอันได้รับความรับความคุ้มครองได้กำหนดไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กล่าวคือ[11]

(1) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

(2) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

(3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

(4) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา[12]

(5) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

ทั้งนี้ สิทธิของผู้บริโภคที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 จะไม่ลบล้างบทบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ ที่อาจจะบัญญัติถึงสิทธิของผู้บริโภคไว้แล้วไม่ว่าจะเป็น

---

[11] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522, มาตรา 4

[12] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 4 (3 ทวิ) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2541

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือสิทธิตามประมวลกฎหมายอาญา[13] ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วนั้นเนื่องจากในวรรคท้ายของมาตรา 4 กำหนดว่า สิทธิทั้ง 5 ประการที่ได้รับการคุ้มครองนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ หรือพระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้

ดังนั้น การบังคับให้เป็นไปตามสิทธิของผู้บริโภคตามมาตรา 4 จะเป็นไปได้เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบทบัญญัติที่กฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่มีการบัญญัติสิทธิ หน้าที่และความรับผิดของคู่สัญญาระหว่างเอกชนด้วยกันไว้ การบังคับตามสิทธิทั้ง 5 ประการจึงต้องพิจารณาสิทธิ หน้าที่และความรับผิดตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้ด้วย พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มิได้มีการบัญญัติไว้โดยครบถ้วน เพียงแต่มีการบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคไว้ 4 ด้าน คือ การคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณา การคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญาและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอื่น ๆ ดังนั้น การพิจารณาสิทธิของผู้ใช้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่นี้ นอกจากจะพิจารณาสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แล้วยังคงต้องพิจารณาถึงสิทธิของผู้ใช้บริการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วยว่าจะสามารถบังคับตามสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองได้เพียงใด

4.3 หน่วยงานที่มีอำนาจให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้บัญญัติให้มีหน่วยงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจมิให้ประกอบธุรกิจที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และประสานงานการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งเป็นหน่วยงานที่ให้ผู้บริโภคได้ใช้สิทธิร้องเรียนเพื่อขอให้ได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายเมื่อถูกผู้ประกอบธุรกิจละเมิดสิทธิ

หน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541 เพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค ได้แก่

(1) คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ได้บัญญัติในมาตรา 10 ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ คือ

1. พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ

---

[13] สุษม ศุภนิตย์, คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556) น.155

2. ดำเนินการเกี่ยวสินค้าที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา 36

3. แจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้บริโภค ในการนี้จะระบุชื่อสินค้าหรือบริการ หรือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจด้วย

4. ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง และพิจารณาวินิจฉัยการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง

5. วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการ

6. สอดส่องเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐให้ปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

7. ดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคที่คณะกรรมการเห็นสมควรหรือมีผู้ร้องขอตามมาตรา 39

8. รับรองสมาคมมาตรา 40

9. เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภค และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

10. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นผู้บริโภคเป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(2) คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ได้แก่ คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 มาตรา 14 กำหนดให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย กล่าวคือ

1. คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจหน้าที่ดังที่กำหนดไว้ในส่วนที่ 1 ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา โดยการควบคุมดูแลการโฆษณาสินค้าหรือบริการที่ยังมิได้ถูกควบคุมการโฆษณาโดยกฎหมายอื่น กฎหมายได้กำหนดลักษณะของข้อความที่จะใช้ในการโฆษณาไว้และมีหน้าที่ในการป้องกันหรือระงับยับยั้งความเสียหายหรืออันตรายอันจะเกิดแก่ผู้บริโภค เนื่องจากการโฆษณาสินค้าหรือบริการบางประการเป็นการล่วงหน้ากำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าหรือบริการนั้น ทั้งมีหน้าที่ในการตรวจข้อความโฆษณาที่ผู้ประกอบธุรกิจขอให้พิจารณาให้ความเห็น

ก่อนทำการโฆษณา[14].กรณีเช่นนี้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะต้องให้ความเห็นและแจ้งให้ผู้ขอทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาได้รับคำขอ ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาได้เห็นชอบแล้ว การใดที่ผู้ประกอบธุรกิจได้กระทำตามความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มิให้ถือว่าเป็นความผิดอาญา[15]

2. คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก มีอำนาจหน้าที่ดังที่กำหนดไว้ในส่วนที่ 2 ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลาก โดยการกำหนดให้สินค้าใดเป็นสินค้าที่ต้องควบคุมฉลากกรณีที่สินค้านั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพร่างกายหรือจิตใจ เนื่องจากในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้า หรือเป็นสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้ประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า

นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข การจัดทำฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และคณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจแก้ไขฉลากที่ไม่ถูกต้องหรือเลิกใช้ฉลากที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดนั้น ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจขายสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยการฝ่าฝืน ในการนี้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากยังมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีการชั่วคราวในการบังคับให้เป็นไปตามข้อกำหนด หรือคำสั่งคณะกรรมการว่าด้วยฉลากตามที่เห็นสมควร สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายซึ่งมีโทษจำคุกและโทษปรับ[16]

3. คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา มีอำนาจหน้าที่ดังที่กำหนดไว้ในส่วนที่ 2 ทวิ ส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญา โดยคณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ๆ ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือหรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือเป็นธุรกิจควบคุมสัญญาได้[17] หากผู้บริโภคถูกเอารัดเอาเปรียบในการทำสัญญากับผู้ประกอบธุรกิจหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมตามสัญญา

ส่วนอำนาจและหน้าที่ตามที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมอบหมายนั้นเป็นกรณีๆ ไป สุดแต่ว่าคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะมีมติเห็นสมควร

(3) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

---

[14] สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, สคบ.กับการคุ้มครองผู้บริโภค, พิมพ์ครั้งที่ 11 (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์,2550) น.17-18

[15] *เพิ่งอ้าง*, น.19

[16] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 14*, น.22

[17] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 35 ทวิ

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 อำนาจและหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัตินั้นมีอยู่ 7 ประการ ซึ่งได้ปฏิบัติการเพื่อช่วยเหลือผู้บริโภค ดังนี้

1. รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

2. ติดตามและสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งกระทำการใดๆอันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการใดๆ ตามที่เห็นสมควร และจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

3. สนับสนุนหรือทำการศึกษาและวิจัยปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภคในทุกระดับการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับจากสินค้าหรือบริการ

5. ดำเนินการเผยแพร่วิชาการ และให้ความรู้และการศึกษาแก่ผู้บริโภค เพื่อสร้างนิสัยในการบริโภคที่เป็นการส่งเสริมพลานามัย ประหยัด และใช้ทรัพยากรของชาติให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

6. ประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุม ส่งเสริม หรือกำหนดมาตรฐานของสินค้าหรือบริการ

7. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมาย

จากที่ได้กล่าวข้างต้นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 จึงมีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ ดังนั้น จึงต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของหน่วยงานดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานที่ได้กล่าวข้างต้นนั้นมีความเหมาะสมเพียงใดหรือมีปัญหาอย่างไรต่อธุรกิจบริการจัดหาคู่ผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ปัญหานี้ต่อไป

4.4 วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

วิธีการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 มาตรา 21 กำหนดว่าในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการใดได้บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแล้วให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้นำบทบัญญัติในหมวดนี้มาใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ซ้ำหรือขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว เว้นแต่

(1) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวยังมิได้มีการดำเนินการหรือดำเนินการยังไม่ครบขั้นตอนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และมิได้ออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากคณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะกรรมการเสนอเรื่องให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาออกคำสั่งตามความในหมวดนี้

(2) ในกรณีตาม (1) ถ้ามีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจปล่อยให้เนิ่นช้าต่อไปได้ให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะกรรมการเสนอเรื่องให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาออกคำสั่งตามความในหมวดนี้โดยไม่ต้องมีหนังสือแจ้งหรือรอให้ครบกำหนดเก้าสิบวันตามเงื่อนไขใน (1)

ในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวมิได้มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามที่บัญญัติในหมวดนี้ ให้คณะกรรมาการเฉพาะเรื่องมีอำนาจออกคำสั่งตามความในหมวดนี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้แทนคณะกรรมการเฉพาะเรื่องได้

การมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ ตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

จากที่ได้กล่าวไว้จะเห็นได้ว่าวิธีการคุ้มครองผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัตินี้ และ ยังยอมรับเอากฎหมายต่าง ๆ อันเกี่ยวด้วยการบริโภคให้มีผลบังคับใช้ได้เท่าที่ไม่ซ้ำ หรือขัดกับบทบัญญัติว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากหลักทั่วไปที่ได้กล่าวข้างต้นนั้นยังมีวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

(1) การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา

ธุรกิจในปัจจุบันต้องอาศัยการโฆษณาเป็นอย่างมากรวมทั้งธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่มีการโฆษณาในด้านต่าง ๆ ซึ่งการโฆษณาเป็นพฤติกรรมทางธุรกิจที่ส่งผลต่อผู้บริโภค การควบคุมการโฆษณาสินค้าหรือบริการอื่น ๆ ที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะต้องนำบทบัญญัติว่าด้วยการโฆษณาแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 มาตรา 22 ถึง มาตรา 29 มาใช้บังคับ ดังนั้นธุรกิจบริการจัดหาคู่เป็นธุรกิจที่ไม่มีกฎหมายควบคุมการโฆษณาโดยเฉพาะ จึงอยู่ภายใต้หลักกฎหมายดังกล่าวมาตรา 22 บัญญัติว่าการโฆษณาจะต้องไม่ใช้ข้อความ[18] ที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

---

[18] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

มาตรา 3 “ข้อความ” หมายความรวมถึงการกระทำให้ปรากฏตัวอักษร ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใดๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

หรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือลักษณะของสินค้าหรือบริการตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ ซึ่งข้อความที่ถือว่าเป็นข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวมนั้นได้แก่ข้อความที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1.ข้อความที่มีลักษณะเป็นข้อความเท็จหรือเกินความจริง[19]

การพิจารณาว่าโฆษณาใดเป็นโฆษณาเท็จหรือโฆษณาเกินความจริง ได้มีแนวที่ใช้พิจารณาที่ถือว่า โฆษณาลวง คือ โฆษณาซึ่งแสดงข้อความแตกต่างจากความจริงและผลแห่งการแสดงเช่นนั้นทำให้พฤติกรรมการบริโภคหันเหไปในทางที่ข้อความนั้นมุ่งหมาย ข้อความที่แสดงนั้นอาจเป็นเท็จหรือลวงอยู่ในตัว หรือแม้ไม่มีสิ่งแสดงว่าน่าจะเท็จแต่ความหมายที่ผู้รับรู้ข้อความนั้นเข้าใจอาจเป็นเท็จ ก็ถือว่าเป็นการลวงได้[20] แต่มาตรา 22 วรรคท้ายกล่าวว่า ถ้าข้อความที่ใช้ในการโฆษณานั้น บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ก็ไม่เป็นข้อความต้องห้ามในการโฆษณา กฎหมายถือว่าเป็นเท็จหรือเกินความจริงนั้นต้องเป็นเท็จชนิดที่ผู้บริโภคหรือประชาชนทั่วไปไม่อาจรู้ได้ว่าไม่เป็นความจริง กล่าวคือ เข้าใจว่าเป็นเช่นที่โฆษณา เช่น โฆษณาเสื้อตัวนี้ผลิตไหมแท้ 100% แท้จริงแล้วเป็นไหมเทียม ผู้ซื้อไม่อาจทราบได้ตามปกติวิสัยว่ามิได้เป็นอย่างโฆษณา แต่หากเป็นการโฆษณาขายยาตัวล่องหนได้ เช่นนี้ย่อมเป็นไปไม่ได้และไม่มีใครเชื่อก็ไม่ถือเป็นข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง[21] ดังนั้น ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริงจะต้องพิจารณาวรรคท้ายในมาตรา 22 ว่าบุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้หรือไม่ ในกรณีที่ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือมีการร้องเรียนว่าโฆษณานั้นหลอกลวง ผู้บริโภคพบความจริงว่ามิได้เป็นอย่างที่โฆษณา คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจสั่งให้ผู้ทำการโฆษณาพิสูจน์เพื่อแสดงความจริงได้[22] กระบวนการพิสูจน์การโฆษณาอยู่บนพื้นฐานกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าผู้ใดกล่าวอ้างผู้นั้นต้องเป็นฝ่ายที่ต้องพิสูจน์ การพิสูจน์ว่าความจริงนั้น มีข้อยกเว้นบางกรณี ได้แก่ การโฆษณาที่อ้างความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล เช่น ความสวย ความทันสมัย ความสุขสดชื่น ความอร่อยเป็นเรื่องขึ้นอยู่กับจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริงหรือเป็นเท็จจึงไม่ต้องพิสูจน์[23]

"โฆษณา" หมายความรวมถึง การกระทำไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า

[19] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 22(1)

[20] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 13*, น.172.

[21] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 13*, น. 176

[22] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 28

[23] สุษม ศุภนิตย์, คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับการตลาด,พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2553) น. 137

แต่อย่างไรก็ตามการวินิจฉัยข้อความโฆษณา กรณีข้อความที่โฆษณามีลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติสินค้าหรือบริการ ยังคงมีปัญหาด้านการพิสูจน์ให้เห็นจริง จากการศึกษาโฆษณาของธุรกิจบริการจัดหาคู่มักจะมีลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวคุณภาพการบริการ เช่นโฆษณาว่า “เว็บไซน์หาคู่ต่างชาติที่ดีที่สุด”[24] “บริการหาคู่ไว้ใจได้ 100%”[25] หรือ “บริษัทจัดหาคู่ระดับพรีเมี่ยมเพื่อการแต่งงานอันดับ 1 ในประเทศไทยสำหรับกลุ่มนักธุรกิจและผู้มีชื่อเสียง ฐานข้อมูลสมาชิกมากที่สุดในประเทศไทย”[26] เป็นต้น กรณีเช่นนี้จะสามารถนำหลักกฎหมายมาตรา 22(1) มาใช้ควบคุมและกำกับดูแลการโฆษณาธุรกิจบริการจัดหาคู่ได้เพียงใดนั้น ผู้เขียนจะขอกล่าวในบทต่อไป

2. ข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าในผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการสถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม[27]

การพิจารณาข้อความลักษณะนี้ ไม่ถึงขนาดเป็นเท็จและกฎหมายให้ผู้โฆษณามีโอกาสพิสูจน์ความเป็นจริงของรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติ การรับรองของสถาบันหรือบุคคลอื่นใด ให้ปรากฏแก่คณะกรรมการด้านโฆษณาได้กรณีการอ้างสถิติ เช่น การอ้างว่าได้รับรางวัล 5 ซ้อน หรือกรณีอ้างผลวิจัย เช่น ผลิตภัณฑ์ชนิดนี้ได้ผ่านการทดสอบจากสถาบันทางการไฟฟ้าจากทั้งในและต่างประเทศแล้ว หรือกรณีอ้างข้อเท็จจริงที่เคลือบคลุมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญของสินค้าหรือบริการ โดยไม่มีการอ้างสถิติหรือรายงานทางวิชาการ

3. ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมหรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ[28]

การพิจารณาข้อความที่มีลักษณะตามอนุมาตรานี้ในกรณีของการผิดศีลธรรมหรือไม่กับเสื่อมเสียวัฒนธรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิดอันเป็นเจตคติ เคยมีการวินิจฉัยอนุมาตรานี้ไม่มากนัก

---

[24] “เว็บไซน์หาคู่ต่างชาติที่ดีที่สุด” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557,จาก http://www.thai.livingthai.org

[25] “บริการหาคู่ไว้ใจได้ 100%”สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557, จาก http://www.bangkokmatching.com

[26] “บริษัทจัดหาคู่ระดับพรีเมี่ยมเพื่อการแต่งงานอันดับ 1 ในประเทศไทยสำหรับกลุ่มนักธุรกิจและผู้มีชื่อเสียง ฐานข้อมูลสมาชิกมากที่สุดในประเทศไทย” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557, จาก http://www.bangkokmatching.com

[27] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 22(2)

[28] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 22(3)

ตัวอย่างเช่น “บริการเพื่อนเที่ยว หนุ่ม - สาวสวยระดับบริการ เป็นเพื่อนเที่ยวสองต่อสอง ราคาค่าบริการ 200 บาทต่อชั่วโมง”[29]

4. ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน[30]

การพิจารณาโฆษณาที่มีลักษณะเป็นการใช้ข้อความโฆษณาอันก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน ปัจจุบันยังไม่ปรากฏแนวคำวินิจฉัยโฆษณาที่เข้าข่ายอนุมาตรานี้

5. ข้อความอื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง[31]

กรณีนี้เป็นการกำหนดลักษณะโฆษณาเพื่ออนาคตที่อาจมีความจำเป็นต้องควบคุมโฆษณาบางประเภท ปัจจุบันมีกฎกระทรวงประกาศควบคุมการใช้ข้อความโฆษณาที่ต้องห้ามตามอนุมาตรา 5 อยู่ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2526) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

ในการตรวจสอบการโฆษณาสินค้าและบริการที่เข้าลักษณะมาตรา 22 คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะตรวจสอบโฆษณาที่ผ่านสื่อทุกชนิดเป็นลักษณะของการตรวจติดตาม (Monitoring)ดังนั้น การพิสูจน์ความจริงจะเริ่มขึ้นภายหลังจากที่ได้ทำการโฆษณาให้ปรากฏตามสาธารณะแล้ว ซึ่งจะมีความแตกต่างจากระบบที่เรียกว่า Pre-censor การพิสูจน์เกิดขึ้นก่อนที่จะเผยแพร่โฆษณาต่อสาธารณะ[32] ซึ่งในการใช้ระบบการตรวจติดตาม (Monitoring) หากมีตรวจสอบพบว่าการโฆษณานั้นฝ่าฝืนมาตรา 22 ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจสั่งให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในโฆษณา ห้ามการโฆษณาหรือใช้ข้อความนั้นในการโฆษณา หรือให้โฆษณาแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด[33]

(2) การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญา

การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญาปัจจุบันมีกฎหมายกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสัญญา โดยมีเจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคหรือสิทธิของคู่สัญญาให้ได้รับความเป็นธรรมจากการเข้าทำสัญญาโดยไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจ มีหลักในการควบคุมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองบริโภค พ.ศ.2522 ส่วนที่ว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญา ซึ่งวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญานี้ใช้มาตรการป้องกันความเสียหายมิใช่เยียวยาชดใช้

---

[29] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 13* ,น. 183

[30] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 22(4)

[31] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 22(5)

[32] *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 13*, น. 136

[33] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 27

ความเสียหายที่เกิดจากสัญญาไม่เป็นธรรม ซึ่งมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 35 ทวิ ถึงมาตรา 35 นว ดังนี้

1.การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือหรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือคณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้ ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญา สัญญาที่ผู้ประกอบธุรกิจทำกับผู้บริโภคจะต้องมีลักษณะ

1) ใช้ข้อสัญญาที่จำเป็นซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสัญญาเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร

2) ห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด และเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดก็ได้ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะให้ผู้ประกอบธุรกิจทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนด โดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542

มาตรา 3 บัญญัติว่า “คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการเป็นธุรกิจควบคุมสัญญา การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นจะต้องเข้าลักษณะหนึ่งลักษณะใด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นธุรกิจที่มีการใช้ข้อตกลงที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

(2) เป็นธุรกิจที่มีการใช้สัญญาสำเร็จรูปอย่างแพร่หลาย

(3) เป็นธุรกิจที่ผู้ประกอบธุรกิจมีอำนาจต่อรองเหนือกว่าผู้บริโภค ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจ และความสันทัดจัดเจน” [34]

นอกจากนี้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวยังกำหนดลักษณะของสัญญาให้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน

มาตรา 4 บัญญัติว่า “การกำหนดลักษณะของสัญญาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) ให้ผู้บริโภคทราบสิทธิและหน้าที่ของตนตลอดจนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการโดยชัดเจนตามควรแก่กรณี

(2) ไม่เป็นการจำกัดหรือยกเว้นความรับผิดของผู้ประกอบธุรกิจในส่วนที่เป็นสาระสำคัญโดยไม่มีเหตุผลที่สมควรเพียงพอ

---

[34] พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ.2542, มาตรา 3

(3) ต้องคำนึงถึงความสุจริตในการประกอบธุรกิจ

(4) ให้เยียวยาความเสียหายในเวลาอันสมควรในกรณีที่มีการฝ่าฝืนสัญญา

(5) จัดให้มีหลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแสดงเจตนาของผู้ประกอบธุรกิจในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญต่อการคุ้มครองผู้บริโภค

(6) ต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระเกินควรแก่การประกอบธุรกิจ”[35]

ซึ่งก่อนที่จะออกประกาศกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา มาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญารับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบธุรกิจและผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบโดยตรงโดยคำนึงถึงขอบเขตและสภาพปัญหา เช่น การจัดสัมนา การประชุมหรือให้ประชาชนทั่วไปแสดงความคิดเห็น ในการนี้จะรับฟังความคิดเห็นนั้นจากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้วยก็ได้[36]

เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดให้สัญญาของการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญาต้องใช้ข้อสัญญาใด หรือต้องใช้ข้อสัญญาโดยมีเงื่อนไขการใช้ข้อสัญญานั้นด้วย ถ้าหากไม่มีข้อสัญญาดังกล่าวหรือใช้ข้อสัญญาดังกล่าวแต่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข ให้ถือว่าสัญญานั้นได้ใช้ข้อสัญญาหรือใช้ข้อสัญญาตามเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด แล้วแต่กรณีตามมาตรา 35 ตรี[37] และเมื่อคณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดให้สัญญาของการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญาต้องไม่ใช้ข้อสัญญาใด ถ้าสัญญานั้นใช้ข้อสัญญาดังกล่าว ก็ให้ถือว่าสัญญานั้นไม่มีข้อสัญญาเช่นว่านั้น ตามมาตรา 35 จัตวา[38]

2.คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินได้

ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน หลักฐานการรับเงินจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) มีรายการและใช้ข้อความที่จำเป็น ซึ่งหากมิได้มีรายการหรือมิได้ใช้ข้อความเช่นนั้นจะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร

2) ห้ามมิให้ใช้ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและรายละเอียด[39]

---

[35] *เพิ่งอ้าง*, มาตรา 4

[36] *เพิ่งอ้าง*, มาตรา 5

[37] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 35 ตรี

[38] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 34 จัตวา

[39] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522, มาตรา 35 เบญจ

การกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใดเป็นธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินและลักษณะของหลักฐานการรับเงิน พ.ศ. 2542 วางหลักเกณฑ์ไว้ใน

มาตรา 3 บัญญัติว่า “คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใดเป็นธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นจะต้องเข้าลักษณะหนึ่งลักษณะใดดังต่อไปนี้

(1) เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันของผู้บริโภค

(2) เป็นธุรกิจที่ผู้ประกอบธุรกิจมีอำนาจต่อรองเหนือกว่าผู้บริโภค

(3) เป็นธุรกิจที่หากมีการกำหนดรายการในหลักฐานการรับเงินแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองผู้บริโภค[40]

และมาตรา 4 บัญญัติว่า “การกำหนดลักษณะของหลักฐานการรับเงินต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดรายการหลักฐานการรับเงินสามารถทำได้โดยสภาพ

(2) ไม่เป็นการเพิ่มภาระเกินควรแก่ผู้ประกอบธุรกิจ

(3) สามารถคุ้มครองประโยชน์ของผู้บริโภคได้ เช่น ใช้เป็นหลักฐานในการพิสูจน์ความรับผิดเกี่ยวกับการขายสินค้าหรือการให้บริการได้[41]

ก่อนออกประกาศกำหนดธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินและลักษณะของหลักฐานการรับเงิน ให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญารับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบธุรกิจและผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยคำนึงถึงขอบเขตและสภาพปัญหา เช่น การจัดสัมนา การประชุม หรือให้ประชาชนทั่วไปแสดงความคิดเห็น และจะรับฟังความเห็นจากหน่วยงานของรัฐหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินและลักษณะของหลักฐานการรับเงิน พ.ศ. 2542 [42]

เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดให้หลักฐานการรับเงินของผู้ประกอบธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินต้องใช้ข้อความใด หรือต้องใช้ข้อความโดยมีเงื่อนไขในการใช้ข้อความนั้นด้วย ถ้าหากไม่มีข้อความดังกล่าวหรือใช้ข้อความดังกล่าวแต่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข ให้ถือว่าหลักฐานการรับเงินนั้นได้ใช้ข้อความหรือใช้ข้อความตามเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา

---

[40] พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินและลักษณะของหลักฐานการรับเงิน พ.ศ. 2542, มาตรา 3

[41] *เพิ่งอ้าง*,มาตรา 4

[42] *เพิ่งอ้าง*,มาตรา 5

กำหนดหรือหากเป็นกรณีที่หลักฐานการรับเงินไม่ให้ใช้ข้อความใด แต่ผู้ประกอบธุรกิจไปใช้ข้อความนั้นให้ถือว่าหลักฐานการรับเงินไม่มีข้อความนั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 35 ฉ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 [43]

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการ โดยให้คำมั่นว่าจะทำสัญญารับประกันให้ไว้แก่ผู้บริโภค สัญญาดังกล่าวจะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้แทน และต้องส่งมอบสัญญานั้นแก่ผู้บริโภคพร้อมกับส่งมอบสินค้าหรือให้บริการ ถ้าสัญญาดังกล่าวทำเป็นภาษาต่างประเทศต้องมีคำแปลภาษาไทยกำกับไว้ด้วย ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 35 สัตต แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 [44] นอกจากนี้ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ส่งมอบสัญญาที่มีข้อสัญญาหรือข้อสัญญาและแบบถูกต้องตามมาตรา 35 ทวิ หรือส่งมอบหลักฐานการรับเงินที่มีรายการและข้อความถูกต้องตามมาตรา 35 เบญจ ให้แก่ผู้บริโภคภายในระยะเวลาที่เป็นทางปฏิบัติตามปกติสำหรับการประกอบธุรกิจประเภทนั้น ๆ หรือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด[45] และกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจสงสัยว่าแบบสัญญาหรือแบบหลักฐานการรับเงินของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กำหนด ผู้ประกอบธุรกิจนั้นอาจขอให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาให้ความเห็นในแบบสัญญาหรือหลักฐานการรับเงินนั้นก่อน ซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะต้องให้ความเห็นและแจ้งให้ผู้ขอทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาได้รับคำขอ[46]

4.5 การเยียวยาความเสียหาย

ผู้ใช้บริการอาจได้รับความเสียหายจากการเข้าใช้บริการอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ให้บริการจัดหาคู่ แต่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดหลักเกณฑ์การเยียวยาความเสียหายที่จะนำมาใช้บังคับเพื่อให้ความคุ้มครองผู้ใช้บริการที่ได้รับความเสียหายจากการเข้าใช้บริการโดยตรง การเยียวยาความเสียหายคงเป็นไปตามหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีต่าง ๆ คือ

กรณีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการผิดสัญญา จะต้องเนื่องมาจากการที่ผู้ให้บริการผิดนัด หรือไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ตามมาตรา 215 หรือการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยจะทำได้เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ต้องรับผิดชอบตามมาตรา 218 ซึ่งหลักสำคัญของการเรียกร้องให้ใช้ค่าสินไหมทดแทน คือ จะต้องเกิดความเสียหายขึ้นอัน

---

[43] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522, มาตรา 35 ฉ

[44] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522, มาตรา 35 สัตต

[45] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522, มาตรา 35 อัฏฐ

[46] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522, มาตรา 35 นว

เนื่องมาจากการไม่ชำระหนี้ ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายกรณีผิดสัญญา ต้องพิจารณาตามบทบัญญัติในมาตรา 222 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่กำหนดให้เรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายเช่นที่ตามปกติย่อมเกิดขึ้นแต่การไม่ชำระหนี้และจะเรียกเพื่อความเสียหายเกิดแต่พฤติการณ์พิเศษได้ก็ต่อเมื่อคู่กรณีฝ่ายที่ผิดสัญญาได้คาดเห็นหรือควรจะได้คาดเห็น

กรณีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิด จะต้องเกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง และการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายในกรณีละเมิดย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 438 ถึง มาตรา 447 ซึ่งค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิด ได้แก่ ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อทรัพย์ ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อชีวิต ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อร่างกาย หรืออนามัย ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่เสรีภาพ ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่ชื่อเสียง ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายอันมิใช่ตัวเงินตามมาตรา 446 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ซึ่งทั้งกรณีผิดสัญญาและละเมิดดังกล่าวข้างต้นจะต้องนำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อให้ศาลกำหนดค่าสินไหมทดแทนโดยฝ่ายที่ได้รับความเสียหายจะต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ค่าเสียหายนั้นต่อศาล

นอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ยังมีหลักเกณฑ์ในการเยียวยาความเสียหายที่ช่วยเหลือผู้บริโภคที่ถูกผู้ประกอบธุรกิจละเมิดสิทธิดังที่ปรากฏอยู่ใน

มาตรา 39 บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเข้าดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค หรือเมื่อได้รับคำร้องขอจากผู้บริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าการดำเนินคดีนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการโดยเห็นชอบของอธิบดีกรมอัยการ หรือข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาล และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้วให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ในการดำเนินคดีในศาล ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สินหรือค่าเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ร้องขอได้ด้วย และในการนี้ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม”

จากบทบัญญัติดังกล่าว สามารถสรุปหลักเกณฑ์การฟ้องร้องดำเนินคดีแทนผู้บริโภคได้ดังนี้

1. ผู้ที่ร้องขอให้ดำเนินคดีแทน ต้องเป็นผู้บริโภคตามความหมายในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่กล่าวว่า “ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อ

สินค้าหรือรับบริการและหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบแม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม

2. มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค กล่าวคือ ผู้ประกอบธุรกิจผิดสัญญาเท่ากับเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค รวมทั้งกรณีผู้ประกอบธุรกิจกระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นและกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

3. การดำเนินคดีจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม โดยพิจารณาจากลักษณะของการประกอบธุรกิจ ซึ่งการประกอบธุรกิจใดแม้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคเพียงรายเดียว แต่มีพฤติการณ์ที่เห็นได้ว่าหากผู้ประกอบธุรกิจยังคงประกอบธุรกิจลักษณะนั้นต่อไปอาจทำให้ผู้บริโภครายอื่น ๆ ได้รับความเสียหาย และพิจารณาจากผลการดำเนินคดีแทนผู้บริโภครายใดนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภครายอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ร้องขอตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522[47]

4. การบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล เมื่อคดีละเมิดสิทธิของผู้บริโภคที่ศาลมีคำพิพากษาและคดีถึงที่สุดแล้ว สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะเป็นผู้ดำเนินการแจ้งผลการดำเนินคดีให้ผู้บริโภคที่ร้องเรียนทราบ และในกรณีศาลมีคำพิพากษาให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นฝ่ายชนะคดีและฝ่ายจำเลย (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะดำเนินการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยทำหนังสือถึงสำนักงานที่ดินทั่วประเทศเพื่อตรวจสอบกรรมสิทธิ์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และทำหนังสือถึงกรมการขนส่งเพื่อขอตรวจสอบกรรมสิทธิ์ในยานพาหนะต่าง ๆ และทำหนังสือถึงธนาคารในประเทศไทยเพื่อขอตรวจสอบการถือครองเงินในบัญชี หากผลการตรวจสอบพบว่ามีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน กรรมสิทธิ์ในรถยนต์หรือถือครองเงินในธนาคาร ก็จะได้มีหนังสือถึงผู้บริโภคที่เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาให้มาประชุมและแต่งตั้งตัวแทนจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ให้ดำเนินการยื่นเรื่องบังคับคดี โดยนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวออกขายทอดตลาด[48]

นอกจากหลักเกณฑ์การฟ้องร้องคดีแทนผู้บริโภคตามมาตรา 39 ที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กำหนดไว้เพื่อช่วยเหลือผู้บริโภคแล้ว จากการศึกษาพบว่ายังมีมาตรการทางกฎหมายที่เรียกว่า ค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive Damage) ปรากฏอยู่ในกฎหมายพิเศษหลายฉบับ แต่ผู้เขียนขอกล่าวเฉพาะค่าเสียหายเชิงลงโทษตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ปรากฏอยู่ใน

---

[47] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 13*, น. 33

[48] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 13*, น .34

มาตรา 42 บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำที่ถูกฟ้องร้องเกิดจากการที่ผู้ประกอบธุรกิจ กระทำโดยเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือจงใจให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่นำพาต่อความเสียหายที่จะเกิดแก่ผู้บริโภค หรือการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อความรับผิดชอบในฐานะผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ประกอบธุรกิจชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้บริโภค ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบธุรกิจได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบธุรกิจ การที่ผู้ประกอบธุรกิจได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้บริโภคมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดได้ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด แต่ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดมีจำนวนเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกินห้าเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด”

ค่าเสียหายเชิงลงโทษตามที่ได้กล่าวมานั้นเป็นค่าเสียหายทางแพ่งที่ถูกกำหนดเพิ่มเติมนอกเหนือความเสียหายอันแท้จริงที่โจทก์พิสูจน์ได้[49] บทบัญญัติแห่งมาตรานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้บริโภคบทบัญญัติดังกล่าวจึงมีความแตกต่างจากหลักการใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิดทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นการกำหนดค่าเสียหายทางละเมิดที่ศาลกำหนดเป็นการลงโทษลูกหนี้ที่ทำละเมิดด้วยความจงใจอย่างร้ายแรงเพื่อปรามมิให้กระทำมิชอบเช่นนั้นอีก ดังนั้น ค่าเสียหายเชิงลงโทษจึงเป็นค่าเสียหายที่คำนวณได้มากกว่าความเสียหายที่เจ้าหนี้ได้รับจริงโดยไม่ต้องนำสืบพิสูจน์เพราะศาลจะพิจารณากำหนดเอง โดยคำนึงถึงลักษณะความร้ายแรงแห่งละเมิด สภาพและปริมาณความเสียหายที่ได้รับตลอดจนสถานะทางเศรษฐกิจของจำเลย[50] ส่วนใหญ่จะถูกกำหนดขึ้นในกรณีที่ผู้กระทำละเมิดมีพฤติกรรมที่จงใจกระทำละเมิด ทั้งที่รู้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงแต่ไม่สนใจต่อผลการกระทำนั้น แต่จะไม่นำมาใช้แก่การประมาทเลินเล่อธรรมดา ซึ่งค่าเสียหายเชิงลงโทษเป็นหลักที่ไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะไม่สอดคล้องกับหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนบทบัญญัติมาตรา 438 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่กล่าวว่า “ค่าสินไหม

---

[49] ปริญญาวัน ชมเสวก, “ค่าเสียหายเชิงลงโทษในคดีละเมิด” (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2550), น.26

[50] พินิจ ทิพย์มณี, “ความรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายกฎหมายควรกำหนดครอบคลุมถึงการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษด้วยหรือไม่”วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย ปีที่ 5 ฉบับที่ 1,น.4, (มกราคม-มิถุนายน 2552)

ทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด”[51]

4.6 บทลงโทษ

บทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่นั้น เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีทั้งบทลงโทษทางแพ่งและบทลงโทษทางอาญา ซึ่งบทลงโทษทางแพ่งนั้นจะเป็นความรับผิดในเรื่องการชดเชยความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการอันเป็นสิทธิที่ผู้ใช้บริการในฐานะที่เป็นผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งจะต้องพิจารณาตามหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กรณีผิดสัญญาและกรณีละเมิด ดังนั้นบทลงโทษทางแพ่งของผู้ให้บริการ ก็คือ ความรับผิดตามคำสั่งของศาลเมื่อมีการผิดสัญญาเนื่องมาจากการทำผิดหน้าที่ตามสัญญาหรือฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดต่อผู้ใช้บริการ ศาลจะมีคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหายตามหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากผิดสัญญาหรือการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากละเมิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

นอกจากนี้ยังมีบทลงโทษทางแพ่งในเรื่องการกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 มาตรา 42 จะนำมาใช้บังคับได้กรณีเป็นคดีพิพาทอันเนื่องมาจากสัญญาที่เกิดจากความตกลงระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจเพื่อซื้อและขายสินค้าหรือให้และรับบริการ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 :ซึ่งมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 กำหนดว่า “ถ้าการกระทำที่ถูกฟ้องร้องเกิดจากการที่ผู้ประกอบธุรกิจกระทำโดยเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือจงใจให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่นำพาต่อความเสียหายที่จะเกิดแก่ผู้บริโภคหรือการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อความรับผิดชอบในฐานะผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ประกอบธุรกิจชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้บริโภค ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบธุรกิจได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบธุรกิจ การที่ผู้ประกอบธุรกิจได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นตลอดจนการที่ผู้บริโภคมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดได้ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด แต่ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดมีจำนวนเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท ให้ศาลมีอำนาจกำหนด

---

[51] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 13*, น.23

ค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกินห้าเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด” กรณีนี้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ศาลกำหนดค่าเสียหายเพื่อลงโทษให้ผู้ประกอบธุรกิจที่มีพฤติการณ์ดังกล่าวต้องรับบทลงโทษทางแพ่งให้หนักขึ้น

ส่วนในกรณีบทลงโทษทางอาญาของผู้ให้บริการที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีรายละเอียดตามบทกำหนดโทษในหมวด 4 ตามมาตรา 45 ถึง มาตรา 62 ที่มีบทลงโทษปรับและโทษจำคุกตามความผิดที่ได้กระทำฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แต่ในบทนี้ผู้เขียนขอกล่าวเฉพาะบทกำหนดโทษที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของธุรกิจบริการจัดหาคู่เพื่อเป็นหลักในการวิเคราห์ปัญหากฎหมายในบทต่อไป ดังนี้

1. กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา

การดำเนินการในด้านการโฆษณา ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจมีเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ ปริมาณ หรือสาระสำคัญประการอื่นอันเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นของตนเองหรือผู้อื่น โฆษณาที่มีข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความที่รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเช่นว่านั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดดังกล่าวนั้นกระทำความผิดซ้ำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 47

สำหรับกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจทำการโฆษณาโดยใช้ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมตามมาตรา 22(3) หรือข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชนตามมาตรา 22(4) หรือข้อความตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 22(5) หรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 23[52] มาตรา 24[53] มาตรา 25[54]

---

[52] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

มาตรา 23 การโฆษณาจะต้องไม่กระทำด้วยวิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ หรืออันอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

[53] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

มาตรา 24 ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคและคณะกรรมการว่าด้วยฉลากได้กำหนดให้สินค้านั้น เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา 30 ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งดังต่อไปนี้

(1) กำหนดให้การโฆษณานั้นต้องกระทำไปพร้อมกับคำแนะนำหรือคำเตือนเกี่ยวกับวิธีใช้หรืออันตราย ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขให้แตกต่างกันสำหรับการโฆษณาที่ใช้สื่อโฆษณาต่างกันก็ได้

(2) จำกัดการใช้สื่อโฆษณาสำหรับสินค้านั้น

หรือมาตรา 26[55] ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 48

นอกจากนี้ ถ้าผู้ประกอบธุรกิจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาซึ่งสั่งให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา หรือให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าในผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดไว้ในมาตรา 27 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 49

ทั้งนี้ หากการกระทำความผิดที่กล่าวมานั้นเป็นความผิดต่อเนื่อง ผู้กระทำต้องระวางโทษปรับวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือไม่เกินสองเท่าของค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับการโฆษณานั้นตามบทบัญญัติมาตรา 51

2. กรณีผู้ประกอบธุรกิจกระทำฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญาในกรณีที่ไม่ส่งมอบสัญญาที่มีข้อสัญญาหรือมีข้อสัญญาและแบบถูกต้องตามมาตรา 35 ทวิ[56]

---

(3) ห้ามการโฆษณาสินค้านั้นความใน (2) และ (3) ให้นำมาใช้บังคับแก่การโฆษณาที่คณะกรรมกามรว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าการใช้หรือประโยชน์ของสินค้านั้นขัดต่อนโยบายทางสังคม ศีลธรรมหรือวัฒนธรรมของชาติด้วย

[54] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

มาตรา 25 .ในกรณีคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าสินค้าหรือบริการใดผู้บริโภคจำเป็นต้องทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพ ฐานะ และรายละเอียดอย่างอื่นเกี่ยวกับผู้ประกอบธุรกิจด้วย คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจกำหนดให้การโฆษณาสินค้าหรือบริการนั้นให้ข้อเท็จจริงดังกล่าวตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดได้

[55] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

มาตรา 26 ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าข้อความในการโฆษณาโดยทางสื่อโฆษณาใด สมควรแจ้งให้ผู้บริโภคทราบว่าข้อความนั้นเป็นข้อความที่มีความมุ่งหมายเพื่อการโฆษณา คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจกำหนดให้การโฆษณาโดยทางสื่อโฆษณานั้นต้องมีถ้อยคำชี้แจงกำกับให้ประชาชนทราบว่าข้อความดังกล่าวเป็นการโฆษณาได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดให้ต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

[56] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

มาตรา ๓๕ ทวิ ในการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้

หรือไม่ส่งมอบหลักฐานการรับเงินที่มีรายการและข้อความถูกต้องตามมาตรา 35 เบญจ[57] ให้แก่ผู้บริโภคภายในระยะเวลาตามมาตรา 35 อัฏฐ[58] ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 57 และถ้าผู้ประกอบธุรกิจ ส่งมอบหลักฐานการรับเงิน โดยลงจำนวนเงินมากกว่าที่ผู้บริโภคจะต้องชำระและได้รับเงินจำนวนนั้นไปจากผู้บริโภคแล้วต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทถึงหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการประกอบธุรกิจเช่นนั้นแล้ว

วรรคสอง ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญา สัญญาที่ผู้ประกอบธุรกิจทำกับผู้บริโภคจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ใช้ข้อสัญญาที่จำเป็นซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสัญญาเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร

(2) ห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด และเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดก็ได้

การกำหนดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

[57] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

มาตรา 35 เบญจ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินได้

วรรคสอง ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน หลักฐานการรับเงินจะต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) มีรายการและใช้ข้อความที่จำเป็น ซึ่งหากมิได้มีรายการหรือมิได้ใช้ข้อความเช่นนั้นจะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร

(2) ห้ามใช้ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด

การกำหนดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

[58] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

มาตรา 35 อัฏฐ ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ส่งมอบสัญญาที่มีข้อสัญญาหรือมีข้อสัญญาและแบบถูกต้องตามมาตรา ๓๕ ทวิ หรือส่งมอบหลักฐานการรับเงินที่มีรายการและข้อความถูกต้องตามมาตรา ๓๕ เบญจ ให้แก่ผู้บริโภคภายในระยะเวลาที่เป็นทางปฏิบัติตามปกติสำหรับการประกอบธุรกิจประเภทนั้น ๆ หรือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาสุดแต่ระยะเวลาใดจะถึงก่อน

ทั้งนี้ ตามมาตรา 57 วรรคสอง และในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม 35 สัตต[59] ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทลงโทษตามบทบญัญัติแห่งกฎหมายที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจโดยทั่วไป ซึ่งรวมถึงผู้ให้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้วย หากมีการกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายตามที่ได้กล่าวมานั้นก็ต้องรับโทษสำหรับการกระทำนั้น แต่บทลงโทษนั้นมีความเหมาะสมกับการกระทำความผิดของผู้ให้บริการจัดหาคู่หรือไม่ เพียงใด ผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ปัญหานี้ในบทต่อไป

---

[59] พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

มาตรา 35 สัตต ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการโดยให้คำมั่นว่าจะทำสัญญารับประกันให้ไว้แก่ผู้บริโภค สัญญาดังกล่าวต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้แทน และต้องส่งมอบสัญญานั้นแก่ผู้บริโภคพร้อมกับการส่งมอบสินค้าหรือให้บริการ

วรรคสอง ถ้าสัญญาตามวรรคหนึ่งทำเป็นภาษาต่างประเทศต้องมีคำแปลภาษาไทยกำกับไว้ด้วย

บทที่ 5
ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

ธุรกิจบริการจัดหาคู่เป็นธุรกิจที่เข้ามามีบทบาทกับคนในสังคมไทยที่ต้องการมีคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาที่มีการเพิ่มจำนวนมากขึ้น แต่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่เพื่อคุ้มครองประชาชนผู้ใช้บริการหรือที่ได้รับการเสนอให้เข้าใช้บริการที่ได้รับผลกระทบและความเสียหายจากธุรกิจดังกล่าวที่เกิดจากการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจในลักษณะเป็นการเอาเปรียบและไม่เป็นธรรม ทั้งยังกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในการมีคู่ครอง ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาและความมั่นคงของครอบครัวด้วย การนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ยังไม่เหมาะสมและไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ เนื่องจากปัญหากฎหมายหลายประการ ในบทนี้ผู้เขียนจึงได้วิเคราะห์ปัญหาโดยหยิบยกหลักกฎหมายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 และกฎหมายอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าวที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาควบคู่กันไป แต่ในส่วนของตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศไทย จากการศึกษายังไม่ปรากฏว่ามีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของศาลไทยเกี่ยวกับเรื่องนี้ คงมีเพียงแต่การฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งและมีการประนีประนอมยอมความกันยุติคดีในศาลชั้นต้นเท่านั้น ผู้เขียนจึงขอหยิบยกตัวอย่างปัญหาจากข้อเท็จจริงในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากธุรกิจบริการจัดหาคู่ในสังคมปัจจุบันเพื่อประกอบการวิเคราะห์ในบทนี้ ดังที่ผู้เขียนจะได้นำเสนอปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ในประเด็นต่าง ๆ คือ

5.1 ปัญหาสถานะทางกฎหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่

สัญญาบริการจัดหาคู่ในประเทศไทยมีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาใดไม่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ แต่เมื่อพิจารณาลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่จะเห็นได้ว่าเกิดขึ้นจากความตกลงระหว่างผู้ใช้บริการกับผู้ให้บริการ ซึ่งผู้ใช้บริการเป็นผู้ได้รับการบริการจากผู้ให้บริการอยู่ในฐานะเป็น “ผู้บริโภค” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และผู้ให้บริการอยู่ในฐานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัตินี้เพราะคำว่า “ผู้ประกอบธุรกิจ” มีความหมายรวมถึงผู้ให้บริการด้วย สัญญาบริการจัดหาคู่จึงเป็นสัญญาบริการที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 อย่างไรก็ดี การนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ใช้บังคับจะไม่ลบล้าง

บทบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ ที่บัญญัติถึงสิทธิของผู้บริโภคไว้ การพิจารณาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่จึงต้องพิจารณาบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ควบคู่กันไป ซึ่งสัญญาบริการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 อาจมีสถานะทางกฎหมายเป็นเอกเทศสัญญาอย่างใดอย่างหนึ่งหรือสัญญาไม่มีชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดชัดแจ้งให้สัญญาบริการมีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาใดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้จะมีนักกฎหมายอย่างศาสตราจารย์สุษม ศุภนิตย์ ที่มีความเห็นว่า “บริการ” มีความหมายรวมทั้งการจ้างทำงานอันเข้าลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของ แต่เมื่อพิจารณาคำว่า “บริการ” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคมีความหมายกว้างกว่าจ้างทำการงานอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวคือ บริการ หมายความรวมถึง การให้ใช้สิทธิหรือใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์อย่างอื่นด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า สัญญาจ้างทำของตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีสถานะเป็นสัญญาบริการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เสมอ แต่สัญญาบริการตามพระราชบัญญัตินี้มิได้มีสถานะเป็นสัญญาจ้างทำของเสมอไป ต้องพิจารณาเป็นกรณีไป ผู้เขียนขอเทียบเคียงวินิจฉัยของศาลฎีกา ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 4680/2545 สัญญาจ้างเป็นที่ปรึกษาทางธุรกิจ โดยเป็นผู้ให้คำปรึกษาวางแผนงาน จัดระบบบริหารงานทั้งหมดในกิจการของลูกหนี้ให้ได้ผลก้าวหน้าตามที่ได้รับมอบหมายจากลูกหนี้ ในการบริหารเงิน การบริหารการตลาด การบริหารการผลิต มีข้อตกลงจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายเดือน ส่วนใหญ่เป็นการให้คำปรึกษาทางวาจา ซึ่งการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งไม่ได้ทำให้งานสำเร็จตามที่ลูกหนี้กำหนดไว้ จึงไม่ใช่สัญญาจ้างทำของ แม้สัญญานี้จะกำหนดระยะเวลาจ้างไว้ 5 ปี แต่การให้คำปรึกษาก็มิได้ผูกพันให้ลูกหนี้ต้องปฏิบัติตามอันจะมีผลให้เกิดผลงานตามที่เจ้าหนี้ให้คำปรึกษาเสมอไป จึงไม่ใช่สัญญาจ้างทำของ แต่เป็นสัญญาจ้างบริการอย่างอื่น มิได้กำหนดแยกประเภทไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลูกหนี้มีหน้าที่จ่ายค่าตอบแทนเป็นรายเดือนตามสัญญา[1]

จากคำวินิจฉัยดังกล่าวแสดงได้ว่าสัญญาบริการมิได้มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาจ้างทำของเสมอไป แต่อาจเป็นสัญญาบริการอย่างอื่นที่มิได้กำหนดแยกประเภทไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีเช่นนี้หากสัญญาบริการที่ไม่เข้าลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของหรือเอกเทศสัญญาอื่นใด ย่อมมีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่มีชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อสัญญาบริการจัดหาคู่มีลักษณะเป็นสัญญาบริการที่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แต่ไม่มีกฎหมายใดกล่าวถึงลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้โดยชัดแจ้ง ประกอบกับยังไม่มี

---

[1] คำพิพากษาฎีกาที่ 4680/2545 สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2558 จาก http://www.deka2007.supremecourt.or.th

คำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยสถานะทางกฎหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่ว่าเป็นสัญญาอะไร ผู้เขียนจึงขอเทียบเคียงบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งในการพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่ จากการศึกษานิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการนั้นพบว่ามีความคล้ายคลึงกับลักษณะของสัญญาจ้างทำของ กล่าวคือ สัญญาบริการจัดหาคู่เป็นสัญญาบริการที่มีคู่สัญญาสองฝ่าย โดยฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้ใช้บริการ” มีการตกลงให้อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้ให้บริการ” จัดหาคู่ให้แก่ตน ซึ่งการจัดหาคู่นั้นก็คือการบริการที่ผู้ให้บริการดำเนินการตามที่ได้ตกลงไว้กับผู้ใช้บริการ ถือได้ว่าเป็นการรับทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความหมายรวมถึงการบริการด้วย ไม่ได้หมายถึงเฉพาะงานที่สัมผัสและจับต้องได้เท่านั้น และฝ่ายผู้ให้บริการตกลงรับที่จะบริการจัดหาคู่ให้แก่ผู้ใช้บริการ อย่างไรก็ตาม ตามบทบัญญัติมาตรา 587 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดลักษณะอันเป็นสาระสำคัญของสัญญาจ้างทำของไว้ โดยถือเอาสินจ้างเป็นสาระสำคัญของสัญญา คำว่า “สินจ้าง”ในที่นี้จะเป็นเงินตราหรือทรัพย์สินอย่างอื่นก็ได้ แต่ที่สำคัญคือต้องมีการตกลงจะให้สินจ้างเป็นการตอบแทน ไม่มีสัญญาจ้างทำของที่ผู้รับจ้างจะทำให้โดยเปล่าประโยชน์หรือปราศจากค่าตอบแทน ทั้งสัญญาจ้างทำของต้องมีวัตถุประสงค์ของสัญญาที่มุ่งหมายถึงผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ หากวัตถุประสงค์ของสัญญาไม่ใช่การตกลงให้ผู้รับจ้างทำของทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จก็ไม่เป็นสัญญาจ้างทำของและสัญญาจ้างทำของผู้รับจ้างจะต้องสามารถบังคับให้ผู้ว่าจ้างยอมรับเอาผลงานที่ได้ทำสำเร็จถูกต้องตามสัญญาได้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงต้องพิจารณาว่าสัญญาบริการจัดหาคู่จะมีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาจ้างทำของหรือไม่ ผู้เขียนขอทำการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 สัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่

สัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่ โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการบริการจัดหาคู่ที่ให้บริการฟรีไม่เรียกเก็บค่าบริการจากผู้ใช้บริการโดยตรง ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะไม่มีส่วนผลักดันความสัมพันธ์ระหว่างคู่ เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซน์ บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์ จึงไม่มีการตกลงกันเรื่องสินจ้างเป็นเงินหรือทรัพย์สินใด ๆ เป็นค่าตอบแทนการใช้บริการ ทั้งผู้ใช้บริการไม่ได้มุ่งหมายแน่นอนว่าจะได้คู่จากการเข้าใช้บริการ กรณีเช่นนี้เมื่อพิจารณาลักษณะของสัญญาแล้ว เห็นว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่มิได้มีลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของเพราะไม่มีการตกลงเรื่องสินจ้างระหว่างผู้ใช้บริการกับผู้ให้บริการ การให้บริการมีลักษณะเป็นการให้เปล่าและปราศจากค่าตอบแทน และผู้ใช้บริการมิได้มุ่งหมายแน่นอนถึงผลสำเร็จจากการดำเนินงานของผู้ให้บริการที่จะทำให้ตนได้พบเจอบุคคลที่จะมาเป็นคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา วัตถุประสงค์ของสัญญาลักษณะนี้จึงไม่ได้มุ่งหมายถึงผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ ดังนั้น สัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่จึงไม่ได้มีสถานะเป็นสัญญาจ้างทำของ แต่เป็นสัญญาบริการอย่างหนึ่งที่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่มีชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กรณีที่ 2 สัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่

สัญญาบริการจัดหาคู่ที่มีการรับประกันการได้คู่ ส่วนใหญ่จะเป็นการบริการจัดหาคู่ผ่านการจัดงานสังสรรค์พบปะคู่เดท บริการจัดหาคู่ผ่านนักจับคู่ จะมีการตกลงเรื่องค่าบริการหรือค่าตอบแทนเป็นทรัพย์สินเมื่อผู้ใช้บริการได้คู่ จึงเป็นลักษณะของการตกลงเรื่องสินจ้างเป็นเงินหรือทรัพย์สินเช่นเดียวกับสัญญาจ้างทำของ และผู้ให้บริการมีส่วนผลักดันความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่เพื่อให้เป็นคู่ที่สามารถอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาได้ โดยจะมีรายละเอียดแห่งข้อตกลงมากกว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่ สัญญาลักษณะนี้ผู้ใช้บริการมีความมุ่งหมายในผลสำเร็จจากการเข้าใช้บริการว่าจะได้พบเจอบุคคลที่เป็นคู่ในอนาคตจากการดำเนินการของผู้ให้บริการ ซึ่งผลสำเร็จของงานตามสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่นี้ก็คือ การได้คู่ที่ผู้ใช้บริการระบุความสัมพันธ์ไว้ในสัญญา เช่น ระดับความสัมพันธ์เป็นคู่รักที่คบหาดูใจ ระดับความสัมพันธ์เป็นคู่สมรส เป็นต้น โดยหลังจากที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ได้ตรงตามคุณสมบัติที่ผู้ใช้บริการระบุรายละเอียดไว้ในสัญญาแล้วจะแนะนำให้ผู้ใช้บริการรู้จักและนัดพบกัน หากผู้ใช้บริการพึงพอใจในคู่ที่จัดหามาและบุคคลที่เป็นคู่นั้นพึงพอใจผู้ใช้บริการจนกระทั่งมีการตกลงเป็นคู่รักคบหาดูใจหรือตกลงเป็นคู่สมรส ตามระดับความสัมพันธ์ที่ระบุในสัญญาแล้วแต่กรณี ถือว่าการดำเนินงานตามสัญญาเป็นผลสำเร็จแล้ว ดังนั้นวัตถุประสงค์ของสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่จึงมีความมุ่งหมายถึงผลสำเร็จของงานเช่นเดียวกับสัญญาจ้างทำของ

จากที่ผู้เขียนได้กล่าวมานั้นจะเห็นว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่ มีการตกลงเรื่องสินจ้างเป็นเงินหรือทรัพย์สินและวัตถุประสงค์ของสัญญามีความมุ่งหมายในผลสำเร็จของการได้คู่อันจะทำให้เข้าใจได้ว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาจ้างทำของ แต่อย่างไรก็ตามสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่ยังมีความแตกต่างจากสัญญาจ้างทำของที่ต้องพิจารณาอย่างยิ่งก็คือ ผลสำเร็จของงานกรณีของสัญญาจ้างทำของย่อมขึ้นอยู่กับการกระทำของผู้รับจ้างโดยลำพังไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ว่าจ้างหรือบุคคลภายนอกสัญญา เมื่อผู้รับจ้างทำการงานจนเป็นผลสำเร็จถูกต้องตามสัญญา ผู้รับจ้างสามารถบังคับให้ผู้ว่าจ้างยอมรับเอางานที่ได้ทำนั้นได้ จึงมีความแตกต่างจากสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่ แม้ผู้ให้บริการจะดำเนินการจัดหาคู่ได้ตรงตามกับที่ผู้ใช้บริการระบุรายละเอียดไว้ในสัญญาทุกประการและอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ใช้บริการก็ยังคงมีอิสระในการตัดสินใจที่จะยอมรับคู่ที่ผู้ให้บริการจัดหามาหรือไม่ก็ได้ ผลสำเร็จของการทำงานของผู้ให้บริการจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการโดยลำพัง ผู้ให้บริการไม่สามารถบังคับให้ผู้ใช้บริการยอมรับในคู่และตอบตกลงเป็นคู่รักคบหาดูใจหรือเป็นคู่สมรสกัน แล้วแต่กรณีได้ แม้ผู้ให้บริการจะได้จัดหาคู่ตรงตามสัญญาแล้วทุกประการ ผลสำเร็จของการได้คู่ย่อมขึ้นอยู่กับความตกลงใจของผู้ใช้บริการและคู่ที่ได้จัดหามาด้วยที่จะทำให้เป็นผลสำเร็จได้คู่ ผู้เขียนจึงเห็นว่าสัญญาบริการ

จัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่มิได้มีสถานะเป็นสัญญาจ้างทำของ แต่เป็นสัญญาบริการอย่างหนึ่งที่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่มีชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เช่นเดียวกับสัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่

จากเหตุผลข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ทั้งที่ไม่รับประกันการได้คู่และที่รับประกันการได้คู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่มีชื่อที่ต้องอยู่ภายใต้หลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น จึงต้องนำสิทธิ หน้าที่และความรับผิดตามหลักทั่วไปดังกล่าวมาใช้บังคับควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 อย่างกรณีที่มีการฟ้องร้องคดีเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตามสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่ ผู้ใช้บริการฟ้องร้องดำเนินคดีกับบริษัทจัดหาคู่แห่งหนึ่งกับพวกรวม 5 คน เป็นคดีผู้บริโภคต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ข้อหาผิดสัญญาบริการจัดหาคู่ โดยกล่าวว่าโจทก์ได้ได้สมัครเป็นสมาชิกจัดหาคู่ทางเว็บไซต์ www.ilikedate.com ของ จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 เป็นผู้สัมภาษณ์ข้อมูลของโจทก์เพื่อนำข้อมูลไปค้นหาสมาชิกที่เหมาะสม โจทก์จึงตกลงทำสัญญาการใช้บริการจัดหาคู่กับจำเลยที่ 1 ในระยะเวลา 3 เดือน จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 1 คน โดยจำเลยที่ 1 จะนัดฝ่ายชายที่มีลักษณะที่มีบุคลิกภาพเป็นผู้นำ มีความมั่นใจในตัวเองสูง มีฐานะดี การศึกษาสูง เหมาะสมกับโจทก์ และจำเลยที่ 1 แจ้งโจทก์ด้วยว่าจะมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรและอื่นๆ ของสมาชิกทุกคนก่อนรับเข้าเป็นสมาชิกเพื่อให้สมาชิกทุกคนมั่นใจได้ว่าคนที่ฝ่ายจำเลยจัดให้ปลอดภัยไม่ต้องเสี่ยงต่อการถูกหลอกและฝ่ายจำเลยทั้ง 5 ได้ตกลงกับโจทก์ว่า หากข้อมูลเป็นเท็จจำเลยทั้งห้าจะจ่ายเงินให้แก่โจทก์ 500,000 บาท เมื่อโจทก์ได้ชำระค่าบริการให้แก่ฝ่ายจำเลยแล้ว โจทก์ได้นัดพบกับฝ่ายชายที่จำเลยทั้งห้าจัดหาให้แก่โจทก์พบว่ามีลักษณะไม่ตรงกับที่โจทก์แจ้งให้จำเลยทั้งห้าทราบและไม่มีการตรวจสอบประวัติของฝ่ายชาย ต่อมาฝ่ายจำเลยได้แจ้งกับโจทก์ว่าจะจัดหาฝ่ายชายให้ใหม่ แต่จำเลยที่ 1 ก็ไม่ได้จัดหาฝ่ายชายให้โจทก์ภายในเวลาอันสมควร และไม่สามารถแสดงได้ว่าจะสามารถทำตามสัญญาได้จริงและข้อมูลทางเว็บไซต์ของจำเลยที่ 1 เป็นความเท็จ จำเลยทั้งห้าเป็นฝ่ายผิดสัญญากับโจทก์ จึงต้องชำระเงินจำนวน 500,000 บาท ตามสัญญาให้แก่โจทก์ การกระทำของจำเลยทั้งห้าทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้จำเลยทั้งห้าชำระเงิน 507,490 บาท นับถัดจากฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ห้ามจำเลยทั้งห้าใช้หลักฐานข้อมูลส่วนบุคคลของโจทก์ ภาพถ่าย ใบเปลี่ยนชื่อและสำเนาบัตรประชาชนของโจทก์เพื่อการใดๆและให้ส่งมอบคืนโจทก์[2] กรณีการฟ้องร้องคดีดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีโดยอาศัยหลักสัญญาทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งคดีนี้ศาลได้รับฟ้องเป็นคดีผู้บริโภค

[2] คำพิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้,คดีหมายเลขดำที่ ผบ.367/2554 คดีหมายเลขแดงที่ ผบ.1211/2555

อย่างไรก็ดี การที่สัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่มีชื่อที่ต้องนำหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พบว่ามีปัญหาบางประการในการนำมาใช้บังคับในเรื่องดังจะกล่าวต่อไปนี้

5.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาผูกพันตามสัญญาบริการจัดหาคู่

การที่สัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่ชื่อที่อยู่ภายใต้บังคับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ส่วนที่ว่าด้วยหนี้ นิติกรรมและสัญญา ระยะเวลาความผูกพันตามสัญญาบริการจัดหาคู่ย่อมเป็นไปตามความตกลงระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการ เนื่องจากหลักกฎหมายดังกล่าวไม่ได้จำกัดระยะเวลาผูกพันตามสัญญาไว้ และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ก็ไม่บทบัญญัติเกี่ยวกับระยะเวลาผูกพันตามสัญญาที่นำมาใช้บังคับกับสัญญาบริการจัดหาคู่ได้เช่นกัน เป็นเหตุให้ระยะเวลาผูกพันตามสัญญาบริการจัดหาคู่ในปัจจุบันมีระยะเวลาที่ยาวนานเกินไป หรือในบางสัญญามีการกำหนดตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ การที่สัญญาบริการจัดหาคู่มีระยะเวลาผูกพันที่ยาวนานเกินไปย่อมส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่ที่ผู้ให้บริการแนะนำ จึงอาจทำให้ไม่สามารถสานความสัมพันธ์เพื่อเป็นคู่กันได้ เพราะตราบใดที่ยังมีระยะเวลาผูกพันตามสัญญาให้สิทธิแก่ผู้ใช้บริการอยู่ก็จะทำให้ผู้ใช้บริการมีความต้องการที่จะมองหาคู่ใหม่อีก แม้ว่าจะมีความพึงพอใจกับคู่ที่ได้เจอคนแรกแล้ว หรือในกรณีที่ได้คู่จนถึงขั้นที่ผู้ใช้บริการตกลงเพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาแล้ว แต่ผู้ใช้บริการยังคงมีสิทธิที่จะใช้บริการได้อีกภายในระยะเวลาตามสัญญา เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่คนก่อนสิ้นสุดลง กรณีนี้เป็นการกำหนดให้สิทธิผู้ใช้บริการที่มีลักษณะกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาและความมั่นคงของครอบครัวให้สิ้นสุดลงอย่างรวดเร็ว เพราะบางครั้งปัญหาระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่ไม่ร้ายแรงที่จะเป็นเหตุให้เลิกร้างหรือหย่าขาดจากกันและยังคงสามารถปรับความเข้าใจหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวระหว่างกันได้ แต่หากผู้ใช้บริการยังมีระยะเวลาที่จะใช้สิทธิเข้าใช้บริการในระยะเวลาที่เหลืออยู่ ย่อมเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้ใช้บริการเลือกที่จะจบความสัมพันธ์กับคู่คนก่อนของตนได้โดยง่ายแล้วมองหาคู่ใหม่ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการที่ไม่มีกฎหมายจำกัดระยะเวลาผูกพันตามสัญญาไว้ ปล่อยให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการย่อมไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการบริการจัดหาคู่ที่ควรมีลักษณะเป็นการส่งเสริมให้คนรักกันและมีความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่ยาวนานไม่ใช่การส่งเสริมให้มีการเลิกราหรือหย่าร้างกัน

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศอย่างประเทศสหรัฐอเมริกามลรัฐแคลิฟอร์เนียมีกฎหมายกำหนดแบบแห่งสัญญาไว้ว่า ห้ามทำสัญญาบริการจัดหาคู่โดยกำหนดระยะเวลาเกินกว่า 2 ปี นับแต่

วันที่ทำสัญญาหรือกำหนดระยะเวลาของสัญญาตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ[3] หากมีการทำสัญญาที่ฝ่าฝืนไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดจะถือว่าสัญญานั้นเป็นโมฆะ และในกรณีกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสก็มีการกำหนดระยะเวลาของสัญญาไว้เช่นกันโดยกำหนดให้สัญญาที่ทำขึ้นต้องมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี[4] หากฝ่าฝืนจะได้รับโทษปรับ ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายกำหนดแบบแห่งสัญญาบริการจัดหาคู่โดยจำกัดระยะเวลาของสัญญาบริการจัดหาคู่เพื่อไม่ให้ระยะเวลาที่กำหนดในสัญญานั้นกระทบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่ และความสัมพันธ์ทางครอบครัวของผู้ใช้บริการกับคู่

5.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับการเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่

เนื่องจากสัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่มีชื่อที่ต้องอยู่ภายใต้บังคับหลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่ที่มีผลทำให้สัญญาสิ้นผลไปอย่างเด็ดขาดย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 386 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มี 2 ประการ คือ

(1) การเลิกสัญญาโดยข้อสัญญา คือ การแสดงเจตนาของคู่สัญญาโดยกำหนดเอาไว้ในสัญญาล่วงหน้าว่า หากมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นตามที่กำหนดเอาไว้ในสัญญาแล้วคู่สัญญา

---

[3] section 1694.2 of California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts

[4] Loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales, Article 6 En savoir plus sur cet article.

I. - L'offre de rencontres en vue de la réalisation d'un mariage ou d'une union stable, proposée par un professionnel, doit faire l'objet d'un contrat écrit, rédigé en caractères lisibles, dont un exemplaire est remis au cocontractant du professionnel au moment de sa conclusion.

Le contrat doit mentionner sous peine de nullité, le nom du professionnel, son adresse ou celle de son siège social, la nature des prestations fournies, ainsi que le montant et les modalités de paiement du prix. Est annexée au contrat l'indication des qualités de la personne recherchée par le cocontractnt du professionnel.

Ces contrats sont établis pour une durée déterminée, qui ne peut être supérieure à un an ; ils ne peuvent être renouvelés par tacite reconduction. Ils prévoient une faculté de résiliation pour motif légitime au profit des deux parties.

ย่อมมีสิทธิเลิกสัญญาได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นกรณีที่กฎหมายรับรองความศักดิ์สิทธิแห่งการแสดงเจตนาของคู่สัญญานั้น[5] เช่น สัญญาบริการจัดหาคู่ กำหนดระยะเวลาการบริการไว้แน่นอนเมื่อครบระยะเวลาตามที่ได้ตกลงกันสัญญาจะสิ้นสุดลง

(2) การเลิกสัญญาโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คือ การเลิกสัญญาโดยมีเหตุตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 387 388 และ389 เป็นหลักทั่วไปที่กล่าวถึงสิทธิการเลิกสัญญา แยกออกเป็น 2 กรณี คือ

ก) กรณีที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้

ตามมาตรา 387 บัญญัติว่า “ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่ชำระหนี้ อีกฝ่ายหนึ่งจะกำหนดระยะเวลาพอสมควร แล้วบอกกล่าวให้ฝ่ายนั้นชำระหนี้ภายในระยะเวลานั้นก็ได้ ถ้าและฝ่ายนั้นไม่ชำระหนี้ในระยะเวลาที่กำหนดให้ไซร้ อีกฝ่ายหนึ่งจะเลิกสัญญาเสียก็ได้”

มาตรา 388 บัญญัติว่า “ถ้าวัตถุประสงค์แห่งสัญญานั้น ว่าโดยสภาพหรือโดยเจตนาที่คู่สัญญาได้แสดงไว้ จะเป็นผลสำเร็จได้ก็แต่ด้วยการชำระหนี้ ณ เวลามีกำหนดก็ดี หรือภายในระยะเวลาอันใดอันหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ก็ดี และกำหนดเวลาหรือระยะเวลานั้นได้ล่วงพ้นไปโดยฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมิได้ชำระหนี้ไซร์ ท่านว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะเลิกสัญญานั้นเสียก็ได้ มิพักต้องบอกกล่าวดังว่าในมาตราก่อนนั้นเลย”

จากบทบัญญัติข้างต้นเป็นการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาจะต้องมีเหตุปรากฏว่าคู่สัญญาฝ่ายที่อยู่ในฐานะลูกหนี้ผิดสัญญาไม่ชำระหนี้ ซึ่งสิทธิการเลิกสัญญาตามมาตรา 387 กรณีที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งไม่ชำระหนี้อาจเป็นทั้งการไม่ชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้หรือเป็นการไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องตรงตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ และสิทธิในการเลิกสัญญาตามมาตรานี้สามารถใช้ได้กับการชำระหนี้ที่มีกำหนดเวลาและการชำระหนี้ไม่มีกำหนดเวลา ในกรณีที่มีการกำหนดเวลาชำระหนี้แต่เวลาการชำระหนี้ไม่ใช่สาระสำคัญ เมื่อถึงกำหนดเวลาแล้วลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะบอกเลิกสัญญาทันทีไม่ได้ เจ้าหนี้จะต้องกำหนดเวลาแก่ลูกหนี้ให้ชำระหนี้ภายในกำหนด หากพ้นกำหนดเวลานั้นเจ้าหนี้จึงมีสิทธิเลิกสัญญาได้ และในกรณีการชำระหนี้มิได้กำหนดเวลาไว้ เจ้าหนี้จะเพียงแต่เรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ไม่ได้จะต้องมีการกำหนดระยะเวลาให้ลูกหนี้ปฏิบัติก่อน หากต่อมาลูกหนี้ไม่ชำระหนี้จึงจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้

สำหรับสิทธิการเลิกสัญญาตามมาตรา 388 เป็นกรณีมีกำหนดเวลาชำระหนี้และถือกำหนดเวลาเป็นสาระสำคัญ แม้ในบทบัญญัติจะกล่าวว่ามีสิทธิเลิกสัญญาโดยมิพักต้องบอกกล่าว มิได้หมายความว่าเจ้าหนี้จะมีสิทธิเลิกสัญญาโดยมิต้องบอกกล่าว เพียงแต่ว่าการบอกเลิกสัญญานั้นเจ้าหนี้

---

[5] อรรยา สิงห์สงบ, กฎหมายว่าด้วยสัญญา, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ:วิญญูชน, 2550) น.196

ไม่ต้องกำหนดระยะเวลาให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามสัญญาเหมือนอย่างกรณี มาตรา 387 เท่านั้น หากเจ้าหนี้ต้องการเลิกสัญญาก็ยังคงต้องใช้สิทธิเลิกสัญญาโดยบอกกล่าวให้ลูกหนี้ทราบอยู่นั่นเอง

ข) กรณีที่การชำระหนี้ตกเป็นพ้นวิสัย

มาตรา 389 บัญญัติว่า “ถ้าการชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนกลายเป็นพ้นวิสัยเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษลูกหนี้ได้ไซร้ เจ้าหนี้จะเลิกสัญญานั้นเสียก็ได้”

จากบทบัญญัติดังกล่าว การเลิกสัญญาในกรณีที่การชำระหนี้ตกเป็นพ้นวิสัยต้องเป็นเหตุที่สามารถโทษลูกหนี้ได้ กล่าวคือ ลูกหนี้เป็นผู้ทำให้การชำระหนี้นั้นตกเป็นพ้นวิสัย โดยไม่ว่าจะเกิดระหว่างผิดนัดหรือไม่ก็ตาม และการชำระหนี้ซึ่งตกเป็นพ้นวิสัยนั้นจะเป็นการพ้นวิสัยทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตามเจ้าหนี้ย่อมสามารถบอกเลิกสัญญาได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าการชำระหนี้บางส่วนนั้นยังสามารถทำได้ เจ้าหนี้ไม่จำเป็นต้องรับชำระหนี้ในส่วนนั้น[6] แม้ว่าการชำระหนี้บางส่วนที่ไม่เป็นพ้นวิสัยนั้นจะยังเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ก็ตาม เจ้าหนี้บอกเลิกสัญญาได้ทันทีโดยไม่ต้องบอกกล่าว[7]

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการใช้สิทธิการเลิกสัญญาตามหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะต้องเป็นกรณีที่กฎหมายให้สิทธิในการเลิกสัญญา กล่าวคือ การเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาและการเลิกสัญญาโดยบทบัญญัติกฎหมาย คู่สัญญาไม่สามารถเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได้ตามอำเภอใจ แม้ว่าคู่สัญญาบริการจัดหาคู่จะไม่ต้องการที่จะผูกพันตามสัญญาอีกต่อไป หากข้อสัญญาไม่ได้กำหนดเหตุในการเลิกสัญญาไว้ หรือไม่มีเหตุการเลิกสัญญาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ก็ไม่สามารถเลิกสัญญาได้คู่สัญญายังคงต้องผูกพันตามสัญญาต่อไป ผู้เขียนเห็นว่าการนำหลักทั่วไปมาใช้บังคับไม่เหมาะสมกับสัญญาบริการจัดหาคู่ เพราะสัญญาบริการจัดหาคู่เกิดขึ้นจากการแสดงเจตนาของผู้ใช้บริการที่มีเหตุมาจากความไว้วางใจที่ผู้ใช้บริการมีต่อผู้ให้บริการจึงได้ตัดสินใจให้ผู้ให้บริการทำหน้าที่ในการค้นหาคู่ที่เหมาะสมให้แก่ตน หากผู้ใช้บริการหมดความไว้วางใจหรือไม่เชื่อมั่นในตัวผู้ให้บริการแล้ว ควรจะให้สิทธิแก่ผู้ใช้บริการในการเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได้ หรือในกรณีที่ผู้ใช้บริการไม่ต้องการที่จะมีคู่แล้วหรือเป็นกรณีที่ผู้ใช้บริการได้คู่จากภายนอกแล้ว จึงต้องการที่จะเลิกสัญญาแต่ไม่สามารถทำได้ เพราะไม่มีเหตุเลิกสัญญาตามกฎหมาย การที่ผู้ใช้บริการต้องผูกพันตามสัญญาต่อไปไม่มีทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์แห่งสัญญาได้เลย เนื่องด้วยผลสำเร็จของการได้คู่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการและความเต็มใจของผู้ใช้บริการ

จากที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษา แม้ว่าในปัจจุบันสัญญาบริการจัดหาคู่ทั้งที่ไม่รับประกันการได้คู่และรับประกันการได้คู่จะมีการระบุเหตุในการเลิกสัญญาให้เห็นปรากฏอยู่ในข้อสัญญา อันอาจจะทำให้คู่สัญญาใช้สิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาตามที่ มาตรา 386 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้ก็ตาม แต่เหตุในการเลิกสัญญานั้นจะถูกกำหนดขึ้นโดยฝ่ายผู้ให้บริการฝ่ายเดียว มี

---

[6] ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 218 วรรค 2

[7] *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 5*, น. 205

ลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้ใช้บริการ ส่วนใหญ่แล้วจะกำหนดให้การใช้สิทธิเลิกสัญญาขึ้นอยู่กับการพิจารณาของผู้ให้บริการ สิทธิเลิกสัญญาของผู้ใช้บริการจะถูกจำกัดโดยข้อสัญญาที่ฝ่ายผู้ให้บริการกำหนดขึ้น ผู้ใช้บริการมิได้มีอิสระในการเลิกสัญญา แต่กลับถูกกดดันจากข้อสัญญาที่ทำให้ผู้ใช้บริการไม่กล้าที่จะใช้สิทธิเลิกสัญญา เช่น การกำหนดว่า “ผู้ให้บริการมีสิทธิไม่คืนเงินแก่ผู้ใช้บริการ กรณีสิ้นสุดสัญญาเนื่องมาจากได้คู่จากข้างนอก หรือกรณีที่ผู้ใช้บริการซื้อเหมาเป็นแพ็คเกทออกเดท แล้วยังเหลือจำนวนเดทที่ยังใช้ไม่หมด”กรณีนี้ทำให้ผู้ใช้บริการไม่กล้าที่เลิกสัญญาเพราะต้องสูญเสียเงินที่ตนเองได้ชำระไปแล้ว ข้อสัญญาที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิเลิกสัญญาที่มีอยู่นั้น ไม่เป็นการให้อิสระในการเลิกสัญญาแก่ผู้ใช้บริการอย่างแท้จริง เพราะเมื่อได้มีการตกลงทำสัญญาแล้วก็ต้องบังคับให้เป็นไปตามข้อสัญญาที่ได้ตกลงกันตามหลักความศักดิ์สิทธิของการแสดงเจตนา ดังนั้น การนำสิทธิเลิกสัญญาตามหลักทั่วไปมาใช้บังคับกับสัญญาบริการจัดหาคู่ นอกจากจะไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์สัญญาบริการจัดหาคู่แล้ว ผู้เขียนเห็นว่ายังกระทบสิทธิเสรีภาพในการมีคู่ของผู้ใช้บริการมากเกินไป เพราะเท่ากับเป็นการบังคับให้ผู้ใช้บริการจะต้องมีคู่เป็นบุคคลที่ผู้ให้บริการจัดหามาให้เท่านั้น ประกอบกับเมื่อพิจารณามูลเหตุจูงใจของผู้ใช้บริการที่ตัดสินใจเข้าทำสัญญาบริการจัดหาคู่นอกจากจะมูลเหตุจูงใจจากการที่ตนต้องการมีคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาแล้ว การแสดงเจตนาเข้าทำสัญญาอาจมีผลมากจากสภาวะทางอารมณ์ เช่น มีปัญหาครอบครัว มีปัญหากับคู่รักของตน จึงทำให้ตัดสินใจเข้าใช้บริการเพื่อต้องการหาบุคคลมาบรรเทาความเสียใจ กรณีเช่นนี้ควรให้เวลาผู้ใช้บริการในการทบทวนเจตนาในการเข้าทำสัญญาของตนเองว่ามีความประสงค์แท้จริงจะเข้าใช้บริการหรือไม่ เพื่อไม่ให้กระทบสิทธิของผู้ใช้บริการคนอื่นที่มีเจตนาแท้จริงในการหาคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าวไว้นี้ เห็นว่าสิทธิเลิกสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ส่วนที่ว่าด้วยสัญญาไม่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้บังคับกับสัญญาบริการจัดหาคู่ แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญามาใช้บังคับที่สามารถนำมาใช้บังคับควบคู่กันกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อให้ความคุ้มครองผู้ใช้บริการในฐานะผู้บริโภคได้ แต่พระราชบัญญัติดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติที่จะเข้าไปแทรกแซงในเนื้อหาของสัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจได้ หลักการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญาที่มีอยู่เป็นเพียงหลักกฎหมายในเชิงควบคุมเท่านั้น ยังไม่อาจคุ้มครองผู้ใช้บริการในฐานะผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ

เมื่อพิจารณากฎหมายต่างประเทศอย่างประเทศสหรัฐอเมริการัฐแคลิฟอร์เนียมีกฎหมายที่จะนำมาใช้โดยตรง มีการกำหนดลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ ซึ่งในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “dating service contract” เป็นสัญญาที่ทำกับองค์กรใดที่เสนอบริการออกเดทหรือที่เกี่ยวกับการแต่งงาน หรือบริการที่มีลักษณะเป็นการบริการการแลกเปลี่ยนชื่อ หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่ และ

ข้อมูล ทั้งมีขั้นตอนการคัดเลือกภาพถ่าย หรือวิดีโอและมีการแนะนำบุคคลโดยองค์กรที่ให้บริการหรือการที่ให้บริการจัดงานสังสรรค์ งานสังคมที่จัดไว้สำหรับคนโสดเพื่อจุดประสงค์ในการหาคู่ โดยมีการกำหนดให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิที่จะยกเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่ หรือข้อเสนอจนถึงเที่ยงคืนของวันทำการที่สามหลังจากวันที่ผู้ใช้บริการลงนามในข้อตกลงหรือข้อเสนอที่จะซื้อบริการเหล่านั้นโดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยใด ๆ และในกรณีที่สัญญาบริการหาคู่ไม่เป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนด ผู้ใช้บริการอาจยกเลิกสัญญาได้ตลอดเวลา ทั้งได้จำกัดระยะเวลาผูกพันตามสัญญามิให้เกินกว่า 2 ปีนับแต่วันที่ทำสัญญาหรือให้ระยะเวลาของสัญญาดังกล่าวตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ แต่การบริการที่จะให้แก่ผู้ใช้บริการตามสัญญาอาจขยายระยะเวลาเริ่มต้นภายในหกเดือนและสิ้นสุดภายใน 3 ปีนับจากวันที่เข้าทำสัญญา

สำหรับกรณีกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ไม่ได้นิยามความหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้โดยตรง แต่เมื่อพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลและการคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติฉบับที่ 89-421 ของวันที่ 23 มิถุนายน 1989 มาตรา 6 พอเทียบเคียงได้ว่าเป็นสัญญาที่มีลักษณะเป็นการนำเสนอหรือประชุมร่วมกันโดยผู้ที่เป็นมืออาชีพเพื่อให้บรรลุการสมรสที่เกิดขึ้นกับลูกค้าโดยกระทำเพียงติดต่อคนที่เหมาะสมและลูกค้ามีอิสระที่จะสมรสกับบุคคลที่นำเสนอหรือไม่ก็ได้ จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติมาตรา 6 ไม่ได้กล่าวถึงค่าบริการหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ เป็นสาระสำคัญของสัญญาบริการจัดหาคู่ด้วย และมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลิกสัญญาโดยให้สิทธิผู้ใช้บริการในการเลิกสัญญาภายในระยะเวลาเจ็ดวันโดยไม่ต้องเสียค่าชดเชย และกำหนดว่าภายใน 7 วันนั้น ผู้ให้บริการยังไม่มีสิทธิรับชำระเงินไม่ว่าในรูปแบบใด การเลิกสัญญามีผลบังคับใช้เมื่อบุคคลที่ทำสัญญากับผู้ให้บริการได้แสดงเจตนาเลิกสัญญาไปยังผู้ให้บริการอย่างชัดแจ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งจดหมายลงทะเบียนตอบรับ หรือโดยการส่งมอบให้กับผู้ให้บริการเป็นคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรในเรื่องของการสละสิทธิ์ตามสัญญา ส่วนในกรณีที่มีการเลิกสัญญาภายหลังจากระยะเวลา 7 วัน ผู้ใช้บริการสามารถเลิกสัญญาได้โดยร้องขอเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับมาพร้อมกับหลักฐานของเหตุผลที่ถูกต้อง ทั้งราคาที่ตกลงกันในขั้นต้นจะลดลงในสัดส่วนตามลำดับของระยะเวลาของสัญญา และที่เรียกใช้ยังไม่ครบกำหนด จำนวนเงินที่จ่ายในส่วนที่เกินกว่าราคาที่กำหนดข้างต้นจะต้องได้รับการชดเชยโดยผู้ให้บริการภายใน 2 เดือนที่ได้รับจดหมายลงทะเบียน

จะเห็นได้ว่ากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริการัฐแคลิฟอร์เนียและประเทศสาธรณรัฐฝรั่งเศสจะมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิในการเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่ โดยมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่เพื่อไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลในการมีคู่ของประชาชนที่เข้าใช้บริการ ผู้เขียนจึงเห็นว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับสิทธิการเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้โดยเฉพาะซึ่งผู้เขียนจะได้กล่าวไว้ในข้อเสนอแนะในบทต่อไป

5.2 ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

เนื่องจากธุรกิจบริการจัดหาคู่มีจุดมุ่งหมายให้บุคคลที่เข้าใช้บริการได้พบเจอคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาอันอาจนำไปสู่การสมรสกันตามกฎหมายและการมีครอบครัว ฉะนั้นบุคคลที่เข้าร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ จึงควรเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยอันสมควรและเป็นบุคคลที่มีความสามารถตามกฎหมายในการที่จะมีคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาได้ ปัจจุบันพบว่ามีบุคคลบางประเภทที่กฎหมายไม่ได้รับรองสถานะไว้ได้เข้าร่วมในการรับบริการด้วย อย่างกรณีบุคคลที่ผ่าตัดแปลงเพศหรือมีลักษณะความต้องการแบบรักร่วมเพศ เช่นนี้คงมีปัญหาอันพึงต้องพิจารณาว่าการเข้าใช้บริการของบุคคลดังกล่าวนั้นจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายหรือไม่ นอกจากนี้ยังพบว่ามีบุคคลที่หย่อนความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญาหรือที่กฎหมายห้ามมิให้ทำการสมรสเข้าใช้บริการจัดหาคู่ด้วย เป็นผลให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นที่เข้าใช้บริการ โดยมีความต้องการคู่ที่สามารถทำการสมรสกันได้โดยสมบูรณ์ตามกฎหมายแต่ต้องพบเจอบุคคลดังกล่าว แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในการกำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการเข้าใช้บริการจัดหาคู่ แม้บุคคลที่เข้าใช้บริการจะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคพ.ศ. 2522 ก็ตาม แต่การนำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับเพื่อคุ้มครองสิทธิยังคงต้องบังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงมีข้อจำกัดทางกฎหมายบางประการที่อาจส่งผลให้บุคคลเข้าใช้บริการจัดหาคู่ไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าที่ควร มีปัญหาให้ต้องวิเคราะห์กรณี ดังนี้

5.2.1 ผู้ใช้บริการที่ต้องการคู่เพศเดียวกัน

กฎหมายได้รับรองสถานะของเพศชายและเพศหญิง เพศของบุคคลที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติเป็นสิ่งที่บ่งบอกความแตกต่างทางด้านสรีระร่างกายระหว่างชายกับหญิง[8] ที่กฎหมายได้รับรองสถานะเพื่อกำหนดสิทธิระหว่างเพศชายกับเพศหญิงอันเป็นสถานะของบุคคลที่ได้มาโดยการเกิด แต่เพศของบุคคลที่ได้มาโดยทำศัลกรรมผ่าตัดแปลงเพศกฎหมายไม่ได้รับรองสถานะ แม้ว่าชายหรือหญิงจะมีการผ่าตัดแปลงเพศแล้วก็ไม่ทำให้บุคคลที่เปลี่ยนอวัยวะเพศกลายเป็นชายหรือหญิงตามนัยของกฎหมาย จากข้อเท็จจริงที่ได้ทำการศึกษาพบว่าการเข้าใช้บริการจัดหาคู่ของบุคคลกลุ่มนี้ต้องการหาคู่ที่เป็นเพศเดียวกันในลักษณะของรักร่วมเพศที่ไม่มีกฎหมายรับรองความสัมพันธ์บุคคลที่เป็นเพศเดียวกันให้สมรสกันได้ ดังนั้น การรับบริการจัดหาคู่สำหรับผู้ที่ต้องการคู่เพศเดียวกันจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่นั้น ผู้เขียนเห็นว่าแม้กฎหมายจะไม่ได้รับรองความสัมพันธ์ให้บุคคลที่เป็นเพศเดียวกันสมรสกันได้และเป็นการขัดต่อมาตรา

---

[8] อมรา พงศาพิชญ์,เพศสถานะและเพศวิถีในสังคมไทย,พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2548), น. 2

1448 และมาตรา 1458 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้กำหนดให้ “การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงอายุครบ 17 ปี บริบูรณ์” และ “การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายหญิงยินยอมเป็นสามีภริยากัน” แต่กฎหมายก็ไม่ได้กล่าวไว้โดยชัดแจ้งการอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาของบุคคลที่เป็นเพศเดียวกันขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ประกอบกับเมื่อพิจารณาจุดมุ่งหมายของการบริการจัดหาคู่ก็เพื่อให้ผู้ใช้บริการกับคู่ในอนาคตตกลงที่จะอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาไม่ว่าจะมีการสมรสหรือไม่ก็ตาม ทั้งปัจจุบันได้มีการออกร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนคู่ชีวิตที่จะให้การรับรองความสัมพันธ์ของบุคคลเพศเดียวกันในรูปแบบคู่ชีวิต ที่กำหนดสิทธิหน้าที่เสมือนเป็นการสมรสระหว่างชายกับหญิงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในบรรพ 5 ที่นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม จึงเห็นว่าการที่บุคคลจะเข้ารับบริการโดยมีความต้องการจะหาคู่ในอนาคตที่เป็นเพศเดียวกันจึงไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ผู้ให้บริการสามารถให้บริการจัดหาคู่ที่เป็นเพศเดียวกันได้ ผู้ใช้บริการที่ต้องการหาคู่เพศเดียวกันย่อมอยู่ในฐานะเป็นผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เสียค่าตอบแทน อย่างไรก็ดีผู้เขียนยังคงเห็นว่าควรมีกฎหมายให้การรับรองสิทธิของบุคคลที่มีความต้องการได้คู่ที่เป็นเพศเดียวกันไว้อย่างชัดเจนเพื่อไม่ให้ผู้ให้บริการอ้างเหตุที่ไม่มีกฎหมายรับรองสถานะของบุคคลดังกล่าวเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบในความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้ารับบริการ

5.2.2 ความสามารถและข้อจำกัดสิทธิของผู้ใช้บริการ

เนื่องจากธุรกิจบริการจัดหาคู่มีวัตถุประสงค์ให้บุคคลสองคนเป็นคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา แต่ไม่มีกฎหมายกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับความสามารถและข้อจำกัดสิทธิอันเป็นสาระสำคัญของบุคคลที่จะเข้าใช้บริการจัดหาคู่ไว้โดยเฉพาะ จึงมีปัญหาเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่สมควรจะเข้าใช้บริการจัดหาคู่ อย่างกรณีของผู้เยาว์ซึ่งเป็นบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะยังอยู่ในระหว่างเป็นนักเรียน นักศึกษา ยังไม่สามารถรับผิดชอบดูแลชีวิตจนเองได้ เข้าใช้บริการจัดหาคู่และได้คู่ที่ผู้ให้บริการจัดหามาจึงตกลงคบหากัน และมีความสัมพันธ์กันในทางชู้สาวกับคู่อันเป็นการเสี่ยงต่อการมีบุตรก่อนถึงวัยอันควร และสุดท้ายก็มีการเลิกรากันไป เป็นต้น กรณีเช่นนี้แม้จะนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาใช้บังคับประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ไม่สามารถให้ความคุ้มครองได้เท่าที่ควร เพราะหลักกฎหมายที่มีอยู่นั้นเพียงแต่จำกัดความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญาของผู้เยาว์ในบางประเภท กรณีที่ฝ่าฝืนมีผลให้สัญญานั้นเป็นโมฆียะหรือโมฆะเท่านั้น ไม่สามารถคุ้มครองและป้องกันผู้เยาว์ก่อนได้ที่จะได้รับความเสียหาย เนื่องจากบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิในการทำนิติกรรมของผู้เยาว์นั้น เป็นการคุ้มครองภายหลังที่นิติกรรมอันเป็นโมฆียะหรือโมฆะเกิดขึ้นแล้ว หากจะนำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับเพื่อคุ้มครองผู้เยาว์ในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ยังไม่อาจให้ความคุ้มครองได้เพียงพอ

สำหรับกรณีของคนไร้ความสามารถที่มีทั้งคนวิกลจริตตามความจริงที่ศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ซึ่งสามารถทำนิติกรรมอันมีผลตามกฎหมายได้ทุกประการ ยกเว้นแต่ว่าขณะที่ทำนั้นวิกลจริตอันเป็นผลให้สัญญาเป็นโมฆียะ หรือในกรณีของคนวิกลจริตที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถแล้วไม่สามารถทำนิติกรรมใด ๆ ได้เลยก็เช่นกัน เมื่อผลของการเข้าใช้บริการนั้นอาจทำให้ผู้ใช้บริการนั้นมีคู่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา จึงไม่สมควรที่จะให้บุคคลดังกล่าวเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะอาจส่งผลกระทบให้มีการตั้งครรภ์กำเนิดเด็กที่ไม่มีร่างกายที่สมบูรณ์ได้ ทั้งเมื่อพิจารณาเงื่อนไขการสมรสก็บัญญัติห้ามโดยชัดแจ้งมิให้บุคคลวิกลจริต หรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถทำการสมรสกัน ซึ่งหากให้บุคคลเหล่านี้เข้าใช้บริการก็จะทำให้ผู้ใช้บริการคนอื่น ๆ อาจได้รับความเสียหายจากบุคคลกลุ่มนี้ได้

นอกจากนี้ ยังมีข้อพึงพิจารณาเกี่ยวกับบุคคลที่เข้าใช้บริการในขณะที่ตนมีคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาอยู่แล้วไม่ว่าจะจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายหรือไม่ ปัจจุบันพบว่ามีบุคคลเข้าใช้บริการในขณะที่ตนเองมีคู่ที่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาอยู่แล้ว กรณีนี้เช่นนี้ส่งผลกระทบต่อสมาชิกผู้ใช้บริการคนอื่น ๆ ที่เลือกบุคคลดังกล่าวเป็นคู่ หากข้อเท็จจริงดังกล่าวปรากฏขึ้นในภายหลังย่อมส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างคู่ และอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในเรื่องการสมรสซ้อน ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรให้มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะเกี่ยวกับความสามารถและข้อจำกัดสิทธิอันเป็นสาระสำคัญของบุคคลที่จะเข้าใช้บริการและบทลงโทษบุคคลที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อป้องกันความเสียหายในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

จากที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับเพื่อคุ้มครองบุคคลที่เข้าร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองได้เพียงพอ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ไม่มีบทบังคับแห่งสิทธิที่สามารถนำมาใช้บังคับเพื่อป้องกันปัญหาเกี่ยวกับผู้บริโภคในการเข้าใช้บริการกรณีดังกล่าวได้ ซึ่งกรณีเช่นนี้กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้มีบทบัญญัติกฎหมายวางหลักเกณฑ์ในเรื่องความสามารถและคุณสมบัติของบุคคลที่เข้าร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ทางด้าน อายุ สถานะภาพ และจำกัดสิทธิบุคคลบางจำพวกมิให้มีส่วนร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ และข้อมูลการสมรสที่สำคัญต่อการเข้าใช้บริการไว้อย่างชัดเจน ส่วนกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกามลรัฐแคลิฟอร์เนียและประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสไม่ได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะของบุคคลที่เข้าร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ไว้

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเรื่องความสามารถและข้อจำกัดสิทธิในการเข้าใช้บริการของบุคคลที่จะเข้าใช้บริการ โดยมีกฎหมายควบคุมการใช้บริการในการกำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่รับบริการจัดหาคู่ให้แก่บุคคลที่ไม่บรรลุนิติภาวะ บุคคลวิกลจริต และบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ และบุคคลที่มีคู่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาอยู่ก่อนแล้ว อันจะเป็นการป้องกันก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้นจากบุคคลเหล่านี้

5.3 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่คุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

ประเทศไทยไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ โดยเฉพาะ ธุรกิจบริการจัดหาคู่จึงอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองประชาชนที่อยู่ในฐานะผู้บริโภคเป็นการทั่วไป โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่อำนาจหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ก็คือ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและคณะกรรมการคุ้มครองเฉพาะเรื่อง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ ทั้งพระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 ดังนี้คือ

1. รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

2. ติดตามและสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการใด ๆ ตามที่เห็นสมควรและจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

3. สนับสนุนหรือทำการศึกษาและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองของผู้บริโภคร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภคในทุกระดับการศึกษาที่เกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับ จากสินค้าหรือบริการ

5. ดำเนินการเผยแพร่วิชาการ และให้ความรู้และการศึกษาแก่ผู้บริโภคเพื่อสร้างนิสัยในการบริโภคที่เป็นการส่งเสริมพลานามัย ประหยัดและใช้ทรัพยากรของชาติให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

6. ประสานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุม ส่งเสริม หรือกำหนดมาตรฐานของสินค้าหรือบริการ

7. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมาย

จากอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคจึงเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานให้กับผู้ถูกละเมิดสิทธิใช้สินค้าหรือบริการ โดยดำเนินการตามแนวทางที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือคณะกรรมการคุ้มครองเฉพาะเรื่องกำหนด ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่เป็นผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการและรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบแม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทน

นอกจากนี้การทำหน้าที่ของสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้วางแนวทางในการให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจในการออกคำสั่งและกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภค การออกคำสั่งหรือหลักเกณฑ์นั้นจะต้องทำเป็นพระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวงเพื่อนำมาใช้บังคับ แต่ขณะนี้ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ แม้หน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้นั้นจะมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการและการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อคุ้มครองประชาชน แต่อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวเป็นการปฏิบัติตามหลักกฎหมายกว้าง ๆ ที่ใช้กับธุรกิจโดยทั่วไปเท่านั้นยังไม่มีประสิทธิภาพในควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่เนื่องจากปัญหากรณีต่าง ๆ ดังนี้ คือ

5.3.1 กรณีขาดอำนาจควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการในธุรกิจบริการจัดหาคู่

เมื่อพิจารณาหลักกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะนำมาใช้บังคับเพื่อควบคุมการประกอบกิจการของผู้ประกอบธุรกิจ หน่วยงานที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 จึงขาดอำนาจในการควบคุมการประกอบกิจการของผู้ประกอบธุรกิจ บทบัญญัติกฎหมายที่มีอยู่เป็นเพียงหลักเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นการสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจ ภายหลังจากที่ธุรกิจประเภทนั้น ๆ ได้เริ่มดำเนินการไปแล้ว เพราะกฎหมายไม่ได้กำหนดให้หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจควบคุมธุรกิจตั้งแต่การเริ่มประกอบกิจการ ทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เพียงแต่ให้อำนาจคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจออกมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคโดยคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจออกประกาศเพื่อควบคุมธุรกิจเท่านั้น และขณะนี้ยังไม่มีการออกประกาศควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจึงไม่มีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติการควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่ตั้งแต่เริ่มต้นประกอบกิจการ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการควบคุมเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจในด้านการศึกษา ความรู้ความเชี่ยวชาญ และสถานะทางการเงิน เป็นเหตุให้บุคคลใด ๆ ก็สามารถจะประกอบกิจการได้โดยไม่ถูกตรวจสอบโดยหน่วยงานของรัฐก่อนที่เริ่มประกอบกิจการ อันจะเป็นการช่วยคัดกรองผู้ประกอบธุรกิจก่อนที่จะถึงมือผู้ใช้บริการที่เป็นผู้บริโภค ปัจจุบันธุรกิจบริการจัดหาคู่จึงปรากฏอยู่ในประเทศไทยโดยทั่วไป ทั้งบริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์ บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซต์ บริการจัดหาคู่ผ่านการจัดงานสังสรรค์เพื่อพบปะคู่ และบริการจัดหาคู่ผ่านนักจับคู่ โดยที่ผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้ให้บริการไม่ต้องดำเนินการใด ๆ เพื่อขออนุญาตประกอบกิจการจากรัฐก่อนเริ่มกิจการ เป็นเหตุให้ผู้ใช้บริการที่อยู่ในฐานะเป็นผู้บริโภคต้องแบกรับความเสี่ยงที่อาจพบเจอผู้ประกอบธุรกิจขาด

ประสิทธิภาพและไม่ได้มาตรฐานบริการที่ผู้ใช้บริการควรได้รับ หากว่าหน่วยงานที่จัดตั้งเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีอำนาจควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการในธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะก็จะเป็นการช่วยปกป้องคุ้มครองผู้ใช้บริการในฐานะผู้บริโภคได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งผู้เขียนเองเห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเพราะธุรกิจบริการจัดหาคู่เป็นธุรกิจที่แตกต่างจากธุรกิจบริการทั่วไปตรงที่เป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อที่จะอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยา หากมีความเสียหายเกิดขึ้นก็ไม่ใช่แต่เพียงความเสียหายในทางทรัพย์สินเท่านั้น แต่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่เล็กที่สุดแต่มีสำคัญมากที่สุดจนไม่อาจจะคำนวณความเสียหายเป็นตัวเงินได้ ทั้งยังเป็นธุรกิจบริการที่มีผลต่อภาพลักษณ์ของสังคมไทยและกระทบประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงามอันมีความแตกต่างจากสังคม ประเพณี วัฒนธรรมในประเทศฝั่งตะวันตก เสี่ยงต่อการตกเป็นเครื่องมือของผู้ไม่สุจริตในการทำผิดต่อกฎหมาย

เมื่อพิจารณากฎหมายของต่างประเทศอย่างประเทศสาธรณรัฐเกาหลี จะเห็นว่ามีความแตกต่างจากกรณีของประเทศไทย เพราะประเทศเกาหลีใต้มีการออกกฎหมายใช้บังคับเพื่อควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่เฉพาะ โดยควบคุมและกำกับดูแลด้านใบอนุญาตประกอบกิจการและด้านมาตรฐานธุรกิจบริการจัดหาคู่ จึงมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้มีหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง แบ่งออกเป็น 2 หน่วยงาน ได้แก่

1) หน่วยงานของรัฐประจำเขตการปกครองที่สำนักงานของผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ตั้งอยู่ มีอำนาจการออก ยกเลิก เพิกถอนใบอนุญาตการประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ และเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับเรื่องรายงานผลการระงับของธุรกิจ การชะงัก การเริ่มต้นใหม่ของธุรกิจ ทั้งยังมีอำนาจออกคำสั่งให้หยุดดำเนินธุรกิจหรือปิดกิจการกรณีที่กระทำฝ่าฝืนหรือมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ และมีอำนาจในการพิจารณาและตัดสินการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยใช้มาตรการทางปกครอง ทั้งมีอำนาจในการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่ได้ออกไปแล้ว ซึ่งหน่วยงานของรัฐประจำเขตการปกครองของเมืองดังกล่าวมีอำนาจครอบคลุมทั้งธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศและระหว่างประเทศที่ประกอบกิจการอยู่ในเขตการปกครองของตน

2) กระทรวงความเสมอภาคทางเพศและครอบครัว เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมมาตรฐานธุรกิจบริการจัดหาคู่และกำกับดูแลการดำเนินงานของผู้ให้บริการจัดหาคู่ โดยมีอำนาจกำกับดูแลการดำเนินงานให้ไปเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของกฎหมาย และมีอำนาจตรวจสอบและกำหนดรายละเอียดวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติของผู้ให้บริการจัดหาคู่ในเรื่องที่รัฐบัญญัติควบคุมธุรกิจนายหน้าการสมรส กฤษฎีกาและกฎกระทรวงกำหนดไว้ให้ปฏิบัติ รวมทั้งมีอำนาจดำเนินการการจัดการศึกษาอมรมเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญด้านจริยธรรมและการจัดหาคู่แต่งงานระหว่างประเทศ

ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนที่จะได้รับการลงทะเบียนธุรกิจบริการจัดหาคู่ ทั้งยังมีอำนาจกำหนดรายละเอียดที่จะต้องปรากฏอยู่ใบรายงานธุรกิจสำหรับธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศ และกรณีใบลงทะเบียนธุรกิจสำหรับธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ

ส่วนในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกาของรัฐแคลิฟอร์เนียร์ไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจที่จะประกอบกิจการเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องดำเนินการเพื่อขอออกใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ ทั้งไม่ปรากฏว่ากฎหมายกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขหรือกำหนดลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้ การเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่สามารถทำได้ในรูปแบบของบริษัท หุ้นส่วนทางธุรกิจของแต่ละบุคคลหรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น ๆ เพียงแต่ในกรณีที่ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ในรูปแบบของธุรกิจลักษณะใดก็ต้องดำเนินการจัดตั้งตามกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ การดำเนินการของผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่เพียงแต่อยู่ภายใต้กฎหมายแพ่งของรัฐแคลิฟอร์เนียว่าสัญญาบริการจัดหาคู่เท่านั้น ไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานใดเฉพาะให้รับผิดชอบควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง แม้ว่าประเทศสหรัฐอมริกาจะมีกฎหมายควบคุมนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ ตามรัฐบัญญัติควบคุมนายหน้าการสมรส (International Marriage Broker Regulation Act of 2005) ที่ใช้บังคับกับทุกรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีหน่วยงานที่ควบคุมและกำกับดูแลนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศที่ทำให้ผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศต้องอยู่ภายใต้อำนาจขององค์กรดังกล่าวด้วย ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงความมั่นคงแห่งประเทศก็ตาม แต่ทั้งสององค์กรดังกล่าวมีอำนาจในการควบคุมและการกำกับดูแลการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศหรือผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศเพื่อป้องกันการหลบเลี่ยงกฎหมายตรวจคนเข้าเมืองและป้องกันความรุนแรงสำหรับผู้ที่อาจตกเป็นเหยื่อของการล่วงละเมิดและอาชญากรรมอื่น ๆ ที่แฝงมากับธุรกิจดังกล่าว แต่องค์กรทั้งสองดังกล่าวก็ไม่มีอำนาจในการควบคุมการประกอบกิจการในธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ

สำหรับประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลและการคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติฉบับที่ 89-421 ของวันที่ 23 มิถุนายน 1989 มาใช้บังคับกับธุรกิจที่มีลักษณะเป็นการให้บริการจัดหาคู่สมรสตามที่กฎหมายกำหนด และได้มีการออกพระราชกฤษฎีกา 90-422 ของวันที่ 16 พฤษภาคม 1990 มาใช้บังคับเพื่อควบคุมการดำเนินการของผู้ให้บริการสำหรับธุรกิจดังกล่าว หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่ ได้แก่ การกระทรวงการต่างประเทศ การกระทรวงเศรษฐกิจและการเงิน งบประมาณสำหรับผู้บริโภค ที่มีความรับผิดชอบในการควบคุมการดำเนินการของธุรกิจบริการจัดหาคู่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเกี่ยวกับการควบคุมและกำกับดูแลด้านสัญญาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด แต่หน่วยงานดังกล่าวก็ไม่ได้ควบคุมการประกอบกิจการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตั้งแต่การเริ่มต้นธุรกิจใน

ลักษณะของใบอนุญาตประกอบกิจการเหมือนอย่างประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ผู้เขียนจึงเห็นควรว่าประเทศไทยเองควรมีกฎหมายให้อำนาจหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการในธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ เพื่อช่วยตรวจสอบประสิทธิภาพของผู้ประกอบธุรกิจและมาตรฐานธุรกิจบริการจัดหาคู่แทนผู้ใช้บริการในเบื้องต้น

5.3.2 กรณีขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่

เนื่องจากหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 จะมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินการของผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ในด้านการโฆษณา ด้านฉลาก ด้านสัญญา และในด้านอื่นที่เกี่ยวกับสินค้าที่เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยการติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคเท่านั้น แต่เนื่องจากธุรกิจบริการจัดหาคู่มีลักษณะพิเศษกว่าธุรกิจทั่วไปที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางครอบครัวของผู้ใช้บริการที่อาจไม่ยั่งยืน ผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้ให้บริการจึงควรเป็นผู้ที่มีจริยธรรมและมีความรู้ในการจัดหาคู่อันควรทราบถึงอุปสรรคปัญหาต่างๆที่จะกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาและความสัมพันธ์ทางครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางด้านภาษา ประเพณี วัฒนธรรมของผู้ใช้บริการกับคู่ เพื่อช่วยลดปัญหาการหย่าร้าง ความรุนแรงในครอบครัวของบุคคลที่เข้ามาใช้บริการและได้คู่จากการเข้าใช้บริการ

ดังนั้น หน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวข้องในควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ควรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการวางแนวทางให้การศึกษาแก่ผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวโดยเฉพาะ แต่ด้วยลำพังความรู้ความเชี่ยวชาญของหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคนั้นไม่ได้มุ่งเน้นทางด้านภาษา ประเพณี วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ทางครอบครัวโดยเฉพาะ ทำให้หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติดังกล่าวยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ความรู้ทางด้านจริยธรรมและการจัดหาคู่ แม้ตามมาตรา 20 (4) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจะกำหนดอำนาจหน้าที่ให้สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ผู้บริโภคได้การศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับจากสินค้าและบริการก็ตาม แต่หากหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมและให้การศึกษาไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะก็ไม่สามารถจะให้การส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญและด้วยความหลากหลายทางภาษา ประเพณี วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น หรือในแต่ละประเทศ ย่อมเป็นหนทางที่อยากลำบากที่จะให้สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคต้องทำการศึกษาได้ทั้งหมด จึงควรมีหน่วยงานที่ควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทำหน้าที่ควบคุมหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติของผู้ให้บริการที่มีต่อ

ผู้ใช้บริการในการให้การศึกษาทางด้านภาษา ประเพณี วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ในครอบครัวของคู่ที่จัดหามานั้นให้ผู้ใช้บริการในฐานะผู้บริโภคทราบ เพื่อความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่ยั่งยืนในอนาคต และเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ของธุรกิจบริการจัดหาคู่ให้ดีมากขึ้น มิให้สุ่มเสี่ยงต่อการถูกสังคมไทยมองว่าเป็นเพียงธุรกิจที่สนองความต้องการทางเพศ

เมื่อพิจารณากฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี มีการกำหนดให้กระทรวงความเสมอภาคทางเพศและครอบครัว หรือนายกเทศมนตรีและผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้การศึกษาหรือการมอบหมายการอบรมศึกษาดังกล่าว ให้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่เพื่อเพิ่มความรู้ความเชี่ยวชาญด้านจริยธรรมและการจัดหาคู่เฉพาะการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ โดยกำหนดเป็นคุณสมบัติหนึ่งของผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศในการขอใบรับรองลงทะเบียนธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศอันเป็นลักษณะของใบอนุญาตประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ ส่วนกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสมิได้มีการกล่าวในเรื่องนี้ไว้

5.4 ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้กำหนดวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคโดยทั่วไปว่าในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการใดได้บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแล้วให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้นำวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ซ้ำหรือขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว การคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่จึงเป็นไปตามวิธีการคุ้มครองทั่วไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ นอกจากวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคโดยทั่วไปแล้ว พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ยังมีวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคเฉพาะด้านการโฆษณาและด้านสัญญาอันจะนำมาใช้บังคับเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในกิจบริการจัดหาคู่ได้ แต่จากการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคดังกล่าวเมื่อนำมาใช้ในธุรกิจบริการจัดหาคู่พบว่ามีปัญหากฎหมาย ดังนี้

5.4.1 ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้านการโฆษณา

การคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณานั้น หากธุรกิจใดมีกฎหมายควบคุมการโฆษณาเฉพาะธุรกิจประเภทนั้นก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่ควบคุมการโฆษณาสำหรับธุรกิจประเภทนั้น แต่หากเป็นกรณีของธุรกิจทั่วไปที่ไม่มีกฎหมายควบคุมการโฆษณาเฉพาะ ก็ต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 หมวด 2 ส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา มาตรา 22 ถึงมาตรา 29 เมื่อธุรกิจบริการจัดหาคู่ไม่ได้เป็นธุรกิจที่มีกฎหมายควบคุมเฉพาะในด้านการโฆษณา จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย จากการศึกษาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ

คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณาพบว่ายังไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้านการโฆษณา ยังมีปัญหาในนำมาใช้บังคับกับการโฆษณาของธุรกิจบริการจัดหาคู่ ผู้เขียนจึงขอพิจารณาแบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

(1) การโฆษณาเพื่อประโยชน์ของผู้ให้บริการ เป็นการโฆษณาเพื่อหวังผลกำไรทางเศรษฐกิจ มีลักษณะในการสร้างความเชื่อมั่นในการธุรกิจบริการจัดหาคู่และจูงใจให้ผู้ใช้บริการทั่วไปเข้าใช้บริการอันมีผลช่วยเพิ่มจำนวนผู้ใช้บริการ มีวิธีการโฆษณาผ่านสื่อสารมวลชนให้แพร่หลายแก่บุคคลทั่วไป ซึ่งจากการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการโฆษณาเพื่อประโยชน์ของผู้ให้บริการที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน พบว่ามีการใช้ข้อความยืนยันข้อเท็จจริงแสดงการรับรองคุณสมบัติของคู่ในอนาคต เช่น ข้อความว่า “หาคู่ต่างชาติ จริงใจ นิสัยดี การเงินมั่นคง” หรือ “ต้องการมีคู่เป็นชาวต่างชาติ ไม่ต้องกังวลเรื่องภาษา เพราะชาวต่างชาติส่วนใหญ่สามารถเข้าใจหรือพูดภาษาไทยได้” เป็นต้น ซึ่งการโฆษณาดังกล่าวเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่อาจเกินกว่าคุณสมบัติแท้จริงหรือไม่ตรงกับความเป็นจริงอันจะเข้าลักษณะเป็นการหลอกลวง เพื่อจูงใจให้บุคคลที่ต้องการมีคู่เข้าใช้บริการโดยเข้าใจว่าจะพบเจอคู่ที่มีลักษณะตามที่ผู้ให้บริการโฆษณา แต่เมื่อตัดสินใจเข้าใช้บริการผู้ใช้บริการก็ไม่ได้พบเจอคู่ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ได้ทำการโฆษณาไว้ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้ข้อความในลักษณะยืนยันข้อเท็จจริงแสดงถึงคุณภาพการบริการและข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าในผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานสถิติ เช่น ข้อความว่า “เว็บไซน์หาคู่ที่ดีสุด” [9] หรือ “บริการหาคู่ไว้ใจได้ 100%”[10] หรือ”บริษัทจัดหาคู่ระดับพรีเมี่ยมเพื่อการแต่งงานอันดับ 1 ในประเทศไทยสำหรับกลุ่มนักธุรกิจและผู้มีชื่อเสียง ฐานข้อมูลสมาชิกมากที่สุดในประเทศไทย”[11] เป็นต้น ซึ่งมิใช่เป็นเพียงการโฆษณาขั้นตอนการบริการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้บริการในการตัดสินใจเข้าใช้บริการเท่านั้น เป็นเหตุให้มีประชาชนหลงเชื่อและเข้าใช้บริการเป็นจำนวนมากเพราะคาดหวังว่าจะได้พบเจออคู่ที่มีคุณสมบัติตามที่ได้โฆษณาไว้และการบริการที่มีคุณภาพ

จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว ผู้เขียนจึงได้พิจารณาบทบัญญัติกฎหมายมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่กล่าวว่า การโฆษณาจะต้องไม่ใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ

---

[9] “เว็บไซน์หาคู่ต่างชาติที่ดีที่สุด”สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557 จาก http://www.thai.livingthai.org

[10] “บริการหาคู่ไว้ใจได้ 100%” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557จาก http://www.bangkokmatching.com

[11] “บริษัทจัดหาคู่ระดับพรีเมี่ยมเพื่อการแต่งงานอันดับ 1 ในประเทศไทยสำหรับกลุ่มนักธุรกิจและผู้มีชื่อเสียง ฐานข้อมูลสมาชิกมากที่สุดในประเทศไทย” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557 จากhttp://www.bangkokmatching.com

ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ ซึ่งข้อความที่ถือว่าเป็นข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวมนั้น ได้แก่ ข้อความที่มีลักษณะเป็นข้อความเท็จหรือเกินความจริง การพิจารณาข้อความว่าเป็นข้อความเท็จหรือเกินความจริงหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณามาตรา 22 วรรคท้ายด้วยว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณานั้น บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ก็ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณา ซึ่งโฆษณาเท็จหรือโฆษณาเกินความจริง ก็คือ โฆษณาซึ่งแสดงข้อความแตกต่างจากความจริงและผลแห่งการแสดงเช่นนั้นทำให้พฤติกรรมการบริโภคหันเหไปในทางที่ข้อความนั้นมุ่งหมาย ข้อความที่แสดงนั้นอาจเป็นเท็จหรือลวงอยู่ในตัว หรือแม้ไม่มีสิ่งแสดงว่าน่าจะเท็จแต่ความหมายที่ผู้รับรู้ข้อความนั้นเข้าใจอาจเป็นเท็จถือว่าเป็นการลวงได้ กฎหมายถือว่าเป็นเท็จหรือเกินความจริงนั้น ต้องเป็นเท็จชนิดที่ผู้บริโภคหรือประชาชนทั่วไปไม่อาจรู้ได้ว่าไม่เป็นความจริง ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแห่งข้อความที่เข้าลักษณะต้องห้ามบทบัญญัติดังกล่าวกรณีมีการร้องเรียนว่าโฆษณานั้นหลวกลวง ผู้บริโภคพบความจริงว่าไม่เป็นอย่างที่โฆษณา คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจสั่งให้ผู้ทำการโฆษณาพิสูจน์เพื่อแสดงความจริงได้ กระบวนการพิสูจน์การโฆษณาอยู่บนพื้นฐานกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ผู้ใดกล่าวอ้างผู้นั้นต้องเป็นฝ่ายที่ต้องพิสูจน์ การพิสูจน์ว่าความจริงนั้น มีข้อยกเว้นบางกรณีที่ไม่ต้องพิสูจน์ก็คือการโฆษณาที่อ้างความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลเป็นเรื่องที่ไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริงหรือเป็นเท็จ[12] ได้แก่ ความสวย ความทันสมัย ความสุขสดชื่น ความอร่อยเป็นเรื่องขึ้นอยู่กับจิตใจ จากการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอีกกรณีหนึ่งคือ กรณีที่ผู้ให้บริการนำรูปของชายหรือหญิงที่มีรูปร่างหน้าตาดีไปทำการโฆษณา เมื่อผู้ใช้บริการนัดพบบุคคลดังกล่าวพบว่าเป็นคนละคนกลับบุคคลที่ปรากฏในรูปเช่นนี้อาจเข้าลักษณะเป็นการหลอกลวงในทางอาญา เพราะถือเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อผู้ใช้บริการอันเป็นความผิดฐานฉ้อโกงได้

ยกตัวอย่างเช่น บริษัท ก ผู้ให้บริการจัดหาคู่ นำรูปถ่ายของนางสาว ข ซึ่งมีรูปร่างหน้าตาดี ไปทำการโฆษณาว่าคือ นางสาว ค ซึ่งความจริงแล้วไม่ใช่รูปของนางสาว ค ต่อมา นาย ง เข้ามาใช้บริการจึงขอนัดพบนางสาว ค ปรากฏว่านางสาว ค เป็นคนละคนกับในรูปที่ผู้ให้บริการโฆษณาและไม่ได้มีรูปร่างหน้าตาดี

แต่มีปัญหาที่น่าวิเคราะห์อีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในสมัยนี้ คือ การใช้เทคโนโลยีอย่างโทรศัพท์มือถือแต่งรูปเพื่อให้รูปร่าง หน้าตาดีกว่าความเป็นจริง แต่เมื่อผู้ใช้บริการนัดพบตัวจริงกลับไม่ได้มีรูปร่าง หน้าตาดีเหมือนในรูปถ่าย

ยกตัวอย่างเช่น บริษัท ก ผู้ให้บริการจัดหาคู่ นำรูปถ่ายของนางสาว ข ไปแต่งรูปให้ดูรูปร่าง หน้าตาดี คล้ายกับดาราเกาหลี ทำให้นาย ค ตกลงเข้าใช้บริการและขอนัดพบนางสาว ข แต่

---

[12] สุษม ศุภนิตย์, คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับการตลาด, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ:วิญญูชน, 2553) น.137

เมื่อพบตัวจริงแล้วไม่ได้มีรูปร่างหน้าตาดีเหมือนอย่างในรูป ที่บริษัท ก ใช้ในการโฆษณาเช่นนี้จะถือว่าเป็นการหลอกลวงผู้ใช้บริการอันเข้าลักษณะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงหรือไม่ หรือเป็นเพียงข้อความที่มีลักษณะเป็นข้อความเท็จหรือเกินความจริงตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กรณีเช่นนี้ สำหรับผู้เขียนมีความเห็นว่าน่าจะถือเป็นเพียงการโฆษณาที่เกินความจริงตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เท่านั้นไม่ถึงกับเป็นการหลอกลวงอันเข้าลักษณะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา แต่อย่างไรก็ตามการพิสูจน์โฆษณาที่เกินความจริงนี้มีข้อยกเว้นในเรื่องการพิสูจน์เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลไม่อาจพิสูจน์ได้

ผู้เขียนจึงเห็นว่าการนำบทบัญญัติมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาใช้บังคับยังไม่เพียงพอที่จะควบคุมการโฆษณาในลักษณะดังกล่าวของธุรกิจบริการจัดหาคู่เพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้าไปใช้บริการได้ เพราะข้อความที่โฆษณานั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่เป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้ และบุคคลที่แนะนำมาเพื่อเป็นคู่นั้นไม่ใช่สินค้าที่จะมีสภาพที่เหมือนกัน จึงเป็นเรื่องยากที่จะพิสูจน์คุณสมบัติของแต่ละบุคคล แม้ผู้ใช้บริโภคบางรายรู้สึกว่าคู่ที่ผู้ให้บริการจัดหามานั้นไม่ได้นิสัยดี การเงินมั่นคง คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาก็ไม่สามารถสั่งให้พิสูจน์ได้เพราะเป็นเรื่องความรู้สึกนึกคิดและเป็นเรื่องเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

สำหรับในกรณีของข้อความที่ใช้โฆษณาธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่มีลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวคุณภาพการบริการและข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าในผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการสถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง เช่น ข้อความว่า “เว็บไซน์หาคู่ต่างชาติที่ดีที่สุด” หรือ“บริการหาคู่ไว้ใจได้ 100%” หรือ “บริษัทจัดหาคู่ระดับพรีเมี่ยมเพื่อการแต่งงานอันดับ 1 ในประเทศไทยสำหรับกลุ่มนักธุรกิจและผู้มีชื่อเสียง ฐานข้อมูลสมาชิกมากที่สุดในประเทศไทย” เป็นต้น” การพิจารณาข้อความลักษณะนี้ ไม่ถึงขนาดเป็นเท็จและกฎหมายให้ผู้โฆษณามีโอกาสพิสูจน์ความเป็นจริงของรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติ การรับรองของสถาบันหรือบุคคลอื่นใด ให้ปรากฏแก่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาได้ แต่อย่างไรก็ตามแม้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะสั่งให้ตรวจพิสูจน์ได้ และถ้าผู้ให้บริการที่กระทำการโฆษณาไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณาเป็นความจริงตามที่กล่าวอ้าง คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาก็เพียงแต่มีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา 27 กล่าวคือ ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณาห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณาและให้ถือว่าผู้กระทำการโฆษณารู้หรือควรได้รู้ว่าข้อความนั้นเป็นความเท็จเท่านั้น อันเป็นคำสั่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่โฆษณานั้นได้นำออกเผยแพร่แล้ว ซึ่งจากการศึกษาระบบการตรวจสอบการโฆษณาสินค้าและบริการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.252 ส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณา พบว่าคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะตรวจสอบโฆษณาที่ผ่านสื่อทุกชนิดเป็นลักษณะของการตรวจติดตาม (Monitoring) ดังนั้น การ

พิสูจน์ความจริงจะเริ่มขึ้นภายหลังจากที่ได้ทำการโฆษณาให้ปรากฏต่อสาธารณะแล้ว[13] เมื่อพบการฝ่าฝืนคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจสั่งให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในโฆษณา ห้ามการโฆษณาหรือใช้ข้อความนั้นในการโฆษณา หรือให้โฆษณาแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด

นอกจากนี้แล้ว ผู้เขียนยังพบว่าผู้ให้บริการทำการโฆษณาธุรกิจบริการจัดหาคู่ โดยใช้ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำที่ผิดศีลธรรมและไม่สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม ที่ดีงามของสังคมไทย ตัวอย่างเช่น “บริการเพื่อนเที่ยว หนุ่ม-สาว สวยระดับบริการ เป็นเพื่อนเที่ยวสองต่อสอง ราคาค่าบริการ 200 บาทต่อชั่วโมง” เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณามาตรา 22 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่ได้กำหนดห้ามการโฆษณาโดยใช้ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ ข้อความที่มีลักษณะดังกล่าวถือเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 22 (3) ที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะมีอำนาจสั่งให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการโฆษณาได้ หรือสั่งห้ามโฆษณาได้ แต่อำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาในการออกคำสั่งดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้ให้บริการเกรงกลัวต่อการโฆษณาที่เป็นการสนับสนุนการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม ปัจจุบันจึงพบเห็นการโฆษณาหาคู่ในทำนองที่เป็นการสนับสนุนการให้บริการในทางเพศปรากฏอยู่ตามเว็บไซต์เป็นจำนวนมาก

(2) การโฆษณาเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้บริการ ซึ่งธุรกิจบริการจัดหาคู่จะมีการดำเนินการโฆษณาเพื่อประโยชน์ผู้ใช้บริการ เนื่องจากการโฆษณาโดยนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการออกเปิดเผยตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตจากผู้ใช้บริการอันเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้ให้บริการ การโฆษณากรณีนี้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดหาคู่ให้แก่ผู้ใช้บริการตามวิธีการที่ได้ตกลงกัน เช่น ใช้วิธีการให้ข้อมูลส่วนบุคคลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์โดยวิธีการประกาศนำเสนอคุณสมบัติที่ดีของผู้ใช้บริการเพื่อให้มีบุคคลสนใจ หรือการให้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ผ่านสื่อสารมวลชนแต่กระทำโดยเจ้าของธุรกิจบริการจัดหาคู่ พนักงานหรือลูกจ้างที่เป็นผู้ให้บริการนำเสนอคุณสมบัติด้านดีของผู้ใช้บริการแก่สมาชิกผู้ใช้บริการท่านอื่นที่จะมาเป็นคู่ในอนาคตให้เกิดความสนใจในตัวผู้ใช้บริการเพื่อที่จะเป็นคู่กับผู้ใช้บริการ ซึ่งปัจจุบันพบว่าผู้ให้บริการอาศัยการดำเนินการดังกล่าว เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองมากเกินไปโดยให้ข้อมูลของผู้ใช้บริการไม่ตรงตามความเป็นจริง ใช้วิธีการนำเสนอโปรโมรชั่นให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ พร้อมกับให้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการเกินความจริงและไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้ เช่น การนำเสนอขายบริการออกเดทปกติราคา 15,000 บาท ต่อ 1 ครั้ง หากซื้อเหมาแพ็คเกจบริการออกเดทราคา 150,000 บาท สามารถใช้บริการได้ 15 ครั้ง พร้อมกับนำเสนอข้อมูลและรูปถ่ายของผู้ใช้บริการที่ไม่ตรงตามคุณสมบัติที่แท้จริง ให้ข้อมูลในด้านดีจูงใจให้สมาชิกผู้ใช้บริการ

---

[13] *เพิ่งอ้าง*, น.136

อื่นมีความสนใจและตอบตกลงที่จะซื้อบริการเพื่อจะพบเจอผู้ใช้บริการ ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและหลงเชื่อเพราะเข้าใจว่าตนเองจะได้เจอคู่ที่ผู้ให้บริการได้ให้ข้อมูลไว้ซึ่งไม่เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการและสมาชิกผู้ใช้บริการอื่น ๆ ที่เชื่อตามที่ผู้ให้บริการให้ข้อมูล การโฆษณาในกรณีนี้ หากนำระบบการตรวจสอบการโฆษณาสินค้าและบริการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณา ที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะตรวจสอบโฆษณาที่ผ่านสื่อทุกชนิดเป็นลักษณะของการตรวจติดตาม (Monitoring) ย่อมไม่อาจครอบคลุมปัญหาที่เกิดจากการโฆษณาในลักษณะดังกล่าวที่ถือเป็นหน้าที่หนึ่งตามสัญญาที่ผู้ใช้บริการอนุญาตให้ผู้ให้บริการทำการโฆษณาข้อมูลส่วนบุคคลได้ และเป็นการยากที่ถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเนื่องจากเป็นการโฆษณาให้เฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกเข้าใช้บริการ

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าการนำบทบัญญัติกฎหมายแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ส่วนที่ว่าด้วยการโฆษณาดังกล่าวมาใช้บังคับในธุรกิจบริการจัดหาคู่ยังไม่เหมาะสมและไม่ครอบคลุมปัญหาที่เกิดจากการโฆษณาในธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามที่ได้กล่าวไว้ จึงไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณาในธุรกิจบริการจัดหาคู่ จึงเห็นว่าควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อควบคุมการโฆษณาของธุรกิจบริการจัดหาคู่

กรณีเช่นนี้จากการศึกษากฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีพบว่ามีบทบัญญัติกฎหมายใช้บังคับเฉพาะปรากฏอยู่ในมาตรา 12 แห่งรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส กำหนดห้ามมิให้ผู้ให้บริการจัดหาคู่โฆษณาด้วยข้อความที่เป็นเท็จหรือ ที่พูดให้ข้อมูลเกินจริงหรือการตีความว่าเป็นการเลือกปฏิบัติและการแบ่งแยกหรืออคติกับประเทศ เชื้อชาติ เพศ กลุ่มอายุ อาชีพ และรายละเอียดอื่นๆ เป็นต้น และจะต้องไม่ให้ข้อมูลที่ผิดพลาดกับผู้ใช้บริการในการให้บริการทางด้านธุรกิจการสมรส กรณีที่มีการฝ่าฝืนจะต้องรับโทษทางอาญาตัดสินให้จำคุกนานเป็นระยะเวลาสองปี หรือ ปรับไม่เกิน 10 ล้านวอนและถูกลงโทษทางปกครองโดยถูกยกเลิก หรือ เพิกถอนการลงทะเบียนของธุรกิจ หรือมีคำสั่งระงับการบริการของธุรกิจ โดยการกำหนดเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีมาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดสามารถป้องปรามมิให้ผู้ให้บริการกระทำการโฆษณาที่เกินความเป็นจริงหรือมีลักษณะเป็นการหลอกลวงผู้ใช้บริการจัดหาคู่ สำหรับประเทศสหรัฐอเมริการัฐลิฟอร์เนียและประเทศฝรั่งเศสนั้นไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมและกำกับดูแลการโฆษณาที่ใช้เฉพาะกับธุรกิจบริการจัดหาคู่คงเป็นไปตามบทบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคที่คุ้มครองด้านการโฆษณาโดยทั่วไป เพราะทั้งสองประเทศดังกล่าวมีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่มีความเข้มงวดอยู่แล้ว จึงไม่มีการออกกฎหมายเพื่อควบคุมการโฆษณาของธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะมาใช้บังคับให้เกิดความซ้ำซ้อน

5.4.2 ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้านสัญญา

จากที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ว่า สัญญาบริการจัดหาคู่มีลักษณะเป็นสัญญาบริการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และมีสถานะทางกฎหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่ว่าเป็นสัญญาไม่มีชื่อที่ต้องอยู่ภายใต้บังคับหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ไม่ได้กำหนดแบบแห่งสัญญาไว้ ดังนั้น ข้อตกลงและเงื่อนไขแห่งสัญญาบริการจัดหาคู่ย่อมเป็นไปตามความตกลงระหว่างคู่สัญญาอาจทำด้วยวาจา หรือเป็นลายลักษณ์อักษร จากการศึกษาพบว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ทั้งที่ไม่รับประกันการได้คู่และที่รับประกันการได้คู่จะถูกจัดทำขึ้นโดยผู้ให้บริการเพียงฝ่ายเดียว ยังมีความไม่ชัดเจนในเรื่องที่ควรแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบและมีข้อตกลงและเงื่อนไขที่กระทบสิทธิเสรีภาพในการมีคู่ของผู้ใช้บริการมากเกินไปมีลักษณะเป็นการเอาเปรียบไม่เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการในฐานะที่เป็นผู้บริโภค ผู้เขียนขอแยกพิจารณาออกเป็น 2 กรณี คือ

(1) สัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่

ผู้ให้บริการเพียงแต่กำหนดข้อตกลงการบริการจัดหาคู่เฉพาะที่เกี่ยวกับเรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าใช้บริการจัดหาคู่ เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ใช้บริการ ก่อนที่จะตกลงรับบริการจัดหาคู่ให้ คุณสมบัติที่เป็นสาระสำคัญโดยส่วนใหญ่ ได้แก่ สถานภาพของผู้ใช้บริการจะต้องมีสถานะโสด และจะต้องเป็นบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วตามกฎหมาย ส่วนคุณสมบัติทางด้านการศึกษาและอาชีพ สัญชาติ หรือคุณสมบัติด้านอื่น ๆ นั้นเป็นรายละเอียดที่ผู้ให้บริการบางรายกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกสมาชิกผู้ใช้บริการ และจะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการออกเปิดเผยโดยให้ผู้ใช้บริการแสดงความยินยอมในการใช้ข้อมูลดังกล่าวเท่านั้น ไม่มีการระบุถึงระยะเวลาผูกพันตามสัญญาระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใดเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการออกเปิดเผยโดยไม่มีกำหนด และไม่มีการระบุขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ให้บริการที่มีต่อผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการใช้และการเก็บรักษาข้อมูลของผู้ใช้บริการ เป็นเหตุให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่นที่ไม่ใช่เพื่อการจัดหาคู่ แต่นำไปใช้โฆษณาเพื่อแสวงหากำไรแก่ธุรกิจของตนโดยทางอ้อม ทั้งไม่ทำหน้าที่ในการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการเพราะอ้างว่าไม่มีหน้าที่เป็นให้ผู้ใช้บริการบางรายได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียง ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ให้บริการที่มีต่อผู้ใช้บริการควรมีการระบุให้ชัดเจนให้ผู้ใช้บริการทราบก่อนตัดสินใจใช้บริการ

(2) สัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่

แม้ว่าปัจจุบันสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่จะมีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับ เงื่อนไขการเข้าใช้บริการจัดหาคู่ และเรื่องค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกและค่าบริการอื่น ๆ

พร้อมทั้งขอบเขตความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ให้บริการ ระยะเวลาผูกพันตามสัญญา การสิ้นสุดสัญญาและการคืนค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายแก่ผู้ใช้บริการก็ตาม แต่สัญญาดังกล่าวถูกจัดทำขึ้นโดยผู้ให้บริการฝ่ายเดียว เพราะไม่มีกฎหมายกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในทำสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้ รายละเอียดแห่งข้อตกลงและเงื่อนไขที่ปรากฏให้เห็นในสัญญาปัจจุบันพบว่ามีลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้ใช้บริการมากเกินไป และมีรายละเอียดของข้อตกลงและเงื่อนไขแห่งสัญญาไม่ชัดเจน ทั้งยังกระทบสิทธิในการเลือกคู่ครองของผู้ใช้บริการด้วย จากที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาข้อตกลงหรือสัญญาบริการจัดหาคู่ในประเทศไทยที่ผู้ให้บริการได้จัดทำขึ้นนั้นมีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. เรื่องค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกและค่าบริการ

ผู้ให้บริการมีการระบุอัตราค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกหรือค่าบริการไว้ในสัญญา แต่กำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงอัตราค่าบริการโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบ ได้ตามอำเภอใจ โดยไม่ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงราคานั้นให้ผู้ใช้บริการทราบล่วงหน้าด้วย ซึ่งกรณีที่ผู้ใช้บริการพึงพอใจคู่ที่ผู้ให้บริการจัดหามาและภายหลังจากที่ได้เจอแล้วต้องการจะสร้างความสัมพันธ์กับคู่ต่อไป และเข้าใจว่าตนเองจะต้องชำระค่าบริการในอัตราเดิมที่ผู้ให้บริการเคยระบุในสัญญา แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอัตราค่าบริการสูงกว่าที่ผู้ใช้บริการเคยชำระ อัตราค่าบริการที่สูงขึ้นนั้นอาจเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการไม่อยากที่จะชำระจึงเลือกที่จะไม่สานต่อความสัมพันธ์กับคู่ดังกล่าวแม้ว่าตนจะพึงพอใจก็ตาม เป็นเหตุให้การพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อที่จะอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยานั้นไม่ประสบผลสำเร็จ อันเป็นข้อตกลงที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การบริการจัดหาคู่ที่ควรจะต้องส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่ ยกตัวอย่างข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่น

นาย ก ตกลงเข้าใช้บริการออกเดท โดยตกลงเลือกอัตราค่าบริการประเภทแบบสามารถดูภาพสมาชิกอื่นได้ก่อนการจับคู่ไม่จำกัดในราคา 9,000 บาท ต่อจำนวน 1 เดท ต่อมานาย ก เลือกออกเดทกับนางสาว ข เมื่อพบนางสาว ข แล้วถูกใจและชอบมาก จึงขอออกเดทกับนางสาว ข อีก แต่ปรากฏว่าบริษัทจัดหาคู่ปรับอัตราค่าบริการจาก 9,000 บาท เป็น 15,000 บาท นาย ก อยากเจอนางสาว ข จึงขอออกเดทอีกเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ แต่ถ้าหากต้องพบอีกต้องเสียค่าบริการจำนวน 15,000 บาท โดยนาย ก ไม่ทราบมาก่อน นาย ก จึงเลือกที่จะไม่เจอนางสาว ข เป็นเหตุให้การสร้างความสัมพันธ์ที่อาจถูกพัฒนาเพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาสิ้นสุดลงไม่เป็นผลสำเร็จ

นอกจากนี้แล้วยังพบว่าผู้ให้บริการมีการเรียกเก็บค่าบริการ โดยมีข้อตกลงเรียกส่วนแบ่งจากเงินค่าสินสอดหรือทรัพย์สินที่ผู้ใช้บริการได้รับกรณีที่ผู้ใช้บริการกับคู่มีการตกลงที่จะแต่งงานกัน โดยผู้ให้บริการเรียกเก็บ 10 เปอร์เซ็นต์ ของเงินค่าสินสอดหรือทรัพย์ที่ผู้ใช้บริการได้รับ กรณีเช่นนี้ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลฎีกาในประเทศไทยที่ได้วินิจฉัยถึงข้อตกลงหรือสัญญาบริการจัดหาคู่ที่เรียกเก็บค่าบริการในลักษณะดังกล่าวว่าจะมีผลเป็นอย่างไร ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าการเรียกเก็บค่าบริการในลักษณะนี้น่าจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ถ้าผู้ให้บริการ

สามารถเรียกเก็บค่าบริการจากเงินค่าสินสอดหรือทรัพย์สินที่ผู้ใช้บริการได้รับจะเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการที่มีเจตนาไม่สุจริตอาจจะสมรู้กับผู้ใช้บริการหรือคู่ที่เป็นสมาชิก ให้ยินยอมตกลงแต่งงานเพื่อหวังส่วนแบ่งจากเงินค่าสินสอดหรือทรัพย์สินโดยไม่ได้มีเจตนาที่จะแต่งงานอย่างแท้จริง หากปล่อยให้สามารถเรียกค่าบริการโดยวิธีการเรียกเก็บแบบนี้ได้ ไม่ถือเป็นการส่งเสริมให้บุคคลรักกันและเป็นคู่ที่สามารถอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาอันนำไปสู่การสร้างครอบครัวได้ ทั้งยังเป็นช่องทางทำให้บุคคลที่ไม่สุจริตอาศัยธุรกิจบริการจัดหาคู่กระทำการอันเป็นการหลอกลวงต่อผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ ผู้เขียนขอเทียบเคียงคำพิพากษาฎีกาที่ตัดสินเกี่ยวกับการเรียกค่าบริการวิชาชีพทนายความ ได้แก่

คำพิพากษาฎีกาที่ 810/2554 ค่าตอบแทนที่โจทก์จะได้รับตามบันทึกคำมั่นจะให้รางวัลเกิดจากการว่าความให้จำเลยทั้งสามจนชนะคดี จึงเป็นการกำหนดค่าจ้างว่าความอีกส่วนหนึ่งนอกเหนือจากค่าจ้างว่าความปกติตามสัญญาว่าจ้างว่าความ แม้จำเลยทั้งสามทำบันทึกให้โจทก์หลังจากทำสัญญาจ้างว่าความดังกล่าวแล้วก็ตาม ก็ไม่มีผลลบล้างลักษณะของนิติกรรมที่จำเลยทั้งสามทำไว้แก่โจทก์ และแม้จะใช้ถ้อยคำว่าคำมั่นจะให้รางวัล ก็ไม่อาจบังคับตามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 362 ได้ คำมั่นจะให้รางวัลดังกล่าว จึงเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับค่าจ้างว่าความอีกส่วนหนึ่ง ค่าตอบแทนตามบันทึกจะให้รางวัลซึ่งเป็นค่าจ้างว่าความที่โจทก์จะได้รับจากจำเลยทั้งสามขึ้นอยู่กับจำเลยทั้งสามจะได้รับทรัพย์มรดกเกินกว่า 80,000,000 บาท หากจำเลยทั้งสามไม่ได้รับทรัพย์มรดกหรือได้รับไม่เกินกว่า 80,000,000 บาท โจทก์ก็ไม่ได้รับค่าตอบแทนดังกล่าวจากจำเลยทั้งสาม มีลักษณะที่โจทก์ซึ่งเป็นทนายความเข้าไป มีส่วนได้เสียทางทรัพย์สินในผลแห่งคดีของจำเลยทั้งสามซึ่งเป็นลูกความไม่เหมือนกับสัญญาจ้างว่าความที่ทนายความ พึงได้รับค่าจ้างเป็นจำนวนเงินตายตัวหรือร้อยละของทุนทรัพย์ที่ฟ้องคดีโดยไม่ต้องคำนึงถึงผลของคดีว่าจะชนะคดีหรือแพ้คดีอย่างไร แม้ไม่ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย แต่เป็นสัญญาที่ฝ่าฝืนต่อหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพทนายความเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 [14]

กรณีคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวศาลฎีกาเห็นว่าทนายความเข้าไป มีส่วนได้เสียทางทรัพย์สินในผลแห่งคดีของจำเลยทั้งสามซึ่งเป็นลูกความโดยเรียกค่าบริการวิชาชีพจากส่วนแบ่งมรดกเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นอกจากที่กล่าวแล้วผู้เขียนยังได้ทำการศึกษาแนวคำวินิจฉัยของศาลในต่างประเทศ สำหรับข้อตกลงหรือสัญญาที่จะจ่ายเงินในลักษณะเช่นนี้ ศาลในต่างประเทศส่วนใหญ่จะวินิจฉัยว่าเป็นข้อตกลงหรือสัญญาที่ผิดกฎหมาย ซึ่งในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าเป็นความผิดทางอาญา แต่เป็นข้อตกลงหรือสัญญาที่เป็นโมฆะไม่สามารถบังคับกันได้ โดยเห็นว่าผู้ให้บริการจัดหาคู่นั้นควรได้รับเพียงค่าบริการอันเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการแนะนำให้

---

[14] คำพิพากษาฎีกาที่ 810/2554 สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ.2558 จาก http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/searchlist.jsp,

บุคคลทั้งสองได้พบเจอกันเท่านั้น การเรียกเก็บค่าบริการควรอยู่บนพื้นฐานของหลักในทางจรรยาบรรณและทางศีลธรรมที่เป็นการช่วยเหลือให้คู่นั้นได้ทำการสมรส[15] จากแนวคำวินิจฉัยของศาลในต่างประเทศดังกล่าวผู้เขียนเห็นพ้องด้วย ที่ไม่ควรให้สิทธิผู้ให้บริการเรียกค่าบริการจากเงินค่าสินสอดหรือทรัพย์สินภายหลังจากที่ได้มีการตกลงแต่งงานในลักษณะเป็นรางวัลตอบแทน

จากการศึกษากฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีพบว่ามีการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินการเกี่ยวกับอัตราค่าบริการ ค่าใช้จ่าย ค่าสมาชิก โดยมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ จะต้องแสดงตารางค่าใช้จ่ายของค่านายหน้ารวมไปถึงค่าสมาชิกและค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องในจุดที่มองเห็นชัดเจน ส่วนในกรณีที่ผู้ให้บริการที่ได้ดำเนินกิจการทางเว็บไซต์ด้วยนั้น ควรลงรายละเอียดบนเว็บไซต์ในลักษณะที่ช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถมองเห็นตารางค่านายหน้า ค่าสมาชิก ตามมาตรา 8(1) แห่งรัฐบัญญัติควบคุมนายหน้าการสมรส และในสัญญาบริการจัดหาคู่ได้ทำเป็นลายลักษณ์อักษรควรระบุรายละเอียดที่เกี่ยวกับการได้รับค่าใช้จ่าย ค่าสมาชิก จากผู้ใช้บริการเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการให้สามารถตรวจสอบราคาก่อนที่จะตัดสินใช้บริการ และทราบจำนวนเงินที่ตนต้องชำระ

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกามลรัฐแคลิฟอร์เนียมีกฎหมายกำหนดเกี่ยวกับค่าบริการในส่วนของการจัดสรรเงินค่าบริการ ที่ผู้ใช้บริการได้ชำระ การเรียกเก็บเงินตามสัญญากรณีเพิ่มเติมข้อผูกพันต่อไปตามที่แบ่งออกเป็นส่วน ๆ อาจถูกเรียกเก็บที่กำหนดไว้ไม่เกินหนึ่งร้อยดอลลาร์ หรือหากมากกว่าครึ่งหนึ่งของอายุของสัญญาหมดอายุที่กำหนดไว้ไม่เกินห้าสิบเหรียญ

ส่วนประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับชำระเงินค่าบริการว่าผู้ให้บริการจะต้องไม่รับเงินค่าบริการก่อนครบกำหนดระยะเวลา 7 วัน ที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิเลิกสัญญาโดยไม่ต้องเสียค่าชดเชย นอกจากนี้ยังกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวการคืนเงินว่าให้เป็นตามราคาที่ตกลงกันในขั้นต้นในสัดส่วนตามลำดับระยะเวลาของสัญญา และที่เรียกใช้ยังไม่ครบกำหนด

จากปัญหาที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ จึงเห็นว่าประเทศไทยควรมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมและกำกับดูแลในด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ และเข้าไปแทรกแซงในเงื่อนไขการเรียกเก็บค่าบริการและการคืนเงินเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการในส่วนนี้ด้วย

2. ขอบเขตความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ให้บริการ

การกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ให้บริการ ที่ปรากฏในปัจจุบันนั้นยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่ผู้ใช้บริการจะได้รับความเป็นธรรมจากสัญญาได้ อย่างกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ให้บริการต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ เพราะข้อมูลส่วนบุคคล

[15] Gordon C. Whadcoat Every Woman’s Own Content, Marriage Brokage

ของผู้ใช้บริการเป็นสาระสำคัญต่อการเข้ารับบริการจัดหาคู่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ใช้บริการในการหาคู่ โดยผู้ใช้บริการจะต้องยินยอมแจ้งข้อมูลส่วนบุคคลของตนตามหลักเกณฑ์ที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่กำหนดไว้ เช่น ชื่อ-สกุล อายุ ภูมิลำเนา เชื้อชาติ ศาสนา รูปร่าง ส่วนสูง การศึกษา อาชีพการงาน การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา สถานภาพการแต่งงาน ความต้องการบุตร กีฬาและความสนใจ และแบบความสัมพันธ์ที่ต้องการ ฯลฯ และผู้ให้บริการจัดหาคู่ยังมีการกำหนดให้ผู้ใช้บริการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรมหรือการกระทำผิดหรือได้รับโทษใด ๆ ประวัติสุขภาพ และหนี้สินของบุคคลที่จะเข้าใช้บริการด้วยเพื่อประโยชน์ในการให้ข้อมูลต่อสมาชิกผู้ใช้บริการ การทำหน้าที่ของผู้ให้บริการจึงต้องมีส่วนในการรับรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการและมีสิทธินำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไปใช้โดยนำออกเปิดเผยแก่บุคคลที่ผู้ใช้บริการอนุญาต ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการนั้นจึงอยู่ในความครอบครองของผู้ให้บริการ ซึ่งการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการนั้นอาจกระทำโดยบุคคลที่เป็นพนักงาน หรือลูกจ้างของผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการจึงควรมีหน้าที่ในการรักษาความลับและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไม่ให้ความลับและข้อมูลส่วนบุคคลนั้นรั่วไหลไปยังบุคคลที่สาม หรือดัดแปลงข้อมูล หรือใช้ในทางที่ผิดอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการที่ควรจะระบุไว้โดยชัดแจ้งในสัญญา แต่ปรากฏว่าผู้ให้บริการบางรายไม่ระบุหน้าที่ดังกล่าวลงในสัญญา หรือผู้ให้บริการบางรายเพียงกำหนดเป็นนโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะที่เป็นการโฆษณาเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ใช้บริการเท่านั้น ไม่ได้ปรากฏรายละเอียดในข้อสัญญาอย่างชัดแจ้ง จึงเกิดปัญหาโต้เถียงกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการว่าหน้าที่รักษาข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ให้บริการหรือไม่ และมีขอบเขตความรับผิดชอบอย่างไร

ซึ่งในเรื่องนี้ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการในกรณีนี้ โดยมาตรา 13 แห่งรัฐบัญญัติควบคุมธุรกิจนายหน้าการแต่งงาน (Marriage Brokers Business Management Act) กำหนดให้บุคคลที่มีหรือเคยมีส่วนร่วมในธุรกิจนายหน้าบริการจัดหาคู่แต่งงานไม่ควรจะให้ข้อมูลหรือเปิดเผยรายละเอียดให้ส่วนตัวกับบุคคลที่สามข้อมูลส่วนตัวที่ได้มาในระหว่างการดำเนินการเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ (นายหน้าการสมรส) ข้อมูลและรายละเอียดเหล่านี้ไม่ควรขัดกับเจตนาของผู้ใช้บริการและไม่สามารถใช้ข้อมูลดังกล่าว เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากบริการจัดหาคู่แต่งงานเท่านั้น

นอกจากนี้ ผู้ให้บริการยังมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการ เช่น ข้อมูลของบุคคลที่จะมาเป็นคู่กับผู้ใช้บริการ ปัจจุบันพบว่าผู้ให้บริการจะกำหนดข้อตกลงว่าไม่มีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอันเป็นไม่รับรองว่าเป็นข้อมูลที่แท้จริง เช่น

“บริษัท ฯ ไม่มีหน้าที่ในการตรวจสอบว่าผู้ใช้บริการได้ปฏิบัติตามข้อตกลงนี้ และไม่มีหน้าที่ในการตรวจสอบหรือติดตามข้อร้องเรียนใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเชื่อมต่อของรัฐหรือดำเนินการกับผู้ใช้ด้วยเหตุผลอื่นใด แต่ไม่จำกัดถึงการฝ่าฝืนข้อตกลงและเงื่อนไขตามสัญญาฉบับนี้ บริษัทฯ จะใช้

ดุลยพินิจในการดำเนินการตามความเหมาะสมกับบุคคลที่เราสงสัยว่าอาจมีส่วนร่วมในการกระทำที่ขัดกฎหมาย หรือฝ่าฝืนข้อตกลงและเงื่อนไขการใช้บริการ ท่านจะไม่มีสิทธิ์ได้รับเงินคืน”

กรณีดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการไม่ใส่ใจในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องอันมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกคู่ของผู้ใช้บริการ โดยการให้ข้อมูลเท็จหรือยินยอมให้ผู้อื่นนำเข้าข้อมูลอันเป็นเท็จ ปกปิดข้อมูลที่ควรบอกให้แจ้งและให้ข้อมูลที่ผิดพลาดแก่ผู้ใช้บริการ ตัวอย่างเช่น

กรณีที่ 1 นาย ก ตกลงเข้าใช้บริการจัดหาคู่กับบริษัท ข โดยระบุคุณสมบัติของคู่ที่ต้องการ ต่อมาพนักงานบริษัท ข ต้องการที่ขายบริการออกเดท เพราะหวังในส่วนแบ่งค่านายหน้าที่ขายบริการได้ จึงใช้วิธีการให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการว่าพบบุคคลที่ตรงตามคุณสมบัติที่ผู้ใช้บริการต้องการและแจ้งด้วยว่าบุคคลคนนั้นก็ต้องการพบผู้ใช้บริการ แต่ความจริงแล้วบุคคลนั้นไม่มีคุณสมบัติที่ตรงตามที่นาย ก ต้องการ ซึ่งบุคคลนั้นเองก็ไม่ได้แจ้งว่าต้องการออกเดทกับนาย ก เมื่อนาย ก ทราบข้อมูล จึงตกลงซื้อบริการออกเดทในราคา 15,000 บาท เพื่อพบเจอบุคคลที่พนักงานของบริษัท ข แนะนำ แต่เมื่อพบแล้วปรากฏว่าบุคคลนั้นไม่มีคุณสมบัติตรงตามที่นาย ก ต้องการ และบุคคลคนนั้นก็ไม่ทราบว่าตนมีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่นาย ก ต้องการ ข้อมูลที่พนักงานของบริษัท ข ให้มานั้นไม่ตรงต่อความจริงมีลักษณะที่เป็นความเท็จ

กรณีที่ 2 นางสาว ข ต้องการหาคู่ที่ไม่เคยมีประวัติอาชญากรรม บริษัท ก ซึ่งเป็นบริษัทจัดหาคู่จึงได้แนะนำนาย ค ที่มีคุณสมบัติต่างๆตรงตามที่นางสาว ข ต้องการทั้งรูปร่าง หน้าตา การศึกษา อาชีพ แต่ขาดคุณสมบัติไปเพียงข้อเดียวคือนาย ค เคยถูกดำเนินคดีในความผิดฐานทำร้ายร่างกายและศาลพิพากษารอลงอาญา บริษัท ก ทราบเรื่องนี้แต่ปกปิดข้อเท็จจริงไม่แจ้งให้นางสาว ข ทราบ เพราะเกรงว่านางสาว ข จะปฏิเสธนาย ค เป็นเหตุให้บริษัท ก จะไม่ได้รับเงินจากการขายบริการออกเดทหรือได้รับเงินส่วนแบ่งจากค่าสินสอดหรือทรัพย์สินที่นางสาว ข จะได้รับภายหลังแต่งงาน

กรณีที่ 3 นางสาว ข ต้องการคู่ที่เป็นหนุ่มโสดไม่เคยผ่านการแต่งงานหรือการมีครอบครัว แต่บริษัท ค แนะนำนาย ก มาให้โดยให้ข้อมูลว่านาย ก ไม่ผ่านการแต่งงานหรือมีครอบครัว แต่ความจริงแล้วนาย ก เป็นพ่อหม้ายเคยผ่านการแต่งงานและการมีครอบครัว พบว่าก่อนให้ข้อมูลนั้นพนักงานบริษัท ค ที่ทำหน้าที่ไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลของนาย ก ที่ได้แจ้งไว้ว่าเคยผ่านการแต่งงานและการมีครอบครัว จึงให้ข้อมูลที่ผิดพลาดแก่นางสาว ข เป็นเหตุให้นางสาว ข ตัดสินใจเลือกบุคคลนั้นเป็นคู่ครองและตกลงแต่งงานกับบุคคลนั้น แต่ภายหลังมาทราบว่านาย ก ได้ผ่านการแต่งงานหรือมีครอบครัวมาแล้วเช่นนี้ เป็นเหตุให้นางสาว ข ไม่พึงพอใจในคู่จึงกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างกันโดยที่นาย ก เองก็ไม่ทราบว่านางสาว ข ไม่ต้องการที่จะได้คู่ที่ผ่านการแต่งงานหรือการมีครอบครัว

ส่วนการระบุความรับผิดต่อความเสียหายจากการเข้าใช้บริการ พบว่ามีการระบุจำกัดเหตุแห่งความเสียที่ตกอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ให้บริการและจำกัดจำนวนเงินที่ต้องรับผิด และสำหรับผลสำเร็จของสัญญา พบว่าผู้ให้บริการจะมีข้อตกลงเกี่ยวกับการรับประกันการได้คู่ แต่ก็ยังไม่ชัดเจนว่าการได้คู่ที่จะเป็นผลสำเร็จตามสัญญาอย่างไร เนื่องจากผู้ให้บริการบางรายอาจระบุข้อสัญญาให้การรับประกันว่าผู้ใช้บริการจะได้คู่ตามระดับความสัมพันธ์ต้องการ เช่น ต้องการคู่ที่จะมีความสัมพันธ์แบบคู่รัก หรือต้องการคู่ที่มีความสัมพันธ์แบบอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา หรือความสัมพันธ์แบบคู่สมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่กลับกำหนดข้อสัญญาที่มีลักษณะยกเว้นความรับผิดของตนกรณีที่ไม่สามารถจัดหาคู่ที่เหมาะสมได้ ยกตัวอย่างเช่น ข้อสัญญากำหนดว่า

“ความรับผิด การใช้บริการเป็นความเสี่ยงของตัวผู้ใช้บริการเพียงผู้เดียว การใช้บริการของบริษัทฯ อยู่บนพื้นฐาน “ตามที่เป็น” “ตามที่หาได้” บริษัทฯ จะไม่รับผิดชอบสำหรับสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม โดยเฉพาะผลที่ตามมาหรือความเสียหาย แต่ไม่จำกัดถึงความเสียหายสำหรับการสูญเสียผลประโยชน์ ค่านิยม การใช้ ข้อมูล หรือ ความสูญเสียที่ไม่อาจจับต้องได้ บริษัทฯ จะรับผิดชอบสำหรับความสูญเสีย (ถ้ามี) ซึ่งมีสาเหตุมาจากการกระทำของบริษัทฯ โดยจำกัดจำนวนการจ่ายสำหรับการบริการระหว่างระยะเวลาของการเป็นสมาชิก”

ซึ่งความไม่ชัดเจนดังกล่าวเป็นปัญหาให้เกิดข้อโต้เถียงเกี่ยวกับความรับผิดต่อผลสำเร็จของสัญญาที่ต้องมาตีความว่าการทำหน้าที่ของผู้ให้บริการนั้นเป็นผลสำเร็จแล้วหรือไม่

จากการศึกษาประเทศไทยไม่มีกฎหมายกำหนด สิทธิ หน้าที่และความรับผิดของผู้ให้บริการไว้โดยเฉพาะ เหตุแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการกรณีดังกล่าว จึงเป็นเรื่องที่ผู้ให้บริการคงต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญา อย่างกรณีที่มีการกำหนดหน้าที่ไว้ในสัญญาว่าผู้ให้บริการต้องไม่ให้ข้อมูลเท็จ ปกปิดข้อเท็จจริง หรือให้ข้อมูลผิดพลาดแก่ผู้ใช้บริการ เมื่อมีการกระทำดังกล่าวในระหว่างระยะเวลาตามสัญญา ผู้ให้บริการจะต้องรับผิดความเสียหายกรณีผิดสัญญา อย่างไรก็ตามหากการทำผิดหน้าที่ตามสัญญาดังกล่าวโดยการให้ข้อมูลเท็จ ปกปิดข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่ผิดพลาดที่เกิดจากเจตนาโดยไม่สุจริต จงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ให้บริการอันเข้าองค์ประกอบความผิดในทางอาญา ผู้ให้บริการก็จะต้องรับผิดในทางอาญาหรือในกรณีที่สัญญาไม่ได้กำหนดหน้าที่ไว้ว่าผู้ให้บริการต้องไม่ให้ข้อมูลเท็จ ปกปิดข้อเท็จจริง หรือให้ข้อมูลผิดพลาดแก่ผู้ใช้บริการ แต่ต่อมาผู้ให้บริการทำการให้ข้อมูลเท็จ ปกปิดข้อเท็จจริง หรือให้ข้อมูลผิดพลาดแล้วเกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการ กรณีเช่นนี้จะถือว่าผู้ให้บริการกระทำละเมิดต่อผู้ใช้บริการอันจะนำบทบัญญัติส่วนที่ว่าด้วยละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับได้ ผู้เขียนขอเทียบเทียงคำพิพากษาของศาลฎีกา ได้แก่

คำพิพากษาของศาลฎีกาที่ 923/2549 สัญญาเช่าทั้งสองฉบับครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญาเช่าตามที่ได้ตกลงไว้แล้ว สัญญาเช่าย่อมระงับลง โดยมิพักต้องบอกกล่าวก่อน จำเลยซึ่งเป็นผู้

เช่ามีหน้าที่ต้องคืนอาคารที่เช่าแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้ให้เช่า การที่จำเลยไม่ยอมส่งคืนอาคารที่เช่าเป็นการผิดสัญญาเช่า และการที่จำเลยยังคงครอบครองอาคารที่เช่าต่อไปโดยโจทก์ไม่ยินยอมเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ โจทก์จึงเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยได้ทั้งในฐานผิดสัญญาและฐานละเมิด เพียงแต่เมื่อใช้สิทธิเรียกเบี้ยปรับตามสัญญาแล้ว โจทก์อาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในฐานละเมิดได้[16]

เมื่อพิจารณากฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีพบว่ามีบทบัญญัติแห่งกฎหมายควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ให้บริการจัดหาคู่ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการ โดยมีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กำหนดหน้าที่ผู้ให้บริการมิให้โฆษณาที่เป็นเท็จหรือและจะต้องไม่ให้ข้อมูลที่ผิดพลาดกับผู้ใช้บริการในการให้บริการทางด้านธุรกิจการสมรส[17] กรณีที่มีการฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษทางอาญาโดยเจ้าของธุรกิจที่ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องได้รับโทษตัดสินให้จำคุกนานเป็นระยะเวลาสองปีหรือปรับไม่เกิน 10 ล้านวอน[18]และหากการฝ่าฝืนนั้นกระทำโดยตัวแทนของบริษัทหรือพนักงานของบริษัทหรือบุคคลหรือพนักงานผู้เกี่ยวข้องทำการละเมิดหรือร่วมกระทำความผิดกับบริษัทหรือบุคคลนั้นๆจะได้รับโทษปรับตามที่ระบุไว้ภายใต้บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของแต่ละส่วน[19] และเจ้าของธุรกิจให้บริการ

---

[16] คำพิพากษาฎีกาที่ 923/2549 สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2558 จาก http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/searchlist.jsp,

[17] Marriage Brokers Business Management Act,Article 12 (Prohibition, etc. of False or Exaggerated Statement and Advertisement)

"(1) No marriage broker shall make a statement nor place an advertisement in a false or exaggerated manner, or in a manner likely to instigate discrimination or prejudice on the grounds of national origin, race, sex, age, occupation, etc. or to cause human trafficking or infringe on human rights.

(2) No marriage broker shall provide false information to users in arranging marriages."

[18] Marriage Brokers Business Management Act, Article 26 (Penal provisions)

"(2) Any of the following persons shall be punished by imprisonment for not more than 3 years or by a fine not exceeding 20 million won:

4. Any person who fails to provide personal information, omits significant matters, or provides false personal information on purpose, in violation of Article 10-2 (1);

5. Any person who engages in the international marriage brokerage business, in violation of prohibited acts set forth in Article 10-5..."

[19] Marriage Brokers Business Management Act, Article 27 (Joint Penal Provisions)

"If any representative of a corporation, or any agent, employee or servant of a corporation or individual commits any violations under Article 26 in

จัดหาคู่อาจถูกยกเลิกหรือเพิกถอนการลงทะเบียนของธุรกิจหรือมีคำสั่งระงับการบริการของธุรกิจโดยการกำหนดเป็นระยะเวลาหนึ่งปี[20] ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ามาตรการทางกฎหมายของประเทศเกาหลีนั้นมีความเคร่งครัดในการควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ให้บริการเกี่ยวกับการทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการ

สำหรับประเทศไทยนั้น แม้ผู้ให้บริการจะกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ให้บริการไว้ในสัญญา แต่การเป็นการกำหนดขึ้นฝ่ายเดียวที่ต้องบังคับให้เป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว จึงควรมีกฎหมายกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่และความรับผิดของผู้ให้บริการไว้โดยเฉพาะเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการในฐานะผู้บริโภคที่ควรได้รับความคุ้มครองนอกเหนือจากขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ให้บริการตามสัญญา หรือควรมีกฎหมายกำหนดให้ผู้ให้บริการจัดทำสัญญาโดยระบุรายละเอียดเรื่องขอบเขตความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องระบุในสัญญาให้ชัดเจน

3.การสิ้นสุดสัญญาและการคืนเงิน

จากการศึกษาข้อตกลงแห่งสัญญาเกี่ยวการสิ้นสุดแห่งสัญญาและการคืนเงิน พบว่าผู้ให้บริการจะกำหนดหลักเกณฑ์กรณีสิ้นสุดสัญญาและเงื่อนไขในการคืนเงินโดยกำหนดให้เป็นสิทธิของผู้ให้บริการได้เปรียบผู้ใช้บริการ เช่น

---

relation to the affairs of such corporation or individual, not only such actor shall be punished, but also such corporation or individual shall be punished by a fine under the relevant Article: Provided, That the same shall not apply where the corporation or individual has not neglected in giving due care or supervision to the relevant affairs in order to prevent such violations."

[20] Marriage Brokers Business Management Act,Article 18 (Suspension of Business, etc.)

"(1) If a marriage broker falls under any of the following subparagraphs, the head of the relevant Si/Gun/Gu may revoke his/her registration or order suspension of business for a specified period of not more than one year: Provided, That if the international marriage broker falls under subparagraph 1, 2, 23 or 24, the head of the relevant Si/Gun/Gu shall revoke his/her registration...

10. If he/she conducts marriage brokerage services providing false personal information in spite of his/her knowledge of such fact, in violation of Article 10-2 (1);

11. If he/she provides exaggerated personal information or omits any significant matters, in violation of Article 10-2 (1);"

กำหนดว่า “ผู้ให้บริการมีสิทธิไม่คืนเงินแก่ผู้ใช้บริการกรณีสิ้นสุดสัญญาเนื่องมาจากได้คู่จากข้างนอก หรือกรณีที่ผู้ใช้บริการซื้อเหมาเป็นแพ็คเกทออกเดท แล้วยังเหลือจำนวนเดทที่ยังใช้ไม่หมด”[21] หรือกำหนดว่า “กรณีผู้ใช้บริการได้คู่จากภายนอกแล้ว แต่ผู้ให้บริการจัดหาคู่ไม่คืนเงินผู้ใช้บริการจึงไม่อยากสูญเสียเงินที่จ่ายไป”

การกำหนดข้อในสัญญาลักษณะนี้ ส่งผลกระทบต่อเสรีภาพของในการมีคู่ของผู้ใช้บริการ เพราะมีลักษณะเป็นการกดดันผู้ใช้บริการมากเกินไป ในกรณีที่ผู้ใช้บริการไม่ต้องการผูกพันตามสัญญาต่อไปอาจเนื่องมาจากไม่ต้องการมีคู่หรือได้คู่จากภายนอกแล้ว แต่ไม่กล้าที่จะเลิกสัญญาเพราะกลัวต้องสูญเสียจำนวนเงินที่ได้ชำระไปแล้ว จึงจำต้องใช้บริการต่อจนคุ้มจำนวนเงินเป็นเหตุให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่ที่ได้จากภายนอกนั้นถูกกระทบกระเทือน หรือกรณีเหลือจำนวนเดทที่ยังใช้ไม่หมดและไม่คืนเงินทำให้ผู้ใช้บริการจำใจผู้พันตามสัญญาต่อไปโดยไม่เต็มใจ การผูกพันตามสัญญาต่อไปก็ไม่มีทางที่จะบรรลุผลสำเร็จของการได้คู่ การกำหนดข้อสัญญาเกี่ยวกับการสิ้นสุดสัญญาและการคืนเงินในปัจจุบันจึงไม่เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แห่งสัญญา

ทั้งผู้ให้บริการยังกำหนดข้อสัญญาโดยกำหนดเงื่อนไขในการเลิกสัญญาว่า กรณีที่ผู้ใช้บริการเป็นฝ่ายเลิกสัญญาจะต้องเสียค่าปรับให้แก่ผู้ให้บริการ แต่กำหนดให้สิทธิของผู้ให้บริการในการเลิกสัญญาโดยขึ้นอยู่กับการพิจารณาและความเห็นของผู้ให้บริการ เช่น

กำหนดว่า“ทางเราจะทำการยกเลิกบัญชีทางท่าน หากมีเหตุผลใดๆที่ทางเราเห็นสมควรในการยกเลิกให้บริการแก่ท่าน” หรือ กำหนดว่า “ท่านใช้บริการไปในทางที่ไม่ถูกต้องและขัดต่อข้อตกลงการใช้บริการหรือไม่ว่าด้วยสาเหตุใดที่ทางเราเห็นสมควร โดยจำนวนเครดิตและข้อมูลที่เหลืออยู่ในบัญชีของผู้ใช้บริการจะถูกคิดเป็นค่าปรับ และไม่สามารถขอเงินคืนได้” หรือ

กำหนดว่า “การระงับสมาชิกภาพ: ท่านอาจระงับการใช้บริการไว้ชั่วคราว โดยเขียนจดหมายหรือส่งอีเมลแจ้งมายังเราจะเริ่มระงับการใช้บริการนับแต่วันที่ได้รับการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร ท่านอาจระงับการใช้บริการได้ แต่เดททั้งหมดต้องใช้ให้หมดภายในระยะเวลาแพ็คเกจที่ท่านซื้อ” หรือ

กำหนดว่า “ข้อตกลงการเป็นสมาชิกภาพสามารถยกเลิกได้ทุกเมื่อโดยคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหนังสือบอกกล่าว ในกรณีการยกเลิกสัญญาโดยผู้ให้บริการ เนื่องจากการฝ่าฝืนข้อตกลงหรือเงื่อนไขใด ๆ ในข้อตกลงการใช้บริการนี้ ผู้ใช้บริการจะถูกยกเลิกการเป็นสมาชิกทันทีและจะไม่มีสิทธิได้รับการคืนเงินค่า บริการใด ๆ กรณีลูกค้าต้องการยกเลิกสัญญาต้องทำเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้า 1 เดือน ภายใต้เหตุผลที่ยอมรับได้”

---

[21] บริษัทชิงเกิ้ลโซลูชั่นจำกัด “ข้อตกลงการใช้บริการ” สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557 จาก http//www.meetnluch.com

ข้อสัญญาดังกล่าวเป็นข้อกำหนดที่นำเรื่องการคืนเงินมาเป็นเงื่อนไขในการเลิกสัญญาที่กดดันผู้ใช้บริการมิให้มีสิทธิเลิกสัญญาได้โดยอิสระ ทั้งจำนวนเงินที่จ่ายไปนั้นอาจเกินกว่ามูลค่างานที่ผู้ให้บริการได้จัดการไป การเลิกสัญญาดังกล่าวควรขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้ใช้บริการที่อาจมีความต้องการเลิกสัญญาเพราะไม่ต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับบุคคลใดๆที่ได้รับการแนะนำโดยผู้ให้บริการแล้ว หรือไม่ไว้วางใจที่จะมอบหมายให้ผู้ให้บริการจัดหาคู่ให้แล้ว หรือไม่ต้องการมีคู่แล้ว หรือได้พบเจอคู่เป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวข้อตกลงหรือสัญญา จึงไม่ควรจำกัดสิทธิหรือมีลักษณะเป็นการกดดันผู้ใช้บริการ เพราะหากผู้ใช้บริการไม่ต้องการที่จะมีคู่ครองการฝืนใจผู้ใช้บริการให้ผูกพันตามสัญญาต่อไปก็ไม่มีทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่จะได้คู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาได้ ดังนั้น การนำเงินค่าบริการที่ผู้ใช้บริการชำระมาเป็นเงื่อนไขการเลิกสัญญาเป็นเหตุให้ผู้ใช้บริการที่ต้องการเลิกสัญญาไม่กล้าที่จะเลิกสัญญาเพราะเกรงว่าจะสูญเสียเงินที่ตนได้จ่ายไป หรือผู้ให้บริการจัดหาคู่ซึ่งเป็นฝ่ายที่พิจารณาเหตุผลการเลิกสัญญาอาจพิจารณาว่าการเลิกสัญญาของผู้ใช้บริการไม่ใช่เหตุผลที่ยอมรับได้เพื่อจะริบเงินค่าบริการต่าง ๆ ของผู้ใช้บริการไว้

จากข้อสัญญาในเรื่องต่างๆที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ เมื่อสัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่มีชื่อ การนำหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยสัญญามาใช้บังคับก็ต้องเป็นไปตามหลักศักดิ์สิทธิของการแสดงเจตนาที่อาจทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรม แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่ออกมาเพื่อให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากผู้ประกอบธุรกิจทั่วไปด้านสัญญาที่ไม่มีกฎหมายควบคุมเฉพาะอันได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญา มีการวางหลักเกณฑ์การใช้อำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาในการกำหนดให้ธุรกิจใดเป็นธุรกิจประเภทที่ต้องควบคุมสัญญา โดยวางหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด การใช้อำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาดังกล่าวย่อมเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ.2542 ซึ่งในมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ กำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาสามารถที่จะกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการที่เข้าลักษณะเป็นธุรกิจที่มีการใช้ข้อตกลงที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค ธุรกิจที่มีการใช้สัญญาสำเร็จรูปอย่างแพร่หลาย ธุรกิจที่ผู้ประกอบธุรกิจมีอำนาจต่อรองเหนือกว่าผู้บริโภค เป็นธุรกิจที่ต้องควบคุมสัญญา ทั้งการกำหนดลักษณะของสัญญาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้สัญญาต้องมีลักษณะที่ให้ผู้บริโภคทราบสิทธิและหน้าที่ของตนตลอดจนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการโดยชัดเจนตามควรแก่กรณี สัญญาต้องไม่เป็นการจำกัดหรือยกเว้นความรับผิดของผู้ประกอบธุรกิจในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีเหตุผลที่สมควรเพียงพอ ต้องคำนึงถึงความสุจริตในการประกอบธุรกิจ สัญญาต้องให้เยียวยาความเสียหายในเวลาอัน

สมควรในกรณีที่มีการฝ่าฝืนสัญญา สัญญาต้องจัดให้มีหลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแสดงเจตนาของผู้ประกอบธุรกิจในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญต่อการคุ้มครองผู้บริโภค และสัญญาต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระเกินควรแก่การประกอบธุรกิจ

ซึ่งหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะเป็นแนวทางในการนำมาใช้บังคับเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรูปแบบ และเงื่อนไขของข้อตกลงหรือสัญญาบริการจัดหาคู่ได้ อย่างไรก็ดีการนำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการใช้บังคับ ยังคงมีปัญหากฎหมายอันเป็นข้อจำกัดในการนำมาใช้บังคับ เนื่องด้วยสถานะทางกฎหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่ที่เป็นสัญญาไม่มีชื่อ และไม่มีกฎหมายกำหนดแบบแห่งสัญญาไว้ว่าต้องทำเป็นหนังสือหรือตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ เมื่อพิจารณาหลักกฎหมายในมาตรา 35 ทวิแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เห็นว่าคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะกำหนดให้ การให้บริการใดเป็นธุรกิจที่ต้องควบคุมสัญญาต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่ามีกฎหมายกำหนดให้สัญญาให้บริการต้องทำเป็นหนังสือหรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ จึงจะใช้อำนาจดังกล่าวได้ ตราบใดที่สัญญาบริการจัดหาคู่ยังมีสถานะเป็นสัญญาไม่มีชื่อที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือหรือจะถือได้ว่าตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ ก็ไม่อาจนำบทบัญญัติมาตราดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมและกำกับดูแลสัญญาบริการจัดหาคู่ได้ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาไม่อาจอาศัยอำนาจแห่งมาตรา 35 ทวิ กำหนดให้สัญญาบริการจัดหาคู่เป็นธุรกิจควบคุมสัญญา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์รูปแบบและเงื่อนไขแห่งสัญญาได้

จากการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริการัฐแคลิฟอร์เนียมีการกำหนดให้ความคุ้มครองผู้ใช้บริการในการเลิกสัญญา โดยกำหนดให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิที่จะยกเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่หรือข้อเสนอจนถึงเที่ยงคืนของวันทำการที่สามหลังจากวันที่ผู้ใช้บริการลงนามในข้อตกลงหรือข้อเสนอที่จะซื้อบริการเหล่านั้นโดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยใด ๆ[22]และในกรณีที่สัญญาบริการหาคู่ไม่เป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนด ผู้ซื้ออาจยกเลิกสัญญาได้ตลอดเวลา

สำหรับกรณีกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสก็มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลิกสัญญาโดยให้สิทธิของผู้ใช้บริการเลิกสัญญาภายในระยะเวลา 7 วันโดยไม่ต้องเสียค่าชดเชย [23]

---

[22] California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts,section 1694.1

[23]Décret n°90-422 du 16 mai 1990 portant application, ence qui concerne les offres de rencontres envue de la réalisation d'un mariageoud'une union stable, de la loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales, Article 3 En savoir plus surcet article.

และกำหนดว่าภายใน 7 วันนั้นผู้ให้บริการยังไม่มีสิทธิรับชำระเงินไม่ว่าในรูปแบบใด การเลิกสัญญามีผลบังคับใช้เมื่อบุคคลที่ทำสัญญากับผู้ให้บริการได้แสดงเจตนายกเลิกสัญญาไปยังผู้ให้บริการอย่างชัดแจ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งจดหมายลงทะเบียนตอบรับ หรือโดยการส่งมอบหนังสือเลิกสัญญาให้กับผู้ให้บริการเป็นคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรในเรื่องของการสละสิทธิ์ตามสัญญา ส่วนในกรณีที่มีการเลิกสัญญาภายหลังจากนั้นผู้ใช้บริการสามารถเลิกสัญญาได้โดยร้องขอเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับมาพร้อมกับระบุเหตุการเลิกสัญญาททที่ถูกต้อง และจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปจะได้รับการคืนตามราคาที่ตกลงกันในขั้นต้นจะลดลงในสัดส่วนตามสัดส่วนระยะเวลาของสัญญา และที่เรียกใช้ยังไม่ครบกำหนด สำหรับจำนวนเงินที่ได้จ่ายเกินกว่าราคาที่กำหนดข้างต้นผู้ให้บริการต้องคืนให้แก่คู่กรณีภายในเวลาสองเดือนนับแต่วันที่ได้รับจดหมายลงทะเบียน[24]

จะเห็นได้ว่ากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกามลรัฐแคลิฟอร์เนียแลประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ใช้บริการ โดยมีกฎหมายกำหนดแบบสัญมาตรฐานของสัญญาบริการจัดหาคู่เพื่อไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพในการมีคู่ของประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องในการใช้บริการ

"La renonciation au contratprévue par les dispositions du II de l'article 6 de la loi susvisée est effective dèslorsque le cocontractant du professionnel a, dans le délai de sept joursmentionné par ces mêmes dispositions, manifesté de manière non equivoque sa volonté de se rétracter, notamment par l'envoi d'une letter recommandée avec demande d'avis de réceptionou par la remise au professionnel, contrerécépissé, d'un écrit contenant renonciation."

[24] Décret n°90-422 du 16 mai 1990 portant application, ence qui concerne les offres de rencontres envue de la réalisation d'un mariageoud'une union stable, de la loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales, Article 2 En savoir plus surcet article...

"Encas de résiliation du contrat pour motif légitime prévue au I de l'article 6 de la loi du 23 juin 1989 susvisée, le prix initialement convenu est réduit à proportion, respectivement, de la durée du contrat courue et de celle qui reste à courir .La résiliation doit être demandée par letter recommandée avec demanded'avis de reception accompagnée de la justification du motif légitime invoqué.

Les sommes verséesensus du prix determine comme ci-dessus doivent être remboursées par le professionneldans le délai de deux mois à compter de la réception de la letter recommandée prévue à l'alinéa ci-dessus"

5.5 ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายและบทลงโทษในธุรกิจบริการจัดหาคู่

ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายและบทลงโทษที่จะนำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 4 พบว่ามีการกำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย แต่การชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคย่อมเป็นไปตามหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผิดสัญญาหรือกรณีละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยศาลจะกำหนดความรับผิดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยความรับผิดดังกล่าวนี้ถือเป็นบทลงโทษทางแพ่งที่จะนำมาใช้บังคับกับผู้ให้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ดังที่ผู้เขียนจะได้กล่าวต่อไปคือ

(1) การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผิดสัญญา

การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผิดสัญญาจะต้องเนื่องมาจากการที่ผู้ให้บริการผิดนัดหรือไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ตามมาตรา 215 หรือการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยจะทำได้เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ต้องรับผิดชอบตามมาตรา 218 ซึ่งหลักสำคัญของการเรียกร้องให้ใช้ค่าสินไหมทดแทน คือ จะต้องเกิดความเสียหายขึ้นอันเนื่องมาจากการไม่ชำระหนี้ กล่าวคือ ความเสียหายนั้นจะต้องเกิดจากการกระทำของผู้ให้บริการที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา เช่น ผู้ให้บริการจัดหาคู่ได้รับเงินแล้ว ไม่ดำเนินการจัดหาคู่มาแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ หรือในกรณีที่สัญญาระบุหน้าที่ไม่ให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลส่วนบุคคลออกเปิดเผยโดยไม่ได้อนุญาตแต่ผู้ให้บริการละเมิดหน้าที่ดังกล่าว แม้การกระทำนั้นจะมีลักษณะเป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็เป็นการละเมิดต่อหน้าที่ตามสัญญา ถ้าไม่เกิดความเสียหายหรือเกิดความเสียหายจากเหตุอื่นก็ไม่อาจบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งชำระค่าสินไหมทดแทนกรณีผิดสัญญาได้ ทั้งการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากสัญญาจะต้องมีหนี้ผูกพันกันอยู่ไม่ได้มีการเลิกสัญญา ถ้ามีการเลิกสัญญาอันเนื่องมาจากการไม่ชำระหนี้แล้วจะต้องมีผลบังคับให้กลับคืนสู่ฐานะเดิม แต่กฎหมายให้สิทธิได้เรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการเลิกสัญญาเช่นกัน

ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายกรณีผิดสัญญา ต้องพิจารณาตามบทบัญญัติในมาตรา 222 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่กำหนดให้เรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายเช่นที่ตามปกติย่อมเกิดขึ้น แต่การไม่ชำระหนี้และจะเรียกเพื่อความเสียหายเกิดแต่พฤติการณ์พิเศษได้ก็ต่อเมื่อคู่กรณีฝ่ายที่ผิดสัญญาได้คาดเห็นหรือควรจะได้คาดเห็น เช่น จ่ายเงินซื้อตั๋วหนังแต่ไม่ได้ดู ความเสียหาย คือจำนวนเงินที่ได้ชำระไป ส่วนความรู้สึกผิดหวังที่ไม่ได้ดูนั้นเป็นเรื่องทางจิตใจไม่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ไม่สามารถเรียกได้ การกำหนดค่าเสียหายที่เกิดจากการผิดสัญญานั้นจะต้องเป็นความเสียหายที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ ดังนั้น หากผู้ใช้บริการได้รับเสียหายทางจิตใจหรือต่อสิทธิทางศีลธรรม เช่น ความทุกข์ทรมานทางจิตใจ เสียสุขภาพจิต เสียความ

บริสุทธิ์ทางเพศ ที่เกิดจากความสำคัญผิดในการเลือกคู่ที่ผู้ให้บริการให้ข้อมูลเท็จ ปกปิดข้อมูล หรือให้ข้อมูลผิดพลาด เป็นเหตุให้ผู้ใช้บริการสำคัญผิดในคุณสมบัติของคู่และตกลงเลือกเป็นคู่ครอง แต่ภายหลังทราบความจริงว่าคู่ไม่ได้มีคุณสมบัติตามที่ตนเองต้องการภายหลังจากที่ได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวไปแล้ว กรณีเช่นนี้ไม่สามารถนำหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผิดสัญญามาใช้บังคับเพื่อกำหนดค่าเสียหายที่เกิดขึ้นในกรณีดังกล่าวได้

(2) การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิด

ความเสียหายกรณีละเมิดนี้จะต้องเกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง และการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายในกรณีละเมิดย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 438 ถึง มาตรา 447 ที่มีการบัญญัติเรื่องค่าสินไหมทดแทน ซึ่งค่าสินไหมทดแทนที่จะพึงชดใช้แก่กันกรณีละเมิดนั้น ศาลมีอำนาจวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการละเมิด มีหลักในการพิจารณาค่าสินไหมทดแทน ได้แก่ การคืนทรัพย์ที่เสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์ รวมทั้งค่าเสียหายเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันก่อให้เกิดขึ้น ฉะนั้นความเสียหายที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดนั้นต้องเป็นความเสียหายโดยตรง และการเรียกร้องให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีละเมิดนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนก็คือตัวบุคคลที่เป็นผู้กระทำละเมิด และบุคคลที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรับผิดร่วมกับผู้ทำละเมิด ได้แก่ นายจ้าง หรือตัวการ ซึ่งค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิด ได้แก่ ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อทรัพย์ ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อชีวิต ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อร่างกาย หรืออนามัย ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่เสรีภาพ ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่ชื่อเสียง ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายอันมิใช่ตัวเงิน ซึ่งความเสียหายอันมิใช่ตัวเงินนี้เป็นความเสียหายที่เกิดจากกรณีละเมิดเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายซึ่งไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น ความทุกข์ทรมานเจ็บปวด ความเสียหายต่อเสรีภาพ ชื่อเสียง เป็นต้น ความเสียหายเหล่านี้เป็นความเสียหายที่เป็นนามธรรมไม่สามารถชดใช้เยียวยาโดยวิธีอื่นได้ จึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินในเรื่องค่าสินไหมทดแทนอันมิใช่ตัวเงินได้บัญญัติมาตรา 446 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่มิใช่ตัวเงินได้ เฉพาะกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกาย หรืออนามัย หรือเสรีภาพ หรือหญิงที่ต้องเสียหายเพราะถูกละเมิดทางเพศอันเป็นความผิดอาญา ค่าเสียหายที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ทำร้ายร่างกายจนเขาได้รับความทนทุกข์ทรมานหรือได้รับบาดเจ็บจนทุพพลภาพ หรือพิการ ขาดความสุขสำราญในชีวิต ถือเป็นความเสียหายที่เกิดต่อร่างกายและอนามัยที่ไม่เป็นตัวเงิน แต่หากเป็นกรณีของความเศร้าโศกเสียใจ ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทยได้วินิจฉัยว่าเป็นเพียงอารมณ์ที่เกิดขึ้นไม่ใช่ความเสียหายตามกฎหมายที่จะกำหนดให้เป็นค่าเสียหายอันมิใช่ตัวเงินที่จะเรียกร้องกันได้ แม้มาตรา 446 มีหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันมิใช่ตัวเงินที่จะเยียวความเสียหาย

จากที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น หากนำหลักกฎหมายเกี่ยวกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิดมาใช้บังคับในธุรกิจบริการจัดหาคู่เพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ใช้บริการ มีปัญหาให้ต้องพิจารณาว่าหากผู้ให้บริการแนะนำบุคคลที่จะมาเป็นคู่โดยให้ข้อมูลเท็จ ปกปิดข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่ผิดพลาด เป็นเหตุให้ผู้ใช้บริการสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลซึ่งเป็นคู่นั้น จึงยินยอมตกลงสมรสและมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวไปแล้วต่อมาได้ทราบข้อเท็จจริงในภายหลังว่าไม่ตรงตามคุณสมบัติ กรณีเช่นนี้ แม้จะถือว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ให้บริการจะเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ใช้บริการที่ให้ข้อมูลเท็จ ปกปิดข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่ผิดพลาด กรณีเช่นนี้จะนำหลักการกำหนดค่าเสียหายกรณีละเมิดมาใช้บังคับได้เพียงใด เนื่องจากในกรณีที่มีการสมรสไปแล้ว และต้องการเพิกถอนสมรสกันตามกฎหมาย กรณีสำคัญผิดนั้นจะมีเฉพาะในกรณีที่สำคัญผิดในตัวบุคคล จึงจะเป็นเหตุให้เพิกถอนการสมรสได้ แต่หากเป็นการสำคัญผิดในคุณสมบัติ เช่น สำคัญผิดว่าคู่มีฐานะร่ำรวยแต่แท้จริงแล้วไม่ร่ำรวย หรือสำคัญผิดว่าคู่สมรสประกอบอาชีพเป็นนายแพทย์แต่แท้จริงแล้วเป็นบุรุษพยาบาล เช่นนี้ ไม่เป็นเหตุให้เพิกถอนการสมรสได้ และก็ไม่เป็นเหตุให้ผู้ใช้บริการกับคู่ยกขึ้นเป็นเหตุฟ้องให้หย่าขาดจาดกันได้ การสมรสยังคงมีอยู่โดยสมบูรณ์ตามกฎหมาย แต่การดำเนินชีวิตของผู้ใช้บริการกับคู่ภายหลังจากที่ทราบความจริงว่ามีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่ตนเองต้องการย่อมส่งผลให้เกิดปัญหากระทบความสัมพันธ์ระหว่างกัน เนื่องจากความอึดอัดใจหรือความไม่พึงพอใจในคู่อันนำไปสู่ปัญหาครอบครัวและสังคมต่อไป ซึ่งการนำหลักกรณีละเมิดมาใช้บังคับเพื่อกำหนดค่าเสียหายกรณีดังกล่าวไม่อาจครอบคลุมถึงความเสียหายดังกล่าว ความเสียหายกรณีเช่นนี้เป็นความเสียหายที่ผู้เขียนเห็นว่าควรได้รับความคุ้มครองมากกว่ากรณีละเมิดทั่วไป

นอกจากที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้ว ยังมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การเยียวยาความเสียหายอันเป็นบทลงโทษทางแพ่งในลักษณะของค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ ที่จะนำมาใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 :ซึ่งค่าเสียหายเพื่อการลงโทษกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 42 ว่า

“ถ้าการกระทำที่ถูกฟ้องร้องเกิดจากการที่ผู้ประกอบธุรกิจกระทำโดยเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือจงใจให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่นำพาต่อความเสียหายที่จะเกิดแก่ผู้บริโภค หรือการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อความรับผิดชอบในฐานะผู้มีอาชีพ หรือธุรกิจอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ประกอบธุรกิจชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้บริโภค ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบธุรกิจได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบธุรกิจ การที่ผู้ประกอบธุรกิจได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นตลอดจนการที่ผู้บริโภคมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ ให้ศาลมีอำนาจกำหนด

ได้ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด แต่ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดมีจำนวนเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกินห้าเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด”

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้บริโภค บทบัญญัติดังกล่าวที่จะนำมาใช้บังคับเพื่อเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภคจะต้องปรากฏว่าผู้ประกอบธุรกิจมีพฤติการณ์ที่เข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวเท่านั้น และการกำหนดค่าเสียหายเพื่อลงโทษผู้ประกอบธุรกิจจะต้องเป็นกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจกระทำโดยเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือเป็นการละเมิดด้วยความจงใจและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งการกำหนดค่าเสียหายจะต้องกำหนดเพิ่มเติมจากค่าเสียหายอันแท้จริงยังคงต้องคำนวณจากค่าเสียหายกรณีละเมิดและผิดสัญญา ทำให้หลักเกณฑ์การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ไม่ได้คุ้มครองผู้บริโภคเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตามจากที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น การบังคับตามสิทธิเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายของผู้ใช้บริการอันเกิดจากการกระทำของผู้ให้บริการ รวมทั้งตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างนั้น ผู้ใช้บริการจะต้องดำเนินการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาลเพื่อให้ผู้ให้บริการรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ผู้ใช้บริการจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าทนายความ ค่าขึ้นศาลและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งมิใช่ค่าเสียหายโดยตรงที่จะสามารถเรียกให้ผู้ให้บริการชดใช้ได้ทั้งหมด และแม้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 39 จะกำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเข้าดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการเข้าดำเนินคดีแพ่งแก่ผู้ทำละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาลแทนก็ตาม แต่หากมีคำพิพากษาแล้วผู้ให้บริการไม่มีเงินหรือทรัพย์ที่จะชดใช้ตามคำพิพากษา ผู้ใช้บริการก็จะไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายใดที่เป็นตัวเงินหรือทรัพย์สินอย่างแท้จริง หลักเกณฑ์การชดเชยความเสียหายที่มีอยู่จึงเป็นบทลงโทษทางแพ่งที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำมาใช้บังคับในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ผู้เขียนจึงเห็นควรให้มีระบบการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ใช้บริการมากกว่าการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผิดสัญญาหรือกรณีละเมิดทั่วไป เพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นจากธุรกิจบริการจัดหาคู่เป็นความเสียหายพิเศษที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการเลือกคู่ครอง ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาและสถาบันครอบครัวอันสถาบันพื้นฐานที่มีความสำคัญมากในสังคมที่ควรได้รับความคุ้มครองเพื่อไม่ให้ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา รัฐจึงควรเข้ามาให้ความช่วยเหลือในการกำหนดหลักเกณฑ์การชดเชยความเสียหายให้มากกว่ากรณีละเมิดทั่วไปเหมือนอย่างกรณีการกำหนดค่าเสียหายในคดีสิ่งแวดล้อม และกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ให้บริการมีส่วนร่วมรับผิดเยียวยาความเสียหายอย่างแท้จริง

จากการศึกษา กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีพบว่ามีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมและกำกับดูแลการชดเชยความเสียหายแก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายจาก

การเข้าใช้บริการ โดยมีมาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้ ผู้ให้บริการมีหน้าที่รับผิดชอบและชดเชยความเสียหายในกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการ ทั้งตั้งใจหรือโดยประมาทในระหว่างขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการจัดหาคู่โดยผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องสมัครเป็นสมาชิกเพื่อทำการประกัน หรือ ทำการฝากเงินที่สถาบันการเงินตามจำนวนที่กฤษฎีกากำหนด กล่าวคือ กรณีที่เป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ภายในประเทศจะต้องทำการประกันหรือทำการฝากเงิน วงเงินจำนวน 20,000,000 วอน หรือมากกว่าหากมีสำนักงานสาขาจะถูกเพิ่มอีก 10,000,000 วอน ของแต่ละสาขา หรือกรณีที่เป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศจะต้องทำการประกันหรือทำการฝากเงิน วงเงินจำนวน 50,000,000 วอน หรือมากกว่าหากมีสำนักงานสาขาจะถูกเพิ่มอีก 20,000,000 วอน ของแต่ละสาขา เพื่อการรับประกันและความรับผิดชอบชดเชยความเสียหายสำหรับผู้ใช้บริการ และมีการกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกร้องของการประกัน การรับประกันหรือเงินฝาก กรณีเกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการมีขั้นตอนการเรียกร้องและการจ่ายเงิน โดยผู้ใช้บริการที่ได้รับความเสียหายที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการจัดหาคู่อาจเรียกร้องการชำระเงินของการประกันหรือการรับประกันเงินฝากไว้ เว้นแต่ผู้ให้บริการจะจ่ายเงินสำหรับความเสียหายนั้นแล้ว และการเรียกร้องให้จ่ายเงินค่าเสียหายผู้ใช้บริการจะต้องส่งเอกสารในการตกลงชดเชยความเสียหายระหว่างผู้ใช้บริการกับผู้ให้บริการจัดหาคู่ที่ได้รับรองแล้ว หรือเอกสารการไกล่เกลี่ย หรือสำเนาต้นฉบับคำพิพากษาของศาลไปยังหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจประจำเขตการปกครองของเมือง และเมื่อชดเชยสำหรับความเสียที่เกิดขึ้นโดยผู้ให้บริการกับการรับประกันหรือเงินฝากแล้วผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องสมัครเป็นสมาชิกในการรับประกันประกันอีกครั้งหรือเพิ่มเติมจำนวนเงินฝากที่จะขาดไปภายใน 15 วัน ที่จะรับประกันจำนวนเงินตามวงเงินที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะเห็นได้ว่ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการชดเชยความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการของประเทศเกาหลีนั้น สามารถให้ความคุ้มครองผู้ใช้บริการให้ได้รับการเยียวยาความเสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ผู้ใช้บริการได้รับจำนวนเงินชดเชยจริง

ในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกามลรัฐแคลิฟอร์เนียมีการกำหนดชดเชยความเสียหายที่นอกเหนือจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงเฉพาะกรณีที่สัญญาบริการจัดหาคู่นั้นไม่ได้ทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดมีผลให้สัญญาเป็นโมฆะ การเรียกร้องค่าเสียหายนั้นกำหนดให้สามารถเรียกค่าทนายความที่เหมาะสมสำหรับกรณีดังกล่าว ส่วนกรณีประเทศฝรั่งเศสก็มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การชดเชยความเสียหายไว้เฉพาะกับธุรกิจบริการจัดหาคู่เช่นเดียวกับประเทศไทย

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าการเยียวยาความเสียหายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ยังคงต้องอาศัยหลักการพิจารณาชดเชยค่าเสียหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงยังไม่อาจคุ้มครองผู้ใช้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ได้ ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ชดเชยความเสียหายเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับการเยียวยาโดยการกำหนดให้ผู้ให้บริการต้องมีการวางประกัน หรือ

การรับประกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการ อันเป็นบทลงโทษทางแพ่งที่ผู้ให้บริการจะมีส่วนในการที่ต้องรับผิดอย่างแท้จริง

นอกจากการเยียวยาความเสียหายที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ให้บริการมีความรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันบทลงโทษทางแพ่งแล้ว พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีบทลงโทษทางอาญาที่มีโทษปรับและโทษจำคุกตามความผิดที่ได้กระทำฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เช่น กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา โดยมีเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ ปริมาณ หรือสาระสำคัญประการอื่นอันเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นของตนเองหรือผู้อื่น โฆษณาที่มีข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความที่รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเช่นว่านั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดดังกล่าวนั้นกระทำความผิดซ้ำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 47 หรือ

กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจทำการโฆษณาโดยใช้ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมตามมาตรา 22(3) หรือข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชนตามมาตรา 22 (4) หรือข้อความตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 22 (5) หรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 25 หรือมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 48

ซึ่งถ้าผู้ประกอบธุรกิจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา ซึ่งสั่งให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา หรือให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าในผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดไว้ในมาตรา 27 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 49 ทั้งนี้ หากการกระทำความผิดที่กล่าวมานั้นเป็นความผิดต่อเนื่อง ผู้กระทำต้องระวางโทษปรับวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือไม่เกินสองเท่าของค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับการโฆษณานั้นตามบทบัญญัติมาตรา 51

สำหรับกรณีผู้ประกอบธุรกิจกระทำฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญาในกรณีที่ไม่ส่งมอบสัญญาที่มีข้อสัญญาหรือมีข้อสัญญาและแบบถูกต้องตามมาตรา 35 ทวิ หรือไม่ส่งมอบหลักฐานการรับเงินที่มีรายการและข้อความถูกต้องตามมาตรา 35 เบญจ ให้แก่ผู้บริโภคภายในระยะเวลาตามมาตรา 35 อัฏฐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 57 และถ้าผู้ประกอบธุรกิจ ส่งมอบหลักฐานการ

รับเงิน โดยลงจำนวนเงินมากกว่าที่ผู้บริโภคจะต้องชำระและได้รับเงินจำนวนนั้นไปจากผู้บริโภคแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทถึงหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการประกอบธุรกิจเช่นนั้นแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา 57 วรรคสอง และในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม 35 สัตต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทลงโทษทางอาญาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจโดยทั่วไป ซึ่งรวมถึงผู้ให้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้วย หากมีการกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายตามที่ได้กล่าวมานั้นก็ต้องรับโทษสำหรับการกระทำนั้น แต่บทลงโทษดังกล่าวผู้เขียนเห็นว่ายังไม่เหมาะสมกับความรุนแรงแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ให้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่ไม่ใช่เพียงแต่ความเสียหายในทางทรัพย์สินเท่านั้น แต่อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตร่างกาย อนามัย และชื่อเสียงของผู้ใช้บริการด้วย บทลงโทษดังกล่าวไม่หนักเพียงพอที่จะเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการไม่มีความเกรงกลัวที่จะไม่กระทำผิด ทั้งบทลงโทษทางอาญาดังกล่าวให้อำนาจแก่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับได้เท่านั้นในส่วนของโทษจำคุกยังคงต้องอาศัยกระบวนตามขั้นตอนการสอบสวนและการดำเนินคดีในทางอาญาพิจารณาความผิดการกระทำในแต่ละครั้ง ไม่อาจระงับยับยั้งความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดของผู้ให้บริการที่อาจเกิดขึ้นซ้ำ จึงควรมีบทลงโทษทางปกครองให้อำนาจแก่องค์กรของรัฐการใช้มาตรการทางปกครองเพื่อลงโทษ เช่น การระงับการดำเนินธุรกิจ หรือสั่งห้ามการประกอบธุรกิจกรณีที่มีการกระทำฝ่าฝืนต่อกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่แต่ประเทศไทยยังขาดบทลงโทษทางปกครองที่จะนำมาใหช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ ผู้เขียนจะได้เสนอแนะต่อไป

บทที่ 6
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

การมีคู่ครองเป็นหนึ่งในพื้นฐานสำคัญในการสร้างครอบครัวของมนุษย์ มนุษย์ในทุกยุคทุกสมัยจึงให้ความสำคัญต่อการเลือกคู่ครองที่มีความเหมาะสมและมีคุณสมบัติที่สามารถจะดำเนินชีวิตร่วมกันฉันสามีภริยาเป็นครอบครัวที่มั่นคงได้ การจะเลือกบุคคลใดสักคนหนึ่งมาเป็นคู่ครองใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว คงต้องพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลนั้นเสียก่อนที่จะตกลงปลงใจกัน เพื่อมิให้เกิดปัญหาการหย่าร้าง การแบ่งแยกทรัพย์สินและปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ที่กระทบต่อความมั่นคงแห่งการสมรสและครอบครัวที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมเพราะการมีคู่นอกจากต้องประกอบด้วยความรัก ความเสน่หาที่มีให้แก่กันแล้วยังต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกันจึงจะทำให้ความสัมพันธ์นั้นยั่งยืน

วิธีการหาคู่ครองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปเริ่มตั้งแต่วิธีการเลือกคู่ครองในอดีตเป็นลักษณะของการคลุมถุงชนที่บิดามารดาเป็นผู้ตัดสินใจเลือกคู่ให้แก่บุตรธิดาของตน โดยที่บุตรธิดานั้นไม่มีสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเอง และยุคต่อมาเป็นวิธีการเลือกคู่ครองที่บิดามารดามีบทบาทน้อยลงแต่ยังคงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้แต่งงานกับบุคคลที่ถูกแนะนำมาจากผู้ที่เป็นพ่อสื่อ แม่สื่อ ที่เห็นว่าชายหญิงนั้นมีความเหมาะสมกันโดยจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางแนะนำให้ชายหญิงได้รู้จักกันหากชายหญิงคู่นั้นมีความพอใจซึ่งกันและกันและบิดามารดายินยอมด้วยแล้ว จึงสามารถที่จะแต่งงานกันได้ ต่อมาวิธีการการเลือกคู่โดยอาศัยบุคคลที่เรียกว่าเป็นพ่อสื่อแม่สื่อ ก็ค่อย ๆ หายไป จนกระทั่งในยุคปัจจุบันชายหญิงสามารถเลือกคู่ครองด้วยตนเองโดยบิดามารดามิได้มีอิทธิพลในการตัดสินใจ คงมีบางครอบครัวเท่านั้นที่บิดามารดายังคงมีบทบาทและมีส่วนในการตัดสินใจเลือกคู่ครองให้แก่บุตรธิดาของตน

ในกรณีของประเทศไทยมีกฎหมายกำหนดให้บิดามารดายังคงมีบทบาทในการให้ความยินยอมแก่บุตรธิดาสำหรับการหมั้นหรือการสมรสในกรณีที่บุตรธิดายังเป็นผู้เยาว์เท่านั้น แต่ในภาพรวมของสังคมปัจจุบันประชากรชายหญิงมีการคบหากันอย่างเปิดเผย เนื่องจากมีอิสระในการเลือกคู่ครองด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่กว้างมากขึ้น สามารถติดต่อกันได้ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ อีกทั้งอัตราการแข่งขันในสังคมที่แนวโน้มสูงขึ้น ทั้งด้านธุรกิจและด้านการศึกษา ฯลฯ ประชากรชายหญิงจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาและการทำงานเป็นอย่างมากไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการมีคู่ครองเพราะการศึกษาและหน้าที่การงานเป็นรากฐานสำคัญของความมั่นคงในชีวิต ชายหญิงในยุคปัจจุบันจึงถูกจำกัดด้วยเวลาที่ทุ่มเทให้กับการศึกษาและการงานจนไม่มีเวลาส่วนตัวในการ

หาคู่ครอง ทั้งยังต้องอยู่ในสังคมกลุ่มเดิม ๆ ขาดโอกาสที่จะพบเจอคู่ หรือในขณะที่บางคนอาจประสบความล้มเหลวในชีวิตรักหรือชีวิตครอบครัวทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการที่จะพิจาณาเลือกคู่ด้วยตนเองเพียงลำพัง หรืออาจเป็นเพราะบุคลิกภาพ ทัศนคติ ของตนเองที่ทำให้ไม่สามารถหาคู่ด้วยตนเองได้

เมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวจึงได้มีผู้ที่เห็นช่องทางในการแก้ปัญหาให้ชายหญิงเหล่านั้น โดยนำแนวคิดจากอาชีพพ่อสื่อแม่สื่อในอดีตมาสร้างเป็นธุรกิจบริการจัดหาคู่ เกิดมีการบริการจัดหาคู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์ บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซต์ บริการจัดหาคู่ผ่านการจัดงานสังสรรค์พบปะคู่ บริการจัดหาคู่ผ่านนักจับคู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีโอกาสเลือกบุคคลมาเป็นคู่ครองมากขึ้น ลดภาระในการหาคู่ครองของผู้ใช้บริการและเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้ผู้ใช้บริการสามารถเชื่อมความสัมพันธ์กับผู้ที่ตนสนใจให้สามารถพัฒนาความสัมพันธ์เป็นคู่ที่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาธุรกิจบริการจัดหาคู่จึงได้เข้ามามีบทบาทในการหาคู่ครองของประชากรชายหญิงในยุคสังคมปัจจุบันเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในต่างประเทศ เช่น ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ซึ่งรัฐบาลของประเทศเหล่านั้นได้ให้ความสำคัญต่อผลกระทบจากธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนในชาติจึงมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ตามสภาพปัญหาของแต่ละประเทศ

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่อย่างประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีการออกกฎหมายเฉพาะเพื่อนำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ ได้แก่ รัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส (Marriage Brokers Business Management Act) มีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับบุคคลที่มีความประสงค์จะประกอบทำธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยแบ่งออกเป็น ธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศ (ธุรกิจนายหน้าการสมรสภายในประเทศ) และธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ (ธุรกิจการเป็นนายหน้าการสมรสระหว่างประเทศ) โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่จะต้องปฏิบัติตั้งแต่การเริ่มต้นธุรกิจจนกระทั่งการสิ้นสุดแห่งธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่ต้องอยู่ในความควบคุมของรัฐ และกำหนดสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดของบุคคลที่มีส่วนร่วมในธุรกิจบริการจัดหาคู่ ทั้งมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรายละเอียดที่ต้องระบุไว้ในสัญญาและมีบทบัญญัติคุ้มครองผู้ใช้บริการด้านต่าง ๆ มีบทลงโทษทางอาญาและบทลงโทษทางปกครองที่ใช้บังคับกับบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืนรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส นอกจากนี้ยังมีกฎหมายลำดับรองที่ออกตามรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรสขึ้นมาเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ กฤษฎีกาการบังคับใช้กฎหมายของรัฐบัญญัติการจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส (Enforcement Decree of Marriage Brokers Business Management Enacted on June 13, 2008, Presidential Decree No. 20815) และกฎกระทรวงที่กำหนดขึ้นตามอำนาจของรัฐบัญญัติ

การจัดการธุรกิจนายหน้าการสมรส (Enforcement Rule of Marriage Brokers Business Management :Enacted on June 11, 2008, Ministry of Gender Equality & Family Republic Ordinance No.21)

ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาผู้เขียนได้เลือกทำการศึกษากฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่านอกจากจะมีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่จะนำมาใช้บังคับเพื่อคุ้มครองประชาชนแล้ว ยังมีกฎหมายบัญญัติกฎหมายที่นำมาใช้บังคับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งของมลรัฐแคลิฟอร์เนียส่วนที่ว่าด้วยสัญญาบริการจัดหาคู่หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า “dating service contract” ที่ใช้บังคับเพื่อควบคุมสัญญาบริการจัดหาคู่โดยกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสัญญาเป็นลักษณะของสัญญามาตรฐานโดยบัญญัติคุ้มครองสิทธิในการเลิกสัญญา การคืนเงินและความเป็นโมฆะแห่งสัญญาไว้

สำหรับกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสพบว่า มีกฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรงที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลและการคุ้มครองผู้บริโภคและดำเนินธุรกิจต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองเสรีภาพการแต่งงานและป้องกันความกดดันใดๆที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนที่เข้าใช้บริการ ได้แก่ พระราชบัญญัติฉบับที่ 89-421 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 1989 ที่ให้ความคุ้มครองด้านสัญญาแก่บุคคลที่ตกลงเข้าทำสัญญาและได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 90-422 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 1990 เพื่อควบคุมผู้ประกอบธุรกิจที่ดำเนินการในลักษณะที่มีการนำเสนอหรือประชุมร่วมกันโดยผู้ที่เป็นมืออาชีพเพื่อให้บรรลุการแต่งงานที่จะเกิดมีขึ้นกับลูกค้า โดยกระทำเพียงการติดต่อคนที่เหมาะสมและลูกค้ามีอิสระที่จะแต่งงานกับบุคคลที่นำเสนอหรือไม่ก็ได้ตามบทบัญญัติมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกฎหมายได้ให้ความคุ้มครองด้านสัญญาโดยกำหนดแบบแห่งสัญญาเป็นลักษณะของสัญญามาตรฐานควบคุมรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการทำสัญญาโดยรัฐเข้าแทรกแซงในเนื้อหาเกี่ยวกับการเลิกสัญญาและการคืนเงินเพื่อไม่ให้กระทบต่อเสรีภาพในการแต่งงานความมั่นคงการสมรสและครอบครัว

สำหรับธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศไทยนั้น เพิ่งได้รับความนิยมในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาและเข้ามามีบทบาทต่อการหาคู่ของคนในสังคมที่ต้องการมีคู่มากขึ้น แต่การประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศไทยเป็นไปอย่างอิสระ เนื่องจากรัฐไม่ได้เข้ามาแทรกแซงการประกอบธุรกิจดังกล่าว ธุรกิจบริการจัดหาคู่ในปัจจุบันจึงมีการบริการหลายรูปแบบ ได้แก่ บริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์ บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซต์ บริการจัดหาคู่ผ่านการจัดงานสังสรรค์พบปะคู่และบริการจัดหาคู่ผ่านนักจับคู่ โดยมีทั้งคู่คนไทยด้วยกันและคู่คนไทยกับคนต่างชาติ แต่ผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่กลับดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์ส่วนตนและแสวงหากำไรเชิงธุรกิจมากจนเกินไป ดำเนินการด้านต่าง ๆ โดยไม่คำนึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของบุคคลที่เข้าใช้บริการ มีลักษณะเป็นการเอาเปรียบบุคคลที่เข้าใช้บริการ และกระทบต่อเสรีภาพในการมีคู่ครองและการสร้าง

ครอบครัว ความมั่นคงแห่งการสมรสและครอบครัวของบุคคลที่เข้าใช้บริการ แต่ประเทศไทยยังไม่มีการออกกฎหมายเฉพาะที่จะนำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรง ซึ่งกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ก็คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 จากการศึกษาพบว่าหลักกฎหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้เพียงแต่บัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคไว้เป็นหลักกว้าง ๆ เท่านั้น การบังคับตามสิทธิยังคงเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ และตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้ ซึ่งไม่ได้บัญญัติไว้โดยครบถ้วน จึงยังไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของธุรกิจบริการจัดหาคู่และไม่ครอบคลุมปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากธุรกิจดังกล่าว การนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาใช้บังคับมีปัญหากฎหมายหลายประการผู้เขียนได้ทำการศึกษาหลักกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พร้อมทั้งพิจารณาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าวควบคู่กันไปโดยเฉพาะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในธุรกิจบริการจัดหาคู่ทั้งในเชิงเนื้อหาและเชิงควบคุม โดยผู้เขียนได้กล่าวถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเด็นปัญหาสถานะทางกฎหมายของสัญญาบริการจัดหาคู่

เนื่องจากไม่มีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดลักษณะของสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้ และไม่มีกฎหมายกำหนดให้สัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นเอกเทศสัญญาใดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งไม่พบว่ามีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาใดวินิจฉัยเรื่องสถานะของสัญญาบริการจัดหาคู่เป็นบรรทัดฐานไว้ จึงยังไม่ชัดเจนว่าสัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาใด เพราะเมื่อพิจารณาลักษณะธุรกิจบริการจัดหาคู่ปัจจุบันพบว่ามีการบริการหลายรูปแบบแตกต่างกัน เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์ บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซน์หาคู่ บริการจัดหาคู่แบบจัดงานพบปะสังสรรค์ บริการจัดหาคู่แบบผ่านนักจับคู่ ซึ่งมีรายละเอียดข้อตกลงและเงื่อนไขแห่งสัญญาแตกต่างกัน โดยมีทั้งไม่รับประกันการได้คู่และที่รับประกันการได้คู่ ผู้เขียนจึงได้พิจารณาเบื้องต้นว่าสัญญาบริการจัดหาคู่เป็นสัญญาที่เกิดขึ้นจากความตกลงระหว่างผู้ใช้บริการซึ่งอยู่ในฐานะเป็นผู้บริโภคกับผู้ให้บริการซึ่งอยู่ในฐานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจ จึงเป็นสัญญาที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และมีลักษณะเป็น “บริการ” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 จึงเป็นสัญญาบริการที่อาจมีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาจ้างทำของหรือเป็นสัญญาไม่มีชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์พิจารณาเป็นกรณีไป ซึ่งสัญญาจ้างทำของตามบทบัญญัติมาตรา 587 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ถือเอาสินจ้างเป็นสาระสำคัญแห่งสัญญา คำว่า “สินจ้าง”ในที่นี้จะเป็นเงินตราหรือทรัพย์สินอย่างอื่นก็ได้ แต่ที่สำคัญคือต้องมีการตกลงจะให้สินจ้างเป็นการตอบแทน ไม่มีสัญญาจ้างทำของที่ผู้รับจ้างจะทำให้โดย

เปล่าประโยชน์หรือปราศจากค่าตอบแทน ทั้งสัญญาจ้างทำของต้องมีวัตถุประสงค์ของสัญญาที่มุ่งหมายถึงผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ หากวัตถุประสงค์ของสัญญาไม่ใช่การตกลงให้ผู้รับจ้างทำของทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จและผู้รับจ้างไม่สามารถบังคับให้ผู้ว่าจ้างยอมรับเอาผลงานที่ได้ทำสำเร็จถูกต้องตามสัญญาได้สัญญานั้นก็ไม่เข้าลักษณะของสัญญาจ้างทำของ

กรณีสัญญาบริการจัดคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่ เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ บริการจัดหาคู่ผ่านเว็บไซน์ บริการจัดหาคู่ผ่านรายการโทรทัศน์ เป็นบริการที่ไม่มีการเรียกเก็บค่าบริการและเป็นการทำโดยให้เปล่าปราศจากค่าตอบแทน จึงไม่มีการตกลงในเรื่องสินจ้างที่เป็นสาระสำคัญของสัญญาจ้างทำของและบุคคลที่ใช้บริการก็มิได้มุ่งหมายแน่นอนถึงผลสำเร็จจากการดำเนินงานของผู้ให้บริการจัดหาคู่ที่จะทำให้ตนได้พบเจอบุคคลที่จะมาเป็นคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา วัตถุประสงค์ของสัญญาลักษณะนี้จึงไม่ได้มุ่งหมายถึงผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ ผู้เขียนจึงเห็นว่าไม่มีสถานะเป็นสัญญาจ้างทำของ

กรณีสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่ เช่น บริการจัดหาคู่ผ่านการจัดงานสังสรรค์พบปะคู่ บริการจัดหาคู่ผ่านนักจับคู่ แม้จะเป็นบริการที่เรียกเก็บค่าบริการหรือค่าตอบแทนเป็นทรัพย์สินเมื่อบุคคลที่เข้าใช้บริการได้คู่ อันถือเป็นการตกลงเรื่องสินจ้างเป็นเงินหรือทรัพย์สิน และบุคคลที่เข้าใช้บริการมีความมุ่งหมายในผลสำเร็จจากการเข้าใช้บริการว่าจะได้พบเจอบุคคลที่เป็นคู่ในอนาคตจากการดำเนินการของผู้ให้บริการ ซึ่งผลสำเร็จของงานตามสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่อันจะทำให้เข้าใจได้ว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาจ้างทำของ แต่อย่างไรก็ตามสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่ยังมีความแตกต่างจากสัญญาจ้างทำของก็คือ ผลสำเร็จของงานกรณีของสัญญาจ้างทำของย่อมขึ้นอยู่กับการกระทำของผู้รับจ้างโดยลำพังไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ว่าจ้างหรือบุคคลภายนอกสัญญา เมื่อผู้รับจ้างทำการงานจนเป็นผลสำเร็จถูกต้องตามสัญญาผู้รับจ้างสามารถบังคับให้ผู้ว่าจ้างยอมรับเอางานที่ได้ทำนั้นได้ จึงมีความแตกต่างจากสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่ ตรงที่แม้ผู้ให้บริการดำเนินการจัดหาคู่ได้ตรงตามกับที่ผู้ใช้บริการระบุรายละเอียดไว้ในสัญญาทุกประการและอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ใช้บริการก็ยังคงมีอิสระในการตัดสินใจที่จะยอมรับคู่ที่ผู้ให้บริการจัดหามาหรือไม่ก็ได้ ผลสำเร็จของการทำงานของผู้ให้บริการจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการโดยลำพัง ผู้ให้บริการไม่สามารถบังคับให้ผู้ใช้บริการยอมรับในคู่ที่จัดหามาตรงตามสัญญาทุกประการแล้ว ผู้เขียนจึงเห็นว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่มิได้มีสถานะเป็นสัญญาจ้างทำของเช่นกัน

ผู้เขียนจึงสรุปว่าทั้งสัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่และที่รับประกันการได้คู่ไม่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาจ้างทำของตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เป็นสัญญาบริการอย่างหนึ่งที่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่มีชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงต้องนำสิทธิ หน้าที่และความรับ

ผิดตามหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ส่วนที่ว่าด้วยหนี้ นิติกรรม สัญญามาใช้บังคับควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 อย่างไรก็ดี การที่สัญญาบริการจัดหาคู่มีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่มีชื่อที่ต้องนำหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคพบว่ามีปัญหาในการนำมาใช้บังคับกรณีดังนี้

(1) ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาผูกพันตามสัญญาบริการจัดหาคู่

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ส่วนที่ว่าด้วยหนี้ นิติกรรมและสัญญา ไม่ได้กำหนดเวลาผูกพันตามสัญญาไว้ระยะเวลาความผูกพันตามสัญญาบริการจัดหาคู่ย่อมเป็นไปตามความตกลงระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ก็ไม่ได้กล่าวในเรื่องนี้ไว้สัญญาบริการจัดหาคู่ในปัจจุบันจึงมีระยะเวลาที่ยาวนานเกินไปหรือในบางสัญญามีการกำหนดตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ ซึ่งการที่สัญญาบริการจัดหาคู่มีระยะเวลาผูกพันที่ยาวนานเกินไปย่อมส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่ที่ผู้ให้บริการแนะนำที่อาจทำให้ไม่สามารถสานความสัมพันธ์เพื่อเป็นคู่กันได้ เพราะตราบใดที่ยังมีระยะเวลาผูกพันตามสัญญาให้สิทธิแก่ผู้ใช้บริการอยู่ก็จะทำให้ผู้ใช้บริการมีความต้องการที่จะมองหาคู่บุคคลอื่น ๆ อีกแม้ว่าจะมีความพึงพอใจกับคู่ที่ได้เจอคนแรกแล้ว หรือในกรณีที่ได้คู่จนถึงขั้นที่ผู้ใช้บริการตกลงเพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาแล้ว อันเป็นผลให้การทำหน้าที่ในการจัดหาคู่ของผู้ให้บริการระงับลงชั่วคราว แต่ผู้ใช้บริการยังคงมีสิทธิที่จะใช้บริการได้อีกภายในระยะเวลาเมื่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่คนก่อนสิ้นสุดลงกรณีนี้จึงเป็นการกำหนดให้สิทธิผู้ใช้บริการในลักษณะที่เป็นการกระทบความสัมพันธ์ทางครอบครัวให้สิ้นสุดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่ไม่ได้ร้ายแรงถึงขนาดจะเป็นเหตุให้เลิกร้างหรือหย่าขาดจากกัน แต่ยังคงสามารถปรับความเข้าใจและแก้ไขปัญหาดังกล่าวระหว่างกันได้ แต่หากผู้ใช้บริการยังมีระยะเวลาที่จะใช้สิทธิเข้าใช้บริการจัดหาคู่ได้อยู่ ย่อมเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้ใช้บริการเลือกที่จะจบความสัมพันธ์กับคู่คนก่อนของตนได้โดยง่ายและต้องการจะหาคู่ใหม่ การที่ไม่มีกฎหมายจำกัดระยะเวลาผูกพันตามสัญญาไว้ ปล่อยให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการย่อมไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการบริการจัดหาคู่ที่ควรมีลักษณะเป็นการส่งเสริมให้คนรักกันและมีความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่ยาวนานไม่ใช่การส่งเสริมให้มีการเลิกราหรือหย่าร้างกัน

(2) ปัญหาเกี่ยวกับการเลิกสัญญาบริการจัดหาคู่

เมื่อนำสิทธิการเลิกสัญญาตามมาตรา 386 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ส่วนที่ว่าด้วยสัญญาใช้บังคับจะต้องมีเหตุในการเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือโดยกฎหมายบัญญัติไว้ตามมาตรา 387 และมาตรา 388 กล่าวคือ จะต้องปรากฏว่าคู่สัญญาฝ่ายที่อยู่ในฐานะลูกหนี้ผิดสัญญาไม่ชำระหนี้อาจเป็นทั้งการไม่ชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้หรือเป็นการไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องตรงตามความ

ประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ หรือกรณีตามมาตรา 389 ที่การชำระหนี้ตกเป็นพ้นวิสัย คู่สัญญาไม่สามารถเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได้ตามอำเภอใจ ดังนั้น แม้ว่าคู่สัญญาบริการจัดหาคู่จะไม่ต้องการที่จะผูกพันตามสัญญาอีกต่อไป หากข้อสัญญาไม่ได้กำหนดเหตุในการเลิกสัญญาไว้ หรือไม่มีเหตุการเลิกสัญญาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ก็ไม่สามารถเลิกสัญญาได้คู่สัญญายังคงต้องผูกพันตามสัญญาต่อไป ผู้เขียนจึงเห็นว่าการนำหลักทั่วไปมาใช้บังคับไม่เหมาะสมกับสัญญาบริการจัดหาคู่ เพราะสัญญาบริการจัดหาคู่เกิดขึ้นจากการแสดงเจตนาของผู้ใช้บริการที่มีเหตุมาจากความไว้วางใจที่ผู้ใช้บริการมีต่อผู้ให้บริการจึงได้ตัดสินใจให้ผู้ให้บริการทำหน้าที่ในการค้นหาคู่ที่เหมาะสมให้แก่ตน หากผู้ใช้บริการหมดความไว้วางใจหรือไม่เชื่อมั่นในตัวผู้ให้บริการแล้ว ควรจะให้สิทธิแก่ผู้ใช้บริการในการเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได้ หรือในกรณีที่ผู้ใช้บริการไม่ต้องการที่จะมีคู่แล้วหรือเป็นกรณีที่ผู้ใช้บริการได้คู่จากภายนอกแล้ว และต้องการที่จะเลิกสัญญาแต่ไม่สามารถทำได้เพราะไม่มีเหตุเลิกสัญญาตามกฎหมาย การที่ผู้ใช้บริการต้องผูกพันตามสัญญาต่อไปไม่มีทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์แห่งสัญญาได้เลยเนื่องผลสำเร็จของการได้คู่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการและความเต็มใจของผู้ใช้บริการ และแม้ว่าในปัจจุบันสัญญาบริการจัดหาคู่ทั้งที่ไม่รับประกันการได้คู่และรับประกันการได้คู่จะมีการระบุเหตุในการเลิกสัญญาให้เห็นปรากฏอยู่ในข้อสัญญา อันอาจจะทำให้คู่สัญญาใช้สิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาตามที่มาตรา 386 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้ก็ตาม แต่เหตุในการเลิกสัญญานั้นจะถูกกำหนดขึ้นโดยฝ่ายผู้ให้บริการฝ่ายเดียว มีลักษณะเป็นการได้เปรียบผู้ใช้บริการ ส่วนใหญ่แล้วจะกำหนดให้การใช้สิทธิเลิกสัญญาขึ้นอยู่กับการพิจารณาของผู้ให้บริการฝ่ายเดียว สิทธิเลิกสัญญาของผู้ใช้บริการจะถูกจำกัดโดยข้อสัญญาที่ฝ่ายผู้ให้บริการกำหนดขึ้น ผู้ใช้บริการมิได้มีอิสระในการเลิกสัญญา แต่จะถูกกดดันจากข้อสัญญาที่ทำให้ผู้ใช้บริการไม่กล้าที่จะใช้สิทธิเลิกสัญญาข้อสัญญาที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิเลิกสัญญาที่มีอยู่นั้น ไม่เป็นการให้อิสระในการเลิกสัญญาแก่ผู้ใช้บริการอย่างแท้จริง เพราะเมื่อได้มีการตกลงทำสัญญาแล้วก็ต้องบังคับให้เป็นไปตามข้อสัญญาที่ได้ตกลงกันตามหลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา นอกจากนี้ผู้เขียนยังเห็นอีกว่าสิทธิการเลิกโดยข้อสัญญาที่ผู้ให้บริการกำหนดขึ้นยังกระทบสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลในการมีคู่ของผู้ใช้บริการมากเกินไป เพราะเท่ากับเป็นการบังคับให้ผู้ใช้บริการจะต้องมีคู่เป็นบุคคลที่ผู้ให้บริการจัดหามาให้เท่านั้น นอกจากนี้ผู้เขียนยังเห็นว่ามูลเหตุจูงใจในการเข้าทำสัญญาอาจจะมิได้มีผลมาจากความต้องการมีคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา แต่อาจเกิดจากการแสดงเจตนาเข้าทำสัญญาที่มาจากสภาวะทางอารมณ์ของผู้ใช้บริการ เช่น มีปัญหาครอบครัว มีปัญหากับคู่รักของตน จึงทำให้ตัดสินใจเข้าใช้บริการเพื่อต้องการหาบุคคลมาบรรเทาความเสียใจ กรณีเช่นนี้ควรให้เวลาผู้ใช้บริการในการทบทวนเจตนาในการเข้าทำสัญญาของตนเองว่ามีความประสงค์แท้จริงจะเข้าใช้บริการหรือไม่ เพื่อไม่ให้กระทบสิทธิของผู้ใช้บริการคนอื่นที่มีเจตนาแท้จริงในการเข้าใช้บริการเพราะต้องมีคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา

2.ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

ประเด็นปัญหานี้ผู้เขียนได้พิจารณาเกี่ยวกับสถานะและความสามารถของบุคคลที่เข้าใช้ในธุรกิจบริการจัดหาคู่ว่าควรมีคุณสมบัติและข้อจำกัดสิทธิอย่างไร เนื่องจากธุรกิจบริการจัดหาคู่มีจุดมุ่งหมายให้บุคคลที่เข้าใช้บริการได้พบเจอคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาอันอาจนำไปสู่การสมรสกันกฎหมายและการมีครอบครัว ฉะนั้นบุคคลที่เข้าใช้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่จึงควรเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยอันสมควรและเป็นบุคคลที่มีความสามารถตามกฎหมายในการที่จะมีคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาได้ ปัจจุบันพบว่ามีบุคคลบางประเภทที่กฎหมายไม่ได้รับรองสถานะไว้ได้เข้าร่วมในการรับบริการจัดหาคู่ด้วย อย่างกรณีบุคคลที่ผ่าตัดแปลงเพศหรือมีลักษณะความต้องการแบบรักร่วมเพศ ผู้เขียนได้มีความเห็นว่าเมื่อกฎหมายไม่ได้บัญญัติห้ามโดยชัดแจ้งจึงไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หากบุคคลที่เข้าร่วมใช้บริการจัดหาคู่ต้องการคู่เพศเดียวกันย่อมได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ส่วนความสามารถของบุคคลในการเข้าใช้บริการจัดหาคู่ พบว่ามีบุคคลที่ไม่สมควรเข้าใช้บริการเนื่องด้วยอยู่ในวัยที่ไม่เหมาะสมที่จะมีคู่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา อย่างกรณีของผู้เยาว์หรือคนวิกลจริตที่ศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือที่ศาลได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ แม้จะนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาใช้บังคับประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ไม่สามารถให้ความคุ้มครองได้เท่าที่ควร เพราะหลักกฎหมายที่มีอยู่นั้นเพียงแต่จำกัดความสามารถในการทำนิติกรรมสัญญาของบุคคลดังกล่าวในบางประเภท กรณีที่ฝ่าฝืนมีผลให้สัญญานั้นเป็นโมฆียะหรือโมฆะเท่านั้น ไม่สามารถคุ้มครองและป้องกันก่อนได้ที่ความเสียหายจะเกิดขึ้นหรือในกรณีเป็นของบุคคลที่มีคู่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาอยู่แล้วเข้ามาใช้บริการย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกผู้ใช้บริการคนอื่น ๆ ที่สำคัญผิดเลือกบุคคลดังกล่าวเป็นคู่อันเป็นการกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกันที่จะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้าเมื่อความจริงปรากฏ และอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในเรื่องการสมรสซ้อน ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรให้มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะเกี่ยวกับคุณสมบัติและข้อจำกัดสิทธิอันเป็นสาระสำคัญของบุคคลที่จะเข้าใช้บริการและบทลงโทษบุคคลที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อป้องกันความเสียหายในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

3. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่คุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

ประเทศไทยไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ ธุรกิจบริการจัดหาคู่จึงอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองประชาชนที่อยู่ในฐานะผู้บริโภคเป็นการทั่วไป โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.

2522 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่อำนาจหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคก็คือ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและคณะกรรมการคุ้มครองเฉพาะเรื่องมีอำนาจหน้าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ทั้งพระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ติดตามและสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการใด ๆ ตามที่เห็นสมควรและจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค สนับสนุนหรือทำการศึกษาและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองของผู้บริโภคร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภคในทุกระดับการศึกษาที่เกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับ จากสินค้าหรือบริการ ดำเนินการเผยแพร่วิชาการ และให้ความรู้และการศึกษาแก่ผู้บริโภคเพื่อสร้างนิสัยในการบริโภคที่เป็นการส่งเสริมพลานามัย ประหยัดและใช้ทรัพยากรของชาติให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ประสานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมส่งเสริม หรือกำหนดมาตรฐานของสินค้าหรือบริการปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมาย ซึ่งการทำหน้าที่ของสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้วางแนวทางในการให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจในการออกคำสั่งและกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆที่จำเป็นเพื่อควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภค การออกคำสั่งหรือหลักเกณฑ์นั้นจะต้องทำเป็นพระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวงเพื่อนำมาใช้บังคับ แต่ขณะนี้ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ แม้หน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้นั้นจะมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการและการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อคุ้มครองประชาชน แต่อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวเป็นการปฏิบัติตามหลักกฎหมายกว้าง ๆ ที่ใช้กับธุรกิจโดยทั่วไปเท่านั้นยังไม่มีประสิทธิภาพในควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ เพราะขาดอำนาจควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ เนื่องจากหลักกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะนำมาใช้บังคับเพื่อควบคุมการประกอบกิจการของผู้ประกอบธุรกิจ บทบัญญัติกฎหมายที่มีอยู่เป็นเพียงหลักเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นการสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจภายหลังจากที่ธุรกิจประเภทนั้นๆได้เริ่มดำเนินการไปแล้ว และกฎหมายไม่ได้กำหนดให้หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจควบคุมธุรกิจตั้งแต่การเริ่มประกอบกิจการ เพียงแต่ให้อำนาจคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจออกมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคโดยคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจออกประกาศเพื่อควบคุมธุรกิจเท่านั้น และขณะนี้ยังไม่

มีการออกประกาศควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจึงไม่มีหลักเกณฑ์ในการควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่ตั้งแต่เริ่มต้นประกอบกิจการ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการควบคุมเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจในด้านคุณสมบัติ การศึกษา ความรู้ความเชี่ยวชาญและสถานะทางการเงิน เป็นเหตุให้บุคคลใด ๆ ก็สามารถจะประกอบกิจการได้โดยไม่ถูกตรวจสอบโดยหน่วยงานของรัฐก่อนที่เริ่มประกอบกิจการ เนื่องจากผู้ประกอบธุรกิจไม่ต้องดำเนินการใด ๆ เพื่อขออนุญาตประกอบกิจการจากรัฐ อันจะเป็นการช่วยคัดกรองผู้ประกอบธุรกิจก่อนที่จะถึงมือผู้ใช้บริการที่เป็นผู้บริโภค เป็นเหตุให้ผู้ใช้บริการที่อยู่ในฐานะเป็นผู้บริโภคต้องแบกรับความเสี่ยงที่อาจพบเจอผู้ประกอบธุรกิจขาดประสิทธิภาพและไม่ได้มาตรฐานบริการที่ผู้ใช้บริการควรได้รับ

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า หากว่าหน่วยงานที่จัดตั้งเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีอำนาจควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการในธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะก็จะเป็นการช่วยปกป้องคุ้มครองผู้ใช้บริการในฐานะผู้บริโภคได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเพราะธุรกิจบริการจัดหาคู่เป็นธุรกิจที่แตกต่างจากธุรกิจบริการทั่วไปตรงที่เป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อที่จะอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยา หากมีความเสียหายเกิดขึ้นก็ไม่ใช่แต่เพียงความเสียหายในทางทรัพย์สินเท่านั้น แต่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่เล็กที่สุดแต่มีสำคัญมากที่สุดจนไม่อาจจะคำนวณความเสียหายเป็นตัวเงินได้ ทั้งยังเป็นธุรกิจบริการที่มีผลต่อภาพลักษณ์ของสังคมไทยและกระทบประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงามอันมีความแตกต่างจากสังคม ประเพณี วัฒนธรรมในประเทศฝั่งตะวันตก เสี่ยงต่อการตกเป็นเครื่องมือของผู้ไม่สุจริตในการทำผิดต่อกฎหมาย

นอกจากนี้ ยังเห็นว่าหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ เนื่องจากจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจกระทำการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ในด้านการโฆษณาด้านฉลาก ด้านสัญญา และในด้านอื่นที่เกี่ยวกับสินค้าที่เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยการติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคเท่านั้น แต่เนื่องจากธุรกิจบริการจัดหาคู่มีลักษณะพิเศษกว่าธุรกิจทั่วไปที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางครอบครัวของผู้ใช้บริการ ผู้ประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่จึงควรเป็นผู้ที่มีจริยธรรมและมีความรู้ในการจัดหาคู่ควรทราบถึงอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ที่จะกระทบต่อความสัมพันธ์ทางครอบครัวไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางด้านภาษา ประเพณี วัฒนธรรมของผู้ใช้บริการกับคู่ เพื่อช่วยลดปัญหาการหย่าร้าง ความรุนแรงในครอบครัวของผู้ใช้บริการ แม้ตามมาตรา 20 (4) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจะกำหนดอำนาจหน้าที่ให้สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ผู้บริโภคได้ การศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับจากสินค้าและบริการก็ตาม แต่หากหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมและให้การศึกษาไม่มีความรู้ความ

เชี่ยวชาญโดยเฉพาะก็ไม่สามารถจะให้การส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีความหลากหลายทางภาษา ประเพณี วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น หรือในแต่ละประเทศ ย่อมเป็นหนทางที่ยากลำบากที่จะให้สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคต้องทำการศึกษาได้ทั้งหมด จึงควรมีหน่วยงานที่ควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทำหน้าที่ควบคุมหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติของผู้ให้บริการที่มีต่อผู้ใช้บริการในการให้การศึกษาทางด้านภาษา ประเพณี วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ในครอบครัวของคู่ที่จัดหามานั้นให้ผู้ใช้บริการในฐานะผู้บริโภคทราบ เพื่อความสัมพันธ์ทางครอบครัวที่ยั่งยืนในอนาคตและเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ของธุรกิจบริการจัดหาคู่ให้ดีมากขึ้นมิให้สุ่มเสี่ยงต่อการถูกสังคมไทยมองว่าเป็นเพียงธุรกิจที่สนองความต้องการทางเพศ

4.ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่

การคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่เป็นไปตามวิธีการคุ้มครองทั่วไปและวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคเฉพาะด้านการโฆษณาและด้านสัญญาที่จะนำมาใช้บังคับเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ได้ จากการศึกษาบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองผู้บริโภคพบว่ามีปัญหากฎหมายเกี่ยวกับวิธีคุ้มครองผู้บริโภค คือ

(1) ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้านการโฆษณา

ผู้เขียนพบว่าหลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณา ยังไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้านการโฆษณา อย่างกรณีการโฆษณาเพื่อประโยชน์ของผู้ให้บริการที่มีลักษณะในการสร้างความเชื่อมั่นในการธุรกิจบริการจัดหาคู่และจูงใจให้ผู้ใช้บริการทั่วไปเข้าใช้บริการอันมีผลช่วยเพิ่มจำนวนผู้ใช้บริการ มีวิธีการโฆษณาผ่านสื่อสารมวลชนให้แพร่หลายแก่บุคคลทั่วไป มีการใช้ข้อความยืนยันข้อเท็จจริงแสดงการรับรองคุณสมบัติของบุคคลที่อาจเกินกว่าคุณสมบัติแท้จริงหรือไม่ตรงกับความเป็นจริงอันจะเข้าลักษณะเป็นการหลอกลวง เพื่อจูงใจให้บุคคลที่ต้องการมีคู่เข้าใช้บริการ โดยเข้าใจว่าจะพบเจอคู่ที่มีลักษณะตามที่ผู้ให้บริการโฆษณา แต่เมื่อตัดสินใจเข้าใช้บริการผู้ใช้บริการก็ไม่ได้พบเจอคู่ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ได้ทำการโฆษณาไว้ เช่น กรณีที่ผู้ให้บริการนำรูปของชายหรือหญิงที่มีรูปร่างหน้าตาดีไปทำการโฆษณา เมื่อผู้ใช้บริการนัดพบบุคคลดังกล่าวพบว่าเป็นคนละคนกลับบุคคลที่ปรากฏในรูปเช่นนี้อาจเข้าลักษณะเป็นการหลอกลวงในทางอาญา เพราะถือเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อผู้ใช้บริการอันเป็นความผิดฐานฉ้อโกงได้แต่มีปัญหาที่ได้ทำการวิเคราะห์อีกอย่างหนึ่ง คือ การใช้เทคโนโลยีอย่างโทรศัพท์มือถือแต่งรูปเพื่อให้รูปร่าง หน้าตาดีกว่าความเป็นจริง แต่เมื่อผู้ใช้บริการนัดพบตัวจริงกลับไม่ได้มีรูปร่าง หน้าตา

ดีเหมือนในรูปถ่าย กรณีนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าน่าจะถือเป็นเพียงการโฆษณาที่เกินความจริงตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เท่านั้นไม่ถึงกับเป็นการหลอกลวงอันเข้าลักษณะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา แต่การพิสูจน์โฆษณาที่เกินความจริงนี้มีข้อยกเว้นในเรื่องการพิสูจน์เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลไม่อาจพิสูจน์ได้ เช่น ความสวย ความทันสมัย ความสุขสดชื่น ความอร่อยเป็นเรื่องขึ้นอยู่กับจิตใจ

นอกจากนี้ยังมีการใช้ข้อความในลักษณะยืนยันข้อเท็จจริงแสดงถึงคุณภาพการบริการและข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าในผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานสถิติ มิใช่เป็นเพียงการโฆษณาขั้นตอนการบริการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้บริการในการตัดสินใจเข้าใช้บริการ เช่น ข้อความว่า “เว็บไซน์หาคู่ต่างชาติที่ดีที่สุด” หรือ“บริการหาคู่ไว้ใจได้ 100%” หรือ “บริษัทจัดหาคู่ระดับพรีเมี่ยมเพื่อการแต่งงานอันดับ 1 ในประเทศไทยสำหรับกลุ่มนักธุรกิจและผู้มีชื่อเสียง ฐานข้อมูลสมาชิกมากที่สุดในประเทศไทย” เป็นต้น ซึ่งบทบัญญัติกฎหมายมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ให้อำนาจคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจสั่งให้ผู้ทำการโฆษณาพิสูจน์เพื่อแสดงความจริงได้ แต่กระบวนการพิสูจน์การโฆษณาอยู่บนพื้นฐานกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ผู้ใดกล่าวอ้างผู้นั้นต้องเป็นฝ่ายที่ต้องพิสูจน์ การพิสูจน์ความจริงมีข้อยกเว้นบางกรณีที่ไม่ต้องพิสูจน์ก็คือการโฆษณาที่อ้างความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลเป็นเรื่องที่ไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริงหรือเป็นเท็จ

ส่วนในกรณีของข้อความที่ใช้โฆษณาธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่มีลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวคุณภาพการบริการและข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการสถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง การพิจารณาข้อความลักษณะนี้ไม่ถึงขนาดเป็นเท็จกฎหมายให้ผู้โฆษณามีโอกาสพิสูจน์ความเป็นจริงของรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติ การรับรองของสถาบันหรือบุคคลอื่นใด ให้ปรากฏแก่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาได้ และคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะสั่งให้ตรวจพิสูจน์ได้ ถ้าผู้ให้บริการที่กระทำการโฆษณาไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณาเป็นความจริงตามที่กล่าวอ้าง คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาก็เพียงแต่มีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา 27 กล่าวคือ ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณาห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณาและให้ถือว่าผู้กระทำการโฆษณารู้หรือควรได้รู้ว่าข้อความนั้นเป็นความเท็จเท่านั้น อันเป็นคำสั่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่โฆษณานั้นได้นำออกเผยแพร่แล้ว และผู้เขียนยังพบว่าผู้ให้บริการทำการโฆษณาธุรกิจบริการจัดหาคู่ โดยใช้ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำที่ผิดศีลธรรมและไม่สอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรม ที่ดีงามของไทย ซึ่งมาตรา 22 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่ได้กำหนดห้ามการโฆษณาโดยใช้ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิด

กฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ ข้อความที่มีลักษณะดังกล่าวถือเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 22 (3) ที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะมีอำนาจสั่งให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการโฆษณาได้ หรือสั่งห้ามโฆษณาได้ แต่อำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาในการออกคำสั่งดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้ให้บริการเกรงกลัวต่อการโฆษณาที่เป็นการสนับสนุนการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม

สำหรับกรณีการโฆษณาเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้บริการ ที่มีการโฆษณาโดยนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการออกเปิดเผยตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตจากผู้ใช้บริการอันเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้ให้บริการ การโฆษณากรณีนี้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดหาคู่ให้แก่ผู้ใช้บริการตามวิธีการที่ได้ตกลงกัน ปัจจุบันพบว่าผู้ให้บริการอาศัยการดำเนินการดังกล่าว เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองมากเกินไปโดยให้ข้อมูลของผู้ใช้บริการไม่ตรงตามความเป็นจริง ใช้วิธีการนำเสนอโปรโมรชั่นให้สิทธิพิเศษต่างๆ พร้อมกับให้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการเกินความจริงและไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้ ไม่เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการและสมาชิกผู้ใช้บริการอื่น ๆ ที่เชื่อตามที่ผู้ให้บริการให้ข้อมูล การโฆษณาในกรณีนี้ เมื่อนำระบบการตรวจสอบการโฆษณาสินค้าและบริการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณา ย่อมไม่อาจครอบคลุมปัญหาที่เกิดจากการโฆษณาในลักษณะดังกล่าวที่ถือเป็นหน้าที่หนึ่งตามสัญญาที่ผู้ใช้บริการอนุญาตให้ผู้ให้บริการทำการโฆษณาข้อมูลส่วนบุคคลได้ แต่เป็นการยากที่ถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา

จากกรณีปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าการนำบทบัญญัติกฎหมายแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณามาใช้บังคับในธุรกิจบริการจัดหาคู่ยังไม่เหมาะสมและไม่ครอบคลุมปัญหาที่เกิดจากการโฆษณาในธุรกิจบริการจัดหาคู่ไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณาในธุรกิจบริการจัดหาคู่ จึงเห็นว่าควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อควบคุมการโฆษณาของธุรกิจบริการจัดหาคู่

(2) ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้านสัญญา

ผู้เขียนได้กล่าวว่าสัญญาบริการจัดหาคู่มีลักษณะเป็นสัญญาบริการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และมีสถานะทางกฎหมายเป็นสัญญาไม่มีชื่อที่ต้องอยู่ภายใต้บังคับหลักทั่วไปแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้ นิติกรรมและสัญญา ที่ไม่ได้กำหนดแบบแห่งสัญญาไว้ข้อตกลงและเงื่อนไขแห่งสัญญาบริการจัดหาคู่ย่อมเป็นไปตามความตกลงระหว่างคู่สัญญา สัญญาบริการจัดหาคู่ทั้งที่ไม่รับประกันการได้คู่และที่รับประกันการได้คู่จะถูกจัดทำขึ้นโดยผู้ให้บริการเพียงฝ่ายเดียว ยังมีความไม่ชัดเจนในเรื่องที่ควรแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบและมีข้อตกลงและเงื่อนไขที่

กระทบสิทธิเสรีภาพในการมีคู่ของผู้ใช้บริการมากเกินไปมีลักษณะเป็นการเอาเปรียบไม่เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการในฐานะที่เป็นผู้บริโภค ผู้เขียนได้แยกพิจารณาออกเป็น 2 กรณี คือ

กรณีสัญญาบริการจัดหาคู่ที่ไม่รับประกันการได้คู่ ผู้ให้บริการเพียงแต่กำหนดข้อตกลงการบริการจัดหาคู่เฉพาะที่เกี่ยวกับเรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าใช้บริการจัดหาคู่ เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ใช้บริการ เช่น สถานภาพของผู้ใช้บริการจะต้องมีสถานะโสด และจะต้องเป็นบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วตามกฎหมาย ส่วนคุณสมบัติทางด้านการศึกษาและอาชีพ สัญชาติ หรือคุณสมบัติด้านอื่น ๆ นั้นเป็นรายละเอียดที่ผู้ให้บริการบางรายกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกสมาชิกผู้ใช้บริการ และจะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการออกเปิดเผยโดยให้ผู้ใช้บริการแสดงความยินยอมในการใช้ข้อมูลดังกล่าวเท่านั้น แต่ไม่มีการระบุถึงระยะเวลาผูกพันตามสัญญาระหว่างผู้ให้บริการกับผู้ใช้บริการว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใดเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการออกเปิดเผยโดยไม่มีกำหนด และไม่มีการระบุขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ให้บริการที่มีต่อผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการใช้และการเก็บรักษาข้อมูลของผู้ใช้บริการ เป็นเหตุให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่นที่ไม่ใช่เพื่อการจัดหาคู่ แต่นำไปใช้โฆษณาเพื่อแสวงหากำไรแก่ธุรกิจของตนโดยทางอ้อม ทั้งไม่ทำหน้าที่ในการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการเพราะอ้างว่าไม่มีหน้าที่เป็นเหตุให้ผู้ใช้บริการบางรายได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียง

กรณีสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่แม้ว่าสัญญาบริการจัดหาคู่ที่รับประกันการได้คู่จะมีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับ เงื่อนไขการเข้าใช้บริการจัดหาคู่ และเรื่องค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกและค่าบริการอื่น ๆ พร้อมทั้งขอบเขตความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ให้บริการ ระยะเวลาผูกพันตามสัญญา การสิ้นสุดสัญญาและการคืนค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายแก่ผู้ใช้บริการก็ตาม แต่สัญญาดังกล่าวถูกจัดทำขึ้นโดยผู้ให้บริการฝ่ายเดียว เพราะไม่มีกฎหมายกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในทำสัญญาบริการจัดหาคู่ไว้ รายละเอียดแห่งข้อตกลงและเงื่อนไขที่ปรากฏให้เห็นในสัญญาปัจจุบันพบว่ามีลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้ใช้บริการมากเกินไป และมีรายละเอียดของข้อตกลงและเงื่อนไขแห่งสัญญาไม่ชัดเจน ทั้งยังกระทบสิทธิเสรีภาพในการมีคู่ของผู้ใช้บริการด้วย จากที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาข้อตกลงหรือสัญญาบริการจัดหาคู่ในประเทศไทยที่ผู้ให้บริการได้จัดทำขึ้นนั้นมีปัญหาในเรื่องค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกและค่าบริการผู้ให้บริการมีการระบุอัตราค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกหรือค่าบริการไว้ในสัญญา แต่กำหนดเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงอัตราค่าบริการโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบ ได้ตามอำเภอใจ โดยไม่ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงราคานั้นให้ผู้ใช้บริการทราบล่วงหน้าด้วยและยังพบว่าผู้ให้บริการมีการเรียกเก็บค่าบริการ โดยมีข้อตกลงเรียกส่วนแบ่งจากเงินค่าสินสอดที่ผู้ใช้บริการได้รับกรณีที่ผู้ใช้บริการมีการตกลงที่จะแต่งงานกัน โดยผู้ให้บริการเรียกเก็บ 10 เปอร์เซ็นต์ของเงินค่าสินสอดหรือทรัพย์ที่ผู้ใช้บริการได้รับ ผู้เขียนเห็นว่าการเรียกเก็บค่าบริการในลักษณะนี้เป็น

การขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนและขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน แต่ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลฎีกาในประเทศไทยได้วินิจฉัยถึงข้อตกลงหรือสัญญาบริการจัดหาคู่ที่เรียกเก็บค่าบริการในลักษณะดังกล่าวว่าจะมีผลเป็นอย่างไร

นอกจากนี้ ข้อตกลงเกี่ยวกับขอบเขตความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ให้บริการยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่ผู้ใช้บริการจะได้รับความเป็นธรรมจากสัญญาได้ จึงควรมีกฎหมายกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่และความรับผิดของผู้ให้บริการไว้โดยเฉพาะเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการในฐานะผู้บริโภคที่ควรได้รับความคุ้มครองนอกเหนือจากขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ให้บริการตามสัญญา หรือควรมีกฎหมายกำหนดให้ผู้ให้บริการจัดทำสัญญาโดยระบุรายละเอียดเรื่องขอบเขตความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องระบุในสัญญาให้ชัดเจน และในส่วนของการสิ้นสุดสัญญาและการคืนเงินจากการศึกษาพบว่าผู้ให้บริการจะกำหนดหลักเกณฑ์กรณีสิ้นสุดสัญญาและเงื่อนไขในการคืนเงินโดยกำหนดให้เป็นสิทธิของผู้ให้บริการได้เปรียบผู้ใช้บริการ ไม่เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แห่งสัญญา

แม้ปัจจุบันพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 จะมีบทบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญา ที่มีการวางหลักเกณฑ์การใช้อำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาในการกำหนดให้ธุรกิจใดเป็นธุรกิจประเภทที่ต้องควบคุมสัญญา โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542 ซึ่งในมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว กำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจจะกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการที่เข้าลักษณะเป็นธุรกิจที่มีการใช้ข้อตกลงที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค ธุรกิจที่มีการใช้สัญญาสำเร็จรูปอย่างแพร่หลาย ธุรกิจที่ผู้ประกอบธุรกิจมีอำนาจต่อรองเหนือกว่าผู้บริโภค เป็นธุรกิจที่ต้องควบคุมสัญญา และการกำหนดลักษณะของสัญญาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกา ที่กำหนดให้สัญญาต้องมีลักษณะที่ให้ผู้บริโภคทราบสิทธิและหน้าที่ของตนตลอดจนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการโดยชัดเจนตามควรแก่กรณี สัญญาต้องไม่เป็นการจำกัดหรือยกเว้นความรับผิดของผู้ประกอบธุรกิจในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีเหตุผลที่สมควรเพียงพอ ต้องคำนึงถึงความสุจริตในการประกอบธุรกิจ สัญญาต้องให้เยียวยาความเสียหายในเวลาอันสมควรในกรณีที่มีการฝ่าฝืนสัญญา สัญญาต้องจัดให้มีหลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแสดงเจตนาของผู้ประกอบธุรกิจในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญต่อการคุ้มครองผู้บริโภค และสัญญาต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระเกินควรแก่การประกอบธุรกิจ

ซึ่งหลักเกณฑ์ตามกฎหมายจะเป็นแนวทางในการนำมาใช้บังคับเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรูปแบบ และเงื่อนไขของข้อตกลงหรือสัญญาบริการจัดหาคู่ได้ แต่การใช้อำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาถูกจำกัดโดยบทบัญญัติของกฎหมาย มาตรา 35 ทวิแห่งพระราชบัญญัติ

คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ .2522 ว่าคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะกำหนดให้การให้บริการใดเป็นธุรกิจที่ต้องควบคุมสัญญาต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่ามีกฎหมายกำหนดให้สัญญาให้บริการต้องทำเป็นหนังสือหรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือจึงจะใช้อำนาจดังกล่าวได้ ตราบใดที่สัญญาบริการจัดหาคู่ยังมีสถานะเป็นสัญญาไม่มีชื่อที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือหรือจะถือได้ว่าตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ ก็ไม่อาจนำบทบัญญัติมาตราดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมและกำกับดูแลสัญญาบริการจัดหาคู่ได้ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาไม่อาจอาศัยอำนาจแห่งมาตรา 35 ทวิ กำหนดให้สัญญาบริการจัดหาคู่เป็นธุรกิจควบคุมสัญญา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบและเงื่อนไขแห่งสัญญาได้

5.ประเด็นปัญหาการเยียวยาความเสียหายและบทลงโทษในธุรกิจบริการจัดหาคู่

ประเทศไทยไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายและบทลงโทษที่จะนำมาใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเฉพาะ การชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ย่อมเป็นไปตามหลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผิดสัญญาหรือกรณีละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และยังมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การเยียวยาความเสียหายในลักษณะของค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ ที่จะนำมาใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบธุรกิจได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบธุรกิจ การที่ผู้ประกอบธุรกิจได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นตลอดจนการที่ผู้บริโภคมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ ศาลมีอำนาจกำหนดได้ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด แต่ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดมีจำนวนเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกินห้าเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้บริโภค บทบัญญัติดังกล่าวที่จะนำมาใช้บังคับเพื่อเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภคจะต้องปรากฏว่าผู้ประกอบธุรกิจมีพฤติการณ์ที่เข้าหลักเกณฑ์ว่ากระทำโดยมีเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือเป็นการละเมิดด้วยความจงใจและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งการกำหนดค่าเสียหายที่ต้องกำหนดเพิ่มเติมจากค่าเสียหายอันแท้จริง มีฐานแห่งการกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษที่ต้องคำนวณจากค่าเสียหายกรณีผิดสัญญาหรือละเมิด ทำให้หลักเกณฑ์การกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ไม่ได้ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม การบังคับตามสิทธิดังกล่าวผู้ใช้บริการจะต้องดำเนินการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาลเพื่อให้ผู้ให้บริการรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งผู้ใช้บริการจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าทนายความ ค่าขึ้นศาลและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งมิใช่ค่าเสียหายโดยตรงที่จะสามารถเรียกให้ผู้ให้บริการชดใช้ได้ทั้งหมด แม้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 39 จะกำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเข้าดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการเข้าดำเนินคดีแพ่งแก่ผู้ทำละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาลแทนแต่ไม่ใช่ทุกกรณี และหากมีคำพิพากษาแล้วผู้ให้บริการไม่มีเงินหรือทรัพย์ที่จะชดใช้ตามคำพิพากษา ผู้ใช้บริการก็จะไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายใดๆ ที่เป็นตัวเงินหรือทรัพย์สินอย่างแท้จริง หลักเกณฑ์การชดเชยความเสียหายที่มีอยู่จึงเป็นบทลงโทษทางแพ่งที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำมาใช้บังคับในธุรกิจบริการจัดหาคู่

นอกจากการเยียวยาความเสียหายที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ให้บริการมีความรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันบทลงโทษทางแพ่งแล้ว พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีบทลงโทษทางอาญาที่มีโทษปรับและโทษจำคุกตามความผิดที่ได้กระทำฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจโดยทั่วไป ซึ่งรวมถึงผู้ให้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ด้วย หากมีการกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ก็ต้องรับโทษสำหรับการกระทำนั้น ผู้เขียนเห็นว่ายังไม่เหมาะสมกับความรุนแรงแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ให้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่ไม่ใช่เพียงแต่ความเสียหายในทางทรัพย์สินเท่านั้น แต่ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตร่างกาย อนามัย และชื่อเสียงของผู้ใช้บริการด้วย บทลงโทษดังกล่าวไม่หนักเพียงพอที่จะเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการไม่มีความเกรงกลัวที่จะไม่กระทำผิด ทั้งบทลงโทษทางอาญาดังกล่าวให้อำนาจแก่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับได้เท่านั้นในส่วนของโทษจำคุกยังคงต้องอาศัยกระบวนตามขั้นตอนการสอบสวนและการดำเนินคดีในทางอาญาพิจารณาความผิดการกระทำในแต่ละครั้ง ไม่อาจระงับยับยั้งความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดของผู้ให้บริการที่อาจเกิดขึ้นซ้ำ จึงควรมีบทลงโทษทางปกครองให้อำนาจแก่หน่วยงานของรัฐการใช้มาตรการทางปกครองเพื่อลงโทษ เช่น การระงับการดำเนินธุรกิจ หรือสั่งห้ามการประกอบธุรกิจกรณีที่มีการกระทำฝ่าฝืนต่อกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่แต่ประเทศไทยยังขาดบทลงโทษทางปกครองที่จะนำมาให้ใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาตามหัวข้อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนต้องการชี้ให้เห็นถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ในประเทศไทย เนื่องจากไม่มีกฎหมายเฉพาะใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยตรงเพื่อให้ความคุ้มครองประชาชนที่เข้าไปใช้บริการหรือได้นับการเสนอเข้าใช้บริการ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่นำมาใช้บังคับกับควบคุมธุรกิจบริการจัดหาคู่ยังไม่อาจให้ความคุ้มครองประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค วิธีการคุ้มครองผู้บริโภค การเยียวความเสียหายและบทลงโทษที่ยังไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ ทั้งไม่ครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เพียงกำหนดหลักเกณฑ์ไว้กว้าง ๆ เท่านั้น ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษากฎหมายในต่างประเทศทั้งของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส เห็นว่ากฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีหลักกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่จะนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในด้านการดำเนินการ การเยียวยาความเสียหายและบทลงโทษ แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาด้านสัญญานั้นผู้เขียนได้นำแนวทางของประเทศสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฝรั่งเศสมาเป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบและเงื่อนไขแห่งสัญญาในลักษณะของสัญญามาตรฐานที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิการเลิกสัญญาและการคืนเงิน กับทั้งระยะเวลาผูกพันตามสัญญาที่เห็นว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องสัญญาบริการจัดหาคู่ได้เป็นอย่างดี

ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการวางแนวทางในการออกกฎหมายที่ใช้บังคับกับธุรกิจบริการจัดหาคู่โดยเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 35 ทวิที่บัญญัติว่า “ในการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้น มีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้ธุรกิจที่ขายสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้” แก้ไขเพิ่มเติมโดยใช้ข้อความว่า *“ในการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้น มีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ หรือในกรณีที่การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นไม่มีกฎหมายกำหนดให้ทำเป็นหนังสือหรือตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ แต่การประกอบธุรกิจนั้นมีวัตถุประสงค์ในการก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้ธุรกิจที่ขายสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้”* เพื่อที่จะให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาใช้อำนาจตามมาตรา 35 ทวิ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา

พ.ศ. 2542 ในการออกประกาศให้ธุรกิจบริการจัดหาคู่เป็นธุรกิจที่ต้องควบคุมสัญญาโดยกำหนดเนื้อหาของประกาศเพื่อควบคุมด้านใบอนุญาตประกอบกิจการ ขั้นตอนการดำเนินการ และกำหนดขอบเขตเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่และความรับผิด รายละเอียดหลักเกณฑ์รูปแบบและเงื่อนไขแห่งสัญญาที่ต้องระบุไว้ และหลักประกันการชดเชยความเสียหาย และบทลงโทษในทางอาญาและบทลงโทษทางปกครอง โดยมีข้อเสนอแนะให้กำหนดเนื้อหาแห่งประกาศดังนี้

1. กำหนดนิยามความหมายในประกาศฉบับนี้ ดังนี้

“คู่” หมายถึง บุคคลสองคนที่ประสงค์จะอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาไม่ว่าจะมีการสมรสกันตามกฎหมายหรือไม่

“ธุรกิจบริการจัดหาคู่” หมายถึง กระบวนการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลหรือหน่วยงานในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้เป็นคู่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา ไม่ว่าจะเรียกค่าตอบแทนโดยตรงหรือไม่

“บริการจัดหาคู่” หมายถึง การกระทำใดๆรวมถึงการให้คำปรึกษาและการจัดการใดๆ เพื่อให้บุคคลตกลงอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา

“ผู้ให้บริการจัดหาคู่” หมายถึง บุคคลที่รับบริการจัดหาคู่ ไม่ว่าจะเป็นบริการจัดหาคู่ที่เป็นคนชาติเดียวกัน หรือคู่ชาวต่างชาติ

“ผู้ใช้บริการจัดหาคู่” หมายถึง บุคคลที่เข้าใช้บริการจัดหาคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยา จากผู้ให้บริการไม่ว่าจะเสียค่าตอบแทนหรือไม่

“สัญญาบริการจัดหาคู่” หมายถึง ความตกลงระหว่างผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการเพื่อรับการบริการจัดหาคู่

“ใบอนุญาตประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศ” หมายถึง หนังสือรับรองการประกอบธุรกิจจัดหาคู่ที่เป็นคนในชาติเดียวกัน

“ใบอนุญาตประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ” หมายถึง หนังสือรับรองการประกอบธุรกิจจัดหาคู่ที่เป็นคนไทยกับคนต่างชาติ

“หน่วยงานที่มีอำนาจตามประกาศฉบับนี้” หมายถึง คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและหน่วยงานหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้ปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศฉบับนี้

2. กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบกิจการ

2.1 บุคคลที่จะประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่จะต้องดำเนินการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจแบ่งออกเป็น ใบอนุญาตประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศและใบอนุญาตประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ โดยจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) บุคคลที่จะประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่หรือบุคคลที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่ต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย ไม่เป็นบุคคลที่เป็นคนเสมือนหรือไร้ความสามารถ ไม่เป็นบุคคลที่ล้มละลาย หรือบุคคลที่ถูกตัดสินให้จำคุกหรือรอลงอาญาเว้นแต่เป็นความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษที่มิใช่ความผิดฐานกระทำลามกอนาจาร

(2) บุคคลนั้นไม่เป็นบุคคลประเภทที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการทั้งในประเภทการประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศและระหว่างประเทศ บุคคลที่ให้ข้อมูลเป็นเท็จในการทำสัญญาหรือทำสัญญาที่แตกต่างกันไปจากที่กฎหมายกำหนด หรือถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการโฆษณาที่เป็นเท็จหรือเกินความจริงหรือที่อาจถูกตีความว่าเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ได้รับความคุ้มครอง เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน บุคคลที่มีการให้ข้อมูลที่ผิดพลาดแก่ผู้ใช้บริการ หรือบุคคลที่เปิดเผยให้เห็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้บริการกับบุคคลที่สามหรือมีการใช้ฐานข้อมูลดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการให้บริการจัดหาคู่ บุคคลที่หลีกเลี่ยง หลบหนี หรือทำการขัดขวางการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

(3) บุคคลนั้นจะต้องไม่ประกอบกิจการ หรือเป็นหุ้นส่วน หรือสมาชิก หรือผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจการจัดหางานและจัดหาแรงงาน ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528

(4) บุคคลที่จะประกอบธุรกิจจะต้องผ่านการศึกษาอบรมความรู้ความเชี่ยวชาญด้านจริยธรรมและการจัดหาคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาและความสัมพันธ์ในครอบครัวของประเทศไทยในแต่ละท้องถิ่น และในกรณีบุคคลนั้นเป็นผู้ให้บริการจัดหาคู่คนไทยกับคนต่างชาติจะต้องได้รับการศึกษาอบรมความรู้ความเชี่ยวชาญด้านจริยธรรมและการจัดหาคู่ระหว่างคนไทยกับคนต่างชาติและความสัมพันธ์ในครอบครัว

(5) บุคคลที่จะประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่จะต้องวางจำนวนเงินหลักประกันความเสียหายทางธุรกิจต่อสำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอประจำท้องที่ที่สำนักงานของผู้ประกอบธุรกิจตั้งอยู่โดยกำหนดวงเงินแยกประเภทธุรกิจบริการจัดหาคู่ภายในประเทศและธุรกิจบริการจัดหาคู่ระหว่างประเทศ โดยผู้เขียนขอเทียบเคียงวิธีการกำหนดจำนวนเงินหลักประกันของกฎกระทรวงการ

ท่องเที่ยวและกีฬาที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2552[1] แต่ควรกำหนดจำนวนเงินประกันให้สูงกว่าธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ทั้งนี้ ให้คำนวณจากฐานความเสี่ยงของประเภทธุรกิจและความเสียหายที่ผู้ใช้บริการในธุรกิจบริการจัดหาคู่ได้รับ โดยมีหลักเกณฑ์กำหนดวงเงินขั้นต่ำของเงินวางประกันความเสียหาย และในกรณีที่มีการชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ใช้บริการที่ได้รับความเสียหายแล้วจะต้องมีการเติมเงินที่วางประกันความเสียหายให้เต็มตามวงเงินขั้นต่ำภายในเวลาที่กำหนด และอาจกำหนดให้เพิ่มจำนวนเงินหลักประกันกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจนั้นมีสำนักงานสาขา

2.2 บุคคลที่จะประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่ต้องยื่นเอกสารประกอบการขอใบอนุญาตดังนี้

(1) ข้อตกลงร่วมกันที่จำเป็นสำหรับหน่วยงาน เช่น ระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ให้บริการ พนักงาน หรือลูกจ้างในการจัดหาคู่เพื่อรักษาประโยชน์และความเป็นส่วนตัวของลูกค้า เป็นต้น

(2) รายชื่อของพนักงาน

(3) หลักเกณฑ์การอบรมด้านจริยธรรมและการจัดหาคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาและความสัมพันธ์ในครอบครัวแก่บุคคลที่เข้าร่วมธุรกิจบริการจัดหาคู่

---

[1] กฎกระทรวงการกำหนดจำนวนเงินหลักประกัน พ.ศ.2555 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 33 และมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวจะต้องวางหลักประกันต่อนายทะเบียน ในวันที่มารับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว ณ สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กลางหรือสาขาที่มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมสำนักงานของผู้ขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(1) การประกอบธุรกิจนำเที่ยวประเภทเฉพาะพื้นที่ ต้องวางหลักประกันเป็นจำนวนเงินหนึ่งหมื่นบาท

(2) การประกอบธุรกิจนำเที่ยวประเภทภายในประเทศ ต้องวางหลักประกันเป็นจำนวนเงิน

ห้าหมื่นบาท

(3) การประกอบธุรกิจนำเที่ยวประเภทนำเที่ยวจากต่างประเทศ ต้องวางหลักประกันเป็นจำนวนเงินหนึ่งแสนบาท

(4) การประกอบธุรกิจนำเที่ยวประเภททั่วไป ต้องวางหลักประกันเป็นจำนวนเงินสองแสนบาท

(4) หนังสือรับรองการศึกษา อมรม ด้านจริยธรรมและการจัดหาคู่เพื่ออยู่กินร่วมกันสามีภริยาตามประเภทใบอนุญาตประกอบธุรกิจบริการจัดหาคู่

2.3 ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องแสดงใบอนุญาตประกอบธุรกิจไว้ในสำนักงานอันเป็นสถานประกอบการที่เห็นได้ชัด และต้องแสดงรายละเอียดอัตราค่าบริการ ค่าใช้จ่าย ให้ผู้ใช้บริการทราบอย่างชัดเจน กรณีที่เป็นผู้ให้บริการทางเว็บไซต์จะต้องแสดงใบอนุญาตและอัตราค่าบริการไว้หน้าเว็บไซต์ด้วย

2.4 ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของธุรกิจบริการจัดหาคู่ต่อหน่วยงานหรือหน่วยงานที่มีอำนาจออกคำสั่งตามประกาศนี้

3. กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการ

3.1 ผู้ให้บริการต้องกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสิทธิในการเข้าใช้บริการโดยกำหนดให้ต้องเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ไม่เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ ไม่เป็นบุคคลที่ล้มละลาย หรือบุคคลที่ถูกตัดสินให้จำคุกหรือรอลงอาญาเว้นแต่เป็นความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษที่มิใช่ความผิดฐานกระทำลามกอนาจารและไม่เป็นบุคคลมีคู่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาขณะที่เข้าใช้บริการ

3.2 ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องไม่ทำการโฆษณาที่เป็นเท็จหรือให้ข้อมูลเกินความจริงหรือการตีความว่าเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ได้รับความคุ้มครอง เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

3.2 ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องไม่ให้ข้อมูลเท็จ หรือให้ข้อมูลที่ผิดพลาดผู้ใช้บริการ หรือปกปิดข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้หรือข้อมูลที่ได้รับการร้องขอจากผู้ใช้บริการเว้นแต่จะไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลโดยต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ใช้บริการทราบ

3.3 ผู้ให้บริการจัดหาคู่ไม่สามารถใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากบริการจัดหาคู่และต้องมีกำหนดมาตรการเก็บรักษาข้อมูลในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ

3.4 ผู้ให้บริการจัดหาคู่จะต้องไม่แนะนำผู้ใช้บริการให้พบเจอคู่จำนวนสองคนหรือมากกว่านั้นให้พบกันในช่วงเวลาเดียวกันหรือให้พบในสถานที่เดียวกัน

3.5 ข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับความยินยอมให้ประกาศ ผู้ให้บริการจัดหาคู่ที่จะนำเสนอสำหรับเรื่องของการแต่งงานจะต้องมีชื่อที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ตรงตามที่ผู้ใช้บริการได้แจ้งไว้ เมื่อดำเนินการประกาศโดยผู้ให้บริการเดียวกัน ที่อยู่อาจจะปรากฏเพียงครั้งเดียวให้เป็นที่ประจักษ์อย่างสมบูรณ์แบบแต่ละประกาศจะต้องระบุเพศ อายุสถานภาพครอบครัว ภาคการจ้างงาน และ พื้นที่อยู่

อาศัยของบุคคลที่เกี่ยวข้องและคุณสมบัติของคนที่ต้องการหา ผู้ให้บริการจะต้องสามารถที่จะพิสูจน์การดำรงอยู่ของข้อตกลงของบุคคลที่นำเสนอในเนื้อหาอันที่ได้ประกาศออกไป

3.5 ผู้ให้บริการจัดหาคู่ต้องไม่เรียกเงินรางวัลจากผู้ใช้บริการโดยแบ่งส่วนจากเงินค่าสินสอดหรือทรัพย์สินที่ผู้ใช้บริการได้รับเมื่อมีการตกลงแต่งงานหรือการสมรสระหว่างผู้ใช้บริการกับคู่ แต่ไม่ตัดสิทธิในการรับเงินค่าบริการ ค่าใช้จ่ายสำหรับค่าแห่งการงานที่ได้ทำไปแล้วจริง

4. กำหนดลักษณะรูปแบบ หลักเกณฑ์ของสัญญาดังนี้

4.1 สัญญาบริการจัดหาคู่นั้นต้องทำเป็นหนังสือหรือในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์และต้องมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ชื่อของผู้ประกอบการหรือที่อยู่ของสำนักงานใหญ่ลักษณะของการให้บริการ จำนวนเงิน และเงื่อนไขการชำระเงิน และระบุคุณสมบัติของบุคคลที่ต้องการให้ผู้ให้บริการจัดหาแนบมากับสัญญาด้วย

(2) ระยะเวลาผูกพันตามสัญญา โดยห้ามกำหนดระยะเวลาเกินกว่า 2 ปีหรือตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ[2]

(3) การสิ้นสุดสัญญาที่เหมาะสมสำหรับเหตุผลที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย ทั้งต้องกำหนดให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิเลิกสัญญาภายใน 7 วันนับจากวันลงนามไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยใดๆ และผู้ให้บริการก็ไม่สามารถรับการชำระเงินหรือเงินฝากในรูปแบบใด ๆ ระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ส่วนกรณีเลิกสัญญาภายหลังจากที่ได้ลงนามในสัญญา 7 วัน ให้มีสิทธิเลิกสัญญาได้โดยตกลงกันลดสัดส่วนจำนวนเงินที่ได้ชำระไปแล้วตามลำดับของระยะเวลาของสัญญา และที่เรียกใช้บริการยังไม่ครบกำหนดอย่างชัดเจนโดยการเลิกสัญญาให้ดำเนินการโดยส่งจดหมายลงทะเบียนตอบรับ หรือโดยการส่งมอบให้กับผู้ให้บริการเป็นลายลักษณ์อักษรลงนามการรับรู้ของฝ่ายผู้ให้บริการ[3]

---

[2] section 1694.2 of California civil code, Chapter 2.1 Dating service contracts

"(d) No dating service contract shall require payments or financing by the buyer over a period in excess of two years from the date the contract is entered into, nor shall the term of any such contract be measured by the life of the buyer"

[3] Décret n°90-422 du 16 mai 1990 portant application, en ce qui concerne les offres de rencontres en vue de la réalisation d'un mariageoud'une union stable, de la loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales , Article 3 En savoir plus surcet article...

(4) ขอบเขตความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ให้บริการและเหตุในการถูกตัดสิทธิการเข้าใช้บริการที่ชัดเจน

4.2 หากสัญญานั้นไม่ทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดข้างต้น ให้ถือว่าสัญญานั้นเป็นโมฆะ

5. กำหนดความรับผิดและบทลงโทษ

กรณีฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามประกาศนี้จะต้องถูกลงโทษทางอาญาโดยมีโทษปรับและโทษจำคุก และโทษทางปกครองโดยกำหนดค่าปรับทางปกครองหรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการ

จากที่ข้อเสนอแนะของผู้เขียนที่ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนหวังว่าจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาจากธุรกิจบริการจัดหาคู่ที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะใช้บังคับโดยตรงเพื่อคุ้มครองประชาชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการจัดหาคู่และเสริมสร้างภาพลักษณะของธุรกิจดังกล่าวให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับกับบุคคลทั่วไปในสังคมไทย

“La renonciation au contrat prévue par les dispositions du II de l'article 6 de la loi susvisée est effective dès lors que le cocontractant du professionnel a, dans le délai de sept jours mentionné par ces mêmes dispositions, manifesté de manière non équivoque sa volonté de se rétracter, notamment par l'envoi d'une lettre recommandée avec demande d'avis de réception ou par la remise au professionnel, contre récépissé, d'un écrit contenant renonciation.”

บรรณานุกรม

หนังสือ

สุษม ศุภนิตย์. คำอธิบายกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค.พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

ดาราพร ถิระวัฒน์. กฎหมายสัญญา สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

ฉัตรสุมน พฤฒิภิญโญ. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ: นโยบาย หลักกฎหมาย และการบังคับใช้.กรุงเทพมหานคร : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์, 2542.

อนันต์ จันทรโอภากร. กฎหมายว่าด้วยความรับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ขาดความปลอดภัย. โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. สคบ.กับการคุ้มครองผู้บริโภค.พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2552.

กุหลาบ สายประดิษฐ์. กำเนิดครอบครัวมนุษยชาติ ระเบียบสังคมของมนุษย์.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ก่อไผ่, 2524.

กุหลาบ สายประดิษฐ์. กำเนิดครอบครัวมนุษยชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ พีพี, 2521.

ร่มเย็น โกไศยกานนท์.โลกาภิวัตน์และปรากฏการณ์ธุรกิจเมียสั่งทางอินเตอร์เน็ต. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่:ศูนย์สตรีศึกษา 2550.

พัชรินทร์ ลาภานันท์,รศ.ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์,ผศ.ดร.เยาวลักษณ์ อภิชาตวัลลภ.การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม:การศึกษาสถานภาพองค์ความรู้. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น : ศูนย์วิจัยพหุลักษณ์สังคมลุ่มน้ำโขง, 2550.

สุษม ศุภนิตย์. คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับการตลาด.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2553.

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ.กฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1.กรุงเทพมหานคร: บริษัท พาณิชพระนคร จำกัด, 2535.

ไพโรจน์ วายุภาพ. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:ห้างหุ้นส่วนจำกัด จิรรัชการพิมพ์, 2545.

เพ็ง เพ็งนิติ. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร:ห้างหุ้นส่วนจำกัด จิรรัชการพิมพ์, 2550.

ประจักษ์ พุทธิสมบัติ.ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดและจัดการงานนอกสั่ง. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ศรีสมบัติการพิมพ์, 2538.

อรพรรณ พนัสพัฒนา. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะฝากทรัพย์ วิธีการเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม ฝากเงิน เก็บของในคลังสินค้า จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:นิติธรรม, 2549.

อรรยา สิงห์สงบ. กฎหมายว่าด้วยสัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2550.

อมรา พงศาพิชญ์.เพศสถานะและเพศวิถีในสังคมไทย.พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

คนึงนิจ บุญบานเย็น. “ปัญหาการดำเนินคดีแพ่งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 มาตรา 39 กับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

พิทยา วิทยาไพโรจน์. “ปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญาไม่เป็นธรรม: ศึกษากรณีสัญญาประกันวินาศภัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2549.

สุเมธ พลภักดี.“ทัศนคติและแนวคิดต่อธุรกิจบริการจัดหาคู่.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2552.

สมชาย กาญจนชานันท์. “ตัวแทนค้าต่าง:ศึกษาสถานะและหน้าที่ในทางกฎหมาย.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

วิริทธิ์พล วินิตวัฒนคุณ. “การกำหนดค่าเสียหายเนื่องจากการไม่ชำระหนี้.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

ภาคภูมิ พองชัยภูมิ. “ปัญหาการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552

ปริญญาวัน ชมเสวก. “ค่าเสียหายเชิงลงโทษในคดีละเมิด.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

คำพิพากษา

คำพิพากษาฎีกาที่ 4680/2545
http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/searchlist.jsp

คำพิพากษาฎีกาที่ 810/2554
http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/searchlist.jsp

คำพิพากษาฎีกาที่ 923/2549
http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/searchlist.jsp

คำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีหมายเลขดำที่ ผบ.367/2554 คดีหมายแดงที่ ผบ.1211/2555 จัดพิมพ์โดยศาลแพ่งกรุงเทพใต้

บทความในนิตยสาร

_____.“ลุงเฉื่อยสื่อกามเทพ.” นิตยาสารชีวิตจริง, ฉบับที่ 1161(2558): 29.

บทความในหนังสือพิมพ์

เทพชู ทับทอง, “มาลัยเสี่ยงรัก” *ไทยรัฐ*, 20 มกราคม 2534, 13.

บทความในวารสาร

พินิจ ทิพย์มณี. “ความรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายกฎหมายควรกำหนดครอบคลุมถึงการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษด้วยหรือไม่.”วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย.ปีที่ 5 ฉบับที่ 1(มกราคม-มิถุนายน 2552.

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

_____.บทนำของสมาพันธ์. “สมาคมเครือข่ายคนไทยคู่สมรสต่างชาติแห่งประเทศไทย” http://www.thaiforeignspouse.com, 30 พฤศจิกายน 2557

กฎหมายไทย

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542

พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินและลักษณะของหลักฐานการรับเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551

กฎกระทรวงการกำหนดจำนวนเงินหลักประกัน พ.ศ.2555 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมุคคุเทศก์ พ.ศ.2551

Electronic Media

Hyunah Yangf."Multicultural Families in South Korea: A SocioLegal Approach.”, 2011.http://www.consumerinterests.org/assets/docs/CIA/CIA1997/joo.pdf, July 1, 2015

_____.109 th Congress 1st session h. r. 3657 in the house of representatives, September 6, 2005, https://www.govtrack.us, May 2, 2015

Noga Firstenbergt. “Marriage and Morality: Examining the International Marriage Broker Regulation Act.” http://scholarship.law.berkeley.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1196&context=aal, May 2, 2015

“Droit de la famille” http://www.pug.fr, January 2, 2015

“Droit civil L1 semestre 2 Liberte Matrimoniale Guide de l'étudiant:Université de Montpellie 2014-2015.” http://droit.edu.umontpellier.fr/files/2014/11/guide-etudiant-2014-2015.pdf, January 2, 2015

Article

So-hyunJoo, Virjinia Tech “Consumer Protection in South Korea”, Volume 4 Consumer Interests Annual, (1997)

Website

http//www.iselectdating.com

http//www.meetnluch.com

http://www.thai.livingthai.org

http://www.bangkokmatching.com

LAW

South Korean Framwork Act on Consumer

Marriage Brokers Business Management Act, Korea ,2007

Enforcement Decree of Marriage Brokerage Agency, Korea

Enforcement Rule of, Marriage Brokers Business Management Act Korea

International Marriage Broker Regulation Act of 2005, The United states of America

Regulation of international marriage brokers, The United states of America

The civil code of California

Décret n°90-422 du 16 mai 1990 portant application, en ce qui concerne les offres de rencontres en vue de la réalisation d'un mariage ou d'une union stable, de la loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales

Loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales

Droit civil (france).

Code penal (france)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างคำพิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้

คดีหมายเลขดำที่ ผบ.367/2554

คดีหมายเลขแดงที่ ผบ.1211/2555

เรื่อง: สัญญาบริการจัดหาคู่

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า จำเลยที่ 1 มีฐานะเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดมี จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 เป็นกรรมการของจำเลยที่ 1 ส่วนจำเลยที่ 5 เป็นพนักงานของจำเลยที่ 1 โจทก์สมัครเป็นสมาชิกจัดหาคู่ทางเว็บไซต์ www.ilikedate.com ของจำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 เป็นผู้สัมภาษณ์ข้อมูลของโจทก์เพื่อนำข้อมูลไปค้นสมาชิกที่เหมาะสมกับโจทก์ โจทก์จึงตกลงทำสัญญาการใช้บริการกับจำเลยที่ 1 ในระยะเวลา 3 เดือน จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 1 คน โดยจำเลยที่ 1 จะนัดฝ่ายชายที่มีลักษณะที่มีคุณภาพเป็นผู้นำ มีความมั่นใจในตัวเองสูง มีฐานะดี การศึกษาสูง เหมาะสมกับโจทก์ จำเลยที่ 1 แจ้งโจทก์ว่าจะมีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมและอื่น ๆ ของสมาชิกทุกคนก่อนรับเข้าเป็นสมาชิกเพื่อให้สมาชิกทุกคนมั่นใจได้ว่า คนที่จำเลยจัดให้ปลอดภัยไม่ต้องเสี่ยงต่อการถูกหลอกลวงและจำเลยทั้งห้าตกลงกับโจทก์ว่าหากข้อมูลทางเว็บไซต์และการจัดหาคู่ของจำเลยที่ 1 เป็นเท็จ จำเลยทั้งห้าจะจ่ายเงินให้แก่โจทก์เป็นเงินจำนวน 500,000 บาท และโจทก์ได้ชำระค่าบริการให้แก่จำเลยทั้งห้าแล้ว ต่อมาวันที่ 26 ธันวาคม 2553 โจทก์นัดพบฝ่ายชายที่จำเลยทั้งห้าจัดหาให้ แต่โจทก์พบว่ามีลักษณะไม่ตรงกับที่โจทก์แจ้งให้จำเลยทั้งห้าทราบและไม่มีการตรวจสอบพบประวัติฝ่ายชาย ต่อมาจำเลยที่ 2 และที่ 5 แจ้งกับโจทก์ว่าจะจัดหาฝ่ายชายให้ใหม่ แต่จำเลยที่ 1 ก็ไม่ได้จัดหาฝ่ายชายให้โจทก์ในระยะเวลาอันสมควรและไม่สามารถแสดงได้ว่าจะสามารถทำตามสัญญาได้จริงและข้อมูลทางเว็บไซต์ของจำเลยที่ 1 เป็นความเท็จ จำเลยทั้งห้าจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญากับโจทก์ที่จะให้ข้อมูลที่เป็นความจริง จำเลยจึงต้องชำระเงินจำนวน 500,000 บาท ตามสัญญาให้โจทก์ การกระทำของจำเลยทั้งห้าเป็นการผิดสัญญาแก่โจทก์ไม่จัดหาคู่ให้ตรงตามลักษณะที่โจทก์กำหนดและไม่มีการตรวจสอบประวัติของฝ่ายชาย และไม่จัดหาคู่ให้แก่โจทก์ในระยะเวลาอันสมควร ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้จำเลยทั้งห้าชำระเงินจำนวน 512,391.10 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อไปของต้นเงินจำนวน 507,490 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้นแก่โจทก์ ห้ามมิให้จำเลยทั้งห้าใช้หลักฐานข้อมูลของโจทก์ ภายถ่าย ใบเปลี่ยนชื่อและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของโจทก์เพื่อการใด ๆ และให้ส่งมอบคืนแก่โจทก์

จำเลยทั้งห้าให้การว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งห้าโดยอ้างสัญญาให้บริการตามเอกสารท้ายฟ้อง หมายเลข 3 เพราะเป็นการทำสัญญาด้วยความสมัครใจของโจทก์เอง และจำเลยที่ 1 ไม่ได้มีการลงลายมือชื่อหรือประทับตราแต่อย่างใด และจำเลยที่ 2 ถึงที่ 5 ไม่ได้ลงลายมือชื่อในฐานะส่วนตัว สัญญาดังกล่าวจึงไม่ผูกพันจำเลยทั้งห้าให้ต้องรับผิดต่อโจทก์ จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 เป็นกรรมการของจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 5 เป็นพนักงานของจำเลยที่ 1 ไม่ได้ร่วมกับจำเลยที่ 1 กระทำผิดใด ๆ

ต่อโจทก์ จึงไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ โจทก์สมัครเป็นสมาชิกเพื่อให้บริการจัดหาคู่กับจำเลยที่ 1 ในราคา 7,000 บาท ในระยะเวลา 3 เดือน จำเลยจัดหาคู่ให้กับโจทก์ เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2553 แต่ทั้งสองฝ่ายไม่ถูกใจกัน จำเลยที่ 1 จึงมีหน้าที่ต้องหาคู่ชายให้โจทก์ภายในวันที่ 25 มกราคม 2554 แต่ในช่วงเวลาดังกล่าวโจทก์บอกว่าจำเลยที่ 1 ทำงานล่าช้าและทำหนังสือบอกเลิกสัญญา จำเลยที่ 1 ไม่ได้ผิดสัญญากับโจทก์ จำเลยทั้งห้าไม่เคยหลอกลวงโจทก์หรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จแต่อย่างใด จำเลยทั้งห้าจึงไม่ต้องชดใช้เงินจำนวน 500,000 บาท แก่โจทก์ และไม่ต้องคืนเงินค่าบริการจำนวน 7,490 บาท ขอให้ยกฟ้อง

ระหว่างพิจารณา โจทก์ยื่นคำร้องว่าโจทก์และจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ตกลงกันได้แล้วขอถอนฟ้องของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 จึงอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้อง จำหน่ายคดีออกจากสารบบ คดีจึงมีประเด็นให้ศาลต้องวินิจฉัยเพียงประเด็นเดียวว่า จำเลยที่ 5 ต้องรับผิดต่อโจทก์หรือไม่เห็นว่า คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องให้จำเลยทั้งห้ารับผิดต่อโจทก์ โดยอ้างว่าจำเลยทั้งห้าเป็นฝ่ายผิดสัญญาให้บริการข้อมูลพิพาทกับโจทก์ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 เท่านั้นเป็นคู่สัญยาให้บริการข้อมูลพิพาทกับโจทก์ ส่วนจำลยที่ 5 เป็นเพียงพนักงานของจำเลยที่ 1 เท่านั้น หาได้เป็นคู่สัญญาพิพาทอันทำให้จำเลยที่ 5 มีหน้าที่หรือความรับผิดใด ๆ อันเกิดจากสัญญาให้บริการข้อมูลพิพาทแต่อย่างใด อีกทั้งระหว่างพิจารณาโจทก์และจำเลยที่ 1 ได้เจรจาตกลงกันได้แล้วและมีการถอนฟ้องจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 แล้วจึงไม่มีหน้าที่หรือความผิอันเกิดจากสัญญาให้บริการข้อมูลพิพาทที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องรับผิดต่อกันอีก จำเลยที่ 5 จึงไม่มีหนี้ใด ๆ อันต้องรับผิดตามฟ้องแก่โจทก์อีก พิพากษายกฟ้อง

ภาคผนวก ข
พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติ
คุ้มครองผู้บริโภค
พ.ศ. ๒๕๒๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒
เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ซื้อ” หมายความรวมถึง เช่า เช่าซื้อ หรือได้มาไม่ว่าด้วยประการใด ๆ โดยให้ค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น

“ขาย” หมายความรวมถึง ให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือจัดหาให้ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น ตลอดจนการเสนอหรือการชักชวนเพื่อการดังกล่าวด้วย

“สินค้า” หมายความว่า สิ่งของที่ผลิตหรือมีไว้เพื่อขาย

“บริการ” หมายความว่า การรับจัดทำการงาน การให้สิทธิใด ๆ หรือการให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่นแต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงานตามกฎหมายแรงงาน

“ผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม ปรุง ประกอบ ประดิษฐ์ หรือแปรสภาพและหมายความรวมถึงการเปลี่ยนรูป การดัดแปลง การคัดเลือก หรือการแบ่งบรรจุ

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการและหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม

“ผู้ประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายหรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการ และหมายความรวมถึงผู้ประกอบกิจการโฆษณาด้วย

“ข้อความ” หมายความรวมถึงการกระทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด ๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

“โฆษณา” หมายความถึงกระทำการไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า

“สื่อโฆษณา” หมายความว่า สิ่งที่ใช้เป็นสื่อในการโฆษณา เช่น หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพท์ หรือป้าย

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ กระดาษหรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้ปรากฏข้อความเกี่ยวกับสินค้าซึ่งแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า หรือสอดแทรกหรือรวมไว้กับสินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้า และหมายความรวมถึงเอกสารหรือคู่มือสำหรับใช้ประกอบกับสินค้า ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่สินค้าหรือภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุสินค้านั้น

“สัญญา” หมายความว่า ความตกลงกันระหว่างผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจเพื่อซื้อและขายสินค้าหรือให้และรับบริการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

(๒) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

(๓) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

(๓ ทวิ) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

(๔) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ หรือพระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้

มาตรา ๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) นับ ชั่ง ตวง วัด ตรวจสินค้า และเก็บหรือนำสินค้าในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อทำการทดสอบโดยไม่ต้องชำระราคาสินค้านั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) ค้น ยึด หรืออายัดสินค้า ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุสินค้า ฉลากหรือเอกสารอื่นที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบการผลิตสินค้า การขายสินค้าหรือบริการ รวมทั้งตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสาร และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องของผู้ประกอบธุรกิจในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ (๓) ถ้าไม่เป็นการเร่งด่วนให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะนั้นทราบล่วงหน้าตามสมควรก่อน และให้กระทำการต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะ หรือถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่อยู่ในที่นั้น ก็ให้กระทำต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร้องขอมาเป็นพยาน

การค้นตามมาตรา ๕ (๒) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำได้เฉพาะเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินแปดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ

(๑/๑) ไกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคตามที่ผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจตกลงกันก่อนมีการฟ้องคดีต่อศาล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๑/๒) ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนงานคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ แล้วแต่กรณี

(๓) แจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่สิทธิของผู้บริโภค ในการนี้จะระบุชื่อสินค้าหรือบริการ หรือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจด้วยก็ได้

(๔) ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง และพิจารณาวินิจฉัยการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง

(๕) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการ

(๖) สอดส่องเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐให้ปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

(๗) ดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคที่คณะกรรมการเห็นสมควรหรือมีผู้ร้องขอตามมาตรา ๓๙

(๘) รับรองสมาคมและมูลนิธิตามมาตรา ๔๐

(๙) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภค และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้

มาตรา ๑๑ ให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การประชุมคณะกรรมการทุกคราวต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา

(๒) คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก

(๓) คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา

คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสามคน

กรรมการเฉพาะเรื่อง อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และให้นำมาตรา ๑๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการและคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมายก็ได้

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องและคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการและคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจสั่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดส่งเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวกับเรื่องที่มีผู้ร้องทุกข์หรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมาพิจารณาได้ ในการนี้จะเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วยก็ได้

มาตรา ๑๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องต้องให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือสงสัยว่ากระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นตามสมควร เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นและเร่งด่วน

การกำหนดหรือการออกคำสั่งในเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องคำนึงถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจ และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องจะกำหนดเงื่อนไขหรือวิธีการชั่วคราวในการบังคับให้เป็นไปตามการกำหนดหรือการออกคำสั่งนั้นก็ได้

มาตรา ๑๙ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี

ให้มีเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และจะให้มีรองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

มาตรา ๒๐ ให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(๒) ติดตามและสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการใด ๆ ตามที่เห็นสมควรและจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

(๓) สนับสนุนหรือทำการศึกษาและวิจัยปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภคในทุกระดับการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับจากสินค้าหรือบริการ

(๕) ดำเนินการเผยแพร่วิชาการ และให้ความรู้และการศึกษาแก่ผู้บริโภค เพื่อสร้างนิสัยในการบริโภคที่เป็นการส่งเสริมพลานามัย ประหยัด และใช้ทรัพยากรของชาติให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

(๖) ประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุม ส่งเสริม หรือกำหนดมาตรฐานของสินค้าหรือบริการ

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมาย

หมวด ๒
การคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการใดได้บัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแล้วให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้นำบทบัญญัติในหมวดนี้ไปใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ซ้ำหรือขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว เว้นแต่

(๑) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวยังมิได้มีการดำเนินการหรือดำเนินการยังไม่ครบขั้นตอนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และมิได้ออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากคณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะกรรมการเสนอเรื่องให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาออกคำสั่งตามความในหมวดนี้ได้

(๒) ในกรณีตาม (๑) ถ้ามีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจปล่อยให้เนิ่นช้าต่อไปได้ให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะกรรมการเสนอเรื่องให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาออกคำสั่งตามความในหมวดนี้ได้ โดยไม่ต้องมีหนังสือแจ้งหรือรอให้ครบกำหนดเก้าสิบวันตามเงื่อนไขใน (๑)

ในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวมิได้มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายออกคำสั่งเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามที่บัญญัติในหมวดนี้ ให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องมีอำนาจออกคำสั่งตามความในหมวดนี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายอยู่แล้ว คณะกรรมการอาจมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้แทนคณะกรรมการเฉพาะเรื่องได้

การมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ ตามวรรคสอง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๑
การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านการโฆษณา

มาตรา ๒๒ การโฆษณาจะต้องไม่ใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ

ข้อความดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

(๑) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

(๒) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง หรือไม่ก็ตาม

(๓) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ

(๔) ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน

(๕) ข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณาตาม (๑)

มาตรา ๒๓ การโฆษณาจะต้องไม่กระทำด้วยวิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ หรืออันอาจก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคและคณะกรรมการว่าด้วยฉลากได้กำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การโฆษณานั้นต้องกระทำไปพร้อมกับคำแนะนำหรือคำเตือนเกี่ยวกับวิธีใช้หรืออันตราย ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขให้แตกต่างกันสำหรับการโฆษณาที่ใช้สื่อโฆษณาต่างกันก็ได้

(๒) จำกัดการใช้สื่อโฆษณาสำหรับสินค้านั้น

(๓) ห้ามการโฆษณาสินค้านั้น

ความใน (๒) และ (๓) ให้นำมาใช้บังคับแก่การโฆษณาที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าการใช้หรือประโยชน์ของสินค้านั้นขัดต่อนโยบายทางสังคม ศีลธรรม หรือวัฒนธรรมของชาติด้วย

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าสินค้าหรือบริการใดผู้บริโภคจำเป็นต้องทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพ ฐานะ และรายละเอียดอย่างอื่นเกี่ยวกับผู้ประกอบธุรกิจด้วย คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจกำหนดให้การโฆษณาสินค้าหรือบริการนั้นต้องให้ข้อเท็จจริงดังกล่าวตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดได้

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าข้อความในการโฆษณาโดยทางสื่อโฆษณาใด สมควรแจ้งให้ผู้บริโภคทราบว่าข้อความนั้นเป็นข้อความที่มีความมุ่งหมายเพื่อการโฆษณา คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจกำหนดให้การโฆษณาโดยทางสื่อโฆษณานั้นต้องมีถ้อยคำชี้แจงกำกับให้ประชาชนทราบว่าข้อความดังกล่าวเป็นการโฆษณาได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดให้ต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ (๑) หรือมาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(๑) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา

(๒) ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา

(๓) ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา

(๔) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด

ในการออกคำสั่งตาม (๔) ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริโภคประกอบกับความสุจริตใจในการกระทำของผู้กระทำการโฆษณา

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีเหตุอันควรสงสัยว่าข้อความใดที่ใช้ในการโฆษณาเป็นเท็จหรือเกินความจริงตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง (๑) ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการโฆษณาพิสูจน์เพื่อแสดงความจริงได้

ในกรณีที่ผู้กระทำการโฆษณาอ้างรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติ การรับรองของสถาบันหรือบุคคลอื่นใด หรือยืนยันข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่งในการโฆษณา ถ้าผู้กระทำการโฆษณาไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณาเป็นความจริงตามที่กล่าวอ้าง ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา ๒๗ ได้ และให้ถือว่าผู้กระทำการโฆษณารู้หรือควรได้รู้ว่าข้อความนั้นเป็นความเท็จ

มาตรา ๒๙ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดสงสัยว่าการโฆษณาของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ประกอบธุรกิจผู้นั้นอาจขอให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนั้นก่อนทำการโฆษณาได้ ในกรณีนี้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะต้องให้ความเห็นและแจ้งให้ผู้ขอทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาได้รับคำขอ ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาให้ความเห็นชอบแล้ว

การขอความเห็นและค่าป่วยการในการให้ความเห็นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด ค่าป่วยการที่ได้รับให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

การให้ความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาตามวรรคหนึ่ง ไม่ถือว่าเป็นการตัดอำนาจของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่จะพิจารณาวินิจฉัยใหม่เป็นอย่างอื่นเมื่อมีเหตุอันสมควร

การใดที่ได้กระทำไปตามความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาที่ให้ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญา

ส่วนที่ ๒
การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลาก

มาตรา ๓๐ ให้สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและสินค้าที่สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับสินค้าที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจเนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่สินค้าดังกล่าวไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๑ ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ใช้ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า

(๒) ต้องระบุข้อความดังต่อไปนี้

(ก) ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตหรือของผู้นำเข้าเพื่อขาย แล้วแต่กรณี

(ข) สถานที่ผลิตหรือสถานที่ประกอบธุรกิจนำเข้า แล้วแต่กรณี

(ค) ระบุข้อความที่แสดงให้เข้าใจได้ว่าสินค้านั้นคืออะไร ในกรณีที่เป็นสินค้านำเข้าให้ระบุชื่อประเทศที่ผลิตด้วย

(๓) ต้องระบุข้อความอันจำเป็น ได้แก่ ราคา ปริมาณ วิธีใช้ ข้อแนะนำ คำเตือน วันเดือน ปีที่หมดอายุในกรณีเป็นสินค้าที่หมดอายุได้ หรือกรณีอื่น เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งเป็นผู้ผลิตเพื่อขายหรือผู้สั่งหรือผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายซึ่งสินค้าที่ควบคุมฉลาก แล้วแต่กรณี เป็นผู้จัดทำฉลากก่อนขายและฉลากนั้นต้องมีข้อความดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ในการนี้ ข้อความตามวรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ต้องจัดทำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๒ การกำหนดข้อความของฉลากตามมาตรา ๓๐ ต้องไม่เป็นการบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องเปิดเผยความลับทางการผลิต เว้นแต่ข้อความดังกล่าวจะเป็นสิ่งจำเป็นที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้บริโภค

มาตรา ๓๓ เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าฉลากใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๑ คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเลิกใช้ฉลากดังกล่าวหรือดำเนินการแก้ไขฉลากนั้นให้ถูกต้อง

มาตรา ๓๔ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดสงสัยว่าฉลากของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๑ ผู้ประกอบธุรกิจผู้นั้นอาจขอให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากพิจารณาให้ความเห็นในฉลากนั้นก่อนได้ ในกรณีนี้ให้นำมาตรา ๒๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและการตรวจสอบการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าที่ควบคุมฉลาก รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจในสินค้าดังกล่าวต้องจัดทำและเก็บรักษาบัญชีเอกสาร และหลักฐานเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบได้

วิธีจัดทำและเก็บรักษาบัญชี เอกสารและหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๒ ทวิ
การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านสัญญา

มาตรา ๓๕ ทวิ ในการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้

ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญา สัญญาที่ผู้ประกอบธุรกิจทำกับผู้บริโภคจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ใช้ข้อสัญญาที่จำเป็นซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสัญญาเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร

(๒) ห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดและเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดก็ได้

การกำหนดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๕ ตรี เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดให้สัญญาของการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญาต้องใช้ข้อสัญญาใด หรือต้องใช้ข้อสัญญาใดโดยมีเงื่อนไขในการใช้ข้อสัญญานั้นด้วยตามมาตรา ๓๕ ทวิ แล้ว ถ้าสัญญานั้นไม่ใช้ข้อสัญญาดังกล่าวหรือใช้ข้อสัญญาดังกล่าวแต่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไข ให้ถือว่าสัญญานั้นใช้ข้อสัญญาดังกล่าวหรือใช้ข้อสัญญาดังกล่าวตามเงื่อนไขนั้นแล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๕ จัตวา เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดให้สัญญาของการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญาต้องไม่ใช้ข้อสัญญาใดตามมาตรา ๓๕ ทวิ แล้ว ถ้าสัญญานั้นใช้ข้อสัญญาดังกล่าว ให้ถือว่าสัญญานั้นไม่มีข้อสัญญาเช่นว่านั้น

มาตรา ๓๕ เบญจ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินได้

ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน หลักฐานการรับเงินจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) มีรายการและใช้ข้อความที่จำเป็น ซึ่งหากมิได้มีรายการหรือมิได้ใช้ข้อความเช่นนั้นจะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร

(๒) ห้ามใช้ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด

การกำหนดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๕ ฉ เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดให้หลักฐานการรับเงินของการประกอบธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงินต้องใช้ข้อความใด หรือต้องใช้ข้อความใดโดยมีเงื่อนไขในการใช้ข้อความนั้นด้วย หรือต้องไม่ใช้ข้อความใดตามมาตรา ๓๕ เบญจ แล้ว ให้นำมาตรา ๓๕ ตรี และมาตรา ๓๕ จัตวา มาใช้บังคับแก่หลักฐานการรับเงินดังกล่าวโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕ สัตต ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการโดยให้คำมั่นว่าจะทำสัญญารับประกันให้ไว้แก่ผู้บริโภค สัญญาดังกล่าวต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้แทน และต้องส่งมอบสัญญานั้นแก่ผู้บริโภคพร้อมกับการส่งมอบสินค้าหรือให้บริการ

ถ้าสัญญาตามวรรคหนึ่งทำเป็นภาษาต่างประเทศต้องมีคำแปลภาษาไทยกำกับไว้ด้วย

มาตรา ๓๕ อัฏฐ ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ส่งมอบสัญญาที่มีข้อสัญญาหรือมีข้อสัญญาและแบบถูกต้องตามมาตรา ๓๕ ทวิ หรือส่งมอบหลักฐานการรับเงินที่มีรายการและข้อความถูกต้องตามมาตรา ๓๕ เบญจ ให้แก่ผู้บริโภคภายในระยะเวลาที่เป็นทางปฏิบัติตามปกติสำหรับการประกอบธุรกิจประเภทนั้น ๆ หรือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาสุดแต่ระยะเวลาใดจะถึงก่อน

มาตรา ๓๕ นว ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดสงสัยว่าแบบสัญญาหรือแบบหลักฐานการรับเงินของตนจะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ประกอบธุรกิจผู้นั้นอาจขอให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาให้ความเห็นในแบบสัญญาหรือแบบหลักฐานการรับเงินนั้นก่อนได้ ในกรณีนี้ให้นำมาตรา ๒๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓
การคุ้มครองผู้บริโภคโดยประการอื่น

มาตรา ๓๖ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้านั้น ถ้าผู้ประกอบธุรกิจไม่ดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือดำเนินการล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการจะจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์โดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้ ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วน คณะกรรมการอาจออกคำสั่งห้ามขายสินค้านั้นเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะทราบผลการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้านั้น

ในกรณีที่ผลการทดสอบหรือพิสูจน์ปรากฏว่าสินค้านั้นอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคและไม่อาจป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากสินค้านั้นได้โดยการกำหนดฉลากตามมาตรา ๓๐ หรือตามกฎหมายอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามผู้ประกอบธุรกิจขายสินค้านั้น

(๒) ให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดเก็บสินค้าที่ยังไม่ได้จำหน่ายแก่ผู้บริโภคกลับคืน หรือเรียกคืนสินค้าจากผู้บริโภค

(๓) ให้ผู้ประกอบธุรกิจแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงสินค้านั้นไม่ให้เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค หรือเปลี่ยนสินค้าหรือชดใช้ราคาสินค้าให้แก่ผู้บริโภค

(๔) ให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งเป็นผู้สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรจัดส่งสินค้านั้นกลับคืนออกนอกราชอาณาจักร

(๕) ให้ผู้ประกอบธุรกิจทำลายสินค้านั้น

(๖) ให้ผู้ประกอบธุรกิจปิดประกาศ แจ้ง หรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายของสินค้านั้นให้ผู้บริโภคทราบ หรือเกี่ยวกับการดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)

ให้ผู้ประกอบธุรกิจรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของผู้บริโภคและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามวรรคสอง

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ สินค้าที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค หมายความว่า สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย หรือจิตใจของผู้บริโภค

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำสั่งตามมาตรานี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง (๒) (๔) (๕) หรือ (๖) แต่ผู้ประกอบธุรกิจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ให้คณะกรรมการมีอำนาจจัดให้มีการดำเนินการแทนผู้ประกอบธุรกิจโดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา ๓๘ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบริการใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์บริการนั้น ถ้าผู้ประกอบธุรกิจไม่ดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์บริการหรือดำเนินการล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการจะจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์โดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้ ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วน คณะกรรมการอาจออกคำสั่งห้ามให้บริการนั้นเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะทราบผลการทดสอบหรือพิสูจน์บริการนั้น

ในกรณีที่ผลการทดสอบหรือพิสูจน์ปรากฏว่าบริการใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ประกอบธุรกิจปิดประกาศ แจ้ง หรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายของการบริการนั้นให้ผู้บริโภคทราบ หรือเกี่ยวกับการดำเนินการตาม (๒) หรือ (๓)

(๒) ให้ผู้ประกอบธุรกิจแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงวิธีการให้บริการไม่ให้เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค หรือชดใช้ค่าบริการให้แก่ผู้บริโภค

(๓) ห้ามผู้ประกอบธุรกิจให้บริการนั้น

ให้ผู้ประกอบธุรกิจรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของผู้บริโภคและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามวรรคสอง

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคสอง (๑) แต่ผู้ประกอบธุรกิจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ให้คณะกรรมการมีอำนาจจัดให้มีการดำเนินการแทนผู้ประกอบธุรกิจโดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ บริการที่อาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค หมายความว่า บริการที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย หรือจิตใจของผู้บริโภค

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำสั่งตามมาตรานี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเข้าดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค หรือเมื่อได้รับคำร้องขอจากผู้บริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าการดำเนินคดีนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานอัยการโดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมอัยการ หรือข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาล และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ในการดำเนินคดีในศาล ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สินหรือค่าเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ร้องขอได้ด้วย และในการนี้ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรา ๔๐ สมาคมและมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคหรือต่อต้านการแข่งขันอันไม่เป็นธรรมทางการค้า และข้อบังคับของสมาคมและมูลนิธิดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ สมาชิก และวิธีการดำเนินการของสมาคมและมูลนิธิเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง สมาคมและมูลนิธินั้นอาจยื่นคำขอให้คณะกรรมการรับรองเพื่อให้สมาคมและมูลนิธินั้นมีสิทธิและอำนาจฟ้องตามมาตรา ๔๑ ได้

สมาคมหรือมูลนิธิที่คณะกรรมการรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้มีอายุคราวละสองปีนับแต่วันที่รับการรับรอง

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การรับรองสมาคมและมูลนิธิตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๑ ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ให้สมาคมหรือมูลนิธิที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๔๐ มีสิทธิฟ้องคดีแพ่ง คดีอาญา และดำเนินกระบวนพิจารณาใด ๆ ในคดีเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคโดยส่วนรวมตามลักษณะหรือประเภทคดีที่คณะกรรมการประกาศกำหนดได้ และให้มีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สินและค่าเสียหายแทนผู้บริโภคได้ ถ้ามีหนังสือมอบหมายให้เรียกทรัพย์สินและค่าเสียหายแทนจากผู้บริโภคดังกล่าว

ในการดำเนินคดีในศาล มิให้สมาคมและมูลนิธิถอนฟ้อง เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อศาลเห็นว่าการถอนฟ้องนั้นไม่เป็นผลเสียต่อการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นส่วนรวม สำหรับคดีแพ่งเกี่ยวกับการเรียกทรัพย์สินหรือค่าเสียหายแทนผู้บริโภค การถอนฟ้องหรือการพิพากษาในกรณีที่คู่ความตกลงหรือประนีประนอมยอมความกัน จะต้องมีหนังสือแสดงความยินยอมของผู้บริโภคผู้มอบหมายให้เรียกทรัพย์สินหรือค่าเสียหายแทน แล้วแต่กรณี มาแสดงต่อศาลด้วย

มาตรา ๔๒ นอกจากต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่นแล้ว สมาคมและมูลนิธิที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๔๐ ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อปรากฏว่าสมาคมหรือมูลนิธิใดที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๔๐ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่ง หรือมีพฤติการณ์ปรากฏว่าได้ดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต ให้คณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการรับรองสมาคมหรือมูลนิธินั้นได้

สมาคมหรือมูลนิธิใดที่ถูกเพิกถอนตามวรรคสอง คณะกรรมการอาจไม่ให้การรับรองตามมาตรา ๔๐ อีกก็ได้

การเพิกถอนการรับรองสมาคมหรือมูลนิธิตามวรรคสอง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๓
การอุทธรณ์

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๘ วรรคสอง ไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้

มาตรา ๔๔ การอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๓ ให้ยื่นต่อคณะกรรมการภายในสิบวันนับแต่วันที่ผู้อุทธรณ์ได้รับทราบคำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง เว้นแต่คณะกรรมการจะสั่งเป็นอย่างอื่นเป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หมวด ๔
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวก ไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องตามมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๗ ผู้ใดโดยเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ ปริมาณ หรือสาระสำคัญประการอื่นอันเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นของตนเองหรือผู้อื่น โฆษณาหรือใช้ฉลากที่มีข้อความอันเป็นเท็จหรือข้อความที่รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเช่นว่านั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกระทำผิดซ้ำอีก ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘ ผู้ใดโฆษณาโดยใช้ข้อความตามมาตรา ๒๒ (๓) หรือ (๔) หรือข้อความตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๒ (๕) หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาซึ่งสั่งตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๐ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ เป็นการกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณา หรือผู้ประกอบกิจการโฆษณา ผู้กระทำต้องระวางโทษเพียงกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๕๑ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ หรือมาตรา ๕๐ เป็นความผิดต่อเนื่อง ผู้กระทำต้องระวางโทษปรับวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือไม่เกินสองเท่าของค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับการโฆษณานั้น ตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

มาตรา ๕๒ ผู้ใดขายสินค้าที่ควบคุมฉลากตามมาตรา ๓๐ โดยไม่มีฉลากหรือมีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงฉลากนั้นไม่ถูกต้อง หรือขายสินค้าที่มีฉลากที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากสั่งเลิกใช้ตามมาตรา ๓๓ ทั้งนี้ โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าการไม่มีฉลากหรือการแสดงฉลากดังกล่าวนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำของผู้ผลิตเพื่อขาย หรือผู้สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๔ ผู้ใดรับจ้างทำฉลากที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือรับจ้างติดตรึงฉลากที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายกับสินค้า โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าฉลากดังกล่าวนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๕๖ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการซึ่งสั่งห้ามขายสินค้าเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ประกอบธุรกิจตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ผลิตเพื่อขายหรือเป็นผู้สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย หรือการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตราย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๖/๑ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการซึ่งสั่งห้ามให้บริการเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตราย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๗ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ส่งมอบสัญญาที่มีข้อสัญญาหรือมีข้อสัญญาและแบบถูกต้องตามมาตรา ๓๕ ทวิ หรือไม่ส่งมอบหลักฐานการรับเงินที่มีรายการและข้อความถูกต้องตามมาตรา ๓๕ เบญจ ให้แก่ผู้บริโภคภายในระยะเวลาตามมาตรา ๓๕ อัฏฐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใด ส่งมอบหลักฐานการรับเงิน โดยลงจำนวนเงินมากกว่าที่ผู้บริโภคจะต้องชำระและได้รับเงินจำนวนนั้นไปจากผู้บริโภคแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการประกอบธุรกิจเช่นนั้นแล้ว

มาตรา ๕๗ ทวิ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ สัตต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๘ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ภายในสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจและการกระทำนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ประกอบธุรกิจ ให้สันนิษฐานว่าผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้กระทำผิดร่วมด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่สามารถคาดหมายได้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำความผิดแม้จะใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการหรือผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๖๐ ผู้ใดโดยเจตนาทุจริต ใช้ จ้าง วาน ยุยง หรือดำเนินการให้สมาคมหรือมูลนิธิที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา ๔๐ ฟ้องร้องผู้ประกอบธุรกิจคนใดเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาต่อศาล เพื่อกลั่นแกล้งผู้ประกอบธุรกิจนั้นให้ได้รับความเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดเปิดเผยข้อเท็จจริงใดเกี่ยวกับกิจการของผู้ประกอบธุรกิจอันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของผู้ประกอบธุรกิจจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ซึ่งตนได้มาหรือล่วงรู้เนื่องจากการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการหรือเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน หรือการพิจารณาคดี

ผู้ใดได้มาหรือล่วงรู้ข้อเท็จจริงใดจากบุคคลตามวรรคหนึ่งเนื่องในการปฏิบัติราชการหรือการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี แล้วเปิดเผยข้อเท็จจริงนั้นในประการที่น่าจะเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา ๖๒ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และในการนี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจมอบหมายให้คณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะอนุกรรมการพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการเปรียบเทียบได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบหรือเงื่อนไขประการใด ๆ ให้แก่ผู้ได้รับมอบหมายตามที่เห็นสมควรด้วยก็ได้

ภายใต้บังคับของบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งในการสอบสวนถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ส. โหตระกิตย์
รองนายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ค

กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

MARRIAGE BROKERS BUSINESS MANAGEMENT ACT

Amended by Act No.8688, Dec. 14, 2007
Amended by Act No.9765, jun. 9, 2009
Act No. 9932, Jan.18, 2010
Act No. 10301, May.17, 2010
Act No. 11283, Feb.1, 2012
Act No. 11461, jun.1, 2012
Act No. 11672, Mar.22, 2013
Act No. 11690, Mar.23, 2013
Act No. 12078, Aug.13, 2013

Article 1 (Purpose)

The purpose of this Act is to contribute to creating a healthy marriage culture by guiding and fostering the marriage brokerage business on a wholesome basis as well as by protecting its users.

Article 2 (Definitions)

The terms used in this Act shall be defined as follows:

1. The term "marriage brokerage" means any act of counseling, arrangement, etc. for marriage;
2. The term "marriage brokerage business" means any business of arranging marriages for fees, membership dues, or other money or goods;
3. The term "domestic marriage brokerage business" means any business of arranging marriages between persons of Korean nationality;
4. The term "international marriage brokerage business" means any business of arranging marriages between persons of Korean nationality and foreign nationals;
5. The term "marriage broker" means any person who reports or registers the marriage brokerage business under Article 3 (1) or Article 4 (1), respectively.

Article 2-2 (Fact-finding Surveys)

(1) The Minister of Gender Equality and Family shall conduct fact-finding surveys every three years regarding international marriage, such as the actual conditions of the international marriage brokerage business and damage to users caused by international marriage brokerage and publish the results thereof.

(2) Matters necessary for methods, details, etc. of a fact-finding survey under

paragraph (1) shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family.

Article 3 (Report of Domestic Marriage Brokerage Business)

(1) A person who intends to engage in the domestic marriage brokerage business shall fulfill the requirements prescribed by Presidential Decree, such as a surety insurance benefit and a brokerage office, and report to the head of the competent Si (including any administrative city established under the Special Act on the Establishment of Jeju Special Self-Governing Province and the Development of Free International City; hereinafter the same shall apply), Gun or Gu (referring to an autonomous Gu; hereinafter the same shall apply). The same shall apply where the person intends to change important matters prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family among the reported matters. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010; Act No. 10301, May 17, 2010>*

(2) The head of a Si/Gun/Gu shall issue a report completion certificate to any person who reports the domestic marriage brokerage business under paragraph (1).

(3) Matters to be reported under paragraph (1), procedures for such report, issuance of a report completion certificate under paragraph (2), and other necessary matters shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010>*

Article 4 (Registration of International Marriage Brokerage Business)

(1) A person who intends to engage in the international marriage brokerage business shall, after receiving education under Article 24 and meeting the requirements prescribed by Presidential Decree, such as capital set forth in Article 24-3, a surety insurance benefit and a brokerage office, be registered with the head of a Si/Gun/Gu having jurisdiction over the place in which the person intends to set up the brokerage office. The same shall apply where the person intends to change important matters prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family among the registered matters. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010; Act No. 10301, May 17, 2010; Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

(2) The head of a Si/Gun/Gu shall issue a registration certificate to any person who registers the international marriage brokerage business under paragraph (1). *<Amended by Act No. 10301, May 17, 2010>*

(3) Matters to be registered under paragraph (1), procedures for such registration, issuance of a registration certificate under paragraph (2), and other necessary matters shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010>*

Article 4-2 (Publication of International Marriage Brokers)

(1) The head of a Si/Gun/Gu shall publish the current status, etc. of international marriage brokers registered with the head of the competent Si/Gun/Gu on its Internet homepage on a regular basis.

(2) Matters to be published under paragraph (1), methods and timing therefor, and other necessary matters shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family.

Article 4-3 (Guidance and Inspection)

(1) The head of a Si/Gun/Gu shall guide and inspect matters to be registered and matters relating to the affairs for the international marriage brokerage business registered with the relevant Si/Gun/Gu under Article 4.

(2) Procedures and methods relating to guidance and inspection under paragraph (1) shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family.

Article 5 (Report of Suspension or Cessation of Business or Resumption thereof)

If any marriage broker intends to suspend or cease business or to resume business after such suspension, he/she shall report to the head of the relevant Si/Gun/Gu in accordance with Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. Where the cessation of business is reported, the report under Article 3 (1) or the registration under Article 4 (1) shall become ineffective: Provided, That such report or registration remains effective if the marriage broker falls under the provision of suspension of business, etc. under Article 18. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010; Act No. 10301, May 17, 2010; Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

Article 6 (Disqualifications)

Any of the following persons may neither conduct nor engage in the marriage brokerage business: *<Amended by Act No. 9765, Jun. 9, 2009; Act No. 11672, Mar. 22, 2013>*

1. A minor, an adult placed under the protection of a legal guardian, an incapacitated person placed under the protection of a legal guardian, or a person adjudicated bankrupt and not yet reinstated;
2. A person in whose case two years have not elapsed since his/her imprisonment without labor or heavier punishment declared by a court was completely executed (or deemed completely executed) or exempted;
3. A person who is under the suspension of the execution of imprisonment without labor or heavier punishment as declared by a court;

4. A person sentenced to a fine or heavier punishment (including any disposition on notice of penalty), in violation of this Act, Articles 228 and 287 through 294 of the Criminal Act, Article 5-2 of the Act on the Aggravated Punishment, etc. of Specific Crimes, the Act on the Punishment of Acts of Arranging Sexual Traffic, the Act on the Regulation of Amusement Businesses Affecting Public Morals, the Act on the Protection of Children and Juveniles from Sexual Abuse, or Articles 7-2 and 18 (4) of the Immigration Control Act, in whose case three years have not elapsed since such punishment was completely executed or exempted, notwithstanding the provisions of subparagraphs 2 and 3 of this Article;
5. A person in whose case three years have not passed since the execution of a punishment or administrative measures was completed after such punishment was decided for his/her violation of the Criminal Act and subordinate statutes (where he/she had violated the Criminal Act and subordinate statutes, including cases where the non-execution of the punishment was decided) of a foreign country in relation to international marriage brokerage;
6. A person in whose case three years have not elapsed since his/her registration was revoked under Article 18;
7. A corporation whose executive falls under any of subparagraphs 1 through 6.

Article 7 (Prohibition against Engaging in other Business)

A person providing job placement services under Articles 18 and 19 of the Employment Security Act, an operator of a temporary-work agency under Article 7 of the Act on the Protection, etc. of Temporary Agency Workers, or an emigration agent under Article 10 of the Emigration Act shall not engage in the marriage brokerage business.

Article 8 (Notice of Report Completion Certificate, etc.)

(1) Each marriage broker shall post a list including fees, membership dues, etc. for marriage brokerage, a report completion certificate or a registration certificate, and other matters prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family in an easily accessible place at his/her brokerage office. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010>*

(2) If a marriage broker has the Internet homepage, he/she shall post a list including fees, membership dues, etc. for marriage brokerage, the report or registration number, and other matters prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family on his/her Internet homepage so that they can be easily identified by users. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010>*

Article 9 (Prohibition against Lending of Name)

No marriage broker shall permit other persons to be engaged in the marriage brokerage business in his/her name or trade name or to lend a report completion certificate or a registration certificate.

Article 10 (Preparation, etc. of Marriage Brokerage Contract)

(1) If a marriage broker intends to receive any fee, membership due or other money or goods from a user for the purpose of marriage brokerage, such marriage broker shall enter into a contract in the following form. In such cases, such marriage broker shall give a full explanation so that the user may understand the details of the contract: *<Amended by Act No. 10301, May 17, 2010; Act No. 11461, Jun. 1, 2012>*

1. Any domestic marriage broker: in writing or in the form of an electronic document under subparagraph 1 of Article 2 of the Act on Electronic Documents and Transactions;

2. Any international marriage broker: in writing.

(2) If a contract is entered into under paragraph (1), the contract in which the following matters are stated (including a document in which the terms and conditions are stated, where the terms and conditions are established and used and the details thereof are not stated in the contract) shall be provided to the user:

1. Matters relating to the fee, membership due, etc.;

2. Matters relating to the return of the fee, membership due, etc., where such contract is rescinded or terminated;

3. Matters relating to the marriage broker's liability for damages;

4. Matters relating to the details of services provided by the marriage broker, the method, period and time of such provision, etc.;

5. Other matters with which the marriage broker must comply.

(3) Each marriage broker shall retain a contract prepared under paragraph (1), for the period prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010>*

(4) When a marriage broker prepares a contract under paragraph (1), he/she shall neither state any matter referred to in paragraph (2) in a false manner nor prepare two or more different contracts.

Article 10-2 (Provision of Personal Information)

(1) Each international marriage broker shall obtain the following personal information from a user who has entered into a contract under Article 10 (1) and from the other party to marriage brokerage (hereinafter referred to as "the other

party"), and provide the other party and the user with the said information (including evidential documents) in writing after obtaining authentication from a notary public of each concerned country: Provided, That the user or the other party who has obtained authentication from a notary public in a foreign country shall obtain certification from the consular mission in the foreign country in accordance with Article 30 (1) of the Act on Notarial Acts Done at Overseas Diplomatic and Consular Missions or obtain certification in accordance with the Convention Abolishing the Requirement of Legalization for Foreign Public Document:

1. Marital history;

2. Health conditions (including whether to have acquired immune deficiency syndrome, a sexually transmitted disease, or a mental disorder);

3. Occupation;

4. Relevant criminal records, including sexual violence, domestic violence, child abuse, and brokerage and forcible compulsion of sex trafficking, and criminal records corresponding to imprisonment without labor or heavier punishment for the latest ten years;

5. Other matters prescribed by Acts and subordinate statutes of the country of the other party's citizenship.

(2) Documents concerning health conditions referred to in paragraph (1) 2 means health certificates issued by a medical institution of a hospital level or higher designated as an examination institution in accordance with Article 14 of the Framework Act on Health Examination (in cases of a medical institution without the department of mental health, the examination of any mental disorder shall be conducted in cooperation with a mental health doctor).

(3) Any personal information referred to in paragraph (1) shall be provided to a user or the other party in a language that can be understood by them.

(4) Matters necessary for the timing and procedures for providing personal information under paragraph (1), methods of proving such information, etc. shall be prescribed by Presidential Decree.

Article 10-3 (Provision of Interpretation and Translation Services)

(1) Each international marriage broker shall provide interpretation and translation services to help a user and the other party communicate smoothly.

(2) Matters necessary for the provision, etc. of interpretation and translation services under paragraph (1) shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family.

Article 10-4 (Record-Keeping)

(1) Each marriage broker shall prepare and retain records on the following matters, as prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family:

1. Marriage brokerage contracts prepared in accordance with Article 10 (1);

2. The certification (including a translated version thereof in the other party's language) of personal information for international marriage prepared in accordance with Article 10-2 and related evidential documents;

3. Other marriage-related documents.

(2) When a user or the other party requests the confirmation of details, such as the perusal and issuance of records, etc. referred to in paragraph (1), each marriage broker shall comply with such request.

Article 10-5 (Prohibition of Recruitment, Brokerage, etc. in Wrongful Manner)

No international marriage broker shall engage in any of the following acts:

1. Recruiting or brokering candidates for international marriage by fraud or wrongful means;

2. Collecting illegitimate fees, membership dues, money and other valuables.

Article 11 (Compliance with Applicable Foreign Acts and Subordinate Statutes)

(1) Where an international marriage broker conducts international marriage brokerage in a foreign country, he/she shall comply with this Act, and the Criminal Act and subordinate statutes and the Administrative Act and subordinate statutes of the foreign country. *<Amended by Act No. 11672, Mar. 22, 2013>*

(2) Where an international marriage broker violates this Act, the foreign Criminal Act and subordinate statutes or the foreign Administrative Act and subordinate statutes in the foreign country, the Minister of Foreign Affairs shall notify the Minister of Gender Equality and Family, who shall in turn notify the relevant Mayor/Do Governor, of details related to such violation. In such cases, matters necessary for procedures for such notification shall be prescribed by Presidential Decree. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010; Act No. 10301, May 17, 2010, Act No. 11690, Mar. 22, 2013; Act No. 11672, Mar. 23, 2013>*

Article 11-2 (Production, Distribution and Broadcasting of Promotional Video)

(1) The Minister of Gender Equality and Family shall produce a video clip promoting a prudent decision on international marriage, the prevention of damage from an international marriage broker, etc., and distribute such promotional video to broadcasting operators referred to in subparagraph 3 of Article 2 of the Broadcasting

Act.

(2) The Minister of Gender Equality and Family may request terrestrial broadcasting operators (hereinafter referred to as "broadcasting operator") prescribed in subparagraph 3 (a) of Article 2 of the Broadcasting Act to broadcast promotional video prescribed in paragraph (1) on each channel within the ratio of programming non-commercial public service announcements prescribed by Presidential Decree pursuant to Article 73 (4) of the said Act.

(3) A broadcasting operator may independently produce and broadcast promotional video other than the promotional video prescribed in paragraph (1). In such cases, it may request the Minister of Gender Equality and Family to provide necessary cooperation and support.

Article 12 (Prohibition, etc. of False or Exaggerated Statement and Advertisement)

(1) No marriage broker shall make a statement nor place an advertisement in a false or exaggerated manner, or in a manner likely to instigate discrimination or prejudice on the grounds of national origin, race, sex, age, occupation, etc. or to cause human trafficking or infringe on human rights. *<Amended by Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

(2) No marriage broker shall provide false information to users in arranging marriages.

(3) If a marriage broker makes a statement or places an advertisement, a domestic marriage broker and an international marriage broker shall include the report number of the domestic marriage brokerage business and of the registration number of the international marriage brokerage business, respectively. *<Newly Inserted by Act No. 10301, May 17, 2010>*

(4) No person other than a marriage broker shall place an advertisement on marriage brokerage. *<Newly Inserted by Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

(5) Matters necessary for the false or exaggerated statements and the scope of advertisements, etc. under paragraph (1) shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010; Act No. 10301, May 17, 2010; Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

Article 12-2 (Prohibition, etc. of Introduction)

No international marriage broker in arranging marriage shall perform any of the following acts:

1. Introducing a person under 18 years of age;
2. Introducing two other parties or more to a user at the same time;

3. Introducing two other parties or more to two or more users simultaneously or sequentially in the same place on the same date;

4. Having two or more foreigners lodge in the same place for the purpose of marriage brokerage.

Article 13 (Protection of Personal Information)

A person who is or was engaged in the marriage brokerage business shall neither provide or disclose to other persons the personal information which comes to his/her knowledge in the usual course of his/her business, nor use that information for any purpose other than marriage brokerage, against the will of the user.

Article 14 (Keeping of Books, etc.)

Each marriage broker shall furnish books, registers and other necessary materials in accordance with Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. In such cases, books, registers and other necessary materials prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family may be prepared and retained in electronic format under subparagraph 1 of Article 2 of the Act on Electronic Documents and Transactions. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010; Act No. 11283, Feb. 1, 2012; Act No. 11461, Jun. 1, 2012>*

Article 14-2 (Business Alliance of International Marriage Broker)

(1) If an international marriage broker conducting business intends to enter into a business alliance with a business entity, etc. which is engaging in activities in a foreign country in connection with the recruitment, etc. of the contracting parties in a marriage, the international marriage broker shall enter into a written agreement with such business entity, etc.

(2) If an international marriage broker enters into a business alliance agreement under paragraph (1), he/she shall include in the business alliance agreement the following matters, with which a business entity, etc. entering into a business alliance must comply:

1. Preparation, etc. of a marriage brokerage contract under Article 10;

2. Compliance with applicable foreign Acts and subordinate statutes under Article 11 (1);

3. Prohibition of false or exaggerated statements and advertisements under Article 12 (1);

4. Protection of personal information under Article 13.

(3) No international marriage broker may enter into a business alliance referred to in paragraph (1) of this Article with any person described in Article 6 or 7.

Article 15 (Report, Inspection, etc.)

(1) The head of a Si/Gun/Gu may require marriage brokers to submit materials and a report necessary for the enforcement of this Act and may require any public official under his/her jurisdiction to visit their brokerage offices for investigating their operating status or to inspect their books, registers and other documents. *<Amended by Act No. 10301, May 17, 2010>*

(2) Each international marriage broker shall report his/her annual outcomes of marriage brokerage, etc. to the head of the relevant Si/Gun/Gu on a regular basis, as prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. *<Newly Inserted by Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

(3) If a public official under the jurisdiction of the head of the relevant Si/Gun/Gu performs his/her duties under paragraph (1), he/she shall carry an identification indicating his/her authority and produce to interested persons. *<Amended by Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

Article 16 (Cooperation by Relevant Institutions)

(1) For the management of the marriage brokerage business, the Minister of Gender Equality and Family may request the head of any relevant central administrative agency, local government or public institution to provide necessary cooperation. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010>*

(2) Any person who is requested to provide cooperation under paragraph (1) shall comply with such request unless an extenuating circumstance exists.

Article 17 (Corrective Orders)

If a marriage broker falls under any of the following subparagraphs, the head of the relevant Si/Gun/Gu may order him/her to make corrections or changes for a specified period of not more than three months: *<Amended by Act No. 10301, May 17, 2010; Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

1. If he/she fails to report any changes, in violation of Article 3 (1);
2. If he/she fails to register any changes, in violation of Article 4 (1);
3. If he/she fails to report suspension or cessation of the marriage brokerage business or resumption thereof after such suspension, in violation of Article 5;
4. If he/she fails to post his/her report completion certificate or registration certificate, etc. or his/her report or registration number, etc., in violation of Article 8;
5. If he/she fails to include his/her report or registration number in a statement made or advertisement placed by him/her, in violation of Article 12 (3);
6. If he/she fails to furnish materials, such as books, in violation of Article 14;
7. If he/she violates this Act or any order issued thereunder.

Article 18 (Suspension of Business, etc.)

(1) If a marriage broker falls under any of the following subparagraphs, the head of the relevant Si/Gun/Gu may revoke his/her registration or order suspension of business for a specified period of not more than one year: Provided, That if the international marriage broker falls under subparagraph 1, 2, 23 or 24, the head of the relevant Si/Gun/Gu shall revoke his/her registration: *<Amended by Act No. 11672, Mar. 22, 2013>*

1. If he/she reports or registers the marriage brokerage business by fraud or other wrongful means;

2. If he/she becomes disqualified under Article 6: Provided, That this shall not apply to any corporation that replaces the disqualified executive within one month;

3. If he/she is engaged in the job placement service, temporary-work agency business or emigration agency business concurrently with the marriage brokerage business, in violation of Article 7;

4. If he/she allows any third party to be engaged in the marriage brokerage business in his/her name or trade name or to lend his/her report completion certificate or registration certificate, in violation of Article 9;

5. If he/she fails to enter into a contract in writing or in electronic format, in violation of Article 10 (1);

6. If he/she omits any details to be stated in a contract or fails to provide a contract, in violation of Article 10 (2);

7. If he/she fails to retain a contract, in violation of Article 10 (3);

8. If he/she states false information in a contract or prepares two or more different contracts, in violation of Article 10 (4);

9. If he/she fails to provide personal information (including evidential documents) to a user and the other party, in violation of Article 10-2 (1);

10. If he/she conducts marriage brokerage services providing false personal information in spite of his/her knowledge of such fact, in violation of Article 10-2 (1);

11. If he/she provides exaggerated personal information or omits any significant matters, in violation of Article 10-2 (1);

12. If an international marriage broker fails to provide interpretation and translation services, in violation of Article 10-3 (1);

13. If he/she fails to retain records, in violation of Article 10-4 (1);

14. If he/she engages in recruiting or brokering candidates for international marriage in a wrongful manner or collecting illegitimate money and other valuables, in violation of Article 10-5;

15. If the Minister of Gender Equality and Family is notified of his/her violation of applicable foreign criminal or administrative Acts and subordinate statutes under Article 11 (2) (excluding cases where the head of the relevant Si/Gun/Gu revokes registration because the marriage broker falls under subparagraph 2);

16. If he/she makes a statement or places an advertisement in a false or exaggerated manner, or in a manner likely to instigate discrimination or prejudice on the grounds of national origin, race, sex, age, occupation, etc. or to cause human trafficking or infringe on human rights, in violation of Article 12 (1);

17. If he/she provides false information to a user, in violation of Article 12 (2);

18. If he/she engages in marriage brokerage, in violation of Article 12-2;

19. If he/she provides or discloses personal information to any third party or uses that information for any purpose other than marriage brokerage, in violation of Article 13;

20. If he/she fails to submit materials or make a report under Article 15 (1), or makes a false report;

21. If he/she evades or interferes with an investigation or inspection conducted by any competent public official under Article 15 (1);

22. If he/she fails to comply with a corrective order issued under Article 17;

23. If he/she fails to meet the requirement set forth in Article 24-3;

24. If he/she fails to purchase surety insurance, in violation of Article 25.

(2) Detailed standards for administrative dispositions under paragraph (1) shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family.

Article 19 (Closure Measures, etc.)

(1) If any person is engaged in the marriage brokerage business without making a report under Article 3 (1), or without being registered under Article 4 (1), or continues operations despite the revocation of registration or an order to suspend operations under Article 18 (1), the head of the relevant Si/Gun/Gu may have any competent public official take the following measures to shut down the place of business in question: *<Amended by Act No. 10301, May 17, 2010>*

1. Removal or destruction of signboards or other business signs of the place of business in question;

2. Attachment of notices, etc. that the place of business in question is illegal;

3. Blockage so that the facilities or equipment, etc. necessary for business operations cannot be used.

(2) After blocking such facilities, equipment, etc. under paragraph (1) 3, if it is deemed not necessary to continue to do so, or if the marriage broker involved or

his/her agent requests the removal of such blockage for justifiable grounds, such removal may be permitted. The same shall apply to the removal of attached notices, etc. under paragraph (1) 2.

(3) In taking measures under paragraph (1), a notice shall be given in writing in advance to the marriage broker involved or his/her agent: Provided, That the same shall not apply if there is a need for emergency closure for the public safety or welfare or other urgent reasons.

(4) Measures under paragraph (1) shall be limited at the minimum necessary to prohibit operations.

(5) Any competent public official referred to in paragraph (1) shall carry an identification indicating his/her authority and produce it to interested persons.

Article 20 (Hearings)

If the head of a Si/Gun/Gu intends to take any administrative disposition under Article 18 (1), he/she shall hold a hearing. *<Amended by Act No. 10301, May 17, 2010>*

Article 21 (Inheritance, etc. of Effects of Administrative)

(1) Any marriage broker falling under any of the following subparagraphs shall succeed to the effects of administrative disposition taken against the former marriage broker under Article 18 (1):

1. Any person who takes over the marriage brokerage business;

2. Where corporations engaged in the marriage brokerage business merge, the surviving or resulting corporation after the merger;

3. Any person who reports or registers again the marriage brokerage business within one year after reporting the cessation thereof under Article 5.

(2) With respect to persons falling under any subparagraph of paragraph (1) of this Article, the procedures for administrative disposition pending under Article 18 (1) may be continued.

(3) Notwithstanding the provisions of paragraphs (1) and (2), a person who falls under any subparagraph of paragraph (1) certifies that he/she is not aware of a disposition order issued to, or a violation committed by, the former marriage broker, shall not be subject to such provisions.

Article 22 (Fees)

Any person who intends to make a report under Article 3 (1) or to register under Article 4 (1) shall pay a fee to the head of the relevant Si/Gun/Gu in accordance with Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. The same shall apply to the case of any change in reported or registered matters. *<Amended by Act No. 9932,*

Jan. 18, 2010; Act No. 10301, May 17, 2010>

Article 23 Deleted. ***<by Act No. 10301, May 17, 2010>***

Article 24 (Education)

(1) In order to enhance the expertise, ethics, and quality of international marriage brokers and their employees, the Minister of Gender Equality and Family or the head of a Si/Gun/Gu may educate them or entrust such education to any corporation or organization. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010; Act No. 10301, May 17, 2010; Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

(2) Any person who intends to register the international marriage brokerage business under Article 4 (1) shall be educated in advance under paragraph (1) of this Article.

(3) In the case of any person who intends to engage in the international marriage brokerage business in two or more places, or cannot be educated for any reason prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family, from among those who shall be educated under paragraph (2) of this Article, responsible persons shall be designated from among his/her employees to receive education. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010>*

(4) Matters necessary for education, such as the content and methods thereof under paragraphs (1) through (3), shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family. *<Amended by Act No. 9932, Jan. 18, 2010>*

Article 24-2 (Education for Prevention of Damage to Users for International Marriage Brokerage Business)

(1) In order to prevent damage to users for the international marriage brokerage business, the Minister of Gender Equality and Family or the head of a Si/Gun/Gu may provide education or entrust such education to any corporation or organization.

(2) Matters necessary for education under paragraph (1), such as the content and methods thereof and the procedures for applying therefor, shall be prescribed by Ordinance of the Ministry of Gender Equality and Family.

Article 24-3 (Capital)

Any person who intends to register the international marriage brokerage business under Article 4 shall hold at least 100 million won in capital (referring to the assessed value of assets in the case that the person is not a corporation).

Article 25 (Guarantee of Compensation Liability for Damages)

(1) If a marriage broker causes damage on purpose or by negligence to users in arranging marriages, he/she shall be liable therefor.

(2) In order to guarantee compensation liability for damages under paragraph (1),

each marriage broker shall purchase surety insurance as prescribed by Presidential Decree. *<Amended by Act No. 10301, May 17, 2010>*

(3) Matters necessary for procedures, etc. for claiming a surety insurance benefit under paragraph (2) shall be prescribed by Presidential Decree. *<Amended by Act No. 10301, May 17, 2010>*

Article 26 (Penal Provisions)

(1) Any of the following persons shall be punished by imprisonment for not more than 5 years or by a fine not exceeding 50 million won: *<Amended by Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

1. Any person who is registered under Article 4 (1) by fraud or other wrongful means;

2. Any person who is engaged in the international marriage brokerage business without being registered under Article 4 (1);

3. Any person who continues operations despite closure measures taken under Article 19 (1).

(2) Any of the following persons shall be punished by imprisonment for not more than 3 years or by a fine not exceeding 20 million won: *<Amended by Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

1. Any person who makes a report under Article 3 (1) by fault or wrongful means;

2. Any person who is engaged in the domestic marriage brokerage business without making a report under Article 3 (1);

3. Any person who allows any third party to be engaged in the marriage brokerage business in his/her name or trade name or to lend his/her report completion certificate or registration certificate, in violation of Article 9;

4. Any person who fails to provide personal information, omits significant matters, or provides false personal information on purpose, in violation of Article 10-2 (1);

5. Any person who engages in the international marriage brokerage business, in violation of prohibited acts set forth in Article 10-5;

6. Any person who makes a statement or places an advertisement, in a false or exaggerated manner, or in a manner likely to instigate discrimination or prejudice on the grounds of national origin, race, sex, age, occupation, etc. or to cause human trafficking or infringe on human rights, in violation of Article 12 (1);

7. Any person who provides false information to a user, in violation of Article 12 (2);

8. Any person who places an advertisement on marriage brokerage without reporting or registering the marriage brokerage business, in violation of Article 12 (4);

9. Any person who conducts marriage brokerage, in violation of Article 12-2;

10. Any person who provides or discloses personal information to other persons or uses that information for any purpose other than marriage brokerage, in violation of Article 13.

Article 27 (Joint Penal Provisions)

If any representative of a corporation, or any agent, employee or servant of a corporation or individual commits any violations under Article 26 in relation to the affairs of such corporation or individual, not only such actor shall be punished, but also such corporation or individual shall be punished by a fine under the relevant Article: Provided, That the same shall not apply where the corporation or individual has not neglected in giving due care or supervision to the relevant affairs in order to prevent such violations.

Article 28 (Fines for Negligence)

(1) A fine for negligence not exceeding three million won shall be imposed on any of the following persons: *<Amended by Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

1. Any person who fails to report any changes, in violation of Article 3 (1);

2. Any person who fails to register any changes, in violation of Article 4 (1);

3. through 5. Deleted. *<by Act No. 11672, Mar. 22, 2013>*

(2) A fine for negligence not exceeding one million won shall be imposed on any of the following persons:

1. Any person who suspends or ceases business or resumes business after such suspension without making a report, in violation of Article 5;

2. Any person who fails to post a report completion certificate, a registration certificate, etc. or the report or registration number, etc., in violation of Article 8;

3. Any person who fails to furnish materials, such as books, in violation of Article 14.

(3) Fines for negligence referred to in paragraph (1) or (2) shall be imposed and collected by the head of the relevant Si/Gun/Gu (hereinafter referred to as "imposing authority") as prescribed by Presidential Decree. *<Amended by Act No. 10301, May 17, 2010>*

(4) through (6) Deleted. *<by Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

ADDENDA

(1) (Enforcement Date) This Act shall enter into force six months after the date of its promulgation.

(2) (Transitional Measures for Report or Registration of Marriage Brokerage Business) Any person who is engaged in the marriage brokerage business as at the time this Act

enters into force shall make a report under Article 3 (1) or be registered under Article 4 (1) within three months after the date this Act enters into force.

(3) (Transitional Measures for Education) Any person who is engaged in the international marriage brokerage business as at the time this Act enters into force shall be educated under Article 24 within six months after the date this Act enters into force.

ADDENDA *<Act No. 9765, Jun. 9, 2009>*

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force on January 1, 2010. (Proviso Omitted.)

Articles 2 through 7 Omitted.

ADDENDA *<Act No. 9932, Jan. 18, 2010>*

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force two months after the date of its promulgation. (Proviso Omitted.)

Articles 2 through 5 Omitted.

ADDENDA *<Act No. 10301, May 17, 2010>*

(1) (Enforcement Date) This Act shall enter into force six months after the date of its promulgation.

(2) (Applicability to Report of Domestic Marriage Brokerage Business) The amended provisions of Article 3 (1) shall apply to those domestic marriage brokers who make first reports on or after the date this Act enters into force.

ADDENDA *<Act No. 11283, Feb. 1, 2012>*

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force six months after the date of its promulgation.

Article 2 (Transitional Measures for Registration of International Marriage Brokers)

Any international marriage broker registered under the former provisions as at the time this Act enters into force shall be deemed registered under this Act: Provided, That such marriage broker shall meet the requirements relating to capital set forth in the amended provisions of Article 24-3 within one year from the date this Act enters into force.

ADDENDA *<Act No. 11461, Jun. 1, 2012>*

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force three months after the date of its promulgation.

Articles 2 through 10 Omitted.

ADDENDA *<Act No. 11672, Mar. 22, 2013>*

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force six months after the date of its promulgation: Provided, That the amended provision of subparagraph 1 of Article 6 shall enter into force on July 1, 2013.

Article 2 (Transitional Measures concerning Incompetents, etc.)

The former provision of subparagraph 1 of Article 6 shall apply to a person that cannot conduct marriage brokerage business or engage in such business pursuant to the former subparagraph 1 of Article 6 because he/she was adjudged incompetent or quasi-incompetent at the time the amended provision of subparagraph 1 of Article 6 enters into force.

ADDENDA *<Act No. 11690, Mar. 23, 2013>*

Article 1 (Enforcement Date)

(1) This Act shall enter into force on the date of its promulgation.

(2) Omitted.

Articles 2 through 7 Omitted.

ADDENDA *<Act No. 12078, Aug. 13, 2013>*

Article 1 (Enforcement Date)

This Act shall enter into force six months after the date of its promulgation.

Article 2 (Applicability to Fact-finding Surveys)

The Minister of Gender Equality and Family shall conduct the first fact-finding survey under the amended provisions of Article 2-2 in 2014.

Enforcement Decree of Marriage Brokers Business Management Act

[Enacted on June 11, 2008, Presidential Decree No. 20815]

Article 1 (Purpose) The purpose of this Decree is to define matters delegated by the Act on Regulation of Marriage Brokerage Agency and matters necessary for its enforcement.

Article 2 (Registration standards of an international marriage brokerage business)

The "requirements determined by a Presidential Decree" in the former part of Article 4, Paragraph 1 of Marriage Brokers Business Management Act (hereinafter referred to as the "Act") shall refer to the matters cited in the following subparagraphs: 1. A brokerage office shall be established in a building indicated in a building register. In this case, the right of use should be secured through ownership, key-money lease, lease, free lease or other methods; 2. Education under Article 24 of the Act shall be received; and 3. A guarantee insurance policy shall be bought or a deposit be made at a financial institution under Article 25 of the Act.

Article 3 (Provision of translated copies of the marriage brokerage contract, etc.)

(1) When concluding a written contract under Article 10, Paragraph 1 of the Act, marriage brokers shall provide its translated copy in a language the users can understand. (2) The marriage broker shall in good faith make efforts to ensure smooth communication between the parties concerned in performing marriage brokerage, including the securing of important personal information in determining whether to marry, such as reasons for marriage annulment under Article 816 of the Civil Law. The broker shall provide said information in a language the concerned parties can understand.

Article 4 (Scope of violating foreign local criminal Acts and subordinate statutes, etc.)

(1) "If an international marriage broker violates a foreign local criminal Act or subordinate statute" in the former part of Article 11, Paragraph 2 of the Act shall

refer to cases where a sentence is confirmed due to the fact that the international marriage broker violated a foreign local criminal Act or subordinate statute in performing marriage brokerage (including cases where it is confirmed the sentence will not be executed). (2) The Foreign Affairs and Trade Minister shall notify without delay the Minister of Health, Welfare and Family Affairs of all relevant personal information, including the name and resident registration number and business information, including the trade name and business registration number of the international marriage broker violating a foreign local criminal Act or subordinate statute (hereinafter the "foreign Act and subordinate statute violator") according to Article 11, Paragraph 2 of the Act. The same shall apply to international marriage brokers for whom the final and conclusive judgment has been rescinded. (3) The Minister of Health, Welfare and Family Affairs shall, without delay, transmit the information relayed by the Foreign Affairs and Trade Minister under Paragraph 2 to the special metropolitan city mayor, metropolitan city mayor, province governor or Jeju Special Self-Governing Province governor guiding and supervising the business of the foreign Act and subordinate statute violator (hereinafter the "mayor and governor").

Article 5 (Return of the report certificate, etc.)

(1) A party whose business is suspended or whose registration is cancelled under Article 18 of the Act shall return its report certificate or registration certificate to the mayor and governor or the mayor (including administrative mayors according to the Special Act on the Establishment of the Jeju Special Self-Governing Province and the Promotion of the Jeju Free International City, the same applies hereinafter), county governor, or gu district head (in reference to the heads of autonomous gu districts, the same applies hereinafter) as specified by an Ordinance of the Ministry for Health, Welfare and Family Affairs. (2) When the business suspension period elapses for a party that has received a business suspension disposition, the mayor and governor or head of si (city)/gun (county)/gu shall distribute without delay the returned report or registration certificate to the corresponding marriage broker.

Article 6 (Subscription to guarantee insurance, etc.)

(1) A marriage broker intending to make a report or registration under Article 3 or 4 of the Act shall subscribe to guarantee insurance or make a deposit at a financial institution to guarantee an amount under the following subparagraphs according to Article 25, Paragraph 2 of the Act: 1. Domestic marriage broker: 20 million won or more. If there is a branch office(s), 10 million won shall be added for each branch office. 2. International marriage broker: 50 million won or more. If there is a branch office(s), 20 million won shall be added for each branch office.

(2) When the guarantee period of the guarantee insurance or the deposit period of the deposit money under Paragraph 1 expires, the marriage broker shall subscribe to guarantee insurance or make a deposit at a financial institution again that guarantees the amount under Paragraph 1 until the expiration date, and submit its documentary evidence to the mayor and governor or head of si/gun/gu.

(3) When the marriage broker subscribes to guarantee insurance as prescribed by Paragraphs 1 and 2, the insured shall be the mayor and governor or head of si/gun/gu, and if a deposit is made at a financial institution, the mayor and governor or head of si/gun/gu shall be named as a joint holder.

Article 7 (Payment of a guarantee insurance claim)

(1) Any user who suffers a loss in relation to marriage brokerage under Article 25, Paragraph 3 of the Act may claim payment of a guarantee insurance claim or deposit unless the marriage broker pays for damages.

(2) To claim the payment under Paragraph 1, the user shall submit, to the mayor and governor or head of si/gun/gu, the compensation for damages agreement between the user and marriage broker (it should be notarized), the reconciliation document or the original copy of a court's final decision, and other documents that have effects corresponding to those of the preceding documents.

(3) When compensating for the loss incurred by marriage brokerage with its guarantee insurance claim or deposit, the marriage broker shall subscribe to guarantee insurance again or replenish the deposit to make up for any shortage within 15 days

to guarantee the amount under Article 6, Paragraph 1, and submit its documentary evidence to the mayor and governor or head of si/gun/gu.

Article 8 (Imposition standards of fines for negligence)

The imposition standards of fines for negligence under Article 28, Paragraph 3 of the Act shall be the same as those on the attached table. Nevertheless, the mayor and governor or head of si/gun/gu may mitigate or aggravate the fine within the scope of a half of the amount in consideration of the severity of the violating act, number of violations, the motive and result of the violating act, etc. When aggravating the fine, the upper limit for the negligence fine amount under Article 28, Paragraphs 1 and 2 of the Act shall not be exceeded.

ADDENDA <No. 20815, June 11, 2008>

(1) (Enforcement date) This Decree shall go into effect on June 15, 2008. (2) (Interim measure for education) International marriage brokers receiving education under Article 3 of the ADDENDA of the Act shall make a report thereof to the mayor and governor.

Attached table 0 Imposition standards of fines for negligence (in relation to Article 8)

Enforcement Rule of Marriage Brokers Business Management Act

[Enacted on June 13, 2008, Ministry of Gender Equality & Family Republic Ordinance No.21]

Article 1 (Purpose)

The purpose of this Rule is to define matters delegated by the Marriage Brokers Business Management Act and the Enforcement Decree of the same Act and matters necessary for their enforcement.

Article 2 (Report of a domestic marriage brokerage business)

(1) A person intending to make a report on a domestic marriage brokerage business under Article 3, Paragraph 1 of the Marriage Brokers Business Management Act (hereinafter the "Act") shall fill out the attached form 1, a report form (including a report form in an electronic document), and submit with the documents under each of the following subparagraphs to the competent mayor (including administrative mayors under the Special Act on the Establishment of the Jeju Special Self-Governing Province and the Promotion of the Jeju Free International City, the same applies hereinafter), county governor, or gu district head (referring to the heads of autonomous gu districts, the same applies hereinafter) of the area where the principal brokerage office is located. In this case, if there are two or more brokerage offices, such report shall be made for each office:

1. Articles of incorporation (Required only for corporations);

2. If the reporting person (executive of a corporation) is a foreigner, a document that proves any subparagraph of Article 6 of the Act does not apply and is issued by the government of his/her country or other agencies with authority OR a statement to the same effect which is written by the reporting person, notarized by a notary, and confirmed by a consulate of the Republic of Korea legation in the corresponding country according to the Act on Notarial Acts Done at Overseas Diplomatic and Consular Missions;

3. List of the employees; and

4. Documentation that proves subscription to guarantee insurance or deposit of money at a financial institution under Article 25 of the Act. This submission may be omitted when the guarantee insurer or financial institution (hereinafter the "guaranteeing institution") has directly given notice of such a guarantee to the head of si (city)/gun (county)/gu.

(2) The responsible official receiving the report form under Paragraph 1 shall, instead of receiving a copy of the business registration certificate or certified copy of the corporation register (only for corporations), check its content through joint use of administration information under Article 21, Paragraph 1 of the Electronic Government Act. If the reporting person does not agree to this, he/she shall have the reporting person directly submit the document.

(3) When receiving the report under Paragraph 1, the head of si/gun/gu shall issue the attached form 2, a report certificate, without delay, and shall make an entry thereof into and manage the attached form 3, a management register of reports and registrations (including electronic documents).

(4) If there is a brokerage office in two or more cities (including administrative cities under the Special Act on the Establishment of the Jeju Special Self-Governing Province and the Promotion of the Jeju Free International City, the same applies hereinafter), counties, or gu districts (referring to autonomous gu districts, the same applies hereinafter), the head of si/gun/gu receiving a report under Paragraph 1 shall send the report within ten days to the competent head of si/gun/gu where the branch office is located. The competent head of si/gun/gu of the brokerage offices may request cooperation from each other regarding the guidance and supervision of the offices.

(5) The head of si/gun/gu receiving a cooperation request under Paragraph 4 shall respond to it unless there is a special reason not to do so.

Article 3 (Report of a change)

(1) The "important matters determined by an Ordinance of the Ministry for Health, Welfare and Family Affairs" in the latter part of Article 3, Paragraph 1 of the Act shall refer to the matters of the following subparagraphs:

1. Trade name of the brokerage office;

2. Number of brokerage offices;

3. Location(s) of the brokerage office(s);

4. Representative and employees of the brokerage office(s);

5. Representative and executives of the corporation (only for corporations); and

6. Matters on guarantee insurance or deposit under Article 25 of the Act.

(2) A party intending to report a change according to the latter part of Article 3, Paragraph 1 of the Act shall submit the attached form 4, a report form for a change (including a report form for a change in an electronic document) with the documents under each of the following subparagraphs to the head of si/gun/gu:

1. Report certificate; and

2. Document substantiating the change.

(3) The responsible official receiving a report form for a change under Paragraph 2 shall, instead of receiving a copy of the business registration certificate or certified copy of the corporation register (only for corporations), check its content through joint use of administration information under Article 21, Paragraph 1 of the Electronic Government Act. If the requesting person does not agree to this, he/she shall have the requesting person directly submit the document.

(4) The head of si/gun/gu receiving a report of a change under Paragraph 2 shall change the report certificate and issue or reissue it. In this case, if the report of a change is about changing the locations of brokerage offices in different cities/counties/districts according to Paragraph 1, Subparagraph 3, he/she shall receive all the report documents as stipulated in Article 2, Paragraphs 1 and 3 from

the competent head of si/gun/gu of the brokerage office in the previous location to make records and manage them.

Article 4 (Registration of an international marriage brokerage business)

(1) A person intending to make a registration on an international marriage brokerage business under Article 4, Paragraph 1 of the Act shall fill out the attached form 5, a registration application (including a registration application in an electronic document) and submit with the documents under each of the following subparagraphs to the competent special metropolitan city mayor, metropolitan city mayor, province governor or Jeju Special Self-Governing Province governor of the area where the principal brokerage office is located (hereinafter the "mayor and governor"). In this case, if there are two or more brokerage offices, such application shall be made for each office:

1. Articles of incorporation (required only for corporations);

2. If the requesting person (executive of a corporation) is a foreigner, a document that proves any subparagraph of Article 6 of the Act does not apply and is issued by the government of his/her country or other agencies with authority OR a statement to the same effect which is written by the requesting person, notarized by a notary, and confirmed by the a consulate of the Republic of Korea legation in the corresponding country according to the Act on Notarial Acts Done at Overseas Diplomatic and Consular Missions;

3. List of the employees;

4. Document that testifies that a brokerage office is secured in the building indicated in the building register;

5. Copy of a certificate for receiving education under Article 24 of the Act; and

6. Document that proves subscription to guarantee insurance or deposit of money at a financial institution under Article 25 of the Act. This submission may be omitted when the guaranteeing institution has directly given notice of such a guarantee to the mayor and governor.

(2) The responsible official receiving a registration application under Paragraph 1 shall, instead of receiving a copy of the business registration certificate or certified copy of the corporation register (only for corporations), check its content through joint use of administration information under Article 21, Paragraph 1 of the Electronic Government Act. If the requesting person does not agree to this, he/she shall have the requesting person directly submit the document.

(3) The mayor and governor receiving a registration application under Paragraph 1 shall issue the attached form 6, a registration certificate, without delay and make an entry thereof into and manage the attached form 3, a management register of reports and registrations (including electronic documents).

(4) If there is a brokerage office in two or more special metropolitan cities, metropolitan cities, provinces or the Jeju Special Self-Governing Province (hereinafter "cities/provinces"), Article 2, Paragraphs 4 and 5 shall apply regarding notification of registration details among the mayors and governors and other matters.

Article 5 (Registration of a change)

(1) The "important matters determined by an Ordinance of the Ministry for Health, Welfare and Family Affairs" in the latter part of Article 4, Paragraph 1 of the Act shall refer to the matters under each subparagraph of Article 3, Paragraph 1.

(2) A party intending to register a change according to the latter part of Article 4, Paragraph 1 of the Act shall submit the attached form 4, a request form for a change (including a request form in an electronic document) with the documents under each of the following subparagraphs to the mayor and governor:

1. Registration certificate; and

2. Document substantiating the change.

(3) The responsible official receiving a request form for a change under Paragraph 2 shall, instead of receiving a copy of the business registration certificate or certified copy of the corporation register (only for corporations), check its content through joint use of administration information under Article 21, Paragraph 1 of the Electronic

Government Act. If the requesting person does not agree to this, he/she shall have the requesting person directly submit the document.

(4) The mayor and governor receiving a request for a change under Paragraph 2 shall change the registration certificate and issue or reissue it. In this case, if the request for a change is about changing the locations of brokerage offices in different cities/provinces, he/she shall receive all the registration documents under Article 4, Paragraphs 1 and 3 from the competent mayor and governor of the brokerage office in the previous location to make records to and manage them.

Article 6 (Reissuance of a report certificate or registration certificate)

If the report or registration certificate is lost or too worn out to use and the marriage broker wishes to have it reissued, he/she shall submit the attached form 7, a reissuance request for the report certificate or registration certificate (including a request in an electronic document), with the documents under each of the following subparagraphs to the mayor and governor or head of si/gun/gu:

1. A letter explaining the reason if the report or registration certificate is lost; and

2. The report or registration certificate if it is too worn to use.

Article 7 (Report of business suspension, cessation, and resumption)

(1) When a marriage broker intends to suspend (including cases where a report or registration of a marriage brokerage business is made but the business does not go into operation, the same applies hereinafter) or quit the business or resume it after suspension according to Article 5 of the Act, he/she shall submit in advance the attached form 8, a report form of the suspension, cessation, or resumption with the documents under each of the following subparagraphs to the mayor and governor or head of si/gun/gu:

1. Original copy of the report or registration certificate;

2. A copy of measures for the users (excluded when resuming the business);and

3. A copy of each of the list of employees and members under each paragraph of Article 11 (only for closing down the business).

(2) When receiving a report on the resumption of a marriage brokerage business under Article 1, the mayor and governor or head of si/gun/gu shall immediately return the report or registration certificate to the corresponding marriage broker.

Article 8 (Display of the report certificate, etc.)

(1) The "matters determined by an Ordinance of the Ministry for Health, Welfare and Family Affairs" under Article 8, Paragraph 1 of the Act shall refer to a guarantee insurance certificate or deposit certificate.

(2) Marriage brokers shall ensure users can easily see the pertinent matters to be displayed as per Article 8, Paragraph 1 of the Act by attaching them according to the size and characteristics of the brokerage office or in other ways.

(3) The "matters determined by an Ordinance of the Ministry for Health, Welfare and Family Affairs" under Article 8, Paragraph 2 of the Act shall refer to the matters under each of the following subparagraphs:

1. Trade name and representative name;

2. Report number or registration number;

3. Business registration number;

4. Address and telephone number of the brokerage office(s);

5. Tables of marriage brokerage fees, membership fees, etc.;

6. Use agreement; and

7. Claim procedures of compensation for damages based on the guarantee insurance or deposit money.

(4) Marriage brokers operating a Web site shall post the matters of each paragraph of Paragraph 3 on the initial page so that users can easily find them according to Article 8, Paragraph 2 of the Act. The matters referred to in Paragraph 3, Subparagraphs 5 to 7 may be posted in a way that allows users to see them in connected screens.

Article 9 (Safekeeping period of marriage brokerage contracts)

The "period determined by an Ordinance of the Ministry for Health, Welfare and Family Affairs" under Article 10, Paragraph 3 of the Act shall refer to three years.

Article 10 (Scope of false and exaggerated claims and advertisements, etc.)

The scope of false and exaggerated claims and advertisements under Article 12, Paragraph 3 of the Act shall be that of the attached table 1. In this case, claims shall refer to notices at the brokerage office and other locations, or to information written or attached to membership cards and others to publicize the marriage brokerage service to users. Advertisements shall refer to publicizing or otherwise transmitting to the public information on the marriage brokerage service through periodic publications, Internet newspapers, broadcasting, electric telecommunications or other methods.

Article 11 (Maintenance of registers, etc.)

Marriage brokers shall maintain registers and ledgers under each of the following subparagraphs, and shall maintain them for three years according to Article 14 of the Act. Nevertheless, if the forms of registers and ledgers are inappropriate for the corresponding business, they may change them by obtaining the approval of the mayor and governor or head of si/gun/gu:

1. List of the employees in the attached form 9; and

2. List of the members in the attached form 10.

Article 12 (Standards of administrative measures)

The detailed standards of the administrative measures under Article 18, Paragraph 2 of the Act shall be that of the attached table 2.

Article 13 (Return of the report certificate, etc.)

(1) A party intending to return the report or registration certificate according to Article 5 of the Enforcement Decree of the Act on Regulation of Marriage Brokerage Agency

shall return it within seven days of the date when the disposition of business suspension or registration cancellation has been received.

(2) In the event that a disposition of business suspension or registration cancellation is received according to Article 18, Paragraph 1 of the Act and a corporation that has been engaged in the marriage brokerage business is liquidated, the person who used to be the representative of the corporation shall return the report or registration certificate within seven days of the date when the disposition was received.

Article 14 (Register of administrative measures and hearings)

When taking administrative measures per Articles 18 and 19 of the Act and holding a hearing under Article 20 of the Act, the mayor and governor or head of si/gun/gu shall make an entry thereof into and manage the attached form 11, a register of administrative measures and hearings.

Article 15 (Fee)

The fee amounts as stipulated in Article 22 of the Act shall be the same as indicated under each of the following subparagraphs. In this case, the fees shall be paid in the form of revenue stamps from the corresponding local government:

1. Report of a domestic marriage brokerage business or report of a change

(a) Business report (new business) 30,000 won

(b) Change report 20,000 won

(c) Reissuance of the report certificate 5,000 won

2. Registration of an international marriage brokerage business or registration of a change (a) Business registration (new business) 30,000 won

(b) Change registration 20,000 won

(c) Reissuance of the registration certificate 5,000 won

Article 16 (Content of education, etc.)

(1) If the Minister of Health, Welfare and Family Affairs or the mayor and governor delegates education to a corporation or group according to Article 24, Paragraph 1 of the Act, the delegated party, content of the delegated education, etc. shall be announced to the public.

(2) The "reasons determined by an Ordinance of the Ministry for Health, Welfare and Family Affairs" under Article 24, Paragraph 3 of the Act shall refer to natural disaster, the concerned person falling ill or getting involved in an accident, an overseas business trip, and other cases where parties intending to engage in the international marriage brokerage business cannot receive education.

(3) The content, methods, and times of education for international marriage brokers conducted by the Minister of Health, Welfare and Family Affairs or the mayor and governor under Article 24, Paragraph 4 of the Act shall be as delineated in the attached table 3.

(4) Other details necessary for education shall be determined by the Minister of Health, Welfare and Family Affairs.

ADDENDUM <No. 21, June 13, 2008>

This Rule shall go into effect on June 15, 2008.

Attached table 1 Scope of false and exaggerated claims and advertisements (in relation to Article 10)

Attached table 2 Standards of administrative measures (in relation to Article 12)

Attached table 3 Content, methods, times of education for international marriage brokers (in relation to Article 16)

Form 1 Report form for a domestic marriage brokerage business

Form 2 Report certificate for a domestic marriage brokerage business

Form 3 Management register of reports and registrations of [domestic marriage □

brokerage businesses or international marriage brokerage businesses]☐

Form 4 [Report form for a change to a domestic marriage brokerage business] [☐ ☐ Request form for a change to an international marriage brokerage business]

Form 5 Registration application for an international marriage brokerage business

Form 6 Registration certificate for an international marriage brokerage business

Form 7 Issuance request for the [report certificate of a domestic marriage brokerage☐ business or registration certificate of an international marriage brokerage ☐ business]

Form 8 Report form for the [suspension, cessation, or resumption] of a [☐ ☐ ☐ ☐domestic marriage brokerage business or international marriage brokerage☐ business]

Form 9 List of the employees

Form 10 List of the members for marriage brokerage

Form 11 Register of administrative measures and hearings

ภาคผนวก ง
กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา

(มลรัฐแคลิฟอร์เนีย)

CIVIL CODE
SECTION 1694-1694.4

1694. As used in this chapter, a dating service contract is any contract with any organization that offers dating, matrimonial, or social referral services by any of the following means:

(a) An exchange of names, telephone numbers, addresses, and statistics.

(b) A photograph or video selection process.

(c) Personal introductions provided by the organization at its place of business.

(d) A social environment provided by the organization intended primarily as an alternative to other singles' bars or club-type environments.

1694.1. (a) In addition to any other right to revoke an offer, the buyer has the right to cancel a dating service contract or offer ,until midnight of the third business day after the day on which the buyer signs an agreement or offer to purchase those services.

(b) Cancellation occurs when the buyer gives written notice of cancellation by mail, telegram, or delivery to the seller at the address specified in the agreement or offer.

(c) Notice of cancellation, if given by mail, is effective when deposited in the mail properly addressed with postage prepaid.

(d) Notice of cancellation given by the buyer need not take the particular form as provided in the contract or offer to purchase and however expressed, is effective if it indicates the intention of the buyer not to be bound by the dating service contract.

(e) All moneys paid pursuant to any contract for dating services shall be refunded within 10 days of receipt of the notice of cancellation.

(f) The buyer may notify the dating service of his or her intent to cancel the contract within the three-day period specified in this section and stop the processing of a credit card voucher or check by telephone notification to the dating service. However, this

does not negate the obligation of the buyer to cancel the contract by mail, telegram, or delivery as required pursuant to this section.

1694.2. (a) A dating service contract shall be in writing. A copy of the contract shall be provided to the buyer at the time he or she signs the contract.

(b) Every dating service contract shall contain on its face, and in close proximity to the space reserved for the signature of the buyer, a conspicuous statement in a size equal to at least 10-point boldface type, as follows:

"You, the buyer, may cancel this agreement, without any penalty or obligation, at any time prior to midnight of the original contract seller's third business day following the date of this contract, excluding Sundays and holidays. To cancel this agreement, mail or deliver a signed and dated notice, or send a telegram which states that you, the buyer, are canceling this agreement, or words of similar effect. This notice shall be sent to:

_____

(Name of the business that sold you the

_____

contract)

_____

(Address of the business that sold you the

_____

contract)

(c) The dating service contract shall contain on the first page, in a type size no smaller than that generally used in the body of the document, the name and address of the dating service operator to which the notice of cancellation is to be mailed; and the date the buyer signed the contract.

(d) No dating service contract shall require payments or financing by the buyer over a period in excess of two years from the date the contract is entered into, nor shall the term of any such contract be measured by the life of the buyer. However, the services to be rendered to the buyer under the contract may extend over a period

beginning within six months and ending within three years of the date the contract is entered into.

(e) If a dating service contract is not in compliance with this chapter, the buyer may, at any time, cancel the contract.

1694.3. Every dating service contract shall contain language providing that:

(a) If by reason of death or disability the buyer is unable to receive all services for which the buyer has contracted, the buyer and the buyer's estate may elect to be relieved of the obligation to make payments for services other than those received before death or the onset of disability, except as provided in paragraph (3).

(1) If the buyer has prepaid any amount for services, so much of the amount prepaid that is allocable to services that the buyer has not received shall be promptly refunded to the buyer or his or her representative.

(2) "Disability" means a condition which precludes the buyer from physically using the services specified in the contract during the term of disability and the condition is verified in writing by a physician designated and remunerated by the buyer. The written verification of the physician shall be presented to the seller.

(3) If the physician determines that the duration of the disability will be less than six months, the seller may extend the term of the contract for a period of six months at no additional charge to the buyer in lieu of cancellation.

(b) If the buyer relocates his or her primary residence further than 50 miles from the dating service office and is unable to transfer the contract to a comparable facility, the buyer may elect to be relieved of the obligation to make payment for services other than those received prior to that relocation, and if the buyer has prepaid any amount for dating services, so much of the amount prepaid that is allocable to services that the buyer has not received shall be promptly refunded to the buyer. A buyer who elects to be relieved of further obligation pursuant to this subdivision may be charged a predetermined fee not to exceed one hundred dollars ($100) or, if more than half the life of the contract has expired, a predetermined fee not to exceed fifty dollars ($50).

1694.4. (a) Any contract for dating services which does not comply with this chapter is void and unenforceable.

(b) Any contract for dating services entered into under willful and fraudulent or misleading information or advertisements of the seller is void and unenforceable.

(c) Any buyer injured by a violation of this chapter may bring an action for the recovery of damages in a court of competent jurisdiction. Judgment may be entered for three times the amount at which the actual damages are assessed. Reasonable attorney fees may be awarded to the prevailing party.

(d) Notwithstanding the provisions of any contract to the contrary, whenever the contract price is payable in installments and the buyer is relieved from making further payments or entitled to a refund under this chapter, the buyer shall be entitled to receive a refund or refund credit of that portion of the cash price as is allocable to the services not actually received by the buyer. The refund of any finance charge shall be computed according to the "sum of the balance method," also known as the "Rule of 78."

(e) Any waiver by the buyer of this chapter is void and unenforceable.

ภาคผนวก จ
กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

LOI

Loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales

NOR: SECX8800144L

Version consolidée au 10 novembre 2015

Article 6 En savoir plus sur cet article...

Modifié par Loi n°92-1336 du 16 décembre 1992 - art. 335 (V) JORF 23 décembre 1992 en vigueur le 1er mars 1994

I. - L'offre de rencontres en vue de la réalisation d'un mariage ou d'une union stable, proposée par un professionnel, doit faire l'objet d'un contrat écrit, rédigé en caractères lisibles, dont un exemplaire est remis au cocontractant du professionnel au moment de sa conclusion.

Le contrat doit mentionner sous peine de nullité, le nom du professionnel, son adresse ou celle de son siège social, la nature des prestations fournies, ainsi que le montant et les modalités de paiement du prix. Est annexée au contrat l'indication des qualités de la personne recherchée par le cocontractnt du professionnel.

Ces contrats sont établis pour une durée déterminée, qui ne peut être supérieure à un an ; ils ne peuvent être renouvelés par tacite reconduction. Ils prévoient une faculté de résiliation pour motif légitime au profit des deux parties.

II. - Dans un délai de sept jours à compter de la signature du contrat, le cocontractant du professionnel visé au paragraphe I peut revenir sur son engagement, sans être tenu au paiement d'une indemnité.

Avant l'expiration de ce délai, il ne peut être reçu de paiement ou de dépôt sous quelque forme que ce soit.

III. - Toute annonce personnalisée diffusée par l'intermédiaire d'un professionnel pour proposer des rencontres en vue de la réalisation d'un mariage ou d'une union stable doit

comporter son nom, son adresse, ou celle de son siège social, ainsi que son numéro de téléphone. Lorsque plusieurs annonces sont diffusées par le même professionnel, son adresse peut ne figurer qu'une seule fois, à condition d'être parfaitement apparente.

Chaque annonce précise le sexe, l'âge, la situation familiale, le secteur d'activité professionnelle et la région de résidence de la personne concernée, ainsi que les qualités de la personne recherchée par elle.

Le professionnel doit pouvoir justifier de l'existence d'un accord de la personne présentée par l'annonce sur le contenu et la diffusion de celle-ci.

IV. - Un décret en Conseil d'Etat précise les conditions d'application du présent article, notamment les modalités de restitution des sommes versées en cas de résiliation du contrat.

V. - Sera puni des peines des articles 313-1 à 313-3 du code pénal, le professionnel qui, sous prétexte d'une présentation de candidats au mariage ou à une union stable, aura mis en présence ou fait communiquer des personnes dont l'une est rémunérée par elle, ou se trouve placée, directement ou indirectement, sous son autorité, ou n'a pas effectué de demande en vue du mariage ou d'une union stable. Sera puni des mêmes peines, le professionnel qui promet d'organiser des rencontres en vue de la réalisation d'un mariage ou d'une union stable avec une personne fictive.

DECRET

Décret n°90-422 du 16 mai 1990 portant application, en ce qui concerne les offres de rencontres en vue de la réalisation d'un mariage ou d'une union stable, de la loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection des consommateurs ainsi qu'à diverses pratiques commerciales

NOR: ECOC9000056D

Version consolidée au 10 novembre 2015

Le Premier ministre,

Sur le rapport du ministre d'Etat, ministre de l'économie, des finances et du budget, et du garde des sceaux, ministre de la justice,

Vu la loi n° 89-421 du 23 juin 1989 relative à l'information et à la protection du consommateur ainsi qu'à diverses pratiques commerciales, notamment ses articles 6 et 9 ;

Vu le code pénal, notamment son article R. 25;

Vu l'ordonnance n° 86-1243 du 1er décembre 1986 relative à la liberté des prix et de la concurrence ;

Le Conseil d'Etat (section des finances) entendu,

Article 1 En savoir plus sur cet article...

L'annexe au contrat et l'annonce personnalisée mentionnées aux I et III de l'article 6 de la loi du 23 juin 1989 susvisée doivent mentionner la catégorie d'âge, la région de résidence, la situation familiale et professionnelle ainsi que les autres qualités, estimées essentielles par le cocontractant du professionnel, de la personne que recherche le cocontractant.

Article 2 En savoir plus sur cet article...

En cas de résiliation du contrat pour motif légitime prévue au I de l'article 6 de la loi du 23 juin 1989 susvisée, le prix initialement convenu est réduit à proportion, respectivement, de la durée du contrat courue et de celle qui reste à courir.

La résiliation doit être demandée par lettre recommandée avec demande d'avis de réception accompagnée de la justification du motif légitime invoqué.

Les sommes versées en sus du prix déterminé commeci-dessus doivent être remboursées par le professionnel dans le délai de deux mois à compter de la réception de la lettre recommandée prévue à l'alinéa ci-dessus.

Article 3 En savoir plus sur cet article...

La renonciation au contrat prévue par les dispositions du II de l'article 6 de la loi susvisée est effective dès lors que le cocontractant du professionnel a, dans le délai de sept jours mentionné par ces mêmes dispositions, manifesté de manière non équivoque sa volonté de se rétracter, notamment par l'envoi d'une lettre recommandée avec demande d'avis de réception ou par la remise au professionnel, contre récépissé, d'un écrit contenant renonciation.

Article 4 En savoir plus sur cet article...

Sera puni des peines d'amende prévues pour les contraventions de la 5e classe le professionnel qui :

1° Omet de faire figurer dans l'annexe au contrat prévue par le I de l'article 6 de la loi du 23 juin 1989 susvisée l'indication des qualités, telles que définies à l'article 1er du présent décret, de la personne que recherche son cocontractant ;

2° Ne remet pas à son cocontractant, au moment de la conclusion du contrat, un exemplaire du contrat, avec son annexe, prévu par le I de l'article 6 de la loi susvisée ;

3° Reçoit, avant l'expiration du délai de renonciation prévu au II de l'article 6 de la loi susvisée, un paiement ou un dépôt sous quelque forme que ce soit ;

4° Diffuse une annonce personnalisée non conforme aux prescriptions du III de l'article 6 de la même loi.

Article 5

Le ministre d'Etat, ministre de l'économie, des finances et du budget, le garde des sceaux, ministre de la justice, et le secrétaire d'Etat auprès du ministre d'Etat, ministre de l'économie, des finances et du budget, chargé de la consommation, sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent décret, qui sera publié au Journal officiel de la République française.

Par le Premier ministre :

MICHEL ROCARD.

Le ministre d'Etat, ministre de l'économie, des finances et du budget,

PIERRE BÉRÉGOVOY.

Le garde des sceaux, ministre de la justice,

PIERRE ARPAILLANGE.

Le secrétaire d'Etat auprès du ministre d'Etat, ministre de l'économie, des finances et du budget, chargé de la consommation,

VÉRONIQUE NEIERTZ.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาววิชนันท์ เสริมพงค์สุรภา
วันเดือนปีเกิด	25 มีนาคม พ.ศ. 2527
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2549: นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 2550: เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 60 สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ประสบการณ์ทำงาน	2550 – ปัจจุบัน: ทนายความประจำสำนักกฎหมายเอกนิติ 2552 – ปัจจุบัน: ที่ปรึกษากฎหมาย บริษัท เค.วี.อาร์ เทรดดิ้ง จำกัด 2554 – ปัจจุบัน: ทนายความ (ส่วนงานคดี) บริษัท ที.เอส.เอ็น.การบัญชีและกฎหมาย จำกัด 2556 – ปัจจุบัน: ฝ่ายกฎหมาย บริษัท ทากะ ทาวน์ จำกัด